Fortis Jaarrekening 2006

Fortis Geconsolideerde Jaarrekening

Verslag van de Raad van Bestuur van Fortis SA/NV en Fortis N.V.

Fortis SA/NV Jaarrekening

Fortis N.V. Jaarrekening

Inhoudsopgave

Inleiding ... 5

Fortis Geconsolideerde Jaarrekening 2006 ... 7

Geconsolideerde balans ... 8
Geconsolideerde resultatenrekening ... 9
Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen ... 10
Geconsolideerd kasstroomoverzicht ... 11

Algemeen ... 13

1 Juridische structuur ... 14
2 Grondslagen voor financiële verslaggeving ... 15
2.1 Algemeen ... 15
2.2 Schattingen ... 15
2.3 Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving ... 15
2.4 Gesegmenteerde informatie ... 16
2.5 Consolidatiegrondslagen ... 17
2.6 Vreemde valuta ... 18
2.7 Transactie- en afwikkelingsdatum ... 19
2.8 Saldering ... 19
2.9 Verantwoording en waardering van financiële activa en verplichtingen ... 19
2.10 Reële waarde van financiële instrumenten ... 20
2.11 Waardering van activa met bijzondere waardeverminderingen ... 21
2.12 Geldmiddelen en kasequivalenten ... 22
2.13 Vorderingen op banken en vorderingen op klanten ... 22
2.14 Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en uitlenen/lenen van effecten ... 23
2.15 Activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden ... 23
2.16 Beleggingen ... 24
2.17 Lease-overeenkomsten ... 25
2.18 Herverzekering en overige vorderingen ... 26
2.19 Materiële vaste activa ... 27
2.20 Goodwill en overige immateriële vaste activa ... 27
2.21 Overlopende acquisitiekosten ... 28
2.22 Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten ... 29
2.23 Derivaten en afdekking ... 30
2.24 Effectiseringen ... 31
2.25 Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten ... 32
2.26 Beleggingen inzake unit-linked contracten ... 34
2.27 Schuldbewijzen, achtergestelde schulden en overige financieringen ... 34
2.28 Personeelsbeloningen ... 34
2.29 Voorzieningen, voorwaardelijke gebeurtenissen, verbintenissen en financiële garanties ... 36
2.30 Eigen vermogen ... 37
2.31 Rentebaten en -lasten ... 38
2.32 Verzekeringspremies, -claims en -uitkeringen ... 38
2.33 Gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen ... 39
2.34 Commissiebaten ... 39
2.35 Transactiekosten ... 39
2.36 Financieringskosten ... 40
2.37 Winstbelastingen ... 40
2.38 Winst per aandeel ... 41
3 Overnames en desinvesteringen ... 42

4 Eigen vermogen ... 46
5 Minderheidsbelangen ... 52
6 Winst per aandeel ... 53
7 Risk management ... 54
7.1 Inleiding ... 54
7.2 Risicoclassificatie Fortis ... 54
7.3 Filosofie risk management ... 56
7.4 Risk management organisatie ... 56
7.5 Operationeel risicobeheer ... 59
7.6 Financieel risicobeheer ... 64
7.7 Risicobeheer verzekeringen ... 87
7.8 Aanvullende tabellen risicobeheer ... 93
8 Toezicht en solvabiliteit ... 97
9 Vergoedingen na uitdiensttreding en andere lange-termijn personeelsbeloningen ... 99
10 Beloningen in aandelen en opties ... 106
11 Bezoldiging van de Raad van Bestuur en Executive Managers ... 110
12 Accountantskosten ... 118
13 Verbonden partijen ... 119
14 Segmentinformatie ... 121
14.1 Bank ... 121
14.2 Insurance ... 122
14.3 Algemeen ... 123
14.4 Balans per activiteit ... 124
14.5 Resultatenrekening per activiteit ... 127
14.6 Balans van de Banksegmenten ... 130
14.7 Resultatenrekening van de Banksegmenten ... 133
14.8 Balans van de Verzekeringssegmenten ... 136
14.9 Resultatenrekening van de Verzekeringssegmenten ... 139
14.10 Balans verzekeringen: Leven en Niet-leven ... 142
14.11 Resultatenrekening verzekeringen: Leven en Niet-leven ... 145
14.12 Geografische segmentatie ... 148

Toelichting op de balans ... 149

15 Geldmiddelen en kasequivalenten ... 150
16 Activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden ... 151
17 Vorderingen op banken ... 154
18 Vorderingen op klanten ... 156
19 Beleggingen ... 159
20 Herverzekering en overige vorderingen ... 172
21 Materiële vaste activa ... 174
22 Goodwill en overige immateriële vaste activa ... 178
23 Overlopende rente en overige activa ... 182
24 Schulden aan banken ... 184
25 Schulden aan klanten ... 186
26 Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten ... 188
27 Verplichtingen inzake unit-linked contracten ... 191
28 Schuldbewijzen ... 192
29 Achtergestelde schulden ... 194
30 Overige financieringen ... 198
31 Voorzieningen ... 199
32 Acute en uitgestelde belastingen ... 201
33 Overlopende rente en overige verplichtingen ... 204
34 Derivaten ... 206

35 Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen ... 213

Toelichting op de resultatenrekening ... 217

36 Rentebaten ... 218
37 Verzekeringspremies ... 219
38 Dividend en overige beleggingsbaten ... 222
39 Gerealiseerde winsten en verliezen op beleggingen ... 223
40 Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen ... 224
41 Commissiebaten ... 225
42 Overige baten ... 226
43 Rentelasten ... 227
44 Schadelasten en uitkeringen ... 228
45 Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen ... 229
46 Commissielasten ... 230
47 Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa ... 231
48 Personeelskosten ... 232
49 Overige lasten ... 233
50 Winstbelastingen ... 234

Toelichting op de resultatenrekening van de Verzekeringsactiviteiten ... 237

51 Technisch en niet-technisch resultaat ... 238

Toelichting op transacties buiten de balans ... 245

52 Verbintenissen en garanties ... 246
53 Voorwaardelijke verplichtingen ... 248
54 Lease-overeenkomsten ... 249
55 Vermogen onder beheer ... 250
56 Gebeurtenissen na balansdatum ... 253

Accountantsverklaring ... 255

Fortis SA/NV Jaarrekening 2006 ... 263

Fortis N.V. Jaarrekening 2006 ... 283

Stichting Continuïteit Fortis ... 294

Overige informatie ... 295

Waarschuwing ten aanzien van mededelingen met betrekking tot de toekomst ... 296
Plaatsen waar de documenten kunnen worden geraadpleegd ... 297
Nominatieve inschrijving en deponering van aandelen aan toonder ... 298
Begrippenlijst en afkortingen ... 299

Inleiding

De Fortis Jaarrekening 2006 omvat de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening 2006 met vergelijkende cijfers 2005 en 2004, welke is opgesteld conform International Financial Reporting Standards (IFRSs) zoals aanvaard door de Europese Unie. In de geconsolideerde jaarrekening van Fortis zijn tevens de jaarrekeningen van Fortis SA/NV en Fortis N.V. (de 'Moedermaatschappijen') en hun dochterondernemingen begrepen. Daarnaast zijn in dit document opgenomen het Verslag van de Raad van Bestuur van Fortis SA/NV en Fortis N.V., evenals de gecontroleerde jaarrekening van Fortis SA/NV, opgesteld op basis van de in België toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften en de gecontroleerde jaarrekening van Fortis N.V. opgesteld op basis van de in Nederland toepasselijke wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.

De Jaarrekening 2006 van Fortis vormt in combinatie met het Jaaroverzicht het Jaarverslag 2006 van Fortis. Naast deze documenten publiceert Fortis elk jaar een statistical review dat een overzicht bevat van de cijfers van Fortis over de afgelopen tien jaar.

Alle bedragen in de cijferopstellingen van deze jaarrekening luiden in miljoenen euro's tenzij anders vermeld. Ten gevolge van afronding op gehele getallen kunnen kleine verschillen ontstaan ten opzichte van eerder gepubliceerde cijfers.

Er hebben enkele herrubriceringen plaatsgevonden in de presentatie van voorgaande jaren in de geconsolideerde jaarrekening om tot een betere vergelijking te komen met de huidige presentatie.

Fortis Geconsolideerde Jaarrekening 2006

Geconsolideerde balans

(voor winstbestemming)

	Noot	31 december 2006	31 december 2005	31 december 2004
Activa				
Geldmiddelen en kasequivalenten	15	20.413	21.822	25.020
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	16	70.215	62.705	60.320
Vorderingen op banken	17	90.131	81.002	64.197
Vorderingen op klanten	18	286.459	280.759	227.834
Beleggingen:	19			
- Tot einde looptijd aangehouden		*4.505*	*4.670*	*4.721*
- Voor verkoop beschikbaar		*186.428*	*179.020*	*153.543*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening		*6.600*	*5.127*	*3.391*
- Vastgoedbeleggingen		*3.047*	*2.546*	*2.304*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures		*1.854*	*1.706*	*2.209*
		202.434	193.069	166.168
Beleggingen inzake unit-linked contracten		28.749	25.667	16.853
Herverzekering en overige vorderingen	20	9.187	9.557	6.545
Materiële vaste activa	21	3.522	3.197	3.133
Goodwill en overige immateriële vaste activa	22	2.261	1.922	672
Overlopende rente en overige activa	23	61.858	49.294	43.343
Totaal activa		**775.229**	**728.994**	**614.085**
Verplichtingen				
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	16	64.308	50.562	51.483
Schulden aan banken	24	177.481	175.183	121.037
Schulden aan klanten	25	259.258	259.064	224.583
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	26	59.764	56.109	48.940
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	27	29.156	26.151	17.033
Schuldbewijzen	28	90.686	77.266	71.777
Achtergestelde schulden	29	15.375	13.757	13.345
Overige financieringen	30	2.149	1.699	2.861
Voorzieningen	31	817	907	852
Actuele en uitgestelde belastingen	32	2.733	3.629	3.464
Overlopende rente en overige verplichtingen	33	51.951	45.011	43.033
Totaal verplichtingen		**753.678**	**709.338**	**598.408**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	4	20.644	18.929	15.337
Minderheidsbelangen	5	907	727	340
Eigen vermogen		**21.551**	**19.656**	**15.677**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen		**775.229**	**728.994**	**614.085**

Geconsolideerde resultatenrekening

	Noot	2006	2005	2004
Baten				
Rentebaten	36	72.583	66.845	54.223
Verzekeringspremies	37	13.984	12.919	11.576
Dividenden en overige beleggingsbaten	38	996	918	845
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures		198	157	204
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	39	1.137	1.642	1.580
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	40	1.362	878	- 940
Commissiebaten	41	3.734	3.124	2.733
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten		1.929	3.224	1.129
Overige baten	42	679	712	577
Totale baten		**96.602**	**90.419**	**71.927**
Lasten				
Rentelasten	43	- 65.121	- 60.227	- 47.966
Schadelasten en uitkeringen	44	- 13.151	- 11.788	- 10.721
Lasten inzake unit-linked contracten		- 2.374	- 3.709	- 1.092
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	45	- 194	- 235	- 380
Commissielasten	46	- 1.922	- 1.615	- 1.516
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	47	- 576	- 548	- 469
Personeelskosten	48	- 4.485	- 4.291	- 3.778
Overige lasten	49	- 3.336	- 2.856	- 3.116
Totale lasten		**- 91.159**	**- 85.269**	**- 69.038**
Winst voor belastingen		**5.443**	**5.150**	**2.889**
Winstbelastingen	50	- 1.030	- 1.164	- 510
Nettowinst over de periode		**4.413**	**3.986**	**2.379**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen		62	45	26
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders		**4.351**	**3.941**	**2.353**
Gegevens per aandeel (EUR)	6			
Gewone winst per aandeel		3,38	3,07	1,84
Verwaterde winst per aandeel		3,32	3,03	1,83

Geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen

	Aandelen-kapitaal	*Agio reserve*	*Overige reserves*	*Om-rekenings-verschillen*	*Nettowinst toewijsbaar aan de aandeel-houders*	*On-gereali-seerde winsten en verliezen*	*Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders*	*Minder-heids-belangen*	*Totaal*
Balans per 1 januari 2005	**6.307**	**11.708**	**- 8.622**	**- 100**	**2.353**	**3.691**	**15.337**	**340**	**15.677**
Nettowinst over de periode					3.941		3.941	45	3.986
Herwaardering van investeringen						1.402	1.402	9	1.411
Omrekeningsverschillen			5	122		3	130	6	136
Overige niet-aandeelhouders veranderingen in het eigen vermogen			14			51	65		65
Totaal niet-aandeelhouders veranderingen in het eigen vermogen			*19*	*122*	*3.941*	*1.456*	*5.538*	*60*	*5.598*
Overdracht			2.353		- 2.353				
Dividend			- 2.012				- 2.012	- 20	- 2.032
Toename kapitaal		10					10		10
Eigen aandelen			56				56		56
Overige veranderingen in het eigen vermogen								347	347
Balans per 31 december 2005	**6.307**	**11.718**	**- 8.206**	**22**	**3.941**	**5.147**	**18.929**	**727**	**19.656**
Nettowinst over de periode					4.351		4.351	62	4.413
Herwaardering van investeringen						- 1.103	- 1.103	- 13	- 1.116
Omrekeningsverschillen				- 168		- 15	- 183	- 7	- 190
Overige niet-aandeelhouders veranderingen in het eigen vermogen			- 20				- 20		- 20
Totaal niet-aandeelhouders veranderingen in het eigen vermogen			*- 20*	*- 168*	*4.351*	*- 1.118*	*3.045*	*42*	*3.087*
Overdracht			3.941		- 3.941				
Dividend			- 1.574				- 1.574	- 36	- 1.610
Toename kapitaal	9	65					74		74
Eigen aandelen			170				170		170
Overige veranderingen in het eigen vermogen								174	174
Balans per 31 december 2006	**6.316**	**11.783**	**- 5.689**	**- 146**	**4.351**	**4.029**	**20.644**	**907**	**21.551**

Het effect van acquisities en desinvesteringen op Minderheidsbelangen is begrepen in de lijn Overige veranderingen in het eigen vermogen. Een nadere toelichting op de wijzigingen in het Eigen vermogen is opgenomen in de noten 4 en 5.

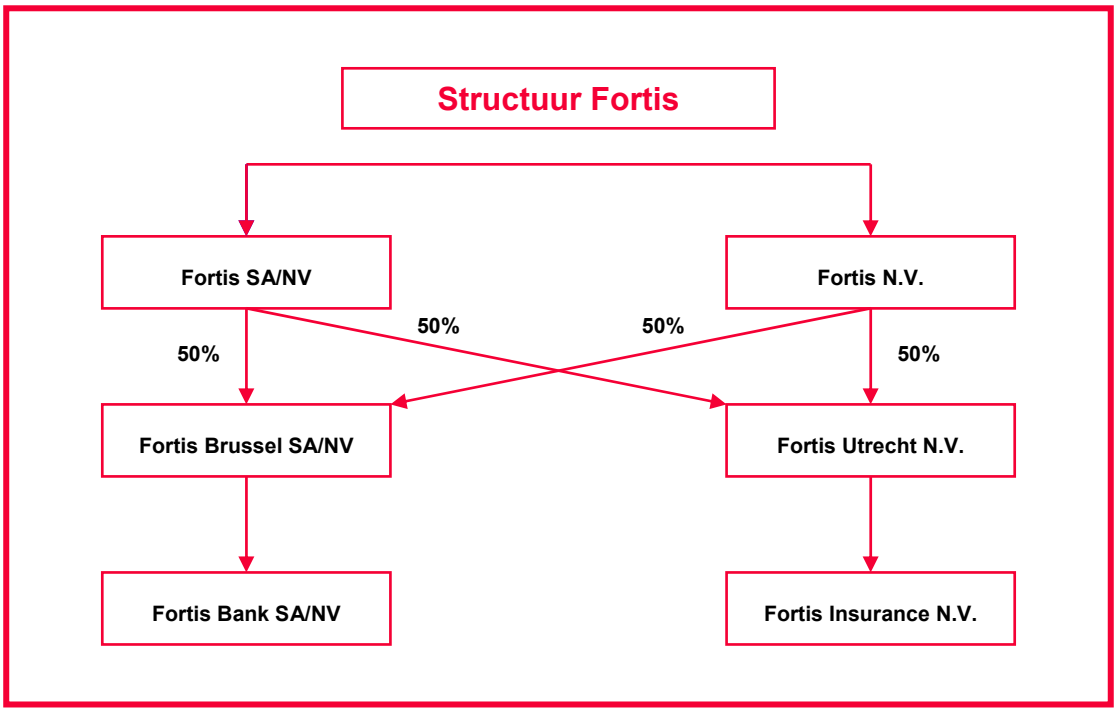
Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	2006	2005	2004
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari	**21.822**	**25.020**	**21.535**
Winst voor belastingen	5.443	5.150	2.889
Aanpassingen om winst te laten aansluiten op de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten:			
Netto gerealiseerde (winsten) verliezen op verkopen	- 1.272	- 1.701	- 1.538
Netto (on)gerealiseerde (winsten) verliezen	- 1.293	- 262	- 177
Baten van geassocieerde deelnemingen en joint ventures (na aftrek van ontvangen dividenden)	- 117	- 97	- 140
Afschrijvingen	832	967	792
Voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen	184	399	478
Op aandelen gebaseerde beloningen	23	12	16
Wijzigingen in operationele activa en verplichtingen:			
Activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	6.601	- 3.605	- 4.288
Vorderingen op banken	- 9.116	- 16.593	17.824
Vorderingen op klanten	- 8.160	- 46.043	- 46.694
Herverzekering en overige vorderingen	315	- 2.457	5.172
Schulden aan banken	1.827	52.560	2.392
Schulden aan klanten	1.347	27.476	26.446
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	3.521	4.493	2.646
Netto wijzigingen in alle overige operationele activa en verplichtingen	- 2.068	- 7.022	2.180
Betaalde winstbelastingen	- 905	- 1.023	- 554
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	**- 2.838**	**12.254**	**7.444**
Aankoop van beleggingen	- 103.299	- 73.732	- 62.236
Opbrengsten uit verkoop en aflossingen van beleggingen	89.520	56.848	50.937
Aankoop van vastgoedbeleggingen	- 1.094	- 387	- 350
Opbrengsten uit verkoop van vastgoedbeleggingen	594	176	208
Beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	- 241	- 137	- 407
Opbrengsten uit verkoop van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	104	1.206	44
Aankopen van materiële vaste activa	- 605	- 369	- 410
Opbrengsten uit verkoop van materiële vaste activa	89	165	105
Aankoop van dochterondernemingen, onder aftrek van overgenomen kasmiddelen	- 340	- 1.112	- 50
Verkoop van dochterondernemingen, onder aftrek van verkochte kasmiddelen	11		1.470
Aankoop van immateriële vaste activa	- 136	- 142	- 80
Opbrengsten uit verkoop van immateriële vaste activa		6	1
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	**- 15.397**	**- 17.478**	**- 10.768**
Opbrengsten uit de uitgifte van schuldbewijzen	61.592	60.794	45.514
Terugbetaling van schuldbewijzen	- 45.234	- 57.663	- 38.012
Opbrengsten uit de uitgifte van achtergestelde schulden	3.175	2.081	2.189
Terugbetaling van achtergestelde schulden	- 1.791	- 1.546	- 1.323
Opbrengsten uit de uitgifte van overige leningen	1.687	1.148	7.293
Terugbetaling van overige leningen	- 1.247	- 962	- 7.736
Opbrengsten uit de uitgifte van aandelen (inclusief minderheidsbelangen)	229	1	45
Aankoop van eigen aandelen	- 931	- 751	- 878
Verkoop van eigen aandelen	1.101	807	1.114
Uitgekeerde dividenden	- 1.605	- 2.006	- 1.175
Terugbetaling kapitaal (inclusief minderheidsbelangen)			- 200
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	**16.976**	**1.903**	**6.831**
Omrekeningsverschillen geldmiddelen en kasequivalenten	- 150	123	- 22
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december	**20.413**	**21.822**	**25.020**
Bijkomende toelichting inzake kasstromen uit bedrijfsactiviteiten			
Ontvangen rente	*67.321*	*65.269*	*47.129*
Ontvangen dividenden	*399*	*344*	*264*
Betaalde rente	*- 59.981*	*- 59.305*	*- 41.479*

Algemeen

1 Juridische structuur

De twee moederbedrijven van Fortis zijn Fortis SA/NV, opgericht in België en statutair gevestigd te Rue Royale / Koningsstraat 20, Brussel, België en Fortis N.V. opgericht in Nederland en statutair gevestigd te Archimedeslaan 6, Utrecht, Nederland. De twee moederbedrijven bezitten op 50/50 basis alle aandelen van de twee holdingmaatschappijen, Fortis Brussel SA/NV en Fortis Utrecht N.V. De holdingmaatschappijen zijn aandeelhouders van de werkmaatschappijen en de dienstverlenende bedrijven, hetzij direct, hetzij indirect door dochterondernemingen.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de jaarrekeningen van Fortis SA/NV en Fortis N.V. (de 'Moedermaatschappijen') en hun dochterondernemingen begrepen. Door de samenvoeging van de jaarrekeningen van Fortis SA/NV en Fortis N.V. heeft Fortis geopteerd voor de toepassing van consortium accounting om zo op de meest duidelijke wijze haar bank- en verzekeringsactiviteiten weer te geven.

Bij de Nationale Bank van België in Brussel en bij de Kamer van Koophandel te Utrecht is een lijst met de namen van alle groepsmaatschappijen en andere deelnemingen gedeponeerd. Deze lijst is op verzoek kosteloos verkrijgbaar bij Fortis in Brussel en Utrecht.

Bij aankoop van één aandeel Fortis verwerven de aandeelhouders in feite een eenheid die bestaat uit één gewoon aandeel Fortis SA/NV en één gewoon aandeel Fortis N.V. Het aandeel Fortis is genoteerd op de Eerste Markt van Euronext Brussels en het Officiële Segment van de effectenmarkt van Euronext Amsterdam. Het aandeel wordt op beide markten verhandeld en het is mogelijk om het aandeel op de ene markt te kopen en op de andere te verkopen. Daarnaast heeft Fortis een notering in Luxemburg en een gesponsord ADR-programma in de Verenigde Staten.

2 Grondslagen voor financiële verslaggeving

2.1 Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening van Fortis, inclusief de vergelijkende cijfers voor 2005 en 2004, is opgesteld in overeenstemming met IFRSs – met inbegrip van de International Accounting Standards ('IAS') en Interpretaties – per 31 december 2006 zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Met betrekking tot IAS 39, *Financiële instrumenten: opname en waardering*, wordt rekening gehouden met het feit dat enkele passages op het gebied van hedge accounting door de Europese Unie op 19 november 2004 werden verwijderd (zogenaamde 'carved out' versie).

Grondslagen voor financiële verslaggeving die verder niet specifiek worden vermeld, stemmen overeen met de IFRSs zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

2.2 Schattingen

De opstelling van jaarrekeningen op basis van IFRS vereist een aantal schattingen. Bovendien wordt van het management gevraagd om zijn oordeel te geven tijdens de toepassing van deze verslaggevingsgrondslagen. Werkelijke resultaten kunnen afwijken van deze schattingen en beoordelingen.

Schattingen en beoordelingen worden vooral in de volgende gebieden gemaakt:

- schatting van de realiseerbare waarde bij bijzondere waardeverminderingen
- bepaling van de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten
- bepaling van de verwachte gebruiksduur en restwaarde van materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en immateriële activa
- waardering van verplichtingen voor verzekeringscontracten
- actuariële veronderstellingen betreffende de waardering van pensioenverplichtingen en -activa
- schatting van de bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen.

2.3 Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving

De grondslagen voor financiële verslaggeving gebruikt bij de opstelling van deze geconsolideerde jaarrekening 2006 zijn consistent met de grondslagen die werden toegepast per 31 december 2005.

Op 11 januari 2006 keurde de Europese Commissie IFRS 7, *Financiële Instrumenten: informatieverschaffing* goed, samen met enkele wijzigingen aan andere standaarden. IFRS 7 zal door Fortis worden toegepast vanaf het boekjaar 2007 en heeft een effect op de toelichting, niet op de opname- of waarderingsregels. De wijzigingen in andere standaarden hebben geen materieel effect op Fortis.

Op 12 januari 2006 publiceerde de IASB IFRIC 8, *Afbakening van IFRS 2* en op 1 maart 2006 IFRIC 9, *Herbepaling van in een contract besloten derivaten*. Deze werden goedgekeurd door de Europese Commissie op 8 september 2006. Geen van beide had een materieel effect op Fortis in 2006.

Op 8 mei 2006 keurde de Europese Commissie IFRIC 7, *Toepassing van de aanpassingsmethode in overeenstemming met IAS 29 Financiële verslaggeving in economieën met hyperinflatie*, en de wijzigingen in IAS 21, *De gevolgen van wisselkoerswijzigingen – Netto-investering in een buitenlandse activiteit* goed. Geen van beide had een materieel effect op Fortis in 2006.

Op 20 juli 2006 publiceerde de IASB IFRIC 10, *Tussentijdse financiële rapportering en bijzondere waardeverminderingen*. Deze interpretatie is reeds in lijn met de grondslagen voor financiële verslaggeving van Fortis.

De IASB publiceerde ook 2 IFRIC-interpretaties en een IFRS-standaard die pas van toepassing zijn in 2008/2009:

- IFRIC 11, *IFRS 2: Groep en transacties in eigen aandelen*, gepubliceerd op 2 november 2006, van toepassing vanaf het boekjaar 2008.
- IFRIC 12, *Concessieovereenkomsten op het gebied van dienstverlening*, gepubliceerd op 30 november 2006, van toepassing vanaf het boekjaar 2008.
- IFRS 8, *Operationele segmenten*, gepubliceerd op 30 november 2006, van toepassing vanaf het boekjaar 2009.

2.4 Gesegmenteerde informatie

Primaire segmentatiebasis - bedrijfssegmenten

Bedrijfssegmenten worden aangemerkt als primaire segmentatiebasis. De door Fortis gerapporteerde bedrijfssegmenten leveren financiële producten of diensten die onderhevig zijn aan uiteenlopende risico's en rendementen.

De hoofdactiviteiten van Fortis zijn **bankieren** en **verzekeren**, waarbij de wereldwijde organisatie gebaseerd was op zes bedrijfssegmenten:

- Retail Banking
- Merchant Banking
- Commercial & Private Banking
- Insurance Belgium
- Insurance Netherlands
- Insurance International.

Activiteiten die geen verband houden met bankieren of verzekeren en eliminatieverschillen worden afzonderlijk gerapporteerd naast de bank- en verzekeringsactiviteiten.

Transacties of transfers tussen de bedrijfssegmenten gebeuren op basis van de gebruikelijke commerciële voorwaarden die ook voor niet-verbonden partijen gelden.

Fortis heeft op 12 oktober 2006 aangekondigd dat het organisatorische veranderingen doorvoert ter ondersteuning van de evolutie van de groeistrategie. De nieuwe organisatie is per 1 januari 2007 volledig operationeel. Fortis rapporteert met ingang van het eerste kwartaal 2007 in overeenstemming met de nieuwe structuur.

Secundaire segmentatiebasis – geografische segmenten

Een geografisch segment levert binnen een bepaalde economische omgeving producten of diensten die onderhevig zijn aan risico's en rendementen die verschillen van de risico's en rendementen van segmenten die in andere economische omgevingen actief zijn.

De gerapporteerde geografische segmenten van Fortis zijn als volgt:

- Benelux (België, Nederland, Luxemburg)
- Overige Europese landen
- Noord Amerika
- Azië
- Overige.

2.5 Consolidatiegrondslagen

Dochterondernemingen

De geconsolideerde jaarrekening omvat de jaarrekeningen van Fortis SA/NV en Fortis N.V. (de 'moedermaatschappijen') en hun dochterondernemingen. Dochterondernemingen zijn die ondernemingen waarin Fortis, direct of indirect, het financiële en operationele beleid kan sturen teneinde voordelen uit deze activiteiten te verwerven ('zeggenschap'). Dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf de datum waarop de effectieve zeggenschap aan Fortis wordt overgedragen en worden van consolidatie uitgesloten vanaf de datum waarop een einde komt aan die zeggenschap. Dochterondernemingen, die uitsluitend zijn overgenomen met de bedoeling te worden doorverkocht, worden als 'vaste activa aangehouden voor verkoop' verantwoord (zie 2.22).

Door de samenvoeging van de jaarrekeningen van Fortis SA/NV en Fortis N.V. past Fortis 'consortium accounting' toe om zo op de meest duidelijke wijze zijn bank- en verzekeringsactiviteiten weer te geven. De 7e EU-richtlijn van 13 juni 1983 (83/349/EEG) bepaalt dat een EU-lidstaat mag eisen dat een geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld indien de relevante ondernemingen op een uniforme wijze worden beheerd of de administratieve, beheer- of toezichthoudende organen van de betrokken ondernemingen in hoofdzaak bestaan uit dezelfde, gedurende het boekjaar, in functie zijnde personen. In België is dit vereist op grond van artikel 111 van het Wetboek van Vennootschappen en in Nederland op basis van het Burgerlijk Wetboek, Titel 9, Boek 2, artikel 406.1.

Fortis sponsort de oprichting van voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten ('Special Purpose Entities' of 'SPE's'), voornamelijk voor effectiseringstransacties, uitgifte van structured debt of andere welomlijnde doelstellingen. Sommige van deze SPE's zijn beschermd tegen faillissement ('bankruptcy-remote') waardoor de activa niet door Fortis gebruikt kunnen worden voor het verrekenen van claims van Fortis. SPE's worden geconsolideerd indien de economische werkelijkheid van de relatie aangeeft dat Fortis zeggenschap heeft over de SPE's.

'Intercompany' transacties, saldi en winsten en verliezen uit transacties tussen Fortis ondernemingen worden geëlimineerd. Minderheidsbelangen in de nettoactiva en nettoresultaten van geconsolideerde dochterondernemingen worden in de balans en de resultatenrekening afzonderlijk weergegeven. Minderheidsbelangen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de nettoactiva op de datum van verwerving. Na de datum van verwerving omvatten minderheidsbelangen het op de datum van verwerving berekende bedrag en het minderheidsaandeel in de eigenvermogensmutaties sinds de datum van verwerving.

Bij het beoordelen of Fortis zeggenschap heeft over een andere onderneming wordt het bestaan en effect van potentiële stemrechten die thans uitoefenbaar of converteerbaar zijn in aanmerking genomen.

Joint ventures

Belangen in joint ventures worden verantwoord op basis van de 'equity'-methode. Joint ventures zijn contractuele afspraken waarbij Fortis en andere partijen een economische activiteit aangaan waarover zij gezamenlijk en evenredig zeggenschap hebben.

Geassocieerde deelnemingen

Beleggingen in geassocieerde deelnemingen worden verantwoord op basis van de 'equity'-methode. Dit zijn beleggingen waarin Fortis invloed van betekenis heeft zonder overwegende zeggenschap. De belegging wordt verantwoord op basis van het aandeel van Fortis in het nettoactief van de geassocieerde deelneming. Het aandeel van Fortis in het netto-inkomen van het jaar wordt verantwoord als beleggingsbaten en het aandeel van Fortis in de rechtstreekse eigenvermogensschommelingen na acquisitie worden verantwoord in het eigen vermogen.

Winsten op transacties tussen Fortis en beleggingen gewaardeerd volgens de 'equity'-methode, worden geëlimineerd naar rato van het aandeel van Fortis. Verliezen worden ook geëlimineerd, tenzij uit de transactie blijkt dat het overgedragen actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

De jaarrekening van de geassocieerde deelnemingen wordt indien nodig aangepast om consistentie te verzekeren met de Fortis-grondslagen voor financiële verslaggeving.

Verliezen worden verantwoord totdat de boekwaarde van de belegging nihil bedraagt. Verdere verliezen worden alleen verantwoord als Fortis een in rechte afdwingbare of een feitelijke verplichting heeft of betalingen heeft verricht betreffende deze geassocieerde deelneming.

2.6 Vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in euro, de functionele munt van de moedermaatschappijen van Fortis.

Transacties luidende in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta door individuele maatschappijen van Fortis worden verantwoord tegen de valutakoers op de datum van de transactie.

Op balansdatum worden uitstaande saldi luidend in vreemde valuta verantwoord tegen de slotkoers voor monetaire posten.

De omrekening van niet-monetaire posten hangt af van het feit of deze worden verantwoord tegen historische kostprijs of reële waarde. Niet-monetaire posten, welke tegen historische kostprijs worden verantwoord, worden omgerekend op basis van de historische wisselkoers op transactiedatum. Niet-monetaire posten, welke tegen reële waarde worden verantwoord, worden omgerekend op basis van de wisselkoers op de datum waarop de reële waarde werd bepaald.

De resulterende koersverschillen worden als winst of verlies verantwoord onder de post valutakoersverschillen behalve bij wijziging van de reële waarde van niet-monetaire posten die als bestanddeel van het eigen vermogen worden verantwoord.

Het onderscheid tussen valutakoersverschillen (die worden verantwoord in de resultatenrekening) en ongerealiseerde herwaarderingen van reële waarden (verantwoord in het eigen vermogen) op voor verkoop beschikbaar zijnde financiële activa wordt bepaald volgens de volgende regels:

- de valutakoersverschillen worden bepaald op basis van de evolutie van de wisselkoers ten opzichte van de voorgaande verslaggevingsperiode
- de ongerealiseerde resultaten (qua reële waarde) worden bepaald op basis van het verschil tussen de in euro uitgedrukte saldi van de voorgaande en de nieuwe verslagperiode op basis van de nieuwe wisselkoers.

Omrekening van vreemde valuta

Bij consolidatie worden de resultatenrekening en het kasstroomoverzicht van entiteiten, waarvan de functionele munt niet in euro is uitgedrukt, omgerekend in de voor presentatie gehanteerde munt van Fortis, namelijk de euro, tegen gemiddelde dagwisselkoersen voor het lopende jaar (of uitzonderlijk tegen de wisselkoers op de dag van de transactie indien de wisselkoersen significant schommelen) en worden hun balansen omgerekend tegen de slotkoers op balansdatum. Wisselkoersverschillen uit omrekening worden verantwoord in het eigen vermogen (rubriek 'Omrekeningsverschillen'). Bij afstoting van een buitenlandse entiteit worden die wisselkoersverschillen in de resultatenrekening verantwoord als onderdeel van de winsten of verliezen uit verkoop.

Wisselkoersverschillen, ontstaan bij de omrekening van monetaire posten, geleende bedragen en andere valuta-instrumenten, aangemerkt als afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit, worden in de geconsolideerde jaarrekening verantwoord in het eigen vermogen (rubriek 'Omrekeningsverschillen') tot de netto-investering wordt vervreemd, behalve in het geval van een indekkingsineffectiviteit die onmiddellijk in de resultatenrekening wordt verantwoord.

Goodwill die voortvloeit uit de acquisitie van een buitenlandse activiteit en aanpassingen van de reële waarde van activa en verplichtingen die voortvloeien uit de acquisitie van die buitenlandse activiteit, worden behandeld als activa en verplichtingen van de buitenlandse entiteit en worden tegen de slotkoers op balansdatum omgerekend. Alle verschillen die hieruit voortvloeien worden in het eigen vermogen (rubriek ‘Omrekeningsverschillen’) verantwoord. Bij verkoop van de buitenlandse entiteit vindt er een overdracht naar de resultatenrekening plaats.

2.7 Transactie- en afwikkelingsdatum

Alle aan- en verkopen van financiële activa en verplichtingen, die moeten worden afgewikkeld binnen het tijdsbestek dat door regelgeving of een marktconventie is vastgesteld, worden verantwoord op basis van de transactiedatum, de datum waarop Fortis als partij betrokken wordt bij de contractuele bepalingen van het instrument.

Termijnaankopen en -verkopen anders dan deze die moeten worden afgewikkeld binnen het tijdsbestek dat door regelgeving of een marktconventie is vastgesteld, worden tot het moment van afwikkeling verantwoord als afgeleide termijntransacties.

2.8 Saldering

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt in de balans gerapporteerd wanneer er een wettelijk afdwingbaar recht is om de verantwoorde bedragen te salderen en er de intentie is om tot een afwikkeling op nettobasis te komen of tegelijkertijd het nettoactief te realiseren en de verplichting af te wikkelen.

2.9 Verantwoording en waardering van financiële activa en verplichtingen

Fortis verantwoordt financiële activa en verplichtingen op basis van het doel van het aangaan van die transacties.

Financiële activa

Bijgevolg worden financiële activa verantwoord als activa aangehouden voor handelsdoeleinden, beleggingen, vorderingen op banken en vorderingen op klanten.

De waardering en de verantwoording van de resultaten hangen af van de IFRS-indeling van de financiële activa, namelijk: (a) leningen en vorderingen; (b) tot einde looptijd aangehouden beleggingen; (c) financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening en (d) voor verkoop beschikbare financiële activa. Deze IFRS-indeling bepaalt de waardering en de verantwoording van de resultaten als volgt:

a) Leningen en vorderingen worden eerst gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de resultatenrekening wordt verantwoord.

b) Tot einde looptijd aangehouden beleggingen zijn instrumenten met vaste of bepaalbare betalingen en een vaste looptijd waarvan Fortis stellig voornemens is en in staat is deze aan te houden tot het einde van de looptijd. Deze instrumenten worden eerst gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de resultatenrekening wordt verantwoord.

c) Financiële activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening omvatten:
   (i) financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden, inclusief derivaten die niet voor ‘hedge accounting’ in aanmerking komen, en
   (ii) financiële activa die Fortis onherroepelijk bij eerste opname of eerste toepassing van IFRS heeft aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, omdat
      – het basiscontract een in het contract besloten derivaat bevat dat anders zou moeten worden afgezonderd, of
      – het een waarderingsinconsistentie opheft of aanzienlijk vermindert (‘rapporteringsmismatch’), of
      – het een portefeuille betreft van activa en verplichtingen die beheerd en gewaardeerd worden op basis van de reële waarde.

d) Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn financiële activa die niet worden verantwoord als (a) leningen en vorderingen, (b) tot einde looptijd aangehouden beleggingen, of (c) financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Voor verkoop beschikbare financiële activa worden eerst tegen reële waarde gewaardeerd (inclusief transactiekosten) en worden vervolgens gewaardeerd tegen reële waarde met opname van niet-gerealiseerde winsten of verliezen uit wijzigingen in de reële waarde in het eigen vermogen.

Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden verantwoord als verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, schulden aan banken, schulden aan klanten, schuldbewijzen, achtergestelde schulden en overige financieringen.

De waardering en de verantwoording van de resultaten hangen af van de IFRS-indeling van de financiële verplichtingen, namelijk: (a) financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening en (b) overige financiële verplichtingen. Deze IFRS-indeling bepaalt de waardering en de verantwoording van de resultaten als volgt:

a) Financiële verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening omvatten:
   (i) financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, inclusief derivaten die niet voor 'hedge accounting' in aanmerking komen, en

   (ii) financiële verplichtingen die Fortis onherroepelijk bij eerste opname of eerste toepassing van IFRS heeft aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, omdat
   - het basiscontract een in het contract besloten derivaat bevat dat anders zou moeten worden afgezonderd, of
   - het een waarderingsinconsistentie opheft of aanzienlijk vermindert ('rapporteringsmismatch'), of
   - het een portefeuille betreft van activa en verplichtingen die beheerd en gewaardeerd worden op basis van de reële waarde.

b) Overige financiële verplichtingen worden eerst tegen reële waarde gewaardeerd (inclusief transactiekosten) en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode, waarbij de periodieke amortisatie in de resultatenrekening wordt verantwoord.

2.10 Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde van een financieel instrument wordt bepaald op basis van gepubliceerde prijsnoteringen in een actieve markt. Indien er geen actieve markt is voor het financiële instrument, wordt de reële waarde bepaald met behulp van waarderingsmethoden. Waarderingsmethoden maken zoveel als mogelijk gebruik van marktinformatie, maar worden beïnvloed door de gehanteerde veronderstellingen, zoals disconteringsvoeten en inschattingen van toekomstige kasstromen. Dergelijke methoden bevatten marktprijzen van vergelijkbare beleggingen, contante-waardeberekeningen, optiewaarderingsmodellen en waarderingsmethoden voor markt-'multiples'. In het zeldzame geval dat het niet mogelijk is de reële waarde van een financieel instrument te bepalen, wordt het tegen kostprijs verantwoord.

Bij eerste opname is de reële waarde van een financieel instrument de transactieprijs, tenzij de reële waarde blijkt uit waarneembare recente markttransacties van hetzelfde instrument, of wordt ze gebaseerd op een waarderingsmethode waarvan de variabelen alleen uit gegevens bestaan afkomstig uit waarneembare markten.

Hierna volgen de belangrijkste methoden en veronderstellingen die Fortis hanteert bij het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten:

- De reële waarde van voor verkoop beschikbare effecten en voor effecten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening wordt bepaald met behulp van marktprijzen van actieve markten. Indien geen genoteerde prijzen in een actieve markt beschikbaar zijn wordt de reële waarde bepaald met behulp van contante- waardeberekeningen. Disconteringsfactoren worden hierbij gebaseerd op de 'swap curve' plus een spread ter weerspiegeling van de risicokenmerken van het instrument. De reële waarde van tot de vervaldag aangehouden effecten (enkel nodig voor de toelichting) worden op dezelfde wijze bepaald.
- De reële waarde van derivaten wordt verkregen uit actieve markten of wordt, indien van toepassing, bepaald met behulp van contante-waardeberekeningen en optie-waarderingsmodellen.
- De reële waarde voor niet-beursgenoteerde 'private equity'-beleggingen wordt geschat met behulp van de toepasselijke markt-'multiples' (bijvoorbeeld koers - winstverhoudingen of koers-kasstroomverhoudingen) die verfijnd worden om de specifieke omstandigheden van de emittent te weerspiegelen.
- De reële waarde van leningen wordt bepaald met behulp van contante-waardeberekeningen op basis van de huidige marginale rentevoeten die Fortis hanteert voor leningen van hetzelfde type. Voor leningen met een variabele rente, die frequent van prijs wijzigen en geen aanwijsbare wijziging van het kredietrisico vertonen, wordt de reële waarde benaderd door de boekwaarde. Voor het waarderen van rentevoetplafonds en vooruitbetalingsopties, die in leningen opgenomen zijn en op basis van IFRS separaat worden verantwoord, worden optiewaarderingsmodellen gebruikt.
- Verbintenissen en garanties buiten de balans worden verantwoord tegen reële waarde, gebaseerd op vergoedingen die momenteel aangerekend worden om soortgelijke overeenkomsten aan te gaan, rekening houdend met de overige voorwaarden van de overeenkomsten en de kredietwaardigheid van de tegenpartijen.
- Voor kortlopende schulden en vorderingen wordt verondersteld dat de boekwaarde de reële waarde benadert.

2.11 Waardering van activa met bijzondere waardeverminderingen

Een actief heeft een bijzondere waardevermindering ondergaan wanneer zijn boekwaarde hoger is dan zijn realiseerbare waarde. Fortis onderzoekt al zijn activa op elke balansdatum op objectieve aanwijzingen die aanleiding kunnen geven tot een bijzondere waardevermindering.

De boekwaarde van activa met een bijzondere waardevermindering wordt verlaagd tot de geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de bijzondere waardevermindering in de lopende verslagperiode wordt verantwoord in de resultatenrekening. Herstellingen, afboekingen en terugnamen van bijzondere waardeverminderingen worden in de resultatenrekening verantwoord als onderdeel van de wijziging in bijzondere waardevermindering.

Indien in een volgende periode het bedrag van de bijzondere waardeverminderingen op activa, anders dan goodwill of voor verkoop beschikbare eigenvermogensinstrumenten, als gevolg van een gebeurtenis die zich voordoet na de waardevermindering daalt, wordt het bedrag teruggeboekt via de resultatenrekening.

Financiële activa

Een financieel actief (of een groep van financiële activa) heeft een bijzondere waardevermindering ondergaan als er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen als gevolg van een of meer gebeurtenissen na de eerste opname van het actief. Deze tot verlies leidende gebeurtenis(sen) heeft (hebben) een effect op de geschatte toekomstige kasstromen uit het financiële actief (of groep van financiële activa) dat betrouwbaar kan worden geschat.

Voor aandelen omvatten de indicatoren die objectieve aanwijzingen kunnen geven tot bijzondere waardeverminderingen onder meer het feit of de reële waarde significant beneden kostprijs is op balansdatum of gedurende een langere periode beneden kostprijs is op balansdatum.

Afhankelijk van het soort financieel actief kan de realiseerbare waarde als volgt worden geschat:

- de reële waarde door middel van een waarneembare marktprijs
- de contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financieel actief (voor financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs), of
- op basis van de reële waarde van verkregen zekerheden.

Bijzondere waardeverminderingen die worden toegerekend aan voor verkoop beschikbare eigenvermogensinstrumenten kunnen in latere periodes niet worden teruggeboekt via de resultatenrekening.

Goodwill en overige immateriële vaste activa
Zie 2.20: Goodwill en overige immateriële vaste activa.

Overige activa
Voor niet-financiële activa wordt de realiseerbare waarde bepaald als de hoogste van enerzijds de reële waarde verminderd met verkoopkosten en anderzijds de waarde in gebruik. De reële waarde verminderd met verkoopkosten is het bedrag dat kan worden verkregen door de verkoop van een actief in een marktconforme ('arm's length') transactie tussen bewuste, bereidwillige partijen, na aftrek van verkoopkosten. De waarde in gebruik is de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen waarvan verwacht wordt dat ze zal voortvloeien uit het voortgezette gebruik van een actief en uit zijn vervreemding aan het einde van zijn gebruiksduur.

2.12 Geldmiddelen en kasequivalenten

Inhoud
Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten liquide middelen, vrij beschikbare tegoeden bij centrale banken en andere financiële instrumenten met een vervaldatum korter dan drie maanden vanaf de datum van verwerving.

Kasstroomoverzicht
Fortis presenteert de kasstromen uit bedrijfsactiviteiten op basis van de indirecte methode, waarbij het nettoresultaat wordt aangepast met het oog op de gevolgen van transacties van niet-geldelijke aard, eventuele overlopende posten voor reeds ontvangen of toekomstige kasontvangsten of kasbetalingen uit exploitatie en posten van baten of lasten in verband met investerings- of financieringskasstromen.

Ontvangen en betaalde rente worden in het kasstroomoverzicht verantwoord als kasstromen uit bedrijfsactiviteiten. Ontvangen dividenden worden in het kasstroomoverzicht verantwoord als kasstromen uit bedrijfsactiviteiten. Betaalde dividenden worden verantwoord als een financieringsactiviteit.

2.13 Vorderingen op banken en vorderingen op klanten

Classificatie
Vorderingen op banken en klanten omvatten leningen die Fortis heeft geïnitieerd door rechtstreeks geld te verschaffen aan de lener of tussenpersoon, alsmede bij derden aangekochte leningen die tegen geamortiseerde kostprijs worden verantwoord. Titels van schuldvorderingen, die op de primaire markt rechtstreeks van de emittent werden overgenomen, worden als leningen verantwoord op voorwaarde dat er geen actieve markt voor deze titels is. Leningen, die worden geïnitieerd of aangekocht met het voornemen ze op korte termijn te verkopen of effectiseren, worden verantwoord als activa aangehouden voor handelsdoeleinden. Leningen, die worden aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening of als voor verkoop beschikbaar, worden als zodanig verantwoord bij eerste opname.

Waardering
Extra kosten en ontvangen vergoedingen voor het initiëren van leningen worden uitgesteld en geamortiseerd over de looptijd van de lening als een aanpassing van de rentebaten.

Bijzondere waardeverminderingen

Een individueel bijzonder waardeverminderingsverlies op een lening staat vast wanneer er objectieve aanwijzingen zijn dat Fortis niet alle verschuldigde bedragen, in overeenstemming met contractuele voorwaarden, zal kunnen innen. Het bedrag van de waardevermindering is het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde, hetzij de contante waarde van de verwachte kasstromen of, als alternatief, de waarde van de zekerheden, indien de lening door een zekerheid is gedekt, verminderd met de kosten om deze zekerheden te realiseren.

Een 'bestaande maar niet gerapporteerde' ('incurred but not reported' 'IBNR') waardevermindering op leningen wordt verantwoord wanneer er objectieve aanwijzingen zijn dat verliezen aanwezig zijn in componenten van de portefeuille leningen, zonder dat voor deze leningen een bijzondere waardevermindering werd verantwoord. De IBNR wordt geschat op basis van historische patronen van verliezen in elk segment, waarbij het huidige economische klimaat waarin de leners opereren wordt weerspiegeld, en waarbij op basis van een analyse van de politiek-economische situatie in bepaalde landen ook rekening wordt gehouden met een verhoogd risico op betalingsmoeilijkheden.

Bijzondere waardeverminderingen worden verantwoord als een daling van de boekwaarde van vorderingen op banken en vorderingen op klanten.

Wanneer een specifieke lening wordt geïdentificeerd als oninbaar, en alle wettelijke en procedurele middelen uitgeput zijn, wordt de lening in mindering gebracht op de daarmee verband houdende lasten van bijzondere waardevermindering; latere realisaties worden onder wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen in de resultatenrekening verantwoord.

2.14 Verkoop- en terugkoopovereenkomsten en uitlenen/lenen van effecten

Effecten die onder een terugkoopovereenkomst ('repo') vallen blijven in de balans verantwoord. De schuld die voortvloeit uit de verplichting tot terugkoop van de activa is begrepen in schulden aan banken of schulden aan klanten, afhankelijk van de tegenpartij. Effecten, die zijn aangekocht ingevolge een overeenkomst tot terugverkoop ('reverse repo') worden niet verantwoord in de balans. Het recht op de geldmiddelen van de tegenpartij wordt verantwoord als vorderingen op banken of vorderingen op klanten, afhankelijk van de tegenpartij. Het verschil tussen de verkoopprijs en de terugkoopprijs wordt verantwoord als rente en toegerekend over de looptijd van de overeenkomsten met behulp van de effectieve-rentemethode.

Effecten die geleend zijn aan tegenpartijen blijven in de balans verantwoord. Naar analogie worden geleende effecten niet in de balans verantwoord. Indien geleende effecten aan derden worden verkocht, worden de opbrengsten uit de verkoop en de schuld uit de verplichting tot teruggave van de zekerheid verantwoord. De verplichting tot teruggave van de zekerheid wordt gewaardeerd tegen reële waarde en verantwoord als een verplichting aangehouden voor handelsdoeleinden, met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Geldmiddelen geleend of ontvangen bij het lenen of uitlenen van effecten worden verantwoord als vorderingen op banken/klanten of schulden aan banken/klanten.

2.15 Activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Een financieel actief of een financiële verplichting wordt verantwoord als aangehouden voor handelsdoeleinden indien het:

- verworven of aangegaan is hoofdzakelijk met het doel dit actief of deze verplichting op korte termijn te verkopen of terug te kopen
- deel uitmaakt van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn
- een derivaat is (behalve een derivaat dat wordt aangewezen als een afdekkingsinstrument en het een effectieve dekking betreft).

Activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden worden zowel bij de eerste opname als nadien gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. De (gerealiseerde en ongerealiseerde) resultaten worden verantwoord als 'Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen'. Rente ontvangen (betaald) op activa die wordt aangehouden voor handelsdoeleinden wordt verantwoord als rentebaten (rentelasten). Ontvangen dividenden worden verantwoord als 'Dividenden en overige beleggingsbaten'.

2.16 Beleggingen

Het management bepaalt de geschikte verantwoording van de beleggingseffecten op het tijdstip van de aankoop. Beleggingseffecten met een vaste vervaldag, waarbij het management zowel van plan is als in de mogelijkheid verkeert om deze tot einde looptijd aan te houden, worden verantwoord als financiële activa aan te houden tot einde looptijd. Voor onbepaalde duur aan te houden beleggingseffecten, die kunnen worden verkocht om te voorzien in liquiditeitsbehoeften of bij wijzigingen in de rentevoeten, wisselkoersen of aandelenprijzen, worden verantwoord als financiële activa beschikbaar voor verkoop. Beleggingseffecten die worden verworven om korte termijn winsten te genereren worden beschouwd als financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden. Elke andere belegging dan beleggingen in eigenvermogensinstrumenten zonder een genoteerde marktprijs op een actieve markt en waarvan de reële waarde niet betrouwbaar kan worden vastgesteld mag bij eerste opname worden aangemerkt als financieel instrument tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Wanneer een actief is aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, kan het niet meer worden overgedragen naar een andere categorie.

Beleggingen aangehouden tot vervaldatum worden verantwoord tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van, indien van toepassing, bijzondere waardeverminderingen. Elk verschil tussen het bedrag van de eerste opname dat voortvloeit uit transactiekosten, eerste premies of kortingen, wordt geamortiseerd over de looptijd van de belegging met behulp van de effectieve-rentemethode. Indien wordt vastgesteld dat een tot einde looptijd aangehouden belegging een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, wordt de bijzondere waardevermindering verantwoord in de resultatenrekening.

Beleggingseffecten aangehouden voor verkoop worden verantwoord tegen reële waarde. Veranderingen in de reële waarde worden rechtstreeks verantwoord in het eigen vermogen tot het actief wordt verkocht, tenzij het actief door een derivaat is afgedekt. Indien wordt vastgesteld dat een belegging een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, dan wordt de bijzondere waardevermindering verantwoord in de resultatenrekening. De ongerealiseerde verliezen die eerder werden verantwoord in het eigen vermogen worden bij beleggingseffecten aangehouden voor verkoop, die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, overgeboekt naar de resultatenrekening wanneer de bijzondere waardevermindering zich voordoet.

Indien in een volgende periode de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar schuldinstrument stijgt en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die na de verwerking in de resultatenrekening plaatsvond, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen via de resultatenrekening. Bijzondere waardeverminderingen die worden toegerekend aan voor verkoop beschikbare eigen-vermogensinstrumenten kunnen in latere periodes niet worden teruggenomen via de resultatenrekening.

Beleggingseffecten aangehouden voor verkoop die afgedekt worden door een derivaat worden verantwoord tegen reële waarde met verantwoording van de waardeveranderingen in de resultatenrekening voor het afgedekte gedeelte, en met waardeveranderingen in eigen vermogen voor het overschot.

Voor handelsdoeleinden aangehouden activa en activa die zijn aangemerkt als aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, worden verantwoord tegen reële waarde. Veranderingen in de reële waarde worden verantwoord in de resultatenrekening.

Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is vastgoed dat wordt aangehouden om huuropbrengsten of een waardestijging of beide te realiseren. Fortis kan bepaalde vastgoedbeleggingen ook voor eigen gebruik aanwenden. Indien de delen aangewend voor eigen gebruik afzonderlijk kunnen worden verkocht of geleased via een financiële lease worden die delen verantwoord als materiële vaste activa. Indien de delen aangewend voor eigen gebruik niet afzonderlijk kunnen worden verkocht dan worden de respectievelijke onroerende goederen alleen als vastgoedbeleggingen behandeld indien Fortis een onbelangrijk deel voor eigen gebruik aanhoudt.

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijving wordt berekend met behulp van de lineaire methode om de kosten van de betreffende activa over hun geschatte gebruiksduur te verlagen tot hun restwaarde. De restwaarde en de geschatte gebruiksduur van vastgoedbeleggingen worden afzonderlijk bepaald voor elk belangrijk onderdeel (‘component approach’) en worden op elke balansdatum opnieuw bekeken.

Fortis verhuurt zijn vastgoedbeleggingen door middel van diverse niet-opzegbare huurcontracten. Bepaalde contracten bevatten hernieuwingsopties voor diverse periodes. De huuropbrengsten worden als beleggingsopbrengsten lineair verantwoord over de periode waarop ze betrekking hebben.

Overboekingen naar of van vastgoedbeleggingen vinden alleen plaats als en alleen als er een wijziging is van het gebruik:

- in vastgoedbeleggingen aan het einde van het eigen gebruik of bij aanvang van een operationele lease aan een andere partij of aan het einde van bouw of ontwikkeling
- uit vastgoedbeleggingen bij aanvang van het eigen gebruik of bij aanvang van ontwikkeling met het oog op verkoop.

Wanneer het resultaat van een bouwcontract op betrouwbare wijze kan worden geschat, worden de contractopbrengsten en -kosten in verband met het bouwcontract verantwoord als baten respectievelijk lasten met verwijzing naar het stadium van uitvoering van de contractactiviteit op balansdatum. Wanneer het waarschijnlijk is dat de totale contractkosten hoger zullen zijn dan de totale contractopbrengsten wordt het verwachte verlies onmiddellijk verantwoord onder de lasten.

2.17 Lease-overeenkomsten

Fortis als leasinggever

Activa die ingevolge operationele lease-overeenkomsten worden geleased, worden verantwoord in de geconsolideerde balans (1) onder vastgoedbeleggingen (gebouwen) en (2) onder materiële vaste activa (materieel en motorvoertuigen). Ze worden verantwoord tegen kostprijs verminderd met geaccumuleerde afschrijvingen. Leasingbaten, na aftrek van eventuele aan leasingnemers gegeven voordelen, worden lineair geamortiseerd over de leaseperiode. De directe aanvangskosten die Fortis heeft gemaakt, worden toegevoegd aan de boekwaarde van het geleasede actief en over de leaseperiode verantwoord onder lasten op dezelfde basis als de leaseopbrengsten.

Fortis heeft ook financiële lease-overeenkomsten afgesloten, waarbij vrijwel alle aan het eigendom verbonden risico’s en beloningen, buiten de wettige eigendomstitel, aan de cliënt worden overgedragen.

Wanneer aangehouden activa onder een financiële leaseovereenkomst vallen dan wordt de contante waarde van de leasebetalingen en eventuele gegarandeerde restwaarde verantwoord als vordering. Het verschil tussen de brutovordering en de contante waarde van de vordering wordt verantwoord als onverdiende financiële baten. Rentebaten uit lease-overeenkomsten worden verantwoord over de looptijd van de leaseovereenkomst op basis van een patroon dat een constante periodieke rendementsvoet weerspiegelt op de netto-investering die uitstaat ten aanzien van financiële lease-overeenkomsten. De directe aanvangskosten die Fortis heeft opgelopen, worden verantwoord in de vordering van de financiële leaseovereenkomst en over de leaseperiode toegerekend tegenover rentebaten uit lease-overeenkomsten.

Fortis als leasingnemer

Fortis sluit hoofdzakelijk operationele lease-overeenkomsten af voor de huur van materieel en terreinen en gebouwen. Betalingen als gevolg van dergelijke leasetransacties worden lineair over de looptijd van de leaseovereenkomst geamortiseerd in de resultatenrekening. Wanneer een operationele lease wordt beëindigd voordat de leaseperiode is afgelopen dan worden de vergoedingen die bij wijze van boete aan de leasinggever dienen te worden betaald, verantwoord onder lasten in de verslagperiode waarin de beëindiging plaatsvindt.

Eventuele voordelen die van de leasinggever in verband met operationele leasetransacties zijn ontvangen, worden lineair over de leaseperiode verantwoord als een vermindering van leasinglasten.

Indien de leaseovereenkomst vrijwel alle risico's en beloningen overdraagt die aan het bezit van het actief vasthangen, wordt de lease als financiële lease verantwoord en wordt het betreffende actief geactiveerd. Bij aanvang van de leaseperiode wordt het actief verantwoord tegen de reële waarde van het geleasde actief of, indien ze lager zijn, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Het geleasede actief wordt afgeschreven over de verwachte gebruiksduur van het actief, ofwel over de leaseperiode indien deze laatste korter is. De overeenkomstige leaseverplichting, na aftrek van financiële kosten, wordt verantwoord onder leningen. Het rente-element van de financiële kosten wordt in de resultatenrekening over de leaseperiode ten laste genomen zodat er een constante periodieke rentevoet tot stand wordt gebracht op het resterende verplichtingsaldo voor elke verslagperiode.

2.18 Herverzekering en overige vorderingen

Herverzekering

Fortis aanvaardt en/of cedeert herverzekeringen in het kader van de normale bedrijfsvoering. Herverzekeringsvorderingen omvatten hoofdzakelijk saldi die verschuldigd zijn door zowel verzekerings- als herverzekeringsondernemingen voor gecedeerde verzekeringsverplichtingen. Bedragen die vorderbaar zijn op of verschuldigd zijn aan herverzekeraars worden geschat op een wijze die strookt met de bedragen die verbonden zijn aan de herverzekerde polissen en in overeenstemming met het herverzekeringscontract. Herverzekering wordt op de balans voorgesteld op brutobasis, tenzij een recht op verrekening bestaat.

Contracten die een aanzienlijk verzekeringsrisico overdragen worden verantwoord als herverzekeringscontracten. Beleggingscontracten zijn die contracten die een financieel risico overdragen zonder een aanzienlijk verzekeringsrisico over te dragen.

Herverzekeringscontracten worden geëvalueerd om te bepalen of binnen het contract een belangrijk verzekeringsrisico wordt overgedragen. Herverzekeringscontracten, die geen belangrijk verzekeringsrisico overdragen, worden verantwoord op basis van de stortingsmethode en onder leningen (kredieten of leningen) verantwoord als financiële activa of verplichtingen voor herverzekering. Een financieel actief of financiële verplichting voor herverzekering wordt verantwoord tegen de betaalde respectievelijk ontvangen vergoeding, verminderd met de eventuele expliciet geïdentificeerde premies of 'fees' die toekomen aan de herverzekerde. De betaalde respectievelijk ontvangen bedragen voortvloeiend uit deze contracten worden verantwoord als deposito's met behulp van de effectieve-rentemethode.

Overige vorderingen

Overige vorderingen, die voortvloeien uit de normale bedrijfsvoering en door toedoen van Fortis ontstaan, worden tegen hun eerste reële waarde onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen verantwoord.

2.19 Materiële vaste activa

Alle voor eigen gebruik aangehouden vastgoed en alle vaste activa worden verantwoord tegen kostprijs, verminderd met geaccumuleerde afschrijvingen (behalve voor terreinen die niet worden afgeschreven) en eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen. De kostprijs is het equivalent van de contante prijs die is betaald, ofwel de reële waarde van de vergoeding die is gegeven om het actief te verwerven op het moment van de verwerving of de bouw van het actief. Over het algemeen wordt een afschrijving lineair berekend om de kosten van de betreffende activa over de verwachte gebruiksduur tot hun restwaarde af te schrijven. De restwaarde en de geschatte gebruiksduur van materiële vaste activa worden afzonderlijk bepaald voor elk belangrijk onderdeel ('component approach') en worden op elke balansdatum opnieuw bekeken.

Uitgaven voor reparaties en onderhoud worden in de resultatenrekening als last verantwoord in de periode waarin de uitgaven worden gedaan. Uitgaven die de voordelen van vastgoed of vaste activa zodanig verbeteren of uitbreiden dat hun oorspronkelijk gebruik wordt overstegen, worden geactiveerd en vervolgens afgeschreven.

Financieringskosten voor de financiering van de bouw van materiële vaste activa: zie 2.36 'Financieringskosten'.

2.20 Goodwill en overige immateriële vaste activa

Goodwill

Acquisities van ondernemingen worden verantwoord op basis van de overnamemethode. Goodwill vertegenwoordigt het positieve verschil tussen enerzijds de kostprijs (reële waarde van de activa, verplichtingen en uitgegeven eigenvermogensinstrumenten) en anderzijds het belang van Fortis in de reële waarde van de activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen. Goodwill uit de acquisitie van een dochteronderneming wordt in de balans als immaterieel actief weergegeven. Goodwill die bij bedrijfscombinaties van vóór 1 januari 2004 is ontstaan, is in mindering gebracht op het eigen vermogen en wordt in het kader van IFRS niet geherwaardeerd. Op acquisitiedatum wordt de goodwill toegewezen aan de kasstroomgenererende eenheden die naar verwachting voordeel zullen halen uit de synergie in de bedrijfscombinatie. Goodwill wordt niet afgeschreven, maar wel getoetst op bijzondere waardevermindering. Goodwill uit de acquisitie van een geassocieerde deelneming wordt verantwoord als een onderdeel van de geassocieerde deelneming.

Het positieve verschil tussen enerzijds het verworven belang in de netto reële waarde van de activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen van de overgenomen partij en anderzijds de acquisitiekosten wordt onmiddellijk in de resultatenrekening verantwoord.

Fortis waardeert goodwill jaarlijks, of frequenter indien gebeurtenissen of wijzigingen in omstandigheden aangeven dat de boekwaarde mogelijk niet realiseerbaar is. In dat geval wordt de realiseerbare waarde bepaald voor de kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill is toegerekend. Indien de realiseerbare waarde van de eenheid lager is dan de boekwaarde van de eenheid dan wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies onmiddellijk verantwoord in de resultatenrekening.

Eerst verlaagt Fortis de boekwaarde van de aan de kasstroomgenerende eenheid toegerekende goodwill en vervolgens de andere activa van de eenheid naar rato van de boekwaarde van elk actief in de eenheid. Eerder verantwoorde bijzondere waardeverminderingverliezen met betrekking tot goodwill worden niet teruggeboekt.

Fortis kan de zeggenschap over een dochteronderneming in verschillende stappen verkrijgen. In dat geval wordt elke ruiltransactie door Fortis afzonderlijk behandeld. De kosten van elke transactie worden vergeleken met de reële waarde van elke transactie om het bedrag van goodwill te bepalen dat aan die individuele transactie verbonden is. Voor Fortis zeggenschap over de entiteit krijgt, kan de transactie worden beschouwd als belegging in een geassocieerde deelneming en verantwoord op basis van de 'equity'-methode. In voorkomend geval wordt de reële waarde van de identificeerbare nettoactiva van de partij waarin wordt deelgenomen op de datum van elke eerste transactie bepaald door de 'equity'-methode op de belegging toe te passen.

Overige immateriële vaste activa

Een immaterieel vast actief is een identificeerbaar niet-monetair actief. Het immaterieel vast actief wordt verantwoord tegen kostprijs als het toekomstige economische voordelen zal opleveren en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan worden bepaald.

VOBA ('Value of business acquired') vertegenwoordigt het verschil tussen de reële waarde bij acquisitie en de boekwaarde van een portefeuille van contracten verworven in het kader van een acquisitie van een business of een portefeuille. VOBA wordt verantwoord als immaterieel actief en afgeschreven over de opnameperiode van de opbrengsten van de verworven portefeuille.

Intern gegenereerde immateriële vaste activa worden geactiveerd wanneer Fortis alle navolgende punten kan aantonen:

- de technische uitvoerbaarheid om het immaterieel vast actief te voltooien, zodat het beschikbaar zal zijn voor gebruik of verkoop
- de intentie het immaterieel vast actief te voltooien en te gebruiken of te verkopen
- het vermogen om het immaterieel vast actief te gebruiken of te verkopen
- hoe het immaterieel vast actief waarschijnlijke toekomstige economische voordelen zal genereren
- de beschikbaarheid van adequate technische, financiële en andere middelen om de ontwikkeling te voltooien en het immaterieel vast actief te gebruiken of te verkopen
- het vermogen om de uitgaven die aan het immaterieel vast actief kunnen worden toegerekend tijdens zijn ontwikkeling betrouwbaar te waarderen.

Immateriële vaste activa die ontstaan uit onderzoek en intern gegenereerde goodwill worden niet geactiveerd.

Software voor computerhardware die zonder die specifieke software niet werkt, zoals het besturingssysteem, vormt een integraal onderdeel van de betreffende hardware en wordt behandeld als materiële vaste activa. Wanneer de software geen integraal onderdeel van de betreffende hardware uitmaakt, worden de kosten die zijn gemaakt tijdens de ontwikkelingsfase waarvoor Fortis kan aantonen dat aan alle hierboven vermelde criteria voldaan is, geactiveerd als immaterieel vast actief en lineair afgeschreven over de geschatte gebruiksduur.

Overige immateriële vaste activa omvatten immateriële vaste activa met bepaalde gebruiksduur, zoals handelsmerken en licenties, worden doorgaans lineair over hun gebruiksduur afgeschreven. Immateriële vaste activa met bepaalde gebruiksduur worden op elke verslaggevingsdatum getoetst op bijzondere waardeverminderingen.

Immateriële vaste activa van onbepaalde gebruiksduur worden niet afgeschreven maar minstens eenmaal per jaar getoetst op bijzondere waardevermindering. Geïdentificeerde eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen worden in de resultatenrekening verantwoord. Immateriële vaste activa worden op de balans verantwoord tegen kostprijs, verminderd met eventuele geaccumuleerde afschrijving en eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingsverliezen. De restwaarde en de geschatte gebruiksduur van immateriële vaste activa worden op elke balansdatum opnieuw bekeken.

2.21 Overlopende acquisitiekosten

De kosten van nieuwe en hernieuwde verzekeringen, hoofdzakelijk commissies en uitgaven met betrekking tot tussenpersonen en uitgifte van nieuwe polissen, die alle variëren en hoofdzakelijk verband houden met de productie van nieuwe verzekeringen, worden geactiveerd en afgeschreven. Overlopende acquisitiekosten ('deferred acquisition costs' of 'DAC') worden periodiek getoetst op realiseerbaarheid op basis van schattingen van toekomstige winsten van de onderliggende contracten.

Voor levenverzekeringsproducten en beleggingsproducten van het type 'leven', in beide gevallen met discretionary participation features (DPF), worden de overlopende acquisitiekosten afgeschreven over de verwachte looptijd van de contracten op basis van de waarde van de geschatte brutomarge of -winstbedragen verdisconteerd tegen het verwachte beleggingsrendement. De verwachte brutomarge omvat verwachte premies en beleggingsresultaten, verminderd met uitkeringen en administratieve kosten, wijzigingen in de netto premiereserve en verwachte dividenden voor polishouders, indien van toepassing. Afwijkingen tussen de werkelijke resultaten en de op basis van ervaring geschatte resultaten worden verantwoord in de resultatenrekening in de verslagperiode waarin die afwijkingen zich voordoen. De overlopende acquisitiekosten worden aangepast om rekening te houden met het amortisatie-effect van ongerealiseerde winsten (verliezen) die in het eigen vermogen zijn verantwoord alsof ze gerealiseerd waren, met de overeenkomstige aanpassing aan ongerealiseerde winsten (verliezen) in het eigen vermogen.

Voor levenverzekeringsproducten en beleggingsproducten van het type 'leven', in beide gevallen zonder DPF, worden de overlopende acquisitiekosten geamortiseerd in verhouding tot de verwachte premies. Veronderstellingen wat betreft verwachte premies worden geschat op de datum van de polisuitgifte en worden consequent toegepast tijdens de looptijd van de contracten. Afwijkingen tussen de werkelijke resultaten en de op basis van ervaring geschatte resultaten worden weergegeven in de resultatenrekening in de verslagperiode waarin die afwijkingen zich voordoen. Voor die contracten zijn de amortisatieperiodes over het algemeen de totale looptijd van de polis.

Voor kortlopende contracten worden de overlopende acquisitiekosten geamortiseerd over de verslagperiode waarin de betreffende geschreven premies worden verdiend. Toekomstige beleggingsopbrengsten met een risicovrij rentabiliteitspercentage worden in aanmerking genomen bij het inschatten van de realiseerbaarheid van de overlopende acquisitiekosten.

Sommige beleggingscontracten zonder DPF die door verzekeringsinstellingen zijn uitgegeven, betreffen zowel het initiëren van een financieel instrument als het verstrekken van diensten op het gebied van beleggingsbeheer. Indien duidelijk identificeerbaar worden de marginale kosten met betrekking tot het recht om diensten op het gebied van beleggingsbeheer te verstrekken verantwoord als actief en worden ze geamortiseerd naarmate de instellingen de betreffende opbrengsten boeken. Het betreffende immateriële actief wordt op elke verslaggevingsdatum getoetst op realiseerbaarheid. Commissies voor het beheer van beleggingen op deze contracten worden verantwoord als opbrengsten naarmate de diensten worden geleverd.

2.22 Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

Vaste activa of een groep van activa en verplichtingen die door Fortis worden verantwoord als aangehouden voor verkoop zijn deze waarvan de boekwaarde hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd in een verkooptransactie die naar verwachting binnen het jaar zal plaatsvinden en niet door het voortgezette gebruik ervan.

Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een onderdeel van Fortis dat is afgestoten of is verantwoord als aangehouden voor verkoop en dat aan de volgende criteria voldoet:

- het vertegenwoordigt een afzonderlijke belangrijke bedrijfstak of geografisch bedrijfsgebied
- het is een onderdeel van een specifiek gecoördineerd plan om een afzonderlijke belangrijke bedrijfstak of geografisch bedrijfsgebied af te stoten, of
- het is een dochteronderneming die uitsluitend is overgenomen met de bedoeling om te worden doorverkocht.

Op activa (of groepen van activa) die als aangehouden voor verkoop worden verantwoord, wordt niet afgeschreven. Deze worden gewaardeerd tegen de laagste van de boekwaarde en reële waarde min verkoopkosten en worden afzonderlijk verantwoord op de balans.

Resultaten op beëindigde bedrijfsactiviteiten worden afzonderlijk verantwoord in de resultatenrekening.

2.23 Derivaten en afdekking

Opname en verantwoording

Derivaten zijn financiële instrumenten zoals swaps, termijncontracten, futures en (geschreven en gekochte) opties. Een dergelijk financieel instrument heeft een waarde die wijzigt als gevolg van veranderingen in onderliggende variabelen en vergt weinig of geen nettoaanvangsinvestering en wordt op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld.

Alle derivaten worden eerst op de balans verantwoord tegen reële waarde op de transactiedatum:

- derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden in 'Activa aangehouden voor handelsdoeleinden' en 'Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden'
- hedgingderivaten in 'Overlopende rente en overige activa' en 'Overlopende rente en overige verplichtingen'.

Latere wijzigingen van de reële waarde exclusief overlopende rente ('clean fair value') van derivaten worden in de resultatenrekening onder 'Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen' verantwoord.

Financiële activa of verplichtingen kunnen in een contract besloten derivaten omvatten. Dergelijke financiële instrumenten worden dikwijls 'hybride financiële instrumenten' genoemd. Onder hybride financiële instrumenten zijn omgekeerde converteerbare obligaties (obligaties waarvoor de terugbetaling de vorm van aandelen kan aannemen) en/of obligaties met geïndexeerde interestbetalingen begrepen. Indien het basiscontract niet wordt verantwoord tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening en de kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat niet nauw aansluiten bij die van het basiscontract dan dient het in een contract besloten derivaat te worden afgezonderd van het basiscontract en gewaardeerd tegen reële waarde als een op zichzelf staand derivaat. Reële-waardeveranderingen worden in de resultatenrekening verantwoord. Het basiscontract wordt verantwoord en gewaardeerd door toepassing van de regels van de betreffende categorie van het financiële instrument.

Indien het basiscontract echter wordt verantwoord tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening of indien de kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat nauw aansluiten bij die van het basiscontract dan wordt het in een contract besloten derivaat niet afgezonderd en wordt het hybride financieel instrument gewaardeerd als een enkel instrument.

De af te scheiden derivaten worden naargelang het geval verantwoord als hedgingderivaten of derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden.

Afdekking

Op de datum waarop een derivaat wordt afgesloten kan Fortis dat contract aanmerken als ofwel (1) een afdekking van de reële waarde van een verantwoord actief of verplichting (reële waardeafdekking), (2) een afdekking van een netto-investering in een buitenlandse entiteit of (3) een afdekking van toekomstige kasstromen toerekenbaar aan een verantwoord actief of verplichting of een verwachte transactie (kasstroomafdekking). Afdekkingen van vaststaande toezeggingen zijn afdekkingen tegen reële waarde, uitgezonderd afdekkingen van valutarisico's die verantwoord worden als kasstroomafdekkingen.

Bij het begin van de transactie documenteert Fortis de relatie tussen afdekkingsinstrumenten en afgedekte posten, evenals de doelstelling en strategie op het vlak van risicobeheer met betrekking tot afdekkingtransacties. Fortis documenteert ook de beoordeling, zowel bij aanvang van de afdekking als doorlopend, in hoeverre het afdekkingsinstrument effectief is bij het compenseren van veranderingen in de reële waarde of kasstromen van de afgedekte positie.

Alleen activa, verplichtingen, vaststaande toezeggingen of heel waarschijnlijke verwachte transacties waarbij een partij van buiten Fortis betrokken is, worden als afgedekte posities aangemerkt.

De reële-waardeverandering van een afgedekte positie, die aan het afgedekte risico toerekenbaar is en de reële-waardeverandering van het afdekkingsinstrument in een reële-waardeafdekkingtransactie, worden verantwoord in de resultatenrekening. De reële-waardeverandering van rentedragende derivaten wordt afzonderlijk van de overlopende rente verantwoord.

Indien de afdekking niet langer voldoet aan de hedgingcriteria of beëindigd wordt, wordt de aanpassing van de boekwaarde van een afgedekt rentedragend financieel instrument die uit de hedge accounting voortvloeit, afgeschreven op basis van een herberekende effectieve rentevoet op de datum waarop de afdekking wordt beëindigd.

Hedge accounting op reële-waardeafdekkingen wordt toegepast met ingang van 1 januari 2005 voor portefeuilleafdekkingen van renterisico's ('macro hedging'). In dat geval wordt een groep van derivaten (of proportionele delen) bekeken in combinatie met, en in zijn geheel aangemerkt als, het afdekkingsinstrument. Hoewel de portefeuille voor doeleinden van risicobeheer mogelijk activa en verplichtingen bevat, is het aangemerkte bedrag een bedrag van activa of een bedrag van verplichtingen. Het verschil tussen de reële waarde en de boekwaarde van de afgedekte post bij aanmerking van de afdekkingsrelatie wordt afgeschreven over de overblijvende duur van de afgedekte post. Voor macro hedges past Fortis de 'carved out' versie toe van IAS 39 zoals aanvaard binnen de Europese Unie, die een aantal beperkingen en strikte voorwaarden inzake effectiviteit van zulke afdekkingen verwijdert. In deze versie wordt de invloed van veranderingen door nieuwe schattingen alleen als ineffectief beschouwd indien dit leidt tot afdekking beneden het oorspronkelijk afgedekte bedrag.

Reële-waardeveranderingen van derivaten die zijn aangewezen en in aanmerking komen als kasstroomafdekkingen, worden in het eigen vermogen (rubriek 'Ongerealiseerde winsten en verliezen') verantwoord. Niet-effectieve afdekkingen worden onmiddellijk verantwoord in de resultatenrekening.

Indien de afdekking van een verwachte transactie of vaststaande toezegging tot de opname van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting leidt worden de winsten en verliezen die eerder in het eigen vermogen waren uitgesteld, overgeboekt van het eigen vermogen en verantwoord in de eerste waardering van dat niet-financiële actief of die niet-financiële verplichting. Daarnaast worden in het eigen vermogen verantwoorde bedragen naar de resultatenrekening overgeboekt en als baten of lasten verantwoord in de periodes waarin de afgedekte vaststaande toezegging of verwachte transactie de resultatenrekening beïnvloedt.

Dit is ook het geval indien de afdekking niet langer voldoet aan de criteria voor hedge accounting of op een andere wijze stopgezet wordt, maar de verwachte transacties of vaststaande toezeggingen wel naar verwachting zullen plaatsvinden. Indien de verwachte transacties of vaststaande toezeggingen naar verwachting niet meer zullen plaatsvinden, worden de in het eigen vermogen uitgestelde bedragen overgebracht naar de resultatenrekening.

Voor afdekkingen van netto-investeringen, zie 2.6 Vreemde valuta.

2.24 Effectiseringen

Fortis effectiseert verscheidene consument- en handelsgerelateerde financiële activa. Die effectiseringen kunnen de vorm aannemen van een verkoop van de betrokken activa of een overdracht van het kredietrisico door middel van kredietderivaten met kapitaaldekking naar met een speciaal doel opgerichte ondernemingen ('special purpose entities' of 'SPE's'). Die SPE's geven dan verscheidene effectentranches uit ten behoeve van investeerders. De in een effectisering begrepen financiële activa worden (volledig of gedeeltelijk) niet langer verantwoord uitsluitend wanneer Fortis nagenoeg alle risico's en opbrengsten van de activa (of delen ervan) overdraagt, of wanneer Fortis nagenoeg alle risico's en opbrengsten noch overdraagt noch behoudt maar geen zeggenschap over de overgedragen activa behoudt.

2.25 Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten

Verantwoording

Fortis geeft contracten uit die het verzekeringsrisico of financiële risico of beide overdragen. Contracten die een aanzienlijk verzekeringsrisico overdragen worden verantwoord als verzekeringscontracten en herverzekeringscontracten. Die contracten kunnen ook een financieel risico overdragen.

Beleggingscontracten zijn contracten die een financieel risico overdragen zonder een aanzienlijk verzekeringsrisico over te dragen.

De meeste levenverzekerings- of beleggingscontracten houden een gegarandeerd voordeel in. Sommige kunnen ook een discretionary participation feature (DPF) inhouden. Dat element geeft de houder van het contract het recht om, boven op gegarandeerde uitkeringen, aanvullende uitkeringen of bonussen te ontvangen:

- die waarschijnlijk een aanzienlijk deel van de totale contractuele uitkeringen vormen
- waarvan het bedrag en/of de timing contractueel onderworpen is aan de autonome beslissing van Fortis, en
- die contractueel gebaseerd zijn op:
  - de prestatie van een specifieke 'pool' van contracten of een bepaald type van contract
  - gerealiseerde en/of ongerealiseerde beleggingsrendementen op een specifieke 'pool' van activa in handen van Fortis, of
  - de winst of het verlies van Fortis, een fonds of een andere entiteit die het contract uitgeeft.

Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten

Voor levenverzekeringscontracten worden toekomstige verplichtingen voor polisuitkeringen berekend met behulp van een nettopremiemethode (de contante waarde van toekomstige netto kasstromen) op basis van actuariële veronderstellingen zoals bepaald door ervaring uit het verleden en standaarden binnen de verzekeringssector. Winstdelende polissen omvatten eventuele bijkomende verplichtingen met betrekking tot eventuele contractuele dividenden of winstdelingen. Voor bepaalde aangemerkte contracten zijn de toekomstige verplichtingen voor polisuitkeringen geherwaardeerd om met de huidige marktrentevoeten rekening te houden.

Voor levenverzekeringscontracten met gewaarborgde minimumrendementen zijn bijkomende verplichtingen aangelegd om de verwachte langetermijnrentevoeten in te calculeren. De verplichtingen met betrekking tot lijfrentepolissen tijdens de kapitalisatieperiode zijn gelijk aan de gekapitaliseerde polishoudersaldi. Na de kapitalisatieperiode zijn de verplichtingen gelijk aan de contante waarde van de verwachte toekomstige betalingen. Wijzigingen in sterftetabellen, die zich in voorgaande jaren hebben voorgedaan, worden volledig uitgedrukt in die verplichtingen.

In een contract besloten derivaten, die niet nauw bij de basiscontracten aansluiten, worden afgezonderd van de basiscontracten en verantwoord tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Actuariële veronderstellingen worden op elke verslaggevingsdatum beoordeeld en de daaruit voortvloeiende impact wordt in de resultatenrekening verwerkt.

De toereikendheid van de verplichtingen wordt op elke verslaggevingsdatum getoetst. Indien de verplichtingen niet toereikend zijn om te voorzien in toekomstige kasstromen, inclusief kasstromen zoals beheerskosten, alsook kasstromen die voortvloeien uit in een contract besloten opties en garanties en afschrijvingen van de overlopende acquisitiekosten ('DAC'), dan worden de overlopende acquisitiekosten extra afgeschreven en/of worden bijkomende verplichtingen verantwoord op basis van zo goed mogelijke schattingen. In voorkomende gevallen wordt een opgenomen tekort onmiddellijk in de resultatenrekening verantwoord.

Claims en schadebehandelingskosten worden in de resultatenrekening verantwoord op het moment dat de uitgaven worden gedaan. Niet-betaalde claims en schadebehandelingskosten omvatten schattingen voor gerapporteerde claims en voorzieningen voor claims die zijn voorgevallen maar niet gerapporteerd zijn. Schattingen van voorgevallen maar niet gerapporteerde claims komen tot stand op basis van ervaring uit het verleden, de huidige claimtendensen en het heersende sociale, economische en wettelijke kader.

De verplichting voor schadeverzekeringsclaims en schadebehandelingskosten (na aftrek van schadeloosstellingen, verhaalde schaden, restwaarden en subrogatie) is gebaseerd op schattingen van verwachte verliezen en houdt rekening met de beoordeling door het management wat betreft het verwachte inflatiepeil, de kosten van de behandeling van claims, juridische risico's en de claimtendensen. Schadeverplichtingen inzake arbeidsongeschiktheid worden verantwoord tegen hun netto contante waarde. De aangelegde verplichtingen zijn toereikend om de uiteindelijke kosten van claims en schadebehandelingskosten te dekken. De daaruit voortvloeiende aanpassingen worden in de resultatenrekening verantwoord. Fortis disconteert zijn verplichtingen voor schade enkel voor claims met bepaalbare en vaste betaaltermijnen. Beleggingscontracten zonder DPF worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en verantwoord als een depositoverplichting.

Voor levenverzekeringscontracten en beleggingscontracten met DPF worden lopende polishouderdividenden toegerekend op basis van het contractueel verschuldigde bedrag op basis van de statutaire nettowinst, beperkingen en betaaltermijnen. In voorkomend geval wordt een bijkomende verplichting voor winstdeelname ('deferred profit sharing liability' 'DPL') toegerekend op basis van een constructieve verplichting of het bedrag dat wettelijk moet worden betaald op verschillen tussen statutaire baten en IFRS-baten en ongerealiseerde winsten of verliezen die onder eigen vermogen zijn verantwoord.

In sommige van de door Fortis gehanteerde modellen voor administratieve verwerking hebben gerealiseerde winsten of verliezen op activa een rechtstreeks effect op de waardering van (een deel van de) verzekeringsverplichtingen of hieraan gerelateerde overlopende acquisitiekosten. Fortis past 'shadow accounting' toe op de reële-waardeveranderingen van de beleggingen en activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden die samenhangen met, en dus invloed hebben op, de waardering van de verzekeringsverplichtingen. Die reële-waardeveranderingen zullen daarom geen deel uitmaken van het eigen vermogen.

Het geheel van de overblijvende ongerealiseerde wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille beleggingen beschikbaar voor verkoop – na toepassing van 'shadow accounting' – die onderhevig zijn aan discretionaire winstdeling worden gerubriceerd als een aparte eigen vermogenscomponent.

De beleggingsovereenkomsten van Fortis zonder winstdeling zijn voornamelijk unit-linked overeenkomsten waarbij de beleggingen namens de polishouder worden aangehouden. Unit-linked overeenkomsten zijn een specifiek type van levenverzekeringscontracten die worden geregeld door artikel 25 van EU-richtlijn 2002/83/EEG, waar de uitkeringen worden gekoppeld aan ICBE's (instellingen voor collectieve belegging in effecten), aan een aandelenmand, een referentiewaarde, of een combinatie van die waardecijfers of rekeneenheden die in de overeenkomst zijn vastgelegd. De verplichtingen voor dergelijke overeenkomsten worden gewaardeerd tegen waarde per eenheid (= de reële waarde van het fonds waarin de unit-linked overeenkomst heeft belegd, gedeeld door het aantal van de eenheden van het fonds).

Herverzekeringsverplichtingen

Verplichtingen met betrekking tot in herverzekering aangenomen of gecedeerde zaken die geen aanzienlijk verzekeringsrisico overdragen, kunnen worden beschouwd als financiële verplichtingen en deze verplichtingen worden op dezelfde wijze als andere financiële verplichtingen verantwoord.

De administratieve verwerkingsvoorschriften voor verplichtingen met betrekking tot aangenomen herverzekeringscontracten met een aanzienlijk verzekeringsrisico zijn dezelfde als degene die voor rechtstreekse, geschreven verzekeringscontracten gelden.

Deposito's van herverzekeraars in het kader van in herverzekering gecedeerde zaken die een aanzienlijk verzekeringsrisico overdragen, zijn gelijk aan het op balansdatum verschuldigde bedrag.

2.26 Beleggingen inzake unit-linked contracten

Beleggingen inzake unit-linked contracten vertegenwoordigen fondsen die worden aangehouden om te voldoen aan specifieke beleggingsdoelstellingen van polishouders die het beleggingsrisico dragen. Bepaalde contracten kunnen garanties inhouden; in dat geval worden de tegoeden afzonderlijk en tegen reële waarde verantwoord, waarbij de reële-waardeverandering in de resultatenrekening wordt verantwoord en de verplichtingen worden gerapporteerd tegen bedragen die op balansdatum aan de polishouders verschuldigd zijn, inclusief eventuele garanties of in een contract besloten derivaten. Eigen aandelen aangehouden voor polishouders worden geëlimineerd.

De commissies die worden aangerekend voor het beheer van beleggingen inzake unit-linked contracten worden op basis van het toerekeningsbeginsel verantwoord en als commissiebaten verantwoord wanneer de diensten worden geleverd.

2.27 Schuldbewijzen, achtergestelde schulden en overige financieringen

Schuldbewijzen, achtergestelde schulden en overige financieringen worden eerst verantwoord tegen reële waarde zonder de directe transactiekosten. Vervolgens worden ze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs en in voorkomende gevallen wordt het verschil tussen de netto-opbrengst en de aflossingsprijs verantwoord in de resultatenrekening over de periode van de lening op basis van de effectieve-rentemethode.

Schulden die in eigen aandelen van Fortis kunnen worden omgezet, worden bij de eerste opname gescheiden in twee componenten: (a) een schuldinstrument en (b) een eigenvermogensinstrument. De schuldcomponent wordt eerst berekend door de reële waarde te bepalen van een soortgelijke schuld (inclusief kenmerken van in een contract besloten niet-eigenvermogensgerelateerde derivaten, indien van toepassing) zonder eigenvermogenscomponent. De boekwaarde van het eigenvermogensinstrument, vertegenwoordigd door de conversieoptie in gewone aandelen, wordt dan bepaald door de boekwaarde van de financiële verplichting af te trekken van het bedrag van het samengestelde instrument als geheel.

Preferente aandelen die een verplichte coupon hebben of die op een bepaalde datum of naar keuze van de aandeelhouder aflosbaar zijn, worden verantwoord als leningen. Daarbij horen ook de preferente aandelen die een dergelijke contractuele verplichting indirect door hun voorwaarden tot stand brengen. De dividenden op die preferente aandelen worden verantwoord in de resultatenrekening als rentelasten op basis van de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

Indien Fortis eigen schulden koopt, worden die schulden uit de balans verwijderd en wordt het verschil tussen de boekwaarde van de verplichting en de betaalde vergoeding in de resultatenrekening verantwoord.

Bij het bepalen of preferente aandelen worden verantwoord als een financiële verplichting of als een eigenvermogensinstrument, evalueert Fortis de specifieke rechten die aan de aandelen verbonden zijn om te bepalen of ze het basiskenmerk van een financiële verplichting vertonen.

2.28 Personeelsbeloningen

Pensioenverplichtingen

Fortis heeft wereldwijd een aantal pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen en pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen lopen, in overeenstemming met lokale voorwaarden of sectorgebonden praktijken. De pensioenregelingen worden over het algemeen gefinancierd via betalingen aan verzekeringsondernemingen of aan een door een trustee beheerde regelingen. De betalingen worden vastgesteld door middel van periodieke actuariële berekeningen.

Een pensioenregeling op basis van vaste toezeggingen is een regeling waarin een vaste toezegging aan een werknemer op pensioenleeftijd wordt vastgelegd, doorgaans afhankelijk van een aantal factoren zoals leeftijd of dienstjaren. Een pensioenregeling op basis van toegezegde bijdragen is een regeling waarbij Fortis vaste bedragen afdraagt aan een aparte entiteit.

Minstens een keer per jaar berekenen actuarissen de pensioenactiva en -verplichtingen.

Voor pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen worden de pensioenkosten en het daarmee verband houdend pensioenactief of -verplichting geschat op basis van de 'projected unit credit'-methode. Die methode rekent vergoedingen toe aan elke periode van diensttijd en waardeert elke periode afzonderlijk om de uiteindelijke verplichting op te bouwen. Volgens deze methode worden de kosten van het verstrekken van die voordelen in de resultatenrekening als last verantwoord om de pensioenkosten te spreiden over de diensttijd van werknemers. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de geschatte toekomstige uitstromen van geldmiddelen, verdisconteerd tegen rentevoeten die gebaseerd zijn op de marktrendementen van kwalitatief hoogstaande bedrijfsobligaties waarvan de looptijd consistent is met de resterende looptijd van de betreffende verplichting. Netto cumulatieve niet-opgenomen actuariële winsten en verliezen voor pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen die een bepaalde bandbreedte ('corridor') overschrijden (meer dan 10% van de contante waarde van de verplichting inzake toegezegd pensioen of 10% van de reële waarde van eventuele fondsbeleggingen) worden in de resultatenrekening verantwoord over de gemiddelde resterende diensttijd van de werknemers.

Alle actuariële winsten en verliezen die dateren van voor 1 januari 2004 werden in de openingsbalans verantwoord.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden onmiddellijk in de resultatenrekening verantwoord, behalve indien de wijzigingen aan een pensioenplan afhankelijk zijn van het aantal werknemers dat in dienst blijft gedurende een bepaalde periode (wachtperiode of 'vesting period'). In dat geval worden de pensioenkosten van verstreken diensttijd lineair geamortiseerd over de wachtperiode.

De fondsbeleggingen die bij de pensioenverplichtingen van een entiteit behoren moeten aan bepaalde criteria voldoen om te worden verantwoord als 'in aanmerking komende fondsbeleggingen van pensioenregelingen'. Die criteria hebben betrekking op het feit dat de fondsbeleggingen juridisch dienen los te staan van Fortis of de crediteuren van Fortis. Indien niet aan die criteria is voldaan, worden de fondsbeleggingen in de relevante rubriek in de balans verantwoord (beleggingen, materiële vaste activa, etc.). Indien de fondsbeleggingen aan de criteria voldoen, worden ze met de pensioenverplichting verrekend.

Verrekening van de reële waarde van fondsbeleggingen met de contante waarde van de verplichtingen uit pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen kan tot een negatief bedrag leiden (een actief). In dat geval mag het verantwoorde actief niet groter zijn dan het totaal van de cumulatieve niet-verantwoorde actuariële nettoverliezen en de pensioenkosten van verstreken diensttijd, en de contante waarde van economische voordelen die beschikbaar zijn in de vorm van terugbetalingen uit de regeling of verlagingen van toekomstige bijdragen aan de regeling.

Voorzorgsregelingen die voordelen voor langdurige diensttijd voorzien maar geen pensioenregelingen zijn, worden gewaardeerd tegen contante waarde op basis van de 'projected unit credit'-methode.

De bijdragen van Fortis aan pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen worden in de resultatenrekening als last verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Andere verplichtingen na uitdiensttreding

Sommige Fortis ondernemingen bieden vergoedingen na uitdiensttreding, zoals leningen tegen voordelige rentevoeten en ziekteverzekering. Om het recht op die beloningen te genieten, is het gewoonlijk verplicht dat de werknemer in dienst blijft tot en met de pensioenleeftijd en een minimumperiode in dienstverband presteert. De verwachte kosten van die beloningen worden toegerekend over de periode van tewerkstelling, op basis van een methodologie die lijkt op die voor pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen. De verplichtingen worden bepaald aan de hand van actuariële berekeningen.

Bezoldiging op basis van aandelen (of regelingen voor deelneming in aandelenkapitaal)
Aandelenopties en aandelen onder voorwaarden ('restricted shares') worden aan bestuurders en aan werknemers toegekend als tegenprestatie voor ontvangen diensten. De reële waarde van de ontvangen diensten wordt bepaald met verwijzing naar de reële waarde van de toegekende aandelenopties en aandelen onder voorwaarden. De vergoedingskosten worden gewaardeerd op toekenningsdatum op basis van de reële waarde van de opties en aandelen onder voorwaarden en worden verantwoord over de wachtperiode ('vesting period') van de opties.

De reële waarde van de aandelenopties wordt bepaald op basis van een optiewaardering die rekening houdt met de aandelenkoers op toekenningsdatum, de uitoefenprijs, de verwachte looptijd van de optie, de verwachte volatiliteit van de onderliggende aandelen en de verwachte dividenden erop, evenals de risicovrije rentevoet over de verwachte looptijd van de optie. Wanneer de opties worden uitgeoefend en nieuwe aandelen worden uitgegeven, wordt de ontvangen opbrengst na aftrek van eventuele transactiekosten in het aandelenkapitaal verantwoord (nominale waarde) en het surplus bij de uitgiftepremie (het agio). Indien voor dit doel eigen aandelen zijn ingekocht, wordt dit in mindering gebracht op de rubriek eigen aandelen.

Leningen toegestaan tegen voorkeurtarieven
Soms worden leningen aan werknemers toegestaan tegen een rentevoet die lager is dan de marktrentevoet. De contractvoorwaarden bepalen doorgaans dat dit voordeel vervalt op de pensioenleeftijd waarna overgeschakeld wordt naar de marktrentevoet. In een aantal Fortis-entiteiten wordt de voorkeurrentevoet ook toegekend na de pensioenleeftijd.

Voor de eerste reeks leningen wordt het verschil tussen de netto contante waarde van de leningen op basis van de voorkeurrentevoet en de netto contante waarde van de leningen op basis van de huidige marktrente op de balans verantwoord als overlopende rekening en verantwoord onder exploitatie- en administratieve kosten over de periode dat de werknemer het voordeel geniet.

Wanneer de leningen doorlopen na de pensioenleeftijd en (ex-)werknemers blijven genieten van voorkeurtarieven ingevolge hun voorbije diensttijd bij Fortis dan wordt met dat voordeel rekening gehouden bij de bepaling van de verplichtingen na uitdiensttreding andere dan pensioenen.

Personeelsrechten
Personeelsrechten inzake jaarlijkse toegezegde vakantiedagen en uit hoofde van langdurige diensttijd verdiende vakantiedagen worden verantwoord wanneer ze voor de werknemers opneembaar worden. Indien werknemers de hun rechtens toekomende vakantiedagen per periode einde niet hebben opgenomen, wordt hiervoor een verplichting gevormd.

2.29 Voorzieningen, voorwaardelijke gebeurtenissen, verbintenissen en financiële garanties

Voorzieningen
Voorzieningen zijn verplichtingen met onzekerheden qua bedrag of tijdstip van betaling. Voorzieningen worden verantwoord op de balans indien er een bestaande verplichting is tot overdracht van economische voordelen, zoals kasstromen, als gevolg van gebeurtenissen in het verleden en indien op de balansdatum een betrouwbare schatting mogelijk is. Voorzieningen worden aangelegd voor bepaalde garantieovereenkomsten waarvoor Fortis bij niet-betaling verantwoordelijk is. Voorzieningen worden geschat op basis van alle relevante factoren en informatie die op balansdatum bestaan en worden verdisconteerd tegen de risicovrije rentevoet.

Voorwaardelijke gebeurtenissen
Voorwaardelijke gebeurtenissen zijn onzekerheden waarvan het bedrag niet met voldoende betrouwbaarheid kan worden geschat of wanneer het niet waarschijnlijk is dat betaling vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen.

Verbintenissen

Kredietverbintenissen waarbij een lening kan worden opgenomen binnen het tijdskader dat algemeen door regelgeving of een marktconventie is vastgesteld, worden niet verantwoord als derivaten. Een kredietverbintenis die aangemerkt wordt als aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening of waarbij Fortis in het verleden meestal de tegoeden heeft verkocht die uit de kredietverbintenissen voortvloeien, worden in de balans verantwoord tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Acceptaties omvatten verbintenissen van Fortis om op klanten getrokken wissels te betalen. Fortis verwacht dat de meeste acceptaties zullen worden afgewikkeld op hetzelfde ogenblik als de terugbetaling door de klanten. Acceptaties worden niet in de balans verantwoord en worden als verbintenissen in de toelichting verantwoord.

Financiële garanties

Financiële garantiecontracten die betalingen voorzien als gevolg van veranderingen in een bepaalde rentevoet, effectenkoers, grondstoffenprijs, valutakoers, index van prijzen of rentevoeten, kredietrating of kredietindex, of andere variabele, en waarbij in geval van een niet-financiële variabele deze niet specifiek is voor een van de partijen in het contract, worden verantwoord als derivaten.

Financiële garantiecontracten die voorzien in bepaalde betalingen door Fortis aan de houder als vergoeding voor een verlies doordat een bepaalde debiteur niet aan zijn verplichtingen kan voldoen, worden verantwoord als verzekeringscontracten indien een belangrijk verzekeringsrisico overgedragen wordt aan Fortis.

2.30 Eigen vermogen

Aandelenkapitaal en eigen aandelen

Kosten van aandelenuitgifte

Kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de uitgifte van nieuwe aandelen met uitzondering van die bij een bedrijfscombinatie, worden in mindering gebracht van het eigen vermogen na aftrek van eventuele daarmee verband houdende winstbelastingen.

Preferente aandelen

Preferente aandelen die niet-aflosbaar zijn en waarop naar vrije keuze van de bestuurders dividenden worden gedeclareerd, worden verantwoord als eigen vermogen.

Eigen aandelen

Wanneer de moedermaatschappijen of hun dochterondernemingen aandelenkapitaal van Fortis kopen of rechten verkrijgen om aandelenkapitaal van Fortis te kopen, dan wordt de betaalde vergoeding inclusief eventuele toerekenbare transactiekosten, na aftrek van winstbelastingen, in mindering gebracht op het eigen vermogen.

Dividenden die worden betaald op ingekochte eigen aandelen die in handen van Fortis ondernemingen zijn, worden geëlimineerd wanneer de geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld.

Fortis-aandelen die Fortfinlux S.A. in het kader van ‘FRESH capital securities’ aanhoudt, zijn ook niet dividend- of kapitaalgerechtigd. Bij het berekenen van het dividend, de nettowinst en het netto eigen vermogen per aandeel worden die aandelen geëlimineerd. De kostprijs van de aandelen wordt in mindering gebracht op het eigen vermogen.

Samengestelde financiële instrumenten

Componenten van samengestelde financiële instrumenten (delen van verplichtingen en van het eigen vermogen) worden verantwoord in de respectievelijke rubrieken van de balans.

Andere eigen vermogenscomponenten

Andere elementen die in eigen vermogen worden verantwoord hebben betrekking op:

- rechtstreekse verantwoording in eigen vermogen van geassocieerde deelnemingen (zie 2.5)
- vreemde valuta (zie 2.6)
- voor verkoop beschikbare beleggingen (zie 2.16)
- kasstroomafdekkingen (zie 2.23)
- DPF (zie 2.25).

2.31 Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden verantwoord in de resultatenrekening voor alle rentedragende instrumenten (of ze nu zijn verantwoord als tot einde looptijd aangehouden, voor verkoop beschikbaar, tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, of als derivaten) op basis van het toerekeningsbeginsel ('accrual basis') met behulp van de effectieve-rentemethode op basis van de werkelijke aankoopprijs inclusief directe transactiekosten. Rentebaten omvatten coupons die op instrumenten tegen vaste of vlottende rente verdiend zijn en de aangroei of amortisatie van agio of disagio.

Wanneer de waarde van een financieel actief is verminderd tot de geschatte realiseerbare waarde, worden de rentebaten verantwoord op basis van de effectieve rentevoet die werd gebruikt voor het disconteren van de toekomstige kasstromen bij de bepaling van de realiseerbare waarde.

2.32 Verzekeringspremies, -claims en -uitkeringen

Een kortlopend verzekeringscontract is een contract dat voorziet in verzekeringsbescherming voor een vaste, maar korte periode en de verzekeraar de mogelijkheid geeft om het contract op te zeggen of de bepalingen ervan te wijzigen aan het einde van een contractperiode.

Een langlopend contract is een contract dat over het algemeen niet onderhevig is aan eenzijdige wijzigingen van de bepalingen ervan, zoals een niet-opzegbaar of gewaarborgd hernieuwbaar contract en vereist de uitvoering van verschillende functies en diensten (waaronder verzekeringsbescherming) voor een lange periode.

Premies afkomstig van levenverzekeringspolissen en beleggingscontracten met DPF die als overeenkomsten van het langlopende type worden beschouwd, worden verantwoord als opbrengsten wanneer ze ten aanzien van de polishouder invorderbaar zijn. Geschatte toekomstige uitkeringen en uitgaven worden toegerekend tegenover die opbrengsten om winsten over de geschatte looptijd van de polissen op te nemen. Deze 'matching' wordt bereikt door het vaststellen van verplichtingen van de verzekeringspolissen en beleggingscontracten met DPF en het activeren en vervolgens afschrijven van de overlopende acquisitiekosten.

Voor contracten met premiebetalingen die verschuldigd zijn over een aanzienlijk kortere periode dan de genotperiode, worden de opbrengsten uitgesteld en proportioneel over de duur van de verzekeringsdekking gespreid in de resultatenrekening verantwoord.

Voor contracten van het kortlopende type (hoofdzakelijk schade) worden premies verantwoord als geschreven bij aanvang van het contract. De premies worden proportioneel over de duur van de betreffende polisdekking in de resultatenrekening verantwoord. De niet-verdiende premiereserve vertegenwoordigt het deel van de geschreven premies dat op de niet-vervallen termijnen van de dekking betrekking heeft.

Opbrengsten uit beleggingscontracten zonder DPF bestaan uit commissies voor de kosten van verzekering, administratiecommissies en afkoopkosten. De uitgaven omvatten sterfteschadelasten en gecrediteerde rente.

2.33 Gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen

Voor financiële instrumenten die als voor verkoop beschikbaar worden verantwoord, vertegenwoordigen gerealiseerde winsten of verliezen uit verkopen en desinvesteringen het verschil tussen de ontvangen opbrengst en de initiële boekwaarde van het verkochte actief of verplichting onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen die zouden zijn verantwoord in de resultatenrekening nadat rekening is gehouden met de impact van eventuele aanpassingen uit hoofde van hedge accounting. Gerealiseerde winsten en verliezen uit verkopen worden verantwoord in de resultatenrekening in de rubriek 'Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen'.

Voor financiële instrumenten die tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening zijn verantwoord, wordt het verschil tussen de boekwaarde aan het einde van de lopende verslagperiode en de vorige verslagperiode verantwoord onder 'Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen'.

Voor derivaten wordt het verschil tussen de reële waarde exclusief overlopende rente ('clean fair value') aan het einde van de huidige verslagperiode en de vorige verslagperiode verantwoord onder 'Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen'.

Voorheen nog niet in het resultaat verantwoorde ongerealiseerde winsten en verliezen die rechtstreeks in het vermogen werden verantwoord, worden verantwoord in de resultatenrekening bij verwijdering of bijzondere waardeverminderingen.

2.34 Commissiebaten

Commissies die een vast onderdeel zijn van de effectieve rentevoet van een financieel instrument, worden over het algemeen behandeld als een aanpassing aan de effectieve rentevoet. Dat is het geval voor de commissies bij het afsluiten van een krediet, die worden ontvangen als vergoeding voor activiteiten zoals het evalueren van de financiële toestand van de kredietnemer, het evalueren en boeken van garanties, etc. en voor commissies bij het afsluiten van een krediet die worden ontvangen bij de uitgifte van tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerde financiële verplichtingen. Beide types van commissies worden uitgesteld en verantwoord als aanpassing van de effectieve rentevoet.

Wanneer het financieel instrument wordt gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, worden de commissies echter verantwoord in de resultatenrekening wanneer het instrument voor de eerste maal wordt verantwoord.

Commissies op verrichte diensten worden over het algemeen verantwoord als opbrengsten wanneer de dienst wordt verricht. Indien het onwaarschijnlijk is dat een bepaalde lening zal worden toegestaan en de kredietverbintenis niet wordt beschouwd als een derivaat, dan wordt de verbinteniscommissie, proportioneel over de duur van de verbintenis gespreid, onder opbrengsten verantwoord.

Commissies die voortvloeien uit (het deelnemen aan) het onderhandelen over een transactie voor een derde, worden verantwoord wanneer de onderliggende transactie wordt voltooid. Commissieopbrengsten worden verantwoord wanneer de prestatieverplichting uitgevoerd is.

Commissies op kredietsyndicaties worden verantwoord als opbrengsten wanneer de syndicaatvorming afgerond is.

2.35 Transactiekosten

Transactiekosten worden verantwoord in de eerste waardering van financiële activa en verplichtingen, met uitzondering van die financiële activa en verplichtingen die worden gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Transactiekosten verwijzen naar extra kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving of vervreemding van een financieel actief of een financiële verplichting. Daarin zijn commissies die worden betaald aan agenten, adviseurs, makelaars en effectenhandelaars begrepen, evenals heffingen door de regelgevende/toezichthoudende instanties en beurzen en diverse soorten van overdrachtsbelasting.

2.36 Financieringskosten

Financieringskosten worden over het algemeen als last verantwoord in de periode waarin ze zijn gemaakt. Financieringskosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de verwerving of bouw van een actief, worden terwijl het actief in opbouw is geactiveerd als onderdeel van de kosten van dat actief. De activering van financieringskosten dient in te gaan wanneer:

- uitgaven voor het actief en financieringskosten worden gedaan, en
- werkzaamheden die nodig zijn om het actief klaar te maken voor het bedoelde gebruik of de verkoop ervan in gang zijn gezet.

De activering wordt beëindigd wanneer het actief vrijwel klaar is voor het beoogde gebruik of verkoop. Indien de actieve ontwikkeling voor een lange periode wordt onderbroken, wordt de activering opgeschort. Als de bouw in verschillende delen wordt voltooid en elk deel afzonderlijk kan worden gebruikt terwijl de bouw van andere delen wordt voortgezet, wordt de activering beëindigd voor elk deel wanneer dat deel vrijwel voltooid is.

Voor een lening die met een bepaald actief samenhangt wordt de effectieve rentevoet op die lening gebruikt. In andere gevallen wordt een gewogen gemiddelde betaalde rentevoet gehanteerd.

2.37 Winstbelastingen

Winstbelasting die op winsten moet worden betaald, wordt als last verantwoord op basis van de belastingwetgeving die in elk rechtsgebied geldt in de periode waarin de winsten ontstaan. De belastingeffecten van verrekenbare winstbelastingverliezen worden verantwoord als een uitgestelde belastingvordering indien het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winst aanwezig zal zijn waartegen die verliezen kunnen worden benut.

Uitgestelde belastingen worden verantwoord op basis van de balansmethode op alle tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van de activa en verplichtingen in de geconsolideerde jaarrekening en hun fiscale boekwaarde.

De tarieven waarvan het wetgevingsproces is afgesloten of grotendeels is afgesloten op de balansdatum worden gebruikt om de uitgestelde belastingen te bepalen.

Uitgestelde belastingvorderingen worden verantwoord voor zover het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winst voorhanden zal zijn waartegen de tijdelijke verschillen kunnen worden benut.

Een uitgestelde belastingverplichting wordt verantwoord voor belastbare tijdelijke verschillen die verband houden met beleggingen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en belangen in joint ventures, tenzij het tijdstip waarop het tijdelijk verschil wordt afgewikkeld kan worden bepaald en het waarschijnlijk is dat het tijdelijk verschil in de nabije toekomst niet zal worden afgewikkeld.

Winstbelastingen en uitgestelde belastingen die betrekking hebben op herwaardering tegen reële waarde van voor verkoop beschikbare geassocieerde deelnemingen en kasstroomafdekkingen die rechtstreeks als lasten of baten in eigen vermogen worden verwerkt, worden ook rechtstreeks als baten of lasten in het eigen vermogen verantwoord en worden vervolgens samen met de uitgestelde winst of het uitgestelde verlies verantwoord in de resultatenrekening.

2.38 Winst per aandeel

De gewone winst per aandeel wordt berekend door de voor gewone aandeelhouders beschikbare nettowinst te delen door het gewogen gemiddelde aantal van de gewone aandelen die gedurende het jaar zijn uitgegeven, met uitsluiting van het gemiddelde aantal van de gewone aandelen die door Fortis zijn gekocht en als eigen aandelen worden aangehouden.

Voor de verwaterde winst per aandeel wordt het gewogen gemiddelde aantal van de gewone aandelen die zijn uitgegeven, aangepast op basis van de veronderstelling dat alle gewone aandelen met potentieel verwateringseffect worden geconverteerd, zoals converteerbare obligatieleningen en aandelenopties die aan werknemers zijn toegekend. Potentiële of voorwaardelijke aandelenuitgiftes worden behandeld als verwaterend wanneer hun conversie in aandelen de nettowinst per aandeel zou doen verminderen.

3 Overnames en desinvesteringen

De belangrijkste acquisities en desinvesteringen door Fortis in 2006, 2005 en 2004 worden hierna beschreven. De acquisitie door Fortis in 2006 van Fortis Energy Marketing & Trading en FB Energy Canada, Corp. en de aankoop van een meerderheidsbelang in een nieuwe vermogensbeheeronderneming in de Verenigde Staten onder de naam 'Cadogan' worden hierna in meer detail weergegeven. In 2006 hebben geen belangrijke desinvesteringen plaatsgevonden.

3.1 Fortis Energy Marketing & Trading en FB Energy Canada, Corp.

Fortis heeft eind oktober 2006 de overname van Duke Energy van Marketing & Trading en Cinergy Canada, Corp. afgerond. Beide ondernemingen waren tot de overname operationeel onder de naam CMT. CMT was een in Houston, Texas, gevestigd marketing en handelsplatform dat opereerde in alle belangrijke Noord-Amerikaanse energiemarkten. Fortis heeft de namen van de nieuwe ondernemingen gewijzigd in Fortis Energy Marketing & Trading (FEMT) in de Verenigde Staten en FB Energy Canada, Corp. (FBECC) in Canada.

De handelsactiviteiten in stroom en aardgas van FEMT en FBECC zijn georganiseerd in regionale desks door heel Noord-Amerika en Canada. FEMT en FBECC hebben 200 werknemers die werkzaam zijn op het hoofdkantoor in Houston en 25 werknemers die werkzaam zijn in Calgary. FEMT en FBECC zullen verantwoord worden in het segment Merchant Banking.

De aankoopprijs voor FEMT en FBECC bedroeg EUR 356 miljoen (USD 451 miljoen). Hierin is begrepen de waarde van de huidige handelsportefeuille. In het totaal betaalde aankoopbedrag is CMT's netto-werkkapitaal op het moment van overname begrepen. In de primaire factoren voor de bepaling van de goodwill (EUR 138 miljoen) zijn begrepen de eigen en specifiek aangepaste geïntegreerde systemen voor de handel in fysieke en financiële goederen, goede front en back office systemen die zich bewezen hebben en handelsexpertise in de handel in fysieke en financiële goederen.

De impact van de acquisitie van FEMT en FBECC op de geconsolideerde balans van Fortis per de overnamedatum was als volgt:

Activa		Verplichtingen	
Geldmiddelen en kasequivalenten	242	Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	417
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	579	Schulden aan banken	149
Vorderingen op banken	27	Schulden aan klanten	351
Vorderingen op klanten	31	Overige verplichtingen	88
Immateriële vaste activa	138	**Totale verplichtingen**	**1.005**
Overlopende rente en overige activa	344	Kostprijs	356
Totale activa	**1.361**	**Totale verplichtingen en minderheidsbelangen**	**1.361**

In de balans op het moment van overname is onder immateriële vaste activa een bedrag van EUR 138 inzake goodwill begrepen. Onder de Overlopende rente en overige activa zijn de toegerekende opbrengsten voor de fysieke gas- en stroomactiviteiten verantwoord welke te ontvangen zijn van de FEMT/FBECC klanten. FEMT en FBECC hebben in het vierde kwartaal 2006 EUR 2 miljoen bijgedragen aan de nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders van Fortis.

3.2 Cadogan

Op 10 november hebben Fortis Investment Management, Inc. en Cadogan Management, LLC aangekondigd dat zij een overeenkomst zijn aangegaan om hun respectievelijke hedgefondsactiviteiten onder te brengen in een nieuw op te richten zelfstandige vermogensbeheeronderneming. De activiteiten vinden plaats onder de naam 'Cadogan' met Fortis Investment als belangrijkste aandeelhouder met 70% van de aandelen.

De acquisitie is eind 2006 afgerond. Cadogan zal worden verantwoord in het segment Retail Banking. De aankoopprijs bedroeg EUR 119 miljoen (USD 157 miljoen) en de goodwill, welke is opgenomen in de balans onder immateriële vaste activa, bedroeg op het moment van acquisitie EUR 116 miljoen. De basis voor de goodwill is de know-how van de Cadogan werknemers en hun mogelijkheden om het nieuwe fonds optimaal te benutten en toekomstige baten te genereren.

Het effect van de acquisitie van Cadogan op de geconsolideerde balans van Fortis was per de acquisitiedatum als volgt:

Activa		Verplichtingen	
Geldmiddelen en kasequivalenten	1	Overige verplichtingen	10
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	2	**Totale verplichtingen**	**10**
Immateriële vaste activa	116	Minderheidsbelangen	2
Overlopende rente en overige activa	12	Kostprijs	119
Totale activa	**131**	**Totale verplichtingen en minderheidsbelangen**	**131**

Onder de Overlopende rente en overige activa zijn de nog te ontvangen vergoedingen van cliënten voor fondsenbeheer begrepen. Cadogan heeft over het vierde kwartaal van 2006 niet bijgedragen aan de nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders van Fortis aangezien de overname eerst eind december 2006 was afgerond.

3.3 Overige overnames

Naast de hiervoor beschreven transacties deed Fortis een aantal kleinere acquisities. Deze kunnen als volgt worden samengevat:

Naam aangekocht bedrijf	*Kwartaal overname*	*Verwervings-bedrag*	*Percentage verkregen*	*Geactiveerde immateriele activa*	*Goodwill/ negatieve goodwill*	*Segment*
Muang Thai	Q2 2004	61	40	3	30	Insurance International
Centrapriv	Q4 2004	38	100	0	26	C&P Banking
Fortis Lease SPA	Q1 2005	52	100	23	5	C&P Banking
Millenniumbcp Fortis	Q1 2005	514	51	528	182	Insurance International
Able Brookers	Q3 2005	27	100	3	21	Insurance International
Dişbank	Q3 2005	919	93	49	333	Multisegment Banking
Atradius	Q4 2005	64	100	0	36	C&P Banking
Dryden	Q4 2005	79	100	7	- 17	C&P Banking
Dreieck Industrie Leasing AG	Q1 2006	64	100	29	4	C&P Banking
O'Connor & Company	Q1 2006	58	100	0	14	Merchant Banking
Von Essen KG Bankgesellschaft	Q1 2006	93	100	3	31	Retail Banking
William Properties	Q3 2006		100	15	25	Insurance Netherlands

De bedragen inzake de geactiveerde immateriële vaste activa en de goodwill (negatieve goodwill) zijn de oorspronkelijke bedragen geconverteerd in EUR, rekening houdend met noodzakelijke wijzigingen in de waardebepaling van een overgenomen onderneming, indien deze voorlopig was bepaald aan het eind van de periode waarin de overname heeft plaatsgevonden. Latere wijzigingen ten gevolge van valutakoers- en andere verschillen zijn niet inbegrepen.

De overnames hadden, behoudens de overnames van Millenniumbcp Fortis en Dişbank, geen noemenswaardig effect op de financiële positie en performance van Fortis ongeacht het tijdstip van de transacties. Nadere informatie inzake de overnames van Millenniumbcp Fortis en Dişbank is te vinden in de geconsolideerde jaarrekening over 2005 van Fortis.

Dişbank, na de naamswijziging Fortis Bank AS (Turkije), is actief in alle banksegmenten van Fortis. Gedurende 2005 zijn evenwel de activiteiten in de segmentrapportage verantwoord onder het segment Overig. Met ingang van 2006 worden de activiteiten van Fortis Bank AS (Turkije) gerapporteerd in de relevante banksegmenten.

3.4 Desinvesteringen

Fortis heeft in 2006 geen belangrijke desinvesteringen gedaan.

In februari 2004 heeft Fortis zijn belang in Assurant, Inc. verminderd van 100% naar 35%. De reden hiervoor was dat het op grond van strategische overwegingen Assurant, Inc. niet meer als kernactiviteit beschouwde. De verkoop van aandelen Assurant, Inc. heeft plaatsgevonden door beursgang van Assurant, Inc. Het resultaat van de beursgang, na herkapitalisatie van Assurant, Inc., bedroeg EUR 422 miljoen. In 2004 is Assurant, Inc. nog voor één maand volledig geconsolideerd.

Het belang van 35% was verantwoord tegen nettovermogenswaarde gedurende de periode februari 2004 – januari 2005. In de maand januari 2004 droeg Assurant, Inc. EUR 490 miljoen bij aan de totale baten van Fortis. Het aandeel van Assurant, Inc. over de maand januari 2004 aan het Nettoresultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders van Fortis was EUR 17 miljoen negatief. Gedurende de periode februari – december 2004 dat Assurant, Inc. tegen netto-vermogenswaarde werd gewaardeerd droeg Assurant, Inc. EUR 91 miljoen bij aan het nettoresultaat van Fortis.

In het eerste kwartaal 2005 heeft Fortis zijn resterende belang in Assurant, Inc. teruggebracht van 35% tot 15% door de aandelen te verkopen op de beurs van New York tegen een koers van US$ 30,60. Op deze transactie is een winst van EUR 230 miljoen verantwoord.

Omdat Fortis na de verkoop nog een belang van 15% heeft in Assurant, Inc. wordt het resterende belang in de investeringsportefeuille verantwoord met veranderingen in de reële waarde via de resultatenrekening. Het herrubriceren van het 15% belang leidde in 2005 tot een ongerealiseerde winst van EUR 212 miljoen. Op dezelfde datum als de verkoop werd een verplicht converteerbare obligatielening uitgegeven op de resterende aandelen Assurant, Inc. Deze lening zal op 26 januari 2008 worden afgelost.

Fortis heeft begin 2004 zijn Spaanse verzekeringsonderneming, Seguros Bilbao, verkocht aan Grupo Catalano Occidente. Het overnamebedrag bedroeg EUR 255 miljoen, terwijl het resultaat op de verkoop EUR 145 miljoen bedroeg. Fortis heeft in het tweede kwartaal van 2004 voorts Fortis Bank Azië verkocht. Het resultaat op de verkoop bedroeg EUR 18 miljoen.

Fortis past sinds 1 januari 2005 IFRS 5, *Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten,* toe. Per jaareinde 2006 en 2005 had Fortis geen activa of activiteiten waarop IFRS 5 van toepassing is.

3.5 Activa en verplichtingen van acquisities en desinvesteringen

In de onderstaande tabel zijn de activa en verplichtingen als gevolg van acquisities en desinvesteringen per de datum van de acquisitie of desinvestering weergegeven.

	2006		2005		2004	
	Acquisities	*Verkopen*	*Acquisities*	*Verkopen*	*Acquisities*	*Verkopen*
Activa en verplichtingen van acquisities en verkopen						
Geldmiddelen en kasequivalenten	460	- 71	578		7	- 949
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	592		180			- 9
Vorderingen op banken	159	- 2	541			- 227
Vorderingen op klanten	1.491		3.088		2.009	- 2.552
Beleggingen	271	- 15	3.768		1.439	- 9.466
Beleggingen inzake unit-linked contracten	11		4.126			- 3.091
Herverzekering en overige vorderingen	105	- 27	590		8	- 3.518
Materiële vaste activa	84	- 2	90			- 264
Goodwill en overige immateriële vaste activa	425		1.193			- 46
Overlopende rente en overige activa	370		271		16	- 2.801
Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	427		103			- 6
Schulden aan banken	652		2.259		489	- 1.101
Schulden aan klanten	1.657		2.560		2.882	- 2.346
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	27		2.702			- 11.134
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	11		4.130			- 3.090
Schuldbewijzen	1					
Achtergestelde schulden	35					- 156
Voorzieningen			58			- 5
Actuele en uitgestelde belastingen	29	- 21	202		7	- 614
Overlopende rente en overige verplichtingen	327	- 14	368		45	- 1.998
Minderheidsbelangen	2		375			- 22
Netto verworven activa / Netto vervreemde activa	**800**	**- 82**	**1.668**		**56**	**- 2.451**
Negatieve goodwill			22		1	
Winst (verlies) bij vervreemding na belastingen						585
Geldmiddelen aangewend voor acquisities / ontvangen bij verkopen:						
Totaal aankoopprijs / verkoopopbrengst	- 800	82	- 1.690		- 57	3.036
Min: verworven / vervreemde geldmiddelen en kasequivalenten	460	- 71	578		7	- 949
Min: vergoeding in natura						- 617
Geldmiddelen aangewend voor acquisities / ontvangen bij verkopen	**- 340**	**11**	**- 1.112**		**- 50**	**1.470**

De verschillende acquisities hadden geen noemenswaardig effect op de geconsolideerde resultatenrekening, ongeacht het tijdstip van de transacties.

4 Eigen vermogen

De samenstelling van het Eigen vermogen per 31 december 2006 is als volgt:

Aandelenkapitaal	
- Gewone aandelen: 1.342.815.545 uitgegeven aandelen bestaande uit	
1 aandeel Fortis N.V. à EUR 0,42 fractiewaarde en 1 aandeel Fortis SA/NV à EUR 4,28 nominaal	6.316
- Cumulatieve preferente aandelen Fortis N.V. à EUR 0,42 nominaal; 1.820 miljoen aandelen toegestaan; geen aandelen uitgegeven	
Agioreserve	11.783
Overige reserves	- 5.689
Omrekeningsverschillen	- 146
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	4.351
Ongerealiseerde winsten en verliezen	4.029
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	**20.644**

4.1 Gewone aandelen

Uitgegeven aandelen en potentieel aantal aandelen

Naast de reeds uitstaande aandelen heeft Fortis opties of instrumenten met kenmerken van opties uitgegeven die bij uitoefening kunnen leiden tot een toename van het aantal uitstaande aandelen. De onderstaande tabel toont het aantal uitgegeven aandelen en het potentiële aantal nieuwe aandelen per 31 december 2006.

Aantal aandelen per 31 december 2006	**1.342.815.545**
Potentieel nog uit te geven aandelen:	
- in verband met optieplannen (inclusief warrants (zie noot 10))	31.000.126
- in verband met converteerbare obligatieleningen	1.526
Totaal potentieel aantal aandelen per 31 december 2006	**1.373.817.197**

Eigen aandelen Fortis

Eigen aandelen Fortis zijn gewone aandelen die zijn teruggekocht door Fortis. Deze aandelen worden in mindering gebracht op het eigen vermogen via de rubriek Overige reserves. Bij de aan- of verkoop van eigen aandelen Fortis of verkregen rechten tot de koop of verkoop van dit aandelen wordt geen winst of verlies verantwoord. De betaalde of ontvangen vergoeding, inclusief transactiekosten onder aftrek van belastingen, wordt rechtstreeks in het Eigen vermogen verantwoord.

Verloop uitstaande Fortis aandelen

Hieronder is het verloop weergegeven van het aantal uitstaande aandelen.

	Uitgegeven aandelen	*Eigen aandelen*	*Uitstaande aandelen*
Balans per 1 januari 2005	**1.340.786.545**	**- 59.946.438**	**1.280.840.107**
Uitgegeven in het kader van optieplannen	36.000		36.000
Netto gekocht / verkocht		2.734.255	2.734.255
Balans per 31 december 2005	**1.340.822.545**	**- 57.212.183**	**1.283.610.362**
Uitgegeven in het kader van optieplannen	1.993.000		1.993.000
Netto gekocht / verkocht		6.513.729	6.513.729
Balans per 31 december 2006	**1.342.815.545**	**- 50.698.454**	**1.292.117.091**

De samenstelling van de eigen aandelen Fortis per 31 december is als volgt:

	2006		*2005*		*2004*	
	Aantal	*Waarde*	*Aantal*	*Waarde*	*Aantal*	*Waarde*
Gehouden in handelsportefeuille	4.969.302	161	4.574.559	123	6.004.935	122
Gehouden in beleggingsportefeuille voor verkoop beschikbaar	42.979.979	1.137	45.220.942	1.180	46.298.692	1.167
Gehouden in overige activa voor optieplannen	1.072.126	17	1.388.868	22	2.508.404	39
Gehouden unit-linked contracten	1.258.395	41	5.142.356	138	4.034.767	83
Gehouden door deelnemingen	418.652	13	885.458	24	1.099.640	22
Balans per 31 december	**50.698.454**	**1.369**	**57.212.183**	**1.487**	**59.946.438**	**1.433**

4.2 Cumulatief preferente aandelen Fortis N.V.

Geen van de 1.820 miljoen toegestane cumulatief preferente aandelen, met een nominale waarde van EUR 0,42, is uitgegeven of uitstaand. Fortis N.V. heeft aan de Stichting Continuïteit Fortis (voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de separate sectie van Stichting Continuïteit Fortis) een optie verleend tot verwerving van een aantal cumulatief preferente aandelen van Fortis N.V. dat het aantal op dat moment uitgegeven gewone (verbonden) aandelen niet overschrijdt. De uitgegeven cumulatief preferente aandelen verlenen dezelfde stemrechten als gewone aandelen.

De uitoefenprijs van de optie bedraagt EUR 0,42 per cumulatief preferent aandeel. Bij de uitoefening behoeft echter slechts 25% van de nominale waarde te worden gestort. De overige 75% van de nominale waarde behoeft pas te worden gestort zodra Fortis N.V. dit verzoekt op grond van een besluit van de Raad van Bestuur.

Indien er cumulatief preferente aandelen worden uitgegeven, dan dient een Algemene Vergadering van Aandeelhouders bijeen te worden geroepen. Deze vergadering dient uiterlijk twee jaar na de datum waarop de cumulatief preferente aandelen zijn uitgegeven te worden gehouden zodat een besluit over de wederinkoop of intrekking van deze uitgegeven cumulatief preferente aandelen kan worden genomen.

Indien het ten aanzien van dit agendapunt te nemen besluit niet strekt tot wederinkoop c.q. intrekking van de cumulatief preferente aandelen, dan wordt, al naar gelang de situatie, binnen twee jaar na de vorige vergadering een Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden. Voor deze vergadering dient een besluit met betrekking tot de wederinkoop of intrekking, al naar gelang de situatie, van cumulatief preferente aandelen op de agenda te worden gezet tot er geen uitstaande cumulatief preferente aandelen meer zijn.

Ten laste van de winst van Fortis N.V. zal eerst een dividend worden uitgekeerd aan de houders van cumulatief preferente aandelen, alvorens een dividend wordt uitgekeerd op de gewone aandelen. Het uit te keren dividend zal gelijk zijn aan het door de Europese Centrale Bank gepubliceerde gemiddelde Euribor gedurende het boekjaar waarover het dividend uitgekeerd zal worden, vermeerderd met 1,5%. Het dividend zal worden berekend als een percentage van het op dergelijke aandelen bij Fortis N.V. gestorte bedrag en naar rato van de periode dat de aandelen uitstaan.

De cumulatief preferente aandelen hebben een liquidatiewaarde die gelijk is aan het bedrag dat bij Fortis N.V. op die aandelen is gestort plus eventuele opgelopen maar nog niet uitgekeerde dividenden. De cumulatief preferente aandelen hebben bij liquidatie voorrang ten opzichte van gewone aandelen.

Uitgegeven preferente aandelen kunnen uitsluitend worden overgedragen na toestemming van de Raad van Bestuur. Bij ontbinding of faillissement van de Stichting Continuïteit Fortis of in het geval van een fusie van de Stichting met een andere entiteit, dienen de preferente aandelen te worden overgedragen aan een door de Raad van Bestuur van Fortis aangewezen entiteit.

4.3 Overige Reserves

Het negatieve bedrag dat is opgenomen onder Overige reserves heeft voornamelijk betrekking op de grondslagen voor financiële verslaggeving zoals toegepast voor de invoering van IFRS en op de toepassing van een aantal vrijstellingsmogelijkheden die worden geboden door IFRS 1, *Eerste Toepassing van International Financial Reporting Standards*.

Volgens IFRS 1 moet IFRS met terugwerkende kracht worden toegepast wanneer een entiteit voor het eerst IFRS toepast. Om de implementatie van IFRS te vereenvoudigen, voorziet de standaard echter in een aantal optionele vrijstelllingen. Fortis heeft besloten gebruik te maken van een aantal van deze vrijstellingsmogelijkheden. Hiervan hebben de vrijstellingen met betrekking tot bedrijfscombinaties en personeelsbeloningen een significante invloed op het Eigen vermogen (Overige reserves).

De vrijstelling met betrekking tot bedrijfscombinaties staat entiteiten toe IFRS 3, *Bedrijfscombinaties*, niet met terugwerkende kracht toe te passen op bedrijfscombinaties uit het verleden. Fortis past de bepalingen van IFRS 3, Bedrijfscombinaties, toe op alle bedrijfscombinaties die zich op of na 1 januari 2004 voordoen. Als gevolg hiervan worden bedrijfscombinaties, die plaatsvonden vóór 1 januari 2004, niet aangepast en wordt de goodwill die in het Eigen vermogen was verantwoord niet aangepast onder IFRS. Dit impliceert dat goodwill die eerder in mindering is gebracht op het Eigen vermogen (Overige reserves) in mindering van het Eigen vermogen blijft.

Op grond van de vrijstellingsmogelijkheid van IFRS 1 met betrekking tot personeelsbeloningen kan een onderneming ervoor kiezen alle cumulatieve actuariële winsten en verliezen die voor 1 januari 2004 niet waren verantwoord in de resultatenrekening geheel ten gunste of ten laste van het Eigen vermogen te brengen. Fortis heeft besloten van deze mogelijkheid gebruik te maken en past IAS 19 derhalve niet met terugwerkende kracht toe. Fortis heeft alle actuariële winsten en verliezen in de beginbalans per 1 januari 2004 opgenomen, wat heeft geresulteerd in een daling van het Eigen vermogen (Overige reserves).

Eigen aandelen, zijnde gewone aandelen die zijn teruggekocht door Fortis, worden in mindering gebracht op het Eigen vermogen en verantwoord onder Overige Reserves.

Onder Overige reserves is een bedrag opgenomen van EUR 266 miljoen (2005: EUR 266 miljoen; 2004: EUR 266 miljoen) in verband met de eigen vermogenscomponent van converteerbare obligatieleningen (zie ook noot 29.1).

4.4 Omrekeningsverschillen

De omrekeningsverschillen vormen een afzonderlijke component van het Eigen vermogen waarin valutaverschillen worden verantwoord die voortkomen uit de omrekening van de resultaten en financiële posities van buitenlandse activiteiten die zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

Fortis past hedging toe voor voor netto-investeringen in buitenlandse activiteiten. De netto-investering in een buitenlandse activiteit bestaat uit het belang dat Fortis heeft in de netto-activa van die activiteit. Omrekeningsverschillen die ontstaan op leningen en andere valuta-instrumenten welke zijn aangewezen als hedging instrument voor dergelijke investeringen worden opgenomen in het Eigen vermogen in de Reserve omrekeningsverschillen tot het moment van desinvestering van de netto-investering. Behoudens in het geval van hedge-ineffectiviteit worden omrekeningsverschillen direct in de resultatenrekening verwerkt. In het geval van desinvestering van een buitenlandse entiteit worden dergelijke omrekeningsverschillen in de resultatenrekening verantwoord als onderdeel van het resultaat.

Tot en met 2005 werden koersverschillen, ontstaan op leningen en andere vreemde valuta-instrumenten welke zijn aangemerkt als hedging instrument voor investeringen in buitenlandse activiteiten, verantwoord onder Ongerealiseerde winsten en verliezen en niet in in de Reserve omrekeningsverschillen. De vergelijkende cijfers zijn aangepast voor deze wijziging.

4.5 Ongerealiseerde winsten en verliezen begrepen in het Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders

De mutaties in de ongerealiseerde winsten en verliezen, zoals begrepen in het Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders, zijn als volgt:

	Voor verkoop beschikbare beleggingen	*Herwaardering van geassocieerde deelnemingen*	*Afdekkingen*	*DPF-component*	*Totaal*
31 December 2006					
Bruto	4.793	149	3		4.945
Gerelateerde belasting	- 672				- 672
Shadow accounting	- 321				- 321
Gerelateerde belasting	79				79
Minderheidsbelang	- 2				- 2
Discretionary Participation Feature (DPF)	- 79			79	
Totaal	**3.798**	**149**	**3**	**79**	**4.029**
31 December 2005					
Bruto	7.369	280	11		7.660
Gerelateerde belasting	- 1.811				- 1.811
Shadow accounting	- 948				- 948
Gerelateerde belasting	256				256
Minderheidsbelang	- 10				- 10
Discretionary Participation Feature (DPF)	- 99			99	
Totaal	**4.757**	**280**	**11**	**99**	**5.147**
31 December 2004					
Bruto	5.674	347	- 1		6.020
Gerelateerde belasting	- 1.778				- 1.778
Shadow accounting	- 680				- 680
Gerelateerde belasting	134				134
Minderheidsbelang	- 5				- 5
Discretionary Participation Feature (DPF)	- 57			57	
Totaal	**3.288**	**347**	**- 1**	**57**	**3.691**

Tot en met 2005 werden koersverschillen, ontstaan op leningen en andere vreemde valuta instrumenten welke zijn aangemerkt als hedging instrument voor investeringen in buitenlandse activiteiten, verantwoord onder Ongerealiseerde winsten en verliezen en niet in in de Reserve omrekeningsverschillen. De vergelijkende cijfers zijn aangepast voor deze wijziging. De ongerealiseerde winsten en verliezen op voor Verkoop beschikbare beleggingen worden nader toegelicht in noot 19.2.

Reële waardeveranderingen van derivaten die zijn aangewezen en in aanmerking komen als kasstroomafdekkingen, worden in het Eigen vermogen verantwoord als een ongerealiseerde winst of verlies. Niet-effectieve afdekkingen worden onmiddellijk verantwoord in de resultatenrekening.

Fortis sluit verzekeringscontracten af met, naast de gegarandeerde winstdelingen, winstdelingscomponenten waarvan de omvang en het moment van toekenning volledig onder de verantwoordelijkheid van Fortis vallen. Afhankelijk van de contractuele en wettelijke voorwaarden en condities worden ongerealiseerde waardeveranderingen in de reële waarde van de beleggingsmix verband houdende met dergelijke contracten, na de toepassing van shadow accounting, verantwoord in een afzonderlijke discretionaire winstdelingscomponent (DPF) als onderdeel van de niet-gerealiseerde winsten en verliezen in het eigen vermogen en als niet-gerealiseerde winsten en verliezen met betrekking tot voor verkoop beschikbare beleggingen.

De mutaties in de bruto ongerealiseerde winsten en verliezen zoals begrepen in het Eigen vermogen over 2005 en 2006 zijn als volgt:

	Voor verkoop beschikbare beleggingen	*Herwaardering van geassocieerde deelnemingen*	*Afdekkingen*	*DPF-component*	*Totaal*
Bruto	**5.674**	**347**	**- 1**		**6.020**
Wijziging ongerealiseerde winsten en verliezen tijdens de verslagperiode	2.405	55	12		2.472
Terugname ongerealiseerde winsten (verliezen) door verkoop	- 756	- 10			- 766
Omrekeningsverschillen	- 3	7			4
Verkopen van geassocieerde deelnemingen	- 1	- 120			- 121
Overige	50	1			51
Balans per 31 december 2005	**7.369**	**280**	**11**		**7.660**
Wijziging ongerealiseerde winsten en verliezen tijdens de verslagperiode	- 1.691	- 78	- 8		- 1.777
Terugname ongerealiseerde winsten (verliezen) door verkoop	- 885				- 885
Omrekeningsverschillen	- 6	- 9			- 15
Verkopen van geassocieerde deelnemingen		- 36			- 36
Overige	6	- 8			- 2
Balans per 31 december 2006	**4.793**	**149**	**3**		**4.945**

4.6 Dividend

Aandeelhouders kunnen kiezen of zij dividend van Fortis SA/NV (uit België) of Fortis N.V. (uit Nederland) willen ontvangen. Het dividend van Fortis SA/NV is gelijk aan het dividend van Fortis N.V.

In het geval een aandeelhouder niet aangeeft een dividend te willen ontvangen van één van beide entiteiten geldt een standaardprocedure welke voornamelijk is gebaseerd op de woonplaats van de aandeelhouder (in het geval van aandelen op naam) of de vestigingsplaats van het centrale effectenbewaarkantoor waar de bank van de aandeelhouder de aandelen heeft gedeponeerd (in het geval van aandelen die worden aangehouden op een effectenrekening). Hierbij geldt dat aandeelhouders die woonachtig zijn in België uitsluitend een Belgisch dividend ontvangen en dat aandeelhouders die woonachtig zijn in Nederland uitsluitend een Nederlands dividend ontvangen.

Aandeelhouders die niet in België of Nederland woonachtig zijn ontvangen in gelijke delen een Belgisch en een Nederlands dividend. Houders van fysieke aandelen aan toonder die geen dividendkeuze hebben gemaakt, ontvangen een volledig Belgisch dividend.

De vennootschappen van Fortis zijn onderhevig aan juridische beperkingen ten aanzien van de hoogte van het dividend dat zij mogen uitkeren aan hun aandeelhouders. Het Nederlands Burgerlijk Wetboek bepaalt dat dividenden alleen mogen worden uitgekeerd door Nederlandse ondernemingen voor zover het Eigen vermogen van de onderneming het totaal van het gestorte en opgevraagde kapitaal en de wettelijk of statutair vereiste reserves overtreft.

Volgens het Belgische Wetboek van Vennootschappen moet een onderneming 5% van de nettowinst over het boekjaar toevoegen aan een reserve tot deze reserve gelijk is aan 10% van het aandelenkapitaal. Een onderneming mag geen dividend uitkeren indien het nettovermogen van de onderneming lager is dan het totaal van het gestorte kapitaal en de niet-uitkeerbare reserves of na uitkering van dividend zou dalen tot onder dat niveau.

De Belgische en Nederlandse dochterondernemingen zijn tevens onderworpen aan de dividendbeperkingen uit hoofde van vereisten ten aanzien van minimumvermogen en solvabiliteit die worden gesteld door de lokale toezichthouders in de landen waar zij opereren.

Dividendvoorstel voor het jaar 2006

Door de Raad van Bestuur zal aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 23 mei 2007 worden voorgesteld een dividend uit te keren van EUR 1,40 per aandeel, een toename van 21% ten opzichte van de EUR 1,16 dat over 2005 is betaald. Aangezien per 7 september 2006 een interim-dividend van EUR 0,58 per aandeel is betaald, bedraagt het resterende nog uit te keren dividend EUR 0,82 per aandeel. Dit resterende dividend wordt betaalbaar gesteld op 14 juni 2007.

5 Minderheidsbelangen

De belangrijkste Minderheidsbelangen van derden in groepsmaatschappijen van Fortis zijn:

	Omvang minderheidsbelang	*Bedrag per 31 december 2006*	*Bedrag per 31 december 2005*	*Bedrag per 31 december 2004*
Groepsmaatschappij				
Fortis Bank AS (Turkije)	6,7%	43	46	
Fortis Bank NV/SA	0,2%	25	22	22
Fortis Fixed Rate Quarterly Capital Funding Trust		50	50	50
Interparking SA	10,0%	70	69	67
Millenniumbcp Fortis	49,0%	375	363	
Moeara Enim	30,3%	140	147	146
Archimedes Investments Coöperatieve U.A.	15,0%	173		
Overig		31	30	55
Totaal		**907**	**727**	**340**

Fortis heeft in april 1999 niet-cumulatieve gegarandeerde Trust Capital Securities uitgegeven via een speciaal daartoe opgerichte dochtermaatschappij (Fortis Fixed Rate Quarterly Capital Funding Trust) in de Verenigde Staten ter versterking van de kapitaalbasis van haar verzekeringsbedrijf. Deze dochtermaatschappij mag uitsluitend schulden of andere effecten bezitten die groepsmaatschappijen van Fortis verschuldigd zijn. De Trust Capital Securities zijn gegarandeerd door moedermaatschappijen en hebben een eeuwigdurende looptijd. Na tien jaar mag Fortis echter overgaan tot contante aflossing op de betaaldatum.

De emissie bestond uit drie tranches:

- een tranche van EUR 400 miljoen met een variabele coupon van 3-maands Euribor plus 1,30% voor de eerstetien jaar en een coupon van 3-maands Euribor plus 2,30% in de jaren daarna
- een tranche van EUR 50 miljoen met een vaste coupon van 6,25% per jaar voor de gehele looptijd van het instrument
- een tranche van EUR 200 miljoen met een vaste coupon van 5,50% voor de eerste tien jaar en een coupon van 3-maands Euribor plus 2,30% in de jaren daarna.

De tranche van EUR 50 miljoen is gerubriceerd als minderheidsbelang terwijl de tranches van respectievelijk EUR 400 miljoen en EUR 200 miljoen gerubriceerd zijn als achtergestelde schulden omdat Fortis de verwachting heeft dat deze tranches op de contractuele rentewijzigingsdatum afgelost zullen worden.

6 Winst per aandeel

In de volgende tabel worden de uitgangspunten weergegeven voor de bepaling van de Winst per aandeel.

	2006	*2005*	*2004*
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	4.351	3.941	2.353
Eliminatie van rentelasten			
op converteerbare obligatieleningen (na belastingen)	81	72	64
Netto winst gebruikt om de verwaterde winst per aandeel te bepalen	**4.432**	**4.013**	**2.417**
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen voor gewone winst per aandeel	1.289.188.491	1.282.950.369	1.276.832.358
Aanpassingen voor:			
- veronderstelde omzetting van converteerbare obligatieleningen	39.684.066	39.684.998	43.237.155
- aandelenopties	3.981.100	2.125.939	754.938
- geblokkeerde aandelen	759.778		
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen voor verwaterde winst per aandeel	**1.333.613.435**	**1.324.761.306**	**1.320.824.451**
Gewone winst per aandeel (in euro per aandeel)	3,38	3,07	1,84
Verwaterde winst per aandeel (in euro per aandeel)	3,32	3,03	1,83

Gedurende 2006 werden opties op een gewogen gemiddelde van 1.505.791 aandelen (2005: 7.911.340; 2004: 18.136.767) en met een gewogen gemiddelde uitoefenprijs, na volledige conversie, van EUR 34,60 per aandeel (2005: EUR 32,37; 2004: EUR 32,59) buiten beschouwing gelaten bij de berekening van de winst per aandeel, omdat de uitoefenprijs van de opties hoger was dan de gemiddelde beurskoers van de aandelen. Gedurende 2006 werden, evenals in 2005 en 2004, geen aandelen van converteerbare effecten buiten beschouwing gelaten omdat de bespaarde rente lager was dan de gewone winst per aandeel.

7 Risk management

7.1 Inleiding

Geavanceerd en compleet risicobeheer is een essentiële voorwaarde voor het realiseren van duurzame winstgevende groei. Fortis onderkent dat en beschouwt risk management als een van haar kerncompetenties. Binnen Fortis wordt het kader voor risicobeheer dan ook voortdurend geactualiseerd en aangepast op basis van dagelijkse ervaringen met risk management. Het aantonen dat toereikende risicobeheerprocedures aanwezig zijn is een sleutelvoorwaarde voor het verwerven en behouden van het vertrouwen van alle externe stakeholders: klanten, analisten, beleggers, toezichthouders en ratingbureaus.

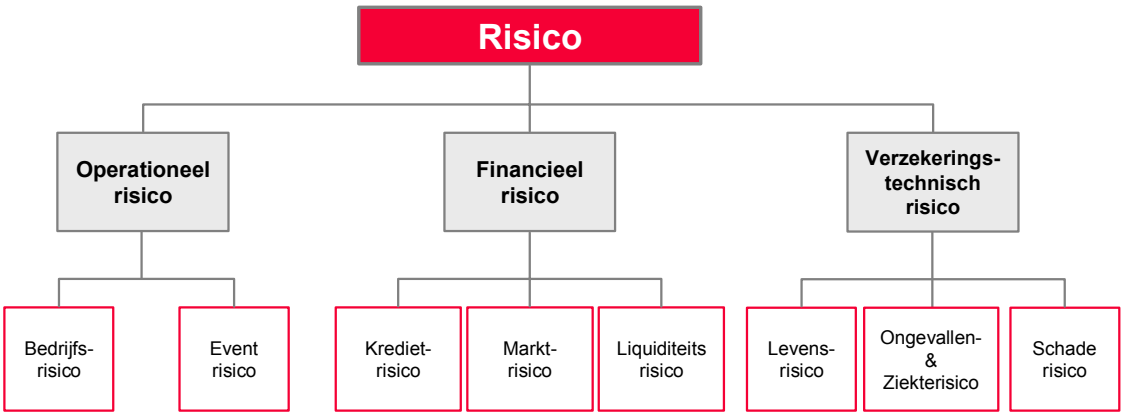
Fortis verschaft in deze noot gedetailleerde informatie over de filosofie, het beleid en de organisatie van het risicobeheer. Bovendien wordt uitgebreide kwantitatieve informatie gegeven per risicocategorie waarmee Fortis wordt geconfronteerd.

In deze noot over risk management wordt een overzicht gegeven van:

- de diverse soorten risico waaraan Fortis onderhevig is, samengevat in een risicoclassificatie
- de risk managementfilosofie
- onze risk managementorganisatie
- de risk managementaanpak voor elk van de diverse risicotypen waarmee Fortis wordt geconfronteerd, inclusief een kwantitatief en kwalitatief beeld van het bestaande risico.

7.2 Risicoclassificatie Fortis

Door het brede spectrum activiteiten dat Fortis ontplooit, wordt Fortis geconfronteerd met meerdere typen risico. Om toch één risicotaal te kunnen spreken, is de risicoclassificatie door Fortis in het leven geroepen. In deze risicoclassificatie worden de diverse risico's gerubriceerd en wordt voor elke type risico een unieke definitie gegeven. Fortis onderscheidt drie hoofdcategorieën van risico: operationeel risico, financieel risico en verzekeringstechnisch risico.

Operationeel risico

Alle ondernemingen hebben, ongeacht de aard van de activiteiten, te maken met operationeel risico door de inherente onzekerheid van hun operationele activiteiten. Dit operationele risico wordt veroorzaakt door externe factoren of niet beheerste interne factoren. Binnen het operationele risico wordt onderscheid gemaakt tussen het event risico en het bedrijfsrisico.

Het event risico betreft enerzijds het risico van verliezen door inadequate of falende interne processen, mensen en/of systemen en anderzijds het risico van verliezen als gevolg van externe gebeurtenissen. Juridische risico's worden gerekend tot het event risico, terwijl het strategisch risico en het reputatierisico hierbuiten vallen. Het event risico wordt intern gestuurd en kan met de juiste beheersprocessen en -controles worden beperkt.

Bedrijfsrisico betreft het risico van verliezen door veranderingen in de concurrentieomgeving die de bedrijfsactiviteiten of operationele omstandigheden aantasten. Het effect neemt doorgaans de vorm aan van wijzigingen in volumes, prijsstelling of marges ten opzichte van een vast kostenniveau. Het bedrijfsrisico wordt extern gestuurd maar kan worden beperkt door effectief management.

Financieel risico

Financieel risico wordt onderverdeeld in drie typen risico's: kredietrisico, marktrisico and liquiditeitsrisico.

Kredietrisico wordt gedefinieerd als het risico met betrekking tot resultaat of eigen vermogen dat optreedt als een schuldenaar niet in staat is aan zijn contractuele verplichtingen te voldoen of anderszins niet kan voldoen zoals overeengekomen. Kredietrisico kan niet los van andere risico's worden gemeten of bewaakt, met name niet van marktrisico, landenrisico en juridische risico's. Kredietrisico ontstaat behalve bij de kredietverlening ook bij beleggings-, handels- en afdekkingsactiviteiten.

Kredietrisico heeft in het bijzonder betrekking op het risico dat de kredietgever de gehele of een deel betaald van de door de een tegenpartij verschuldigde hoofdsom en rente niet terugkrijgt. De oorzaak hiervan kan liggen in het uitblijven van de betaling door de tegenpartij (tegenpartijrisico) of het opleggen van beperkingen op kapitaaloverdracht door het land waarin de tegenpartij actief is (transferrisico). Het tegenpartijrisico komt hoofdzakelijk voor rekening van leningnemers, herverzekeraars en obligatie-emittenten, al omvat deze categorie tevens handelspartners en buitenlandse overheden die niet aan hun verplichtingen kunnen of willen voldoen.

Marktrisico heeft betrekking op verliezen die kunnen ontstaan door ongunstige marktbewegingen die samenhangen met de handel in, of het aanhouden van, een positie in financiële instrumenten. Fortis onderscheidt twee typen marktrisico: ALM-risico en handelsrisico, afhankelijk van de looptijd van de betreffende instrumenten. Het ALM- en handelsrisico ontstaan op de waarde van de activa, na aftrek van de verplichtingen, door het veranderingen in de koersen van buitenlandse valuta, rentetarieven, verschuivingen in de rentecurve, renteverschillen, vastgoedprijzen en aandelenkoersen.

Liquiditeitsrisico heeft betrekking op een situatie waarin een Fortis-entiteit niet in staat is te voldoen aan de liquiditeitseisen van deposito-, polis- of andere contracthouders, zonder onaanvaardbare verliezen te leiden bij het vrijmaken van activa waarmee in normale en moeilijke omstandigheden aan de financiële verplichtingen moet worden voldaan. Dit is derhalve het risico dat Fortis over onvoldoende financiële middelen beschikt om te voldoen aan verplichtingen wanneer deze moeten worden voldaan op de vervaldatum of dat activa alleen tegen uitzonderlijk hoge kosten kunnen worden zeker gesteld of verkocht.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico betreft alle acceptatierisico's uit hoofde van verzekeringsactiviteiten met uitzondering van componenten die samenhangen met financiële marktaspecten, zoals bijvoorbeeld de rentestand. Gezien de verschillende aard van de activiteiten Leven, Ongevallen & Ziekte en Schade worden de risico's van deze activiteiten afzonderlijk behandeld. Het verzekeringstechnisch risico Leven wordt ook wel omschreven als sterfterisico en langlevenrisico.

Levenrisico ontstaat met name als gevolg van afwijkingen in de timing en de omvang van de kasstromen ten gevolge van overlijden (sterfterisico) of het uitblijven van overlijden (lang-levenrisico) afhankelijk van het verzekeringsproduct: levenverzekering of lijfrente/pensioen. Door het lange-termijn aspect van verzekeringsproducten worden onverwachte veranderingen in vervalpatronen en de steeds aanwezige kosten ook in beschouwing genomen bij het bepalen van het levenrisico.

Het Ongevallen & Ziekte-risico heeft betrekking op verschillen in het niveau en de timing van ongevallen- en ziekteclaims.

Het schaderisico wordt gedefinieerd als de mate waarin de toekomstige claims variëren (omvang van de claims, aantal claims, tijdstip van de schadeuitkering) en de mate waarin de verplichtingen voor de uitstaande claims, over een langere periode gemeten, variëren.

7.3 Filosofie risk management

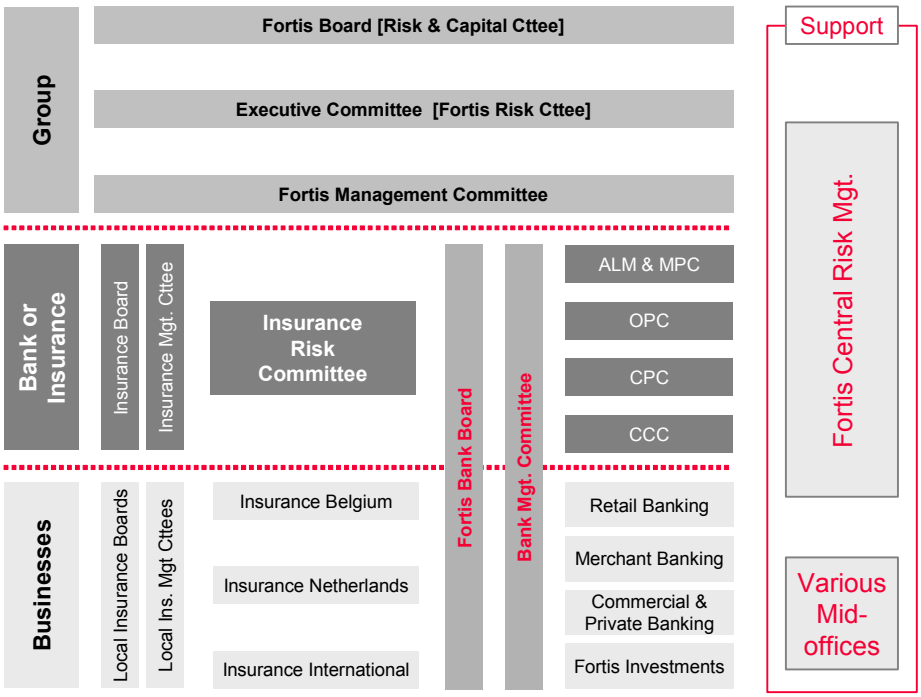
Fortis heeft een overkoepelend wereldwijd risicobeheerkader ontwikkeld, dat wordt ondersteund door centrale commissies. Binnen dit wereldwijde kader, dat in de volgende paragraaf nader wordt toegelicht, geldt het subsidiariteitsbeginsel. Subsidiariteit betekent dat de diverse onderdelen voor risicobeheer en -bewaking nauw betrokken zijn met de businesses (risicobeheer binnen de businesses) en/of geografische gebieden (risicobeheer op lokaal of landenniveau). In samenwerking met de Central Risk Management-organisatie van Fortis heeft de CEO en/of CFO van iedere afzonderlijke business de primaire eindverantwoordelijkheid voor de organisatie en uitvoering van het risicobeheer binnen die business. Hij of zij handhaaft en implementeert het ontwikkelde beleid en de beslissingen die door de centrale commissies zijn genomen. In de volgende paragrafen wordt toegelicht hoe deze filosofie bij Fortis in de praktijk wordt gebracht.

7.4 Risk management organisatie

De risk managementorganisatie van Fortis is ontworpen om de volgende doelstellingen te realiseren:

- de (aantoonbare) aanwezigheid van onafhankelijke risicobeheerteams in heel Fortis
- samenhangende risicogerelateerde besluitvorming op business-, landen- en groepsniveau, waarbij alle risico-onderwerpen aan de orde komen
- de formalisering van geavanceerd risk management bestaat uit principes en beleidslijnen waarop de risicobeheeractiviteiten van de hele groep zijn gebaseerd
- de bevordering van de communicatie over risicogerelateerde acties in de groep.

De risk-organisatie van Fortis bevat een risicocommissie op niveau van de Raad van Bestuur, uitvoerende risicocommissies op groeps-, business- en landenniveau, één centrale risicoafdeling en gedecentraliseerde risk mid-offices in de businesses en op individueel landenniveau.

In het vervolg worden de diverse organen besproken die zich binnen Fortis bezig houden met risico's.

Fortis niveau

Fortis Risk & Capital Committee (FRCC)

Het FRCC helpt de Raad van Bestuur met:

- het verkrijgen van inzicht in de risico's waaraan Fortis onderhevig is en die inherent zijn aan het bank- en verzekeringsbedrijf
- het verzekeren van het juiste beheer van de risico's, en
- het zeker stellen dat het kapitaal van Fortis toereikend is in verhouding tot de genoemde risico's en tot de inherente risico's van de activiteiten als geheel.

Fortis Audit Committee

Het Audit Committee buigt zich namens de Raad van Bestuur, ten minste éénmaal per jaar over:

- de kwaliteit en effectiviteit van de procedures en structuren waarmee de risico's binnen Fortis worden beheerst
- de op risico van toepassing zijn de waarderingsgrondslagen
- de procedures voor kapitaalbeoordeling
- het interne controlesysteem.

Het Audit Committee rapporteert tenminste éénmaal per jaar over deze onderwerpen aan de Raad van Bestuur.

Betrokkenheid van het senior management

Het Executive Committee bepaalt, en beoordeelt regelmatig, het beleid, de regels en de limieten voor het risicobeheer en ziet erop toe dat:

- het beleid, de regels en limieten in de werkmaatschappijen worden geïmplementeerd en waar van toepassing worden goedgekeurd door de juiste bedrijfsorganen
- het senior management de nodige stappen onderneemt voor:
  - de rapportage, bewaking en controle van de risico's, en
  - het beheer van de risico's plaatsvindt conform het overeengekomen beleid alsmede de overeengekomen regels en limieten.

Het Executive Committee wordt regelmatig op de hoogte gehouden van de risico-exposure. Op basis van die informatie kan het Executive Committee de bewaking van iedere risicocategorie beoordelen. Het Executive Committee draagt de dagelijkse eindverantwoordelijkheid voor het onderkennen van de aard en het niveau van de totale door Fortis gelopen risico's.

De CEO brengt verslag uit aan de Raad van Bestuur over het risicoprofiel en de kapitaal toereikendheid van Fortis en doet voorstellen aan de Raad van Bestuur met betrekking tot het risicobeleid en de -regelgeving alsmede de financieringstransacties van Fortis groep.

Fortis Risk Committee

Het Fortis Risk Committee biedt ondersteuning aan de CEO en het Executive Committee om te waarborgen dat Fortis de belangrijkste risico's onderkent en over een allesomvattend risk management mechanisme beschikt. Een sleutelfunctie van het Fortis Risk Committee is erop toe te zien dat er in de hele groep consistent beleid wordt gevoerd (bankbedrijf en verzekeringsbedrijf) en dat rekening wordt gehouden met alle op groepsniveau spelende aangelegenheden.

Fortis Central Risk Management

De afdeling Fortis Central Risk Management (FCRM), met als hoofd de Chief Risk Officer, heeft de volgende verantwoordelijkheden:

- zorgdragen voor consequent hoge standaarden voor risicobeheer binnen de hele groep
- verhogen van het bewustzijn van en het inzicht in de genomen risico's bij het executive management
- stimuleren van een optimale risico-rendementsverhouding
- ondersteunen van de werkzaamheden van de diverse risicocommissies
- coördineren van de implementatie van risico-initiatieven
- ondersteunen van de businesses bij risicoaangelegenheden
- meten van groepsbreed economisch kapitaal
- goedkeuren van risicomodellen
- meten en bewaken van ALM op het niveau van zowel het bank- als verzekeringsbedrijf.

De aanwezigheid van een geïntegreerd risk management kader in de diverse verzekeringsmaatschappijen en bankentiteiten wordt als een van de sterke punten van Fortis beschouwd door interne (Fortis Audit Services, Investor Relations) en externe partijen (ratingbureaus, beleggingsanalisten en toezichthouders).

Bankbedrijf

Het Fortis Bank Management Committee delegeert de formulering, implementatie en beheersing van het risicobeleid naar afzonderlijke risicoacceptatiecommissies. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de diverse commissies en hun verantwoordelijkheden:

- Het centrale Asset Liability Management en Market Policy Committee (ALM & MPC) bepaalt het balansbeleid en de balansbeperkingen, bewaakt de balansstructuur, maakt afspraken over de ALM-risicobeheerstructuren, hecht goedkeuring aan transacties met een belangrijk effect op de balans en geeft het akkoord voor nieuwe producten die door de businesslines worden geïntroduceerd. De bewaking van het marktrisico en de beperkingen op het marktrisico behoort eveneens tot de verantwoordelijkheden van het ALM & MPC.
- Het Central Operational Policy Committee (OPC) bepaalt de normen, het beleid en de maatstaven met betrekking tot het operationeel risico.

- Het centrale Credit Policy Committee (CPC) gaat over de goedkeuring van beleid en processen met betrekking tot kredietrisico, bepaalt concentratielimieten, geeft het akkoord voor nieuwe kredietproducten en bewaakt de kwaliteit van de kredietportefeuille en delegatielimieten.
- Het Central Credit Committee (CCC) houdt zich bezig met de risico's van individuele debiteuren, inclusief landen- en banklimieten, en met de goedkeuring van transacties boven een bepaalde omvang die effect hebben op de balans (binnen de kredietlimieten van de bank).

Verzekeringsbedrijf

Het Fortis Insurance Management Committee bestaat uit alle leden van het Executive Committee die de verzekeringsbedrijven van Fortis vertegenwoordigen en kan als zodanig worden vergeleken met het Fortis Bank Management Committee. De verantwoordelijkheid voor risicoaangelegenheden is gedelegeerd aan het Insurance Risk Committee.

Deze commissie heeft de volgende verantwoordelijkheden:

- voorstellen van de richtlijnen, het kader en de limieten in de context van de beleggingsstrategie (de beleggingsmix), het beleggingsbeleid en de -limieten, ALM en andere risicometingsmethoden, doelen en methoden voor reserves (economisch en uit het oogpunt van de regelgeving), belangrijke nieuwe producten of initiatieven met een aanzienlijk effect op het risicoprofiel
- bewaken van het ALM-risico, het verzekeringsbeleid en de -limieten, de toereikendheid van de reserves en de solvabiliteit
- waar en wanneer nodig adviseren over veranderingen van het risicoprofiel
- verantwoordelijk voor het volgen van de embedded value
- optimaliseren van de verdeling tussen risico en rendement.

Businesses en landen

Elke business is verantwoordelijk voor de beheersing van de eigen risico's binnen de grenzen, het beleid en de richtlijnen van de toezichthouders en van Fortis Central Risk Management.

Het managementteam van elke business wordt bijgestaan door een eigen bedrijfsrisicocommissie, die ervoor zorgt dat de belangrijkste risico's worden onderkend en door adequate risk management systemen worden beheerst.

Elke business is verantwoordelijk voor de beheersing van de eigen risico's en voor de toepassing van een allesomvattend risicobeheer systeem waarin de volledige risicoclassificatie van Fortis tot uitdrukking komt.

7.5 Operationeel risicobeheer

Overzicht

In het licht van Basel II en de diverse corporate governance codes heeft Central Risk Management een compleet operationeel risicobeheerkader gedefinieerd waarin alle dimensies van operationeel risico aan de orde komen. Dit kader, dat bekend staat onder de naam Operational Risk & Management Control (ORMC), omvat het beleid voor de beheersing van operationeel risico, het verzamelen van verliesgegevens, beoordelingen van het eigen risicofunctioneren ('risk self-assessments'), scenario-analyses, belangrijke risico-indicatoren (KRI's), invoer/gebruik van toetsingen, aansturing en beheer van continuïteitsmaatregelen (business continuity management), informatiebeveiliging, het beheer van risico-overdracht en tenslotte het aftekenen van de management control verklaringen.

In de onderstaande figuur is het operationeel risicobeheerkader schematisch weer gegeven.

In het roodomlijnde kader bevinden zich voornamelijk aspecten die samenhangen met het beheer van het operationeel risico (event risico). Deze instrumenten, die hierna nader worden toegelicht, zijn van toepassing op het bankbedrijf. Het zwart omlijnde gedeelte omvat onder meer bedrijfsrisico, en is van toepassing op alle businesses. Deze aspecten worden in navolgende onderdelen besproken.

In het beleid van Fortis Bank voor het beheer en de mitigering van operationeel event risico zijn het kader en de organisatie (inclusief functies en verantwoordelijkheden) op het niveau van de entiteit, de businesses en de landen opgenomen. Voor alle met het bankbedrijf samenhangende businesses (inclusief de horizontale functies) en de belangrijkste landen zijn managers aangewezen die verantwoordelijk zijn voor operationeel risico op internationaal, lokaal en landenniveau.

Het Operational Risk & Management Control kader wordt consequent toegepast in heel Fortis Bank. Dit wil zeggen dat elke business en juridische entiteit de gehanteerde methoden en instrumenten gebruikt en/of de business aanpak in dit kader integreert. Belangrijke aspecten voor wat betreft het inrichten van de verantwoordelijkheden zijn onder andere:

- op het niveau van de business(line): de business(line) is primair verantwoordelijk voor het beheer/de mitigering van het operationele event risico in de cross-border activiteiten. Voor een adequaat risicobeheer is het noodzakelijk dat op de lagere niveaus van de organisatie (op locatie) risicobeheer goed verankerd is.
- op landenniveau/het niveau van de juridische entiteit: het land/de juridische entiteit is verantwoordelijk voor de lokale coördinatie en ondersteuning van risicobeheer/initiatieven voor mitigering, de coördinatie tussen de businesses van het beheer/de mitigering van de event risico-exposure, de communicatie met de regelgevende en toezichthoudende instanties en de rapportage aan de risicocommissie respectievelijk het managementteam op landenniveau.
- op groepsniveau: Central Risk Management bewaakt dat de operationele event risico's worden beoordeeld, gemeten en beheerst in de businesses van het bankbedrijf en coördineert de rapportage aan de juiste risicocommissies (met name het Operational Risk Policy Committee) en de directiecomitées van de businesses en de bank.

Identificatie, beoordeling, meting, analyse, rapportage en bewaking van operationeel risico

De productprocesstromen zijn een weergave op hoog niveau van de waardeketen van belangrijke producten/diensten. Deze waardeketens vormen de basis voor het verzamelen van verliesgegevens en de beoordelingen van het eigen risicofunctioneren.

Ter inventarisatie en analyse van het operationeel risico houden de businesses verliesgegevens (gebeurtenissen waarmee meer dan EUR 1.000 gemoeid is) bij, inclusief oorzaken, in OPERA, een centrale applicatie. In 2006 heeft Fortis Bank geen belangrijke operationele verliezen geleden.

De verzamelde verliesgegevens worden aangevuld met externe gegevens van de Operational Risk Data Exchange Association (ORX), waarvan Fortis medeoprichter is. ORX-leden wisselen onderling verliesgegevens uit in een gestandaardiseerde anonieme en kwaliteit waarborgend format.

Central Risk Management heeft een methode voor de beoordeling van het eigen risicofunctioneren ontwikkeld die een reeks risico's afdekt waarmee de businesses:

- op jaarbasis de effectiviteit van de controle en de blootstelling aan operationeel event risico voor de huidige productlijnen kunnen beoordelen
- risico's kunnen beoordelen die buiten het bereik van het operationele event risico vallen (bijvoorbeeld het effect van een onderbreking van de activiteiten, ontoereikende veiligheidsmaatregelen en het niet naleven van wet- en regelgeving)
- het aftekenen van de management control verklaringen kunnen onderbouwen.

De beoordeelde operationele event risico's worden onderverdeeld naar soorten oorzaak: mensen, processen, systemen en externe gebeurtenissen. De uitkomsten van de self-assessments worden vastgelegd in de centrale applicatie OPERA.

Op het niveau van de businesses worden daarnaast scenarioanalyses verricht om te evalueren in hoeverre de businesslines potentieel blootstaan aan ernstige incidenten. Externe bronnen als ORX en de database Fitch FIRST worden gebruikt om de self-assessments, scenarioanalyses en stresstesten te complementeren danwel te versterken.

Voor meer risicogevoelige activiteiten definieert, bewaakt en analyseert de business de belangrijkste risico-indicatoren (KRI's). Deze KRI's vormen een vast onderdeel in het continue managementproces van het betreffende bedrijfsonderdeel. Op die manier kan preventief worden ingegrepen voordat problemen zich voordoen of escaleren.

Central Risk Management inventariseert periodiek de mate waarin de risicobeheercomponenten van ORFEUS wereldwijd zijn verankerd en worden gebruikt. De uitkomsten van deze toetsing geven een indicatie van de kwaliteit van het operationele risicobeheer in de businesses ten opzichte van externe wet- en regelgeving en interne criteria.

Central Risk Management modelleert het profiel voor operationeel event risico van businesses, om zo per kwartaal zowel het economische kapitaal (op het niveau van de business) als het wettelijk vereiste kapitaal (op het niveau van de juridische entiteit) te berekenen. De belangrijkste bron van gegevens, namelijk de beoordelingen van het eigen risicofunctioneren, wordt door de businesses zelf aangeleverd. In het kader van de Advanced Measurement Approach wordt echter eveneens gebruik gemaakt van andere gegevensbronnen. Het model wordt ondersteund door een specifieke applicatie die voortdurend wordt afgestemd op de laatste ontwikkelingen in de praktijk.

Over operationeel event risico wordt, volgens nauw omschreven rapportagelijnen, gerapporteerd aan diverse risicobeheereenheden zoals de afdelingen en commissies risk management op het niveau van businesses of landen, Central Risk Management en het Operational Risk Policy Committee. Op basis van deze informatie beheren de uitvoerende managers het operationele risicoprofiel.

Beheersing en vermindering van operationele risico's

Fortis hanteert diverse processen voor de beheersing en vermindering van operationele risico's, die in het volgende onderdeel kort besproken.

Beperking en overdracht van risico

Het management kan besluiten:

- om breed georiënteerde of meer gedetailleerde beoordelingen uit te voeren (er zijn methoden aanwezig voor de aansturing en het beheer van continuïteitsmaatregelen (business continuity management) en de informatiebeveiliging)
- risico's te vermijden (door te desinvesteren bijvoorbeeld)
- risico's over te dragen (via (eigen) verzekeraars)
- processen te verbeteren
- risico's te aanvaarden.

Business continuity management

De aansturing en het beheer van business continuïteitsmaatregelen (BCM) is afgestemd op de relevante wet- en regelgeving en de Fortis Business Continuity Management Policy. Onder invloed van de groei van Fortis, de toenemende complexiteit van de processen en de steeds hoger gespannen verwachtingen van stakeholders als toeleveranciers, klanten en toezichthoudende instanties, worden dit beleid en de implementatiehandleiding regelmatig getoetst.

In de BCM-organisatie zijn de verantwoordelijkheden voor de invulling en het onderhouden van de continuïteitsplannen vastgelegd. Ook de activering en rollen van de diverse teams in het geval van een crisis zijn hierin beschreven.

Iedere business, horizontale functie en ieder land is verantwoordelijk voor de eigen continuïteitsplannen. De landenmanager is verantwoordelijk voor de coördinatie van de plannen en rapporteert aan de Raad van Bestuur over continuïteit in het algemeen en over de efficiëntie van het continuïteitsplan in het bijzonder.

Voor Central Risk Management is op dit terrein een toonaangevende en coördinerende rol weggelegd. CRM verschaft een overkoepelend implementatiekader voor de organisatorische eenheden op basis van een BCM-applicatie van Fortis.

CRM verzorgt overzichten en evalueert/bewaakt de BCM-organisatie alsmede, implementatie, toetsing, eventuele incidenten en resterende risico's, dit alles op basis van de ontvangen lokale informatie. Het geconsolideerde overzicht wordt vervolgens gerapporteerd aan de aangewezen organisatieniveaus.

CRM hanteert eveneens een actieprogramma waarmee het vereiste BCM-niveau kan worden bereikt en gehandhaafd. Dit programma richt zich op de ontwikkeling van een grensoverschrijdende strategie, geeft richting, toetsing, ondersteuning bij de implementatie, staat BCM-sleutelpersonen bij en brengt de onderlinge verbanden tussen interne en externe partijen in kaart.

Er is adequate aandacht besteed aan het risico van een grote epidemie zoals de vogelgriep. Dit heeft een gedetailleerd beeld opgeleverd van de tijd en de weerbarstigheid van de kritische activiteiten, de gevoeligheid voor externe leveranciers en meer in het algemeen de maatregelen die terzake dienen te worden genomen.

Informatiebeveiliging

Met de Fortis Information Security Policy heeft Fortis een gestructureerde aanpak voor informatiebeveiliging neergezet. Het beleid omvat:

- de beleidsverklaring over informatiebeveiliging, het Information Security Policy Statement, waarin zowel het kader als de organisatie en de verantwoordelijkheden voor de implementatie van het beleid zijn opgenomen. Eveneens in het document opgenomen zijn verplichte veiligheidsrichtlijnen voor de hele Fortis groep en derden, waarmee Fortis informatie uitwisselt.
- Het basisdocument over informatiebeveiliging, het Information Security Policy Reference Document, waarin de internationale best practice ISO/IEC 17799:2005 wordt vertaald naar concrete beleidslijnen voor Fortis.

Uitgangspunt bij de toepassing van de Fortis Information Security Policy is het principe pas toe of leg uit.

De verantwoordelijkheid voor het ontwerp en de implementatie van de informatiebeveiliging is gedelegeerd aan het Operational Risk Policy Committee (OPC) voor het bankbedrijf en aan het Insurance Risk Committee (IRC) voor het verzekeringsbedrijf van Fortis.

Het OPC/IRC heeft een speciale stuurgroep voor de informatiebeveiliging opgezet, die de invoering van het beleid op strategisch niveau aanstuurt en waarin senior vertegenwoordigers van de businesses en de horizontale functies zitting hebben. Central Risk Management fungeert als de secretaris van de stuurgroep.

Het Fortis Information Security Forum bestaat uit informatiebeveiligingsfunctionarissen van de businesses en horizontale functies. Het forum staat de stuurgroep bij met advies en rapportering over de implementatiestatus en zich voordoende knelpunten.

Verzekeringen en eigen verzekeraars

Zoals binnen het verzekeringswezen gebruikelijk is, heeft Fortis door derden uitgegeven verzekeringspolissen verworven, deels ook via de eigen herverzekeraars, welke dekking bieden tegen claims en verliezen uit hoofde van professionele dienstverlening.

De huidige samenstelling van deze verzekeringsproducten kan als volgt worden samengevat:

- Een gecombineerde Bankers Blanket Bond, computercriminaliteitsverzekering en een beroepsaansprakelijkheidsverzekering voor Fortis Bank. Dit contract loopt via de externe verzekeringsmarkt.
- Aansprakelijkheidsverzekering voor bestuurders.
  Deze verzekeringsovereenkomst loopt via de externe verzekeringsmarkt en dekt de persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurders en directieleden van Fortis op groepsniveau voor schade die op hen persoonlijk wordt verhaald voor onrechtmatige daden puur en alleen op basis van hun positie als bestuurder van Fortis.
- Overige verzekeringsovereenkomsten:
  - Schadeverzekering, inclusief dekking voor terroristische aanslagen
  - algemene aansprakelijkheid
  - bedrijfsongevallenverzekering

Management control verklaringen

Ligt bij operationeel risicobeheer de nadruk op operationele event risico's, management control houdt zich voornamelijk bezig met het bedrijfsrisico (inclusief strategische en reputatieaangelegenheden). Ondanks de accentverschillen tussen bedrijfsrisico en operationeel event risico verloopt de feitelijke risicobeoordeling, de beoordeling van de controle en het herstel van zwakke punten op vergelijkbare wijze. Bovendien hangen operationeel risicobeheer en managementcontrole met elkaar samen. De uitkomsten van de risicobeoordelingen voor operationeel (event) risico vormen de input voor het risicobeoordelingsproces van het senior management, als onderdeel van de jaarlijkse procedure van management control verklaringen die door Central Risk Management wordt gecoördineerd. De managementteams tekenen hun management control verklaring en stellen indien nodig actieplannen vast voor de verbetering van de aansturing/controle. Central Risk Management coördineert de rapportage over de follow-up van deze vervolgacties.

7.6 Financieel risicobeheer

Als financiële instelling ziet Fortis zich geconfronteerd met een verscheidenheid aan financiële risico's. In deze paragraaf wordt het beheer van krediet-, markt- en liquiditeitsrisico uitgebreid besproken.

7.6.1 Kredietrisico

Kredietrisicobeheer

Het beheer van alle kredietrisico's binnen Fortis wordt geregeld door één beleid, namelijk de Fortis Credit Policy. In dit kredietbeleid worden uitgangspunten, regels, richtlijnen en procedures geformuleerd voor het signaleren, meten, goedkeuren en rapporteren van het kredietrisico binnen Fortis. Met de Fortis Credit Policy is een consistent kader in het leven geroepen voor alle kredietactiviteiten die risico's met zich meebrengen, hetzij in de vorm van directe kredietverlening hetzij via andere activiteiten die aanleiding geven tot kredietrisico, zoals beleggingsactiviteiten en/of herverzekeringsclaims. Het kredietbeleid kent vier onderdelen: uitgangspunten en kader, business-overschrijdend beleid, business-specifiek beleid en instructies.

In het onderdeel uitgangspunten en kader worden de kernwaarden en randvoorwaarden voor de risicotolerantie en de kredietcultuur van Fortis uiteengezet. Deze kernwaarden en randvoorwaarden zijn universeel en constant van aard, met uitzondering van de Credit Risk Strategy. Deze strategie maakt deel uit van de Credit Risk Charter en kan veranderen naar gelang de marktontwikkelingen en de bedrijfsstrategie. Business-overschrijdend beleid, business-specifiek beleid en iInstructies zijn dynamisch van aard. Deze onderdelen zijn onderhevig aan wijzigingen en herzieningen in overeenstemming met veranderende omstandigheden en opgedane ervaringen.

In het business-overschrijdend beleid wordt een kader geformuleerd op basis waarvan een specifiek product of een specifieke kredietactiviteit dient te worden georganiseerd in meer dan één business of binnen Fortis als geheel.
Business-specifiek beleid is daarentegen puur en alleen gericht op alle aspecten van een specifiek product of specifieke kredietactiviteit van één business. Dit beleid wordt met het oog op toepasbaarheid en verantwoordelijkheid binnen de business ontwikkeld en geformuleerd. In de instructies is gedetailleerde informatie te vinden over processen die met kredietactiviteiten verband houden.

De erkenning van bestaand en potentieel kredietrisico van een product of activiteit vormt de basis voor effectief kredietrisicobeheer. Onderdeel van dit proces is de verzameling van alle relevante informatie over de aangeboden producten, de betreffende tegenpartijen en alle elementen die het kredietrisico kunnen beïnvloeden.

Het kredietrisico van een contractvoorstel wordt op de volgende onderdelen beoordeeld:
- de analyse van de kans dat de tegenpartij niet aan de verplichtingen voldoet, inclusief de risicoclassificatie op de Fortis Master Scale
- de analyse van de kans dat aan de verplichtingen van de tegenpartij op enigerlei andere wijze wordt voldaan indien de tegenpartij zelf in gebreke blijft
- de formulering van een onafhankelijke opinie.

Tegenpartij acceptatiecriteria zijn de voorwaarden die Fortis toepast op de acceptatie van klanten aan wie krediet wordt verleend. Deze voorwaarden weerspiegelen het algemeen aanvaardbare kredietrisicoprofiel dat Fortis heeft bepaald.
Fortis ontplooit de kredietverleningactiviteiten binnen solide en duidelijk omschreven criteria. Fortis wil niet in verband worden gebracht met dubieuze tegenpartijen of kredietfaciliteiten die haar reputatie en duurzaamheid kunnen ondergraven. Tot de acceptatiecriteria voor tegenpartijen behoort een duidelijke indicatie van de bank's doelmarkt en behalve een grondig inzicht in de leningnemer of tegenpartij ook het doel en de opbouw van het betreffende krediet en de bron waaruit het krediet zal worden terugbetaald.

De bevoegde personen of commissies komen vervolgens tot een kredietbeslissing op basis van deze kredietopinie. Het delegeren van fiatteringbevoegdheid houdt in dat de centrale besluitvorming deels wordt overgedragen aan de aangewezen niveaus van kredietrisicobeheer en de businesses. Door de delegatieregels wordt het besluitvormingsproces voor de acceptatie en het beheer van tegenpartijrisico georganiseerd en ingericht. Het uitgangspunt bij de regelvorming is het vinden van de optimale balans tussen twee tegengestelde factoren (in termen van totale winstgevendheid), de maximalisatie van de autonome besluitvorming van de businesses enerzijds en de verlaging van het tegenpartijrisico anderzijds.

Kredietanalyses en -beslissingen zijn behalve op wijzigingen van het kredietrisico tevens van toepassing op regelmatige evaluaties van het al aanwezige kredietrisico. De bewaking van kredietrisico is permanent en automatisch en wordt uitgevoerd op basis van kredietposities en gebeurtenissen met als belangrijkste doel, het vroegtijdig opsporen en rapporteren van potentiële kredietproblemen.

Risicotoezicht is gericht op de dagelijkse bewaking van alle individuele kredietrisico's. Aan de hand van uitgebreide procedures en informatiesystemen wordt de staat van de individuele leningen en tegenpartijen in de diverse portefeuilles bewaakt. In overeenstemming met deze procedures worden potentiële probleemkredieten volgens gedefinieerde criteria opgespoord en gemeld, zodat ze kunnen worden geclassificeerd, op de juiste manier worden bewaakt zodat er corrigerend kan worden opgetreden.

Leningen die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, gaan naar 'Intensive Care' of 'Recovery'. Intensive Care ontwikkelt strategieën voor het herstel van deze lening of voor een verhoging van de uiteindelijke afbetaling. Intensive Care levert daarnaast belangrijke informatie en hulp aan de businesses bij de behandeling van probleemleningen, waarvoor geen bijzondere waardevermindering heeft plaatsgevonden. De Intensive Care functie is gescheiden van de oorspronkelijke afdeling of business die de kredietovereenkomst is aangegaan.

Indien een tegenpartij in gebreke blijft en naar de inschatting van Fortis ook in de toekomst niet in staat zal zijn om op eigen kracht aan zijn verplichtingen te voldoen, dienen alle mogelijke wegen te worden bewandeld om ervoor te zorgen dat de tegenpartij alsnog aan zijn verplichtingen jegens Fortis kan voldoen, via de verkoop of realisatie van vorderingen, onderpand of garanties.

Uitstaand kredietrisico

Het totaal uitstaande kredietrisico van Fortis (exclusief zekerheidstellingen en andere kredietverbeteringen) per 31 december kan als volgt worden gepresenteerd:

	2006	*2005*
Geldmiddelen en kasequivalenten (zie noot 15)	20.414	21.822
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden		
Obligaties	22.199	20.904
Derivaten	21.545	23.789
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden (zie noot 16)	43.744	44.693
Vorderingen op banken		
Rentedragende deposito's	5.054	4.390
Leningen en voorschotten	6.230	2.988
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	49.592	55.831
Effectenleen	24.425	13.785
Overige	4.855	4.040
Totaal vorderingen op banken (zie noot 17)	90.156	81.034
Vorderingen op klanten		
Overheid en publieke sector	5.776	8.355
Hypothecaire leningen	93.550	84.561
Leningen aan particulieren	10.398	9.818
Leningen aan ondernemingen	111.479	94.266
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	35.797	59.657
Effectenleen	18.355	15.108
Overige	13.374	11.450
Totaal vorderingen op klanten (zie noot 18)	288.729	283.215
Rentedragende investeringen		
Overheidspapier	895	504
Overheidsobligaties	95.901	99.167
Obligaties uitgegeven door ondernemingen	44.561	40.871
Schuldbewijzen gedekt door hypotheek	10.612	13.589
Schuldbewijzen gedekt door overige activa	29.356	20.860
Totaal rentedragende investeringen (zie noot 19)	181.325	174.991
Herverzekering en overige vorderingen (zie noot 20)	9.275	9.653
Totaal kredietrisico balans	**633.643**	**615.408**
Buiten balans kredietverplichtingen (zie noot 52)	165.047	119.446
Totaal kredietrisico	**798.690**	**734.854**

Beleggingen inzake unit-linked contracten vallen niet onder het totale uitstaande kredietrisico omdat de risico's door de verzekeringnemers worden gedragen.

Indien de impact van de afnemende portefeuille van Omgekeerde terugverkoopovereenkomsten en Effectenuitleningstransacties buiten beschouwing wordt gelaten, stijgen de Vorderingen op klanten met EUR 26 miljard (12%) in 2006.

Deze toename komt met name voor rekening van de Fortis Bank segmenten: de financiële activa stegen met 15% in Retail Banking (hoofdzakelijk woonhypotheken), met 14% in Commercial & Private Banking en met 23% in Merchant Banking (hoofdzakelijk leningen aan ondernemingen). Het uitstaande kredietrisico van het verzekeringsbedrijf bestaat hoofdzakelijk uit een gediversifieerde portefeuille van obligaties beschikbaar voor verkoop (EUR 44 miljard). De stijging van de schuldbewijzen gedekt door activa (EUR 5,5 miljard) buiten beschouwing latende, blijven de rentedragende investeringen grotendeels in lijn met deze van het vorige jaar. De overheidsobligaties en de schuldbewijzen gedekt door activa maken respectievelijk 53% en 22% van de totale portefeuille uit. De buiten balans krediet verplichtingen worden in noot 52 nader toegelicht.

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag in de balans verantwoord indien er een juridisch afdwingbaar recht bestaat om deze bedragen te salderen en er het voornemen is om dit recht uit te oefenen of om gelijktijdig af te wikkelen. Het is echter mogelijk dat een salderingsrecht niet voldoet aan de salderingscriteria onder IFRS. De onderstaande tabel geeft het bestaan van dergelijke rechten weer per 31 december, evenals de zogenaamde overkoepelende verrekeningsovereenkomsten die de potentiële kredietverliespositie moeten beperken. De hieronder gerapporteerde financiële activa zijn onderworpen aan een wettelijk recht van verrekening met financiële verplichtingen indien deze activa niet op nettobasis in de balans worden gerapporteerd.

	2006	*2005*
Vorderingen op klanten	9.849	10.160
Overige activa	21	
Totale kredietexposure onderhevig aan een juridisch afdwingbaar recht tot verrekening	**9.870**	**10.160**
Kredietexposure verminderd door een overkoepelende verrekeningsovereenkomst	47.282	35.335

Onder concentratie van kredietrisico wordt verstaan een uitstaand belang bij een tegenpartij of een verzameling uitstaande belangen bij positief gecorreleerde (bijvoorbeeld de tendens om in gebreke te blijven bij gelijkaardige omstandigheden) tegenpartijen die een aanzienlijk verlies kunnen opleveren indien die tegenpartijen in gebreke blijven. Het vermijden van concentraties is een fundamenteel onderdeel van de kredietrisico strategie van Fortis om in omvang gespreide, liquide en gediversifieerde portefeuilles aan te houden.

Fortis past het concept van total one obligor toe. Dat wil zeggen dat groepen verbonden tegenpartijen voor het kredietrisicobeheer worden beschouwd als één tegenpartij. Het kredietrisicobeleid van Fortis met betrekking tot concentratie van kredieten is erop gericht dat dit risico wordt gespreid over diverse sectoren en landen. In de onderstaande tabel wordt de sectorconcentratie van de leningenportefeuille aan klanten per 31 december weergegeven.

	2006		*2005*	
	Vorderingen op klanten	*percentage*	*Vorderingen op klanten*	*percentage*
Landbouw, bosbouw en visserij	806	0,3%	626	0,2%
Energie en water	4.691	1,6%	4.669	1,6%
Metaalindustrie en niet-metaal mineralen	4.040	1,4%	1.295	0,5%
Chemie en kunststoffen	4.355	1,5%	2.014	0,7%
Metaalbewerking	2.694	0,9%	2.114	0,7%
Overige industrie	15.413	5,3%	12.925	4,6%
Bouw en werktuigbouw	5.552	1,9%	2.818	1,0%
Distributie, hotels en catering	10.034	3,5%	8.514	3,0%
Transport	5.466	1,9%	4.310	1,5%
Communicatie	1.529	0,5%	1.421	0,5%
Vastgoed	12.937	4,5%	7.517	2,7%
Zeevaart	3.993	1,4%	2.273	0,8%
Handels- en commodity financiering	2.984	1,0%	1.579	0,6%
Overige dienstverlening	17.182	6,0%	13.858	4,9%
Overheidsinstellingen	4.668	1,6%	6.216	2,2%
Overheid en publieke sector	5.776	2,0%	8.355	3,0%
Financiële instellingen en dienstverlening aan ondernemingen (incl. verzekeringen)	76.443	26,5%	100.118	35,4%
Financiële tussenpersonen	1.094	0,4%	2.431	0,9%
Particulieren	102.796	35,6%	94.132	33,2%
Niet gerubriceerd	6.276	2,2%	6.030	2,0%
Totaal	**288.729**	**100,0%**	**283.215**	**100,0%**

De sector particulieren bestaat voornamelijk uit hypotheken (90%) en, in mindere mate, uit leningen aan particulieren (10%). De tweede belangrijkste sector zijn de financiële instellingen (exclusief banken) bestaande uit holdings, investerings- en verzekeringsmaatschappijen. De daling ten opzichte van vorig jaar is een gevolg van de hiervoor vermelde daling van de omgekeerde terugverkoopovereenkomsten en effectenuitlening transacties portefeuille. De stijging van de sector vastgoed wordt hoofdzakelijk nveroorzaakt door organische groei en reclassificatie.

De geografische verdeling van het uitstaande kredietrisico van Fortis kan worden weergegeven op basis van de plaats van vestiging van de betreffende Fortis-groepsmaatschappij of de plaats van vestiging van de klant.

De onderstaande tabel toont de concentratie van het kredietrisico op basis van de plaats van vestiging van de betreffende Fortis-groepsmaatschappij per 31 december.

	2006		*2005*	
	Kredietrisico op de balans	*Percentage*	*Kredietrisico op de balans*	*Percentage*
Vestigingsplaats van de Fortis onderneming				
Benelux	515.474	81,3%	508.343	82,7%
Overige Europese landen	64.573	10,2%	48.134	7,8%
Noord Amerika	41.875	6,6%	47.687	7,7%
Azië	10.539	1,7%	10.413	1,7%
Overige	1.182	0,2%	831	0,1%
Totaal	**633.643**	**100,0%**	**615.408**	**100,0%**

In de onderstaande tabel wordt de concentratie van het kredietrisico per 31 december weergegeven op basis van de plaats van vestiging van de klant.

	2006		*2005*	
	Kredietrisico op de balans	*Percentage*	*Kredietrisico op de balans*	*Percentage*
Vestigingsplaats van de klant				
Benelux	251.842	39,7%	240.066	39,1%
Overige Europese landen	289.364	45,7%	270.445	43,9%
Noord Amerika	70.778	11,2%	79.541	12,9%
Azië	11.343	1,8%	11.093	1,8%
Overige	10.316	1,6%	14.263	2,3%
Totaal	**633.643**	**100,0%**	**615.408**	**100,0%**

De toename van de hypothekenportefeuille concentreert zich hoofdzakelijk in de landen van de Benelux, terwijl de groei in de overige Europese landen vooral wordt verklaard door de toename van leningen aan ondernemingen. De evolutie van het uitstaande krediet aan Noord-Amerikaanse tegenpartijen is, ondanks een groei van EUR 3,3 miljard in de leningen aan ondernemingen, dalend door een daling in de Omgekeerde terugverkoopovereenkomsten en Effectenuitleningtransacties.

In de onderstaande tabel wordt de concentratie van balanskredietrisico per 31 december weergegeven naar plaats van vestiging van de klant en soort tegenpartij.

						2006
	Overheid en publieke sector	*Krediet-instellingen*	*Zakelijke klanten*	*Retail klanten*	*Overige*	*Totaal*
Balans						
Benelux	35.982	13.150	90.094	98.479	14.137	251.842
Overige Europese landen	70.640	102.266	84.699	4.489	27.270	289.364
Noord Amerika	1.182	14.474	47.970	61	7.091	70.778
Azië	290	4.976	4.706	271	1.100	11.343
Overige	397	2.688	6.196	158	877	10.316
Totaal balans	**108.491**	**137.554**	**233.665**	**103.458**	**50.475**	**633.643**

In deze tabel bevat de rubriek Overheid en publieke sector verplichte reserve deposito's bij de centrale banken (EUR 4,6 miljard). Onder Kredietinstellingen vallen vorderingen op banken en obligaties uitgegeven door banken. Activa aangehouden voor handelsdoeleinden wordt gerapporteerd in de rubriek Overige.

Op basis van beleidslijnen voor individuele tegenpartijen worden groepen tegenpartijen of financieringstechnieken of -producten in kaart gebracht die voor een speciale behandeling en/of beperkende delegatieregels in aanmerking komen binnen het kredietverlenings- en kredietbeheerproces.

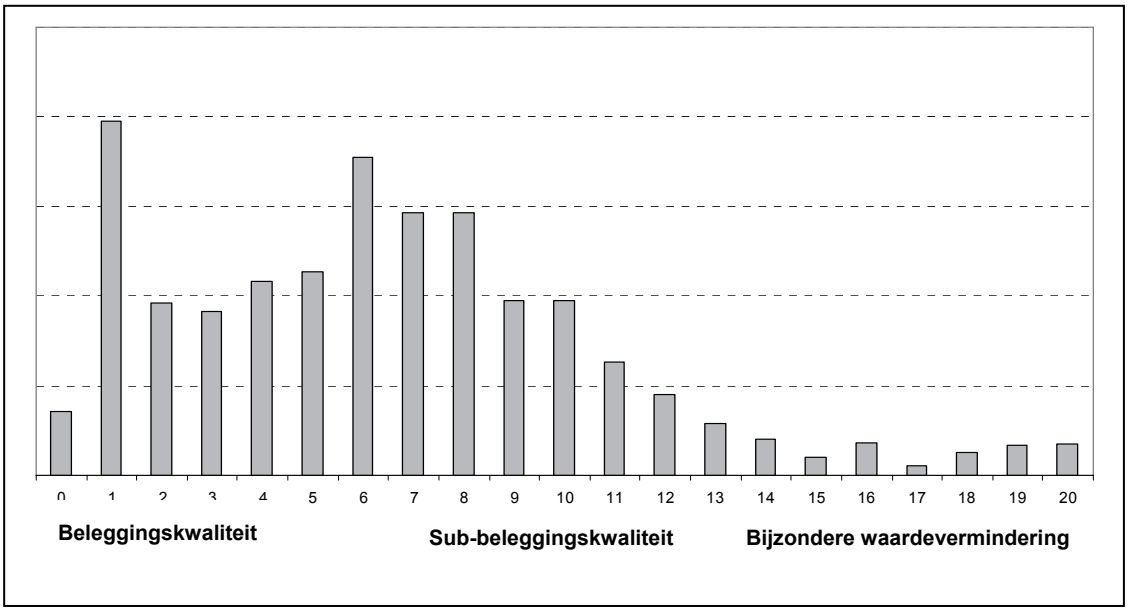
Uitgangspunt is voorzichtigheid om zo het risico van een in gebreke blijvende tegenpartij te beperken en het met de kredietverlening samenhangende reputatierisico te bewaken, te beheersen en te minimaliseren.

Krediet beoordelingen delen het kredietrisico in op basis van een gekwalificeerde beoordeling en formele evaluatie, gebaseerd op:

- analyse van de financiële geschiedenis van iedere debiteur en de mate waarin deze aan de verplichtingen kan voldoen
- kwaliteit en veiligheid van een actief op basis van de financiële toestand van de emittent, die een indicatie geeft van de kans dat de emittent in staat zal zijn de rente en de hoofdsom (af) te betalen.

Het uiteindelijke doel van het proces waarin een risicobeoordeling wordt toegekend, is voor iedere leningnemer of voor ieder actief het verwachte verlies binnen één jaar te berekenen.

Op de Fortis Master Scale wordt de kans dat een tegenpartij binnen het jaar in gebreke blijft, aangegeven op een schaal van 0 tot 20. De rating 0 tot en met 5 zijn beleggingskwaliteit beoordelingen, 6 tot en met 17 sub-beleggingskwaliteit beoordelingen en 18 tot en met 20 betreffen vorderingen waarop bijzondere waardeverminderingen (impairments) hebben plaatsgevonden. De volgende tabel illustreert de kwaliteit van de leningen aan en kredietgerelateerde verplichtingen van klanten die op basis van het Fortis Master Scale-model van een rating zijn voorzien (met uitzondering van Omgekeerde terugverkoopovereenkomsten en Effectenuitleningtransacties).

De categorie Beleggingskwaliteit vertegenwoordigt 42% van de portefeuille, terwijl de Sub-beleggingskwaliteitcategorie goed is voor 55%. De vorderingen waarop bijzondere waardeverminderingen hebben plaatsgevonden vertegenwoordigen 3%.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de kredietkwaliteit verdeeld naar beleggingskwaliteit van de schuldbewijzen van Fortis per 31 december, gebaseerd van externe ratings.

	2006		*2005*	
	Boekwaarde	*Percentage*	*Boekwaarde*	*Percentage*
Beleggingskwaliteit				
AAA	89.477	49,3%	81.070	46,3%
AA	54.756	30,2%	61.810	35,3%
A	31.770	17,5%	25.440	14,5%
BBB	2.304	1,3%	2.074	1,2%
Totaal beleggingskwaliteit	178.307	98,3%	170.394	97,3%
Minder dan beleggingskwaliteit	1.451	0,8%	1.387	0,8%
Zonder kredietbeoordeling	1.555	0,9%	3.176	1,9%
Totaal netto investeringen in rentedragende effecten	181.313	100,0%	174.957	100,0%
Bijzondere waardeverminderingen	12		34	
Totaal bruto investeringen in rentedragende effecten	**181.325**		**174.991**	

In vergelijking met het voorgaande jaar heeft een verschuiving plaatsgevonden van investeringen met een AA-rating naar investeringen met een AAA-rating in zowel het verzekering- als het bankbedrijf. De stijging van het aandeel investeringen met een A-rating heeft volledig plaatsgevonden in de verzekeringssegmenten.

Probleemleningen zijn uitstaande posities waarvan de tegenpartij een bijzondere waardevermindering heeft geleden, maar zijn ook uitstaande posities waarvan er signalen worden opgevangen dat de tegenpartij een bijzondere waardevermindering zou kunnen lijden in de toekomst. Om een betere opvolging en herziening van probleemleningen te kunnen garanderen, worden deze ingedeeld in verschillende risicoklassen indien ze betrekking hebben op individuele tegenpartijen, of in categorieën van vervallen leningen in geval van groepen van tegenpartijen. Probleemleningen met een score 18, 19 of 20 zijn in gebreke gebleven en hebben een bijzondere waardevermindering ondergaan. Deze die tussen 0 en 17 scoren, zijn nog niet in gebreke gebleven en worden als inbaar beschouwd.

Omwille van het voorziene risicoprofiel van probleemleningen, is een nauwe betrokkenheid vereist van de risico management functie bij de behandeling van dit type van kredieten.

Een financieel actief wordt aangemerkt als niet-volwaardige (dat wil zeggen, een actief dat een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan) als één of meerdere gebeurtenissen een negatief effect op de toekomstige verwachte kasstromen van dat financieel actief kunnen veroorzaken.

Gebeurtenissen die een dergelijk negatief effect wordt toegedicht, zijn onder meer:

- de tegenpartij zal waarschijnlijk niet (volledig) aan de verplichtingen jegens Fortis voldoen zonder dat Fortis een beroep hoeft te doen op een zekerheidsstelling
- de tegenpartij loopt meer dan 90 dagen achter in het voldoen van een belangrijke kredietverplichting (bankvoorschotten in rekening-courant worden beschouwd als achterstallig zodra de klant de advies limiet heeft overschreden of een limiet heeft gekregen die lager ligt dan het huidige saldo).

In de praktijk hanteert Fortis een aantal verplichte en op inschatting gebaseerde signalen die de status niet volwaardig kunnen opleveren. Een financieel actief wordt nooit zonder een beoordeling van een expert ter zake geherclassificeerd. Verplichte signalen zijn onder andere: faillissement, Chapter 11 (of vergelijkbaar) of achterstallige betaling van meer dan 90 dagen. Aanleidingen die de nadere inschatting van Fortis vereisen, zijn onder meer negatief eigen vermogen, regelmatige betalingsproblemen, onjuist gebruik van de kredietfaciliteiten en juridische stappen door andere schuldeisers. Deze signalen vormen een aanvulling op de beoordeling van een expert.

De herstructurering van een lening kan effect hebben op verschillende elementen van de leningstructuur (aard, onderpand en prijsstelling). Een herstructureringsproces vormt op zich geen aanleiding voor de overdracht van een lening van niet volwaardig naar normaal. Om die reden behoudt een dergelijke geherstructureerde lening ook na de herstructurering dezelfde waardeverminderingsstatus.

Een bijzondere waardevermindering voor specifieke kredietrisico's vindt plaats indien er objectieve aanwijzingen bestaan dat Fortis niet alle verschuldigde bedragen in overeenstemming met de contractuele voorwaarden zal kunnen innen. De omvang van de bijzondere waardevermindering is het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde, of de contante waarde van de verwachte kasstromen en de waarde van de zekerheden vermindert met de kosten die moeten worden gemaakt om de zekerheden te realiseren.

In de onderstaande tabel wordt informatie gegeven over bijzondere waardeverminderingen en uitstaande niet-volwaardige leningen per 31 december.

	2006			2005		
	Uitstaande leningen met bijzondere waarde-verminderingen	*Bijzondere waarde-verminderingen voor specifiek kredietrisico*	*Dekkings ratio*	*Uitstaande leningen met bijzondere waarde-verminderingen*	*Bijzondere waarde-verminderingen voor specifiek kredietrisico*	*Dekkings ratio*
Rentedragende investeringen	17	- 12	70,6%	88	- 35	39,8%
Vorderingen op banken	26	- 17	65,4%	43	- 18	41,9%
Vorderingen op klanten						
Overheid en publieke sector	10	- 6	60,0%	13	- 12	92,3%
Hypothecaire leningen	1.460	- 49	3,4%	1.476	- 59	4,0%
Leningen aan particulieren	604	- 266	44,0%	524	- 265	50,6%
Leningen aan ondernemingen	3.391	- 1.522	44,9%	3.713	- 1.741	46,9%
Overige	472	- 102	21,6%	287	- 72	25,1%
Totaal vorderingen op klanten	5.937	- 1.945	32,8%	6.013	- 2.149	35,7%
Overige vorderingen	127	- 78	61,4%	145	- 84	57,9%
Totaal balans	6.107	- 2.052	33,6%	6.289	- 2.286	36,3%
Totaal buitenbalans	365	- 150	41,1%	587	- 143	24,4%
Totaal uitstaand bedrag onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen	**6.472**	**-2.202**	**34,0%**	**6.876**	**- 2.429**	**35,3%**

Het jaargemiddelde van niet-volwaardige leningen op balans was EUR 6.055 miljoen (2005: EUR 6.657 miljoen) en de geïnde rente op niet-volwaardige leningen bedroeg EUR 98 miljoen in 2006 (2005: EUR 97 miljoen).

De daling van de geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingen voor specifieke risico's is het gevolg van een stijging van de bijzondere waardeverminderingen in de segmenten van Retail en Commercial & Private Banking (EUR 288 miljoen) enerzijds, hetgeen in lijn is met vorig jaar, en anderzijds gecompenseerd door belangrijke dalingen in de portefeuille van leningen aan ondernemingen bij Merchant Banking (negatief nettoresultaat van EUR 103 miljoen) en afschrijvingen (EUR 360 miljoen). Deze afschrijvingen dragen grotendeels bij tot de daling met 6% van de uitstaande niet-volwaardige leningen en tot de lichte daling van de dekkingsgraad tot 34%.

In de onderstaande tabel wordt inzicht verschaft in de duur van bijzondere waardeverminderingen oftewel de verstreken periode tussen het moment dat het financieel actief voor het eerst een bijzondere waardevermindering onderging en 31 december.

	2006				2005			
	< 1 jaar in waarde verminderd	> 1 jaar < 5 jaar in waarde verminderd	> 5 jaar in waarde verminderd	Totaal	< 1 jaar in waarde verminderd	> 1 jaar < 5 jaar in waarde verminderd	> 5 jaar in waarde verminderd	Totaal
Rentedragende investeringen			17	17	15	34	39	88
Vorderingen op banken		2	24	26	1	1	41	43
Vorderingen op klanten								
Overheid en publieke sector	1	4	5	10	4	2	7	13
Hypothecaire leningen	885	545	30	1.460	1.098	365	13	1.476
Leningen aan particulieren	268	283	53	604	177	342	5	524
Leningen aan ondernemingen	1.053	1.681	657	3.391	963	2.064	686	3.713
Overige	289	174	9	472	101	179	7	287
Totaal vorderingen op klanten	2.496	2.687	754	5.937	2.343	2.952	718	6.013
Overige vorderingen	107	20		127	51	90	4	145
Totaal balans	2.603	2.709	795	6.107	2.410	3.077	802	6.289
Totaal buiten balans	118	211	36	365	221	326	40	587
Totaal uitstaand bedrag onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen	**2.721**	**2.920**	**831**	**6.472**	**2.631**	**3.403**	**842**	**6.876**

De afschrijvingen geven het verlies weer dat Fortis verwacht te zullen lijden en, zijn gebaseerd op Fortis laatste schattingen van jet inbare bedrag van het actief. Voorwaarden om tot afschrijvingen over te gaan, kunnen onder meer zijn dat de faillissementsprocedure van de schuldeiser is afgelopen en alle zekerheden werden aangewend, dat de schuldeiser en/of zijn garantiegever volledig onvermogend zijn, dat alle normale inspanningen ter recuperatie zijn uitgeput of dat de termijn van economisch verlies (dit is de termijn waar binnen alle uitgaven het te recupereren bedrag zullen overschrijden) werd bereikt.

Bestaande maar niet gerapporteerde (‘incurred but not reported’ oftewel IBNR) waardeverminderingen op leningen omvatten verliezen die aanwezig zijn in de onderdelen van de portefeuille van uitstaande leningen maar die nog niet expliciet werden geïdentificeerd.

Voor de berekening van de IBNR bijzondere waardeverminderingen wordt uitgegaan van alle financiële activa waarvoor geen individuele bijzondere waardevermindering werd verantwoord in de balansposten Vorderingen op klanten en Vorderingen op banken. Ook worden in deze berekening alle gerelateerde posten buiten de balans, zoals niet-opgenomen kredietfaciliteiten en verbintenissen tot kredietverstrekking, meegenomen.

In de berekening van de IBNR wordt het Basel II-concept van het verwachte verlies met een horizon van één jaar gecombineerd met intrinsieke elementen als incubatietijd, macro-economische factoren en de visie van deskundigen.

De IBNR wordt berekend op het uitstaande deel van de portfolio van de banksegmenten van Fortis. Op het einde van 2006 bedroeg de IBNR EUR 413 miljoen, in vergelijking met EUR 408 miljoen eind 2005. Deze evolutie weerspiegelt een wezenlijke groei van de portefeuille en overnames gecompenseerd door gunstigere macro-economische vooruitzichten. In de note 15, 17, 18 en 52 worden nadere details gegeven inzake de bijzondere waardeverminderingen begrepen in IBNR.

Risicovermindering is de techniek van de verlaging van het kredietrisico door afdekking of het verkrijgen van zekerheden (onderpand). Afdekking of hedging is iedere financiële techniek die is gericht op de verlaging of uitbanning van door producten of activiteiten veroorzaakt financieel risico.

Onderpand betreft een toezegging of privilege van de tegenpartij of een derde waarop Fortis ter beperking van de waardeverminderingen op vorderingen een beroep kan doen indien de tegenpartij in gebreke blijft of enige andere overeenkomst of regeling van vergelijkbare strekking. Kredietverlening is nooit puur en alleen gebaseerd op onderpand of afdekking. Deze vormen van risicovermindering worden pas in tweede instantie overwogen.

7.6.2 Marktrisico

Het marktrisico is van invloed op zowel de structurele posities van het bank- en verzekeringsbedrijf (ALM-risico) als op de handelsposities die door het bankbedrijf zijn ingenomen om te profiteren van de volatiliteit op de korte termijn van de verschillende risicofactoren van de financiële markten (handelsrisico). De risicobeheerbenadering varieert naar gelang de specifieke aard van deze activiteiten.

ALM-risico

ALM-risicobeheer

Op het niveau van Fortis wordt het ALM-risico gemeten en beheerd voor zowel het verzekerings- als het bankbedrijf op basis van consistente methoden (berekeningen van de reële waarde, stresstesten, 'worst-case' gevoeligheden, etc.) en binnen een uniek risicobeheerkader. Deze uniforme aanpak stelt Fortis in staat om de risico-informatie geïntegreerd te rapporteren en beheersen. Naast dit uniforme kader zijn vanwege het specifieke karakter van de bank- en verzekeringsactiviteiten soms ook aparte maatregelen per activiteit nodig.

Het ALM-risico richt zich op veranderingen in de waarde en de winst door de volatiliteit van rente, valutakoersen, aandelenkoersen en vastgoedprijzen. Het risico van verandering in de volatiliteit is niet opgenomen in deze cijfers.

Bankbedrijf

De activiteiten van ALM worden verricht in overeenstemming met de regels en richtlijnen van het ALM & MPC committeeé en spelen op alle niveaus een belangrijke rol in het beheer van posten op en buiten de balans. Het ALM & MPC committeeé bepaalt de methodiek voor de interne verrekeningsprijzen.

De ALM-verantwoordelijkheden in het bankbedrijf zijn:

- het ontwikkelen van een kader voor risicobeheer en -controle van alle bankactiviteiten met een inherent marktrisico
- het verzekeren van een internationale toewijzing van activa in overeenstemming met de strategie
- het toepassen van het concept van wereldwijde limieten op alle typen met de bankportefeuille samenhangende marktrisico's
- het definiëren van methoden voor het bepalen van de interne verrekeningsprijzen en het toepassen daarvan op de diverse businesses van het bankbedrijf
- het nauwlettend volgen van de voorgeschreven solvabiliteit, het beoordelen van de ontwikkeling van de CAD-ratio's en het voorstellen van strategieën met betrekking tot aanvullende componenten van het voorgeschreven eigen vermogen, zoals achtergestelde schulden en hybride financieringen.

Verzekeringsbedrijf

Het Insurance Risk Committee (IRC) fungeert als intermediair tussen het Fortis Risk Committee (FRC) en de verschillende Insurance Business Risk Committees (IBRC).

Het IRC bewaakt het geconsolideerde risicoprofiel van de verzekeringsactiviteiten. Wat betreft ALM betekent dit dat:

- de ontwikkeling van de reële waarde, het economische kapitaal en de winstgevoeligheid op kwartaalbasis aan het IRC wordt gerapporteerd
- het IRC zich minstens éénmaal per jaar buigt over onderzoek naar de strategische activa allocatie/beleggingsmix.

Het ALM-risico wordt op het niveau van de verzekeringsbedrijven gemeten en beheerst door de verschillende IBRC's. Alle verzekeringsmaatschappijen opereren binnen de limieten en de richtlijnen van het IRC. Binnen deze beleggingsrichtlijnen hebben zij de vrijheid om zelf invulling te geven aan de tactische activa allocatie. Binnen iedere verzekeringsmaatschappij wordt het ALM-profiel (reële waarde, winstgevoeligheid) bewaakt en beheerst door de lokale IBRC's.

ALM-risicopositie

Alle cijfers in dit onderdeel zijn vóór belasting. Voor enkele kleinere participaties waarvoor geen gedetailleerde informatie beschikbaar is, werd het risicoprofiel bepaald door het toepassen van assumpties.

ALM Risk – renterisico

De volatiliteit van de rente is een bepalende risicofactor in het bank- en verzekeringswezen. Het bank- en verzekeringsbedrijf van Fortis worden gekenmerkt door een tegengesteld renteprofiel, waardoor er een natuurlijke risicovermindering optreedt.

De drie belangrijkste bronnen van renterisico die door Fortis actief worden bewaakt, zijn:

- het renteherzieningsrisico, dat het gevolg is van een rentemismatch tussen activa en verplichtingen (gebruikelijke mismatch)
- veranderingen in de vorm van de rentecurve (parallel, vervlakking of versteiling)
- opties: bepaalde financiële instrumenten kennen (al dan niet expliciete) opties die afhankelijk van de renteontwikkeling worden uitgeoefend.

Fortis meet, bewaakt en beheerst het ALM-renterisico met behulp van de volgende indicatoren:

- de gapanalyse van de kasstromen, die het profiel van de rentepositie in de tijd in kaart brengt en gebruikt wordt om rentegevoelige activa- en verplichtingenposities te kwantificeren en vergelijken op basis van verschillende tijdsperiodes. In het kasstroomverschil komt de mismatch tussen de activa- en verplichtingenpositie bij verschillende looptijden tot uitdrukking.
- de duration van het eigen vermogen, een sleutelfactor voor het renterisico. Deze factor geeft de waardegevoeligheid aan voor een geringe parallelle renteverschuiving.
- de rentegevoeligheid van de reële waarde door het toepassen van stresstesten van +/- 100bp ten opzichte van de reële waarde.
- de value-at-risk (VaR), die het potentiële structurele verlies van Fortis als gevolg van marktfluctuaties berekent op basis van de reële waarde, waarbij wordt uitgegaan van een horizon van één jaar en een betrouwbaarheidsinterval van 99,97%.
- de earnings-at-risk-maatstaf is een indicator die het effect van veranderingen in de rentetarieven op toekomstige resultaten simuleert.

Deze indicatoren worden binnen heel Fortis gebruikt voor zowel de bank- als de verzekeringsactiviteiten. De gegevens voor de businesses worden met behulp van een consistent kader samengevoegd en leveren een totaal risicoprofiel op voor Fortis. Behalve deze gedeelde risico-indicatoren bestaan er ook specifieke risicobeoordelingen voor het bank- en verzekeringsbedrijf.

Gap-analyse van de kasstromen

In de onderstaande tabellen wordt de rentegevoeligheid van Fortis geïllustreerd. Het renteverschil of 'gap' in een gegeven periode is het verschil tussen de te ontvangen en de te betalen bedragen.

In de eerste tabel worden de posities voor het bankbedrijf samengevat en in de tweede voor het verzekeringsbedrijf. Omdat het verzekeringsbedrijf veelal een langlopender karakter heeft dan het bankbedrijf zijn de tijdsperioden in de tabellen verschillend. In het bankbedrijf ligt de nadruk vooral op de korte looptijden tegen langere looptijden in het verzekeringsbedrijf.

Voor het bankbedrijf worden de kasstromen van de activa en verplichtingen gerubriceerd naar de verwachte renteherziening of afloopdatum, afhankelijk van welke zich het eerste voordoet. Voor activa en verplichtingen zonder specifieke looptijden, weerspiegelen de verwachte kasstromen de rentegevoeligheid van het product. Voor looptijdloze producten, zoals spaarrekeningen en betaalrekeningen, is een aanzienlijk deel van het uitstaande volume stabiel op lange termijn en wordt derhalve beschouwd als langlopende financiering. Derivaten worden hoofdzakelijk gebruikt om het risico van rentewijzigingen af te dekken. De notionele waarde wordt apart vermeld in de tabel voor de bankactiviteiten. Een positief (negatief) bedrag betekent een netto ontvangende (betaal)positie in derivaten. De looptijden van de activa en verplichtingen en de mogelijkheid om tegen aanvaardbare kosten rentedragende verplichtingen aan het einde van de looptijd te vervangen, zijn belangrijke factoren in de beoordeling van de mate waarin Fortis blootgesteld is aan rentewijzigingen.

Per 31 december 2006:

	<1 maand	*1-3 maanden*	*3-12 maanden*	*1-3 jaar*	*3-5 jaar*	*5-10 jaar*	*>10 jaar*
Bank							
Activa	316.250	124.654	117.517	73.516	57.111	82.141	30.062
Verplichtingen	- 398.375	- 129.610	- 91.704	- 54.851	- 48.693	- 58.027	- 19.394
Gap Activa - Verplichtingen	- 82.125	- 4.956	25.813	18.664	8.417	24.114	10.668
Derivaten	21.159	14.606	457	- 8.479	- 4.136	- 12.317	- 11.352
Totale Gap	- 60.966	9.650	26.270	10.186	4.281	11.797	- 684

Gezien het feit dat meer verplichtingen dan activa worden herzien voor wat betreft de rente op de korte termijn, heeft de positie van de afgeleide producten een duidelijke risicoreducerende invloed op de totale gap.

Voor verzekeringsactiva is de informatie in de tabel vergelijkbaar met het bankbedrijf. Bij verplichtingen die voortvloeien uit levenverzekerings- en beleggingsovereenkomsten vinden de prognoses voor de kasstromen plaats op basis van de best mogelijke schattingen, of op basis van statistische informatie conform embedded value verslaglegging:

- de bestaande portefeuille wordt beschouwd als aflopend
- er wordt rekening gehouden met toekomstige premiebetalingen voor bestaande contracten
- prognoses van toekomstige uitkeringen en claims vinden plaats op basis van de best mogelijke schattingen
- derivatenposities worden niet geindividualiseerd.

Bij de Niet-levenverzekeringen worden de kasstromen geschat op basis van de best mogelijke schattingen, waarbij rekening wordt gehouden met het natuurlijke verloop van de portefeuille.

Per 31 december 2006:

	< 1 jaar	*1-5 jaar*	*6-10 jaar*	*11-20 jaar*	*> 20 jaar*
Verzekeringsbedrijf					
Activa	10.679	32.503	29.401	17.390	7.397
Verplichtingen	- 10.333	- 21.611	- 22.596	- 22.445	- 38.696
GAP	346	10.892	6.805	- 5.054	- 31.299

De typische lange-termijn verzekeringsverplichtingen zorgen voor een negatieve kasstroom gap voor de lange termijn looptijdcategorieën (boven 10 jaar) en een positieve voor de korte looptijdcategorieën. Opgemerkt dient te worden dat alleen interestgerelateerde items weerspiegeld zijn in de bovenstaande tabel, aandelen en vastgoed zijn hier niet in opgenomen.

Duration van het Eigen vermogen

De duration is een maatstaf van de gemiddelde termijn van kasstromen van een portfolio bestaande uit activa of verplichtingen. Het is berekend op basis van de netto actuele waarde van de kasstromen. De rentevoet gebruikt in de berekening van de netto actuele waarde is gebaseerd op de klantrentevoet. De duration van het eigen vermogen is een toepassing van de durationanalyse waarmee de geconsolideerde rentegevoeligheid van Fortis wordt gemeten. De duration van het eigen vermogen wordt berekend als het verschil tussen de actuele waarde van de toekomstige gewogen kasstromen gegenereerd door de activa en de actuele waarde van de toekomstige gewogen kasstromen van de verplichtingen. De duration van het eigen vermogen is een algemeen gebruikte indicator voor de mismatch in durations tussen activa en verplichtingen.

De duration is de waardegevoeligheid van een geringe parallelle verschuiving van de rente Δi:

$$\frac{\Delta Waarde}{Waarde} = -Duration \cdot \Delta i$$

Hieruit kunnen de volgende kenmerken van deze maatstaf worden afgelezen:

- een positieve (negatieve) duration leidt tot een daling (toename) van de waarde als de rente stijgt (Δi positief)
- hoe hoger de absolute waarde van de duration, hoe hoger de gevoeligheid van de waarde voor rentebewegingen.

De duration van het eigen vermogen is de duration die moet worden toegevoegd aan het verschil tussen de waarde van de activa en de verplichtingen, zodat de totale balans ongevoelig wordt voor veranderingen in het interestpercentage.
In de onderstaande tabel wordt de mismatch getoond tussen de gewogen durations van de activa en verplichtingen voor het bank- en verzekeringsbedrijf en voor Fortis als geheel. Het bankbedrijf kent een positieve duration van het eigen vermogen, in tegenstelling tot het verzekeringsbedrijf. Dit betekent dat een rentetoename een hogere waarde voor de verzekeringsactiviteiten met zich meebrengt maar een daling voor de bank, en omgekeerd. Als direct gevolg van deze tegengestelde risicoprofielen is de gevoeligheid van de waarde van Fortis voor renteontwikkelingen relatief laag. Uit de duration van het Eigen vermogen blijkt een duidelijke compensatie van de renterisicopositie tussen het bank- en verzekeringsbedrijf.

	2006	*2005*
Bankbedrijf	5	4
Verzekeringsbedrijf	-6	-11
Fortis	0	-3

In het bankbedrijf, is de duration van het eigen vermogen in 2006 toegenomen door nieuwe lange-termijn interestvoet stijgingen vooral in de eerste helft van het jaar. Historisch gezien is de duration van het eigen vermogen nog steeds heel laag en ver onder de limiet. In het verzekeringsbedrijf, is de duration van het eigen vermogen significant korter geworden door de opwaartse beweging van de curve over de eerste helft van het jaar 2006 alsook door sterke prestaties van de aandelen. Algemeen gezien zorgt het compensatie-effect tussen het bank- en het verzekeringsbedrijf voor een 0-duration op Fortis-niveau.

De duration van het eigen vermogen meet de gevoeligheid van de waarde voor geringe bewegingen in de rente, maar Fortis is natuurlijk ook geïnteresseerd in de waardevariatie bij sterkere rentedalingen of -stijgingen. Dit komt in de volgende paragraaf aan de orde.

Rentegevoeligheid van de reële waarde van het Eigen vermogen

In deze tabel wordt het effect geïllustreerd van een verschuiving van 100 basispunten (plus of min) in de rentecurve op de reële waarde van het eigen vermogen per 31 december weer, of met andere woorden de impact op de reële waarde van alle activa verminderd met de impact op de reële waarde van alle verplichtingen.

De reële waarde van de verzekeringsverplichtingen wordt bepaald als de netto contante waarde van de verwachte kasstromen inclusief inbegrepen opties (embedded options) zoals winstdeling. In overeenstemming met deze marktconforme waardering worden de contractuele kasstromen verdisconteerd op basis van de risicoloze rente terwijl niet-contractuele kasstromen als winstdeling volgens risiconeutrale uitgangspunten worden gewaardeerd.

Het effect op de reële waarde van het eigen vermogen is per 31 december als volgt:

	+ 100bp	*-100bp*
Bankbedrijf	- 5,0%	4,8%
Verzekeringsbedrijf	4,6%	- 8,9%
Fortis	- 0,5%	- 1,7%

In het bankbedrijf zal een parallelle verandering van de interestvoet van 100 basispunten leiden tot een verandering in de reële waarde van ongeveer 5% van de totale reële waarde. De grote gevoeligheid van het verzekeringsbedrijf voor de impact van wijzigingen in de rentetarieven op obligatiekoersen wordt weerspiegeld in de asymmetrische sensitiviteit van de reële waarde bij een verandering van de rentecurve met 100 basispunten. Een toename van 4,6% indien de interestvoeten stijgen en een 8,9% afname indien de rentevoeten dalen. Het compensatie-effect tussen het bank- en verzekeringsbedrijf zorgt voor een lage interestvoet gevoeligheid bij interestvoetveranderingen op Fortis-niveau.

De renterisicomaatstaven value-at-risk en earnings-at-risk worden in het onderdeel ALM-risico – overige risicofactoren besproken.

ALM-risico – valutarisico

Alle financiële producten noteren in een specifieke valuta. Het valutarisico vloeit voort uit een verandering in de wisselkoers van die bewuste valuta ten opzichte van de functionele valuta van Fortis (EUR).

Bankbedrijf

In de ALM-positie van het bankbedrijf wordt geen valutarisico gelopen, door de volgende uitgangspunten:

- leningen en obligatie-investeringen die in een andere valuta noteren dan de referentievaluta van de bank moeten worden afgedekt met een financiering in de overeenkomstige valuta.
- Deelnemingen die in een andere valuta luiden dan de referentievaluta van de bank moeten worden afgedekt met een financiering in de overeenkomstige valuta. Voor de bankactiviteiten hanteert Fortis als beleid dat de deelneming, waar mogelijk, wordt afgedekt met een korte termijn financiering in de overeenkomstige valuta. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van een netto-investeringsafdekking.
- De resultaten van vestigingen en dochtermaatschappijen die in een andere valuta luiden dan in de referentievaluta van de bank worden regelmatig afgedekt (op maand- of kwartaalbasis).

Uitzonderingen op deze algemene uitgangspunten dienen te worden goedgekeurd door het Asset Liability Management & Market Policy Committee.

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van uitzonderlijke risicoposities in vreemde valuta per 31 december 2006:

Valuta	*Exposure in vreemde valuta (in miljoenen)*	*Exposure in EUR (in miljoenen)*
TRY	1.159	621
TWD	396	9
SIT	16.300	68

De uitzonderlijke risicoposities in vreemde valuta zijn het gevolg van een gedeeltelijke afdekking van de participatie in Fortis Bank AS (Turkije), een kleinere, niet afgedekte participatie in Dryden Wealth Management Taiwan en een niet afgedekte obligatiepositie in de Sloveense Tollar (op 1 januari 2007 is de Sloveense Tollar vervangen door de Euro).

Verzekeringsbedrijf

Het belangrijkste valutarisico van Fortis ontstaat door de deelnemingen in buitenlandse ondernemingen. Volgens het beleid van Fortis dient het valutarisico in zijn geheel te worden afgedekt. Dat gebeurt op basis van de volgende drie uitgangspunten:

- De initiële investering dient te worden afgedekt indien hedge accounting kan worden toegepast. Voor de verzekeringsactiviteiten hanteert Fortis als beleid dat deelnemingen in vreemde valuta, waar mogelijk, via leningen worden afgedekt.
- Resultaten dienen te worden afgedekt als de begrote resultaten de EUR 5 miljoen overtreffen. De onderliggende positie dient daarbij lineair te worden verhoogd naar de resultaten per einde jaar.
- Het overige (IFRS) eigen vermogen wordt niet afgedekt.

In het algemeen hoeft het valutarisico niet te worden afgedekt indien:

- de wisselkoersvolatiliteit relatief gering is (<3% of < EUR 5 miljoen)
- er een sterke overtuiging bestaat dat een waardestijging van buitenlandse valuta enig belang in EUR minus eventuele additionele afdekkingsvergoedingen (zoals met niet-leverbare forwards) zal overtreffen
- een (effectieve) hedge operationeel niet mogelijk is.

In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste valutarisicoposities weergegeven per 31 december 2006. Het betreft hier nettoposities (activa minus verplichtingen), na afdekking. Voor de verzekeringsentiteiten in Azië en voor Fortis UK correspondeert het risico met de boekwaarde van de deelneming.

Valuta	*USD*	*GBP*	*JPY*	*MYR*	*ZAR*	*CHF*	*THB*	*CNY*	*AUD*	*SEK*	*DKK*	*CAD*
Exposure (in EUR mijoen)	1.031	706	152	129	110	107	80	48	34	29	23	22

De hoge uitstaande risicopositie in USD heeft betrekking op USD aandelen, terwijl de hoge uitstaande risicopositie in GBP wordt verklaard door de participatie in Fortis UK.

ALM-risico – overige risicofactoren

Naast het renterisico bestaat het ALM-risico ook uit het aandelenrisico, het wisselkoersrisico en het vastgoedrisico. Het aandelenrisico betreft het risico van verliezen door ongunstige ontwikkelingen op de aandelenmarkten. Bij het vastgoedrisico gaat het om de kans op verliezen uit hoofde van ongunstige ontwikkelingen van vastgoedprijzen.

Deze risicofactoren worden bewaakt aan de hand van risico-indicatoren als value-at-risk en earnings-at-risk.

Value-at-risk (VaR)

In de onderstaande tabel wordt het maximumverlies weergegeven in het ‘worst-case’ scenario waaraan Fortis kan zijn blootgesteld op basis van een VaR-model met een tijdshorizon van één jaar en een betrouwbaarheidsinterval van 99,97%.

Dit 'worst-case' scenario komt overeen met het algemene kader voor het economische kapitaal binnen de groep. Daarbij dient in ogenschouw te worden genomen dat de bank voor het dagelijkse beheer vergelijkbare berekeningen opstelt op basis van een betrouwbaarheidsinterval van 99% en een tijdshorizon van twee maanden.

	Bankbedrijf	*Verzekeringsbedrijf*	*Fortis*
Aandelenrisico	8%	23%	16%
Interestvoetrisico	26%	12%	15%
Vastgoedrisico	0%	11%	5%
Wisselkoersrisico	1%	4%	2%

Het grootste uitstaande risico in het bankbedrijf is interestvoetrisico. Het aandeelmarktrisico is relatief gezien kleiner en is gebaseerd op de aandelenpositie zoals gerapporteerd onder IFRS. De risicopositie in vreemde valuta is voornamelijk een TRY positie. Vastgoedrisico is niet materieel. In het verzekeringsbedrijf is het aandelenmarktrisico het hoogste. Het risico wordt getemperd door risicobeperkingsstrategieën zoals CPPI en put options (zie onderdeel strategieën voor risicobeperling). De grote vastgoedportefeuille in het verzekeringsbedrijf leidt tot vastgoedrisico. Valutarisico is gedeeltelijk afkomstig van de participaties in internationale bedrijven. Er kan geconcludeerd worden dat het aandelenmarktrisico en het interestvoetrisico de belangrijkste risicofactoren zijn voor Fortis als geheel. Fortis profiteert van een compensatie tussen het interestvoetrisico bij het bank- en verzekeringsbedrijf (tegengestelde gevoeligheden).

Earnings-at-risk

De maatstaf earnings-at-risk heeft betrekking op het bedrag waarmee de toekomstige netto-rentemarge naar schatting daalt bij hypothetische ongunstige wijzigingen van de rente of aandelenprijzen. Met deze maatstaf wordt het effect beoordeeld van stresstesten op de geschatte netto baten vóór belastingen. In de tabel zijn de groepsfinancieringsactiviteiten en overige holdingactiviteiten van Fortis (General) niet inbegrepen.

	Bankbedrijf	*Verzekeringsbedrijf*	*Fortis*
+100bp	- 2,3%	- 0,8%	- 1,9%
- 100bp	2,1%	0,8%	1,7%
aandelen -20%	- 0,0%	- 2,6%	- 0,8%

In het bankbedrijf, wordt de interestmarge voor de earnings-at-risk simulatie berekend met een constante duration van het eigen vermogen over het hele jaar. De gevoeligheid van de treasury & handelspositie is niet begrepen in bovenstaande tabel.

In het verzekeringsbedrijf zijn de puts en swaps niet begrepen in deze tabel (conservatieve veronderstelling). De impact van de aandelenmarktpositie op de resultatenrekening is het gevolg van waardeverminderingen alsook het gevolg van lagere tarieven op de unit-linked contracten. De opbrengstgevoeligheden zijn berekend op de portefeuille eind 2006.

ALM-risico – strategieën voor risicovermindering

Bankbedrijf

In de bankactiviteiten beperkt Fortis het renterisico met behulp van diverse instrumenten. De belangrijkste daarvan zijn derivaten, met name renteswaps en opties. Met renteswaps wordt het lineaire risicoprofiel veranderd. Dat profiel is hoofdzakelijk een combinatie van langlopende activa (vastrentende hypotheken bijvoorbeeld) en langlopende verplichtingen (bijvoorbeeld achtergestelde schulden). Opties worden gebruikt voor de verlaging van het niet-lineaire risico, dat voornamelijk wordt veroorzaakt door in klantcontracten besloten opties zoals een rentevoetplafond of voortijdige betalingsopties.

Wanneer een positie wordt afgedekt, wordt het economische effect van veranderingen in de nettocontantewaarde van die positie, door veranderingen in de als benchmark gebruikte rentecurve, verminderd door compenserende veranderingen in de nettocontantewaarde van het financiële derivaat dat wordt gebruikt als afdekkingsinstrument.

Het risico dat wordt afgedekt is het renterisico, meer specifiek veranderingen in de reële waarde van vastrentende activa en verplichtingen door veranderingen in het als benchmark aangewezen rentetarief. Het als benchmark aangewezen rentetarief is het rentetarief dat geldt voor het afdekkingsinstrument. Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie door een kredietrisico dat groter is dan het risico dat is verbonden aan het afdekkingsinstrument worden uitgesloten van het afgedekte risico.

Op de financiële verwerking van afdekkingen zijn onder IFRS stringente regels van toepassing en niet iedere economische afdekking die voor de afdekking van het renterisico van Fortis wordt gebruikt, wordt onder IFRS aangemerkt als een hedge. Zo worden bijvoorbeeld opties voor economische afdekking niet als hedges gezien. Dat betekent dat Fortis ondanks het bestaan van een economische hedge het effect van de veranderingen in de reële waarde van deze opties in de resultatenrekening verantwoordt. Dit geldt bijvoorbeeld voor hypotheken met een variabele rente waarvan de rentevoetplafonds zijn afgedekt met opties. Dat deze opties onder IFRS niet voor de status van afdekking in aanmerking komen, zorgt voor extra volatiliteit in de resultatenrekening.

In de tabel wordt een overzicht gegeven van de portfolio afdekking zoals die op de ALM-posities is toegepast.

Afgedekte items	*Afdekkingsinstrumenten*	*Afdekkingsrisico (*)*
Hypotheken	payer swaps	- 19,9
Obligaties	payer swaps	- 2,0
Vastrentende verplichtingen	receiver swaps	+ 0,9

(*) Effect in EUR miljoen op de reële waarde van 1bp parallel shift in de yield curve.

De ALM afgeleide productenpositie op 31 december 2006 wordt gekenmerkt door een potentiële impact van EUR 21 miljoen (voor belasting) bij een verandering van de yield curve met 1bp. Portefeuilleafdekking reduceert het grootste deel van de volatiliteit in het resultaat. Op het einde van jaar 2006 was de openstaande positie EUR 1 miljoen (voor belasting) bij een verandering van de yield curve met 1bp. Tijdens 2006 was de verandering in de reële waarde van de afgeleide producten inbegrepen in hedge accounting EUR 1.150 miljoen en de reële waardeverandering van een afgedekt product EUR 1.115 miljoen, waardoor het grootste deel van de volatiliteit in het resultaat gereduceerd is.

Verzekeringsbedrijf

In het verzekeringsbedrijf matigt Fortis het ALM-risico met behulp van diverse instrumenten. De belangrijkste daarvan worden hierna samengevat.

Aandelenrisico: CPPI (constant proportion portfolio insurance) en putopties

De aandelenpositie van het verzekeringsbedrijf wordt beschermd met een CPPI-structuur en een portefeuille van putopties op de AEX. CPPI is een geautomatiseerd aan- en verkoopmechanisme voor aandelen waarmee een minimumwaarde van de aandelenportefeuille wordt gegarandeerd.

Put opties (in EUR miljoen)

Strike	Martkwaarde in aandelen	Afloopdatum
751	946	Q4 2007

Putopties limiteren het neerwaarts risico tegen een marktwaardedaling van 20%.

CPPI portfolio (in EUR miljoen)

Floor	Marktwaarde van CPPI portfolio	Marktwaarde van niet-CPPI portfolio
3.285	4.443	4.588

De CPPI-portfolio is beschermd tegen een waardedaling van meer dan 26%.

Renterisico: swaptions
Met het swaptions-programma wordt bescherming ingebouwd tegen het risico op neerwaartse renteontwikkeling. Deze structuur wordt toegepast op verzekeringscontracten met een garantietarief dat gelijk is aan de uitoefenprijs van de swaptions. Dankzij deze structuur is de betaling van het garantiebedrag verzekerd terwijl in voorkomende gevallen ook van een opwaartse renteontwikkeling kan worden geprofiteerd.

	Gemiddelde vervalperiode	*Notioneel*	*Gemiddelde tenor*
Strike	*(in jaren)*	*(in EUR miljoen)*	*(in jaren)*
3,00%	6	3.155	10
3,25%	4	81	12
4,00%	13	2.110	9

Swaptions zijn aangekocht om het lage interestvoetrisico in te dekken gedurende de volgende 10 jaar voor een bedrag boven de EUR 5,3 miljard. De looptijd van de onderliggende swaps varieërt rond de 10 jaar.

Renterisico: lage-rente risicovoorziening (LIRR)
Zoals ook al uit eerdere risico-indicatoren is gebleken (duration van het eigen vermogen, rentegevoeligheid of reële waarde) wordt het verzekeringsbedrijf nadelig beïnvloed door een lage renteomgeving. Dit risico hangt samen met de gegarandeerde rentetarieven op de verzekeringsverplichtingen en de imperfecte afstemming op de activa.

Fortis heeft daarom een speciale voorziening in het leven geroepen, de voorziening voor lage rente of low interest rate reserve (LIRR) voor alle verzekeringscontracten met een gegarandeerde rentevoet van tenminste 4%. Voor dergelijke overeenkomsten wordt de verplichting herberekend tegen 4% in plaats van de dan geldende rente. De LIRR wordt gevormd door het verschil tussen die berekening tegen 4% en de geldende rente.

Handelsrisico

Handelsrisicobeheer

Het handelsrisico is beperkt tot de bankactiviteiten van Fortis en dan in het bijzonder tot de activiteiten van Merchant Banking, waar de dagelijkse resultaten van de transacties samenhangen met de ontwikkeling van de markt-, valuta- en aandelenkoersen, de rente en goederen- en energieprijzen.

Handelsrisico speelt bij zowel de handelsactiviteiten die voor klanten worden ontplooid als bij activiteiten voor eigen rekening. Deze activiteiten bestrijken vrijwel het volledige spectrum aan moderne financiële markten beschikbare instrumenten en vinden met name plaats in de dealing room in Brussel maar ook in lokale dealing rooms in New York, Houston, Hongkong, Singapore, Taipei, Shanghai, Londen, Warschau, Luxemburg en Amsterdam. De diverse handelsdesks in laatstgenoemde dealing rooms rapporteren aan Brussel.

Risico's worden genomen op basis van een Merchant Banking-risicostructuur met drie pijlers: de risicobeheerorganisatie, het risicobeleid en procedures voor de risicobesluitvorming. Onafhankelijk risicobeheer levert informatie op over het risicoprofiel van Merchant Banking. Deze informatie gaat naar het managementteam en de risicocommissies van Merchant Banking alsmede naar Fortis Central Risk Management (FCRM). Met geïntegreerde risicobeheersystemen worden de uiteenlopende risico's systematisch geanalyseerd en gemeten.

Fortis heeft limieten bepaald voor de definitie van de risicotolerantie en om het uitstaande handelsrisico te beheersen. Diverse risicoparameters bestaan om alle risicokenmerken te dekken zoals: positie (gemodificeerde duration, delta, vega), value-at-risk, stresstesten en concentratielimieten. Alle limieten worden éénmaal per jaar geëvalueerd aan de hand van het gemiddelde limietgebruik, in het verleden behaalde resultaten, de volatiliteit van de baten en het nieuwe budget.

De risicogegevens van alle locaties wordt centraal in één wereldwijd systeem verwerkt. De voortgaande integratie van alle dealing rooms gaat samen met de implementatie van een gecentraliseerde front-office informatietechnologie.

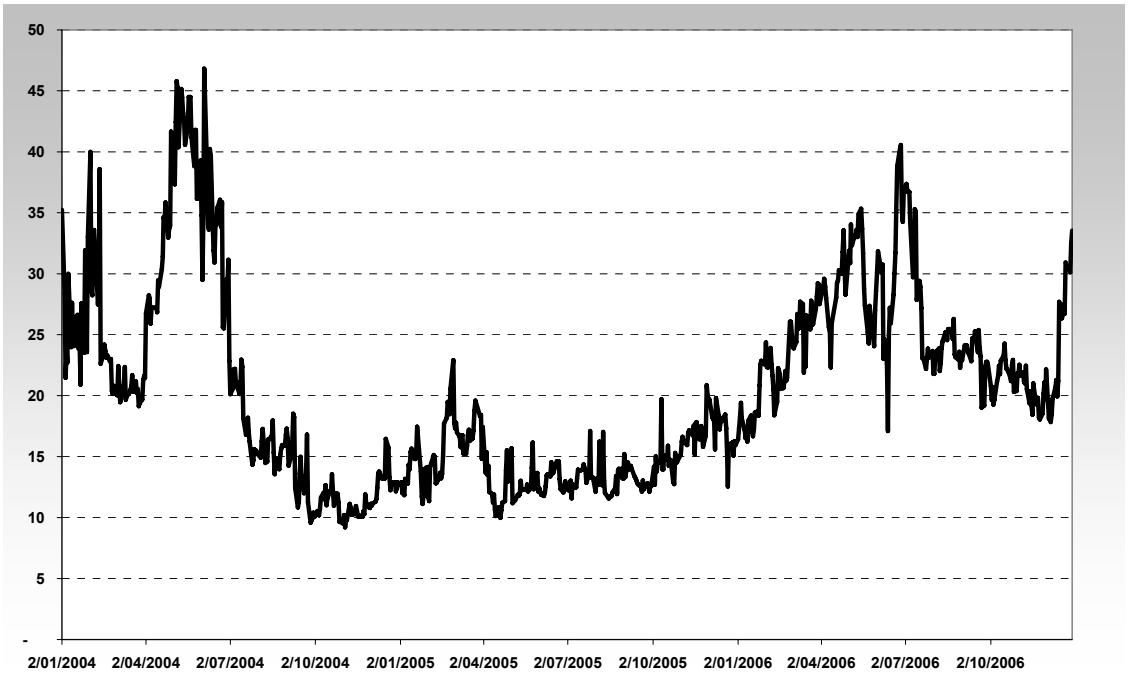
Handelsrisicopositie

Voor de meting van het handelsrisico voor de Benelux activiteiten, die het grootste deel van het handelsrisico vertegenwoordigen, hanteert Fortis een historische value-at-risk (VaR) indicator op basis van een dynamische extreme waardedistributie. Uitgangspunt voor de berekening is een tijdshorizon van één dag en een betrouwbaarheidsinterval van 99%. Deze historische simulatie veronderstelt een volledige koersverandering van alle portefeuilles binnen een bandbreedte van historisch waargenomen marktgegevens. Onderdeel van de simulatie is derhalve een volledige waardering van de derivatenposities. Ook de niet-lineaire effecten in optieachtige producten worden op die manier in kaart gebracht. Dankzij de toepassing van de extreme waarde theorie worden ook de gegevens in de staart efficiënter gebruikt. Fortis gebruikt een value-at-risk model dat gebaseerd is op de theorie van de extreme waarden. Ook als de vorm van de potentiële verdeling wordt bepaald, zijn de parameters van deze verdeling niet theoretisch vastgelegd. Deze parameters zijn het gevolg van een dynamisch optimalisatieproces zoals dat het best past bij de dataset en voornamelijk met de staart. Het value-at-risk model komt in dit opzicht overeen met de realiteit en geeft daarmee zo goed als een theoretisch model kan, een continue maatstaf.

Teneinde te voldoen aan de Belgische voorschriften inzake kapitaaldoeleinden, berekent Fortis de invloed op het marktrisico gebruikt makend van de extreme-waardedistributie VaR voor het grootste deel van de portefeuille, geboekt in Brussel, gecombineerd met de lineaire VaR voor buitenlandse filialen. Dezelfde aanpak is van toepassing voor de dagelijks risicomonitoring.

Fortis gebruikt de lineaire VaR indicator om te rapporteren over het wereldwijd geconsolideerd risicobeeld rekening houdend met de diversificatie en de correlatie tussen de verschillende risicofactoren (interestvoeten, wisselkoersen, aandelen en grondstoffen) en de entiteiten. Deze lineaire methode is gebaseerd op de veronderstelling dat Fortis de producten 1 dag bezit en een betrouwbaarheidsinterval van 99%. Alle grafieken en tabellen zijn gebaseerd op de lineaire VaR methodologie.

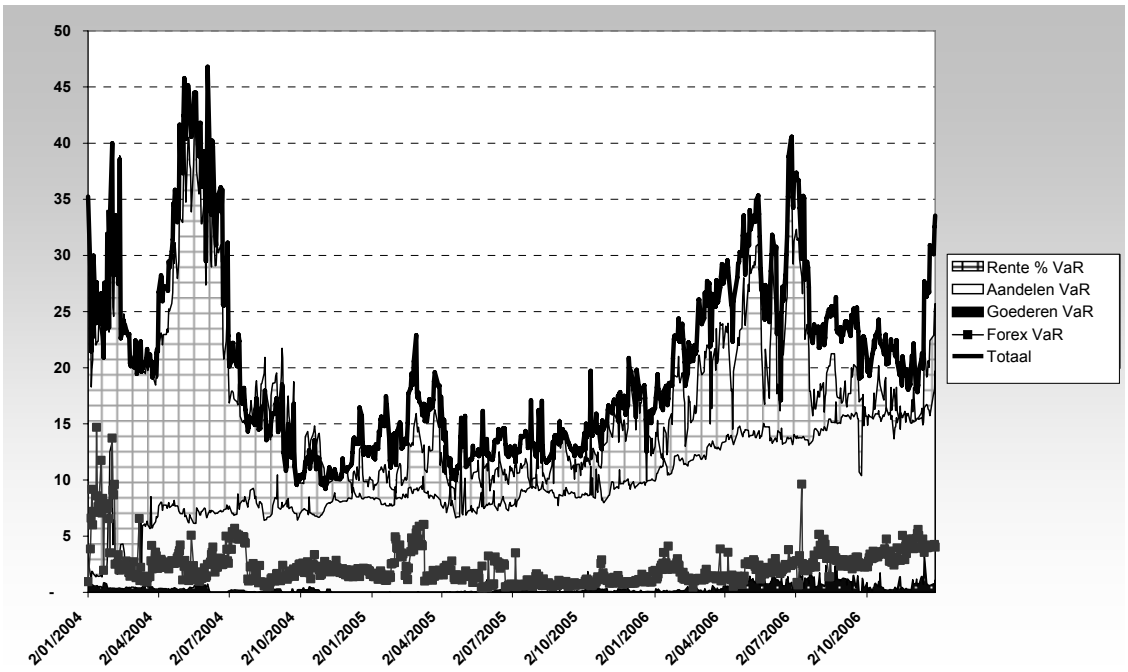
Lineaire value-at-risk alle risicofactoren inbegrepen (in EUR miljoen)

(in EUR miljoen)	*2006*	*2005*	*2004*
VaR per 31 december	33,5	15,9	12,7
Hoogste VaR	40,6	22,9	46,8
Laagste VaR	16,2	10,0	9,2
Gemiddelde VaR	24,8	14,4	21,7

De value-at-risk van het recent overgenomen Cinergy Marketing and Trading (CMT) ís niet inbegrepen in de VaR hierboven. In 2006, lag de gemiddelde risicopositie van Merchant Banking hoger dan in 2005. De value-at-risk is stapsgewijs toegenomen tijdens de eerste helft van 2006 vooral gedreven door een agressievere positionering inzake interestvoeten en aandelen. Tijdens het tweede helft van het jaar 2006 is het interestvoetrisico progressief gedaald.

Lineaire value-at-risk per risicofactor (in EUR miljoen)

Merchant Banking gebruikt daarnaast stresstesten voor de bewaking van het handelsrisico onder extreme marktomstandigheden. Met behulp van deze stresstesten wordt in kaart gebracht wat de bijdrage van de belangrijkste risicofactoren is aan de potentiële resultaatvarianten voor elk historisch of hypothetisch scenario. Dit resultaatcijfer wordt vervolgens ingevoerd in de portefeuillestructuur van Merchant Banking. Indien de uitkomsten van de stresstesten vroegtijdig een waarschuwingssignaal overschrijden, is er aanleiding voor managementactie.

De effectiviteit van de VaR-berekeningen wordt getoetst aan de hand van back-testing. Het VaR-cijfer wordt hierbij vergeleken met de berekende marktwaardecorrectie op basis van de dagelijkse variatie in marktgegevens.

Op jaarbasis wordt beoordeeld hoeveel dagen per jaar, de verliezen groter zijn geweest dan de geschatte VaR. Voor de handelsactiviteiten hanteert Fortis een waarschijnlijkheidsniveau van 99%. Dit betekent dat het negatieve handelsresultaat slechts 1 op de 100 dagen groter mag zijn dan de VaR. Uit de analyse van de dagcijfers (back-testing) blijkt dat Fortis in 2006 deze doelstelling heeft gerealiseerd.

Fortis was op de Europese markten al actief in een breed scala energiederivaten (olie, gas, elektriciteit, CO_2) en heeft deze activiteiten met de acquisitie van Cinergy Marketing & Trading (CMT) verder versterkt. CMT vormt een impuls voor de groeistrategie van Fortis in de energiehandel. Door de acquisitie kan Fortis een compleet pakket energiefinancieringen en -afdekkingsproducten ontwikkelen.

De doordachte risicobeheerinfrastructuur van CMT is zeer vergelijkbaar met die van Fortis waarbij ook value-at-risk als maatstaf voor markt- en kredietrisico, aangevuld met stresstesting wordt gehanteerd. De systemen en processen zijn robuust ontwikkeld om het markt- en operationeel risico te beheersen.

Deze vergelijkbaarheid vergemakkelijkt de integratie, die plaatsvindt in 2007, van de risico management infrastructuur in de globale Fortis risico management infrastructuur. Een vergelijkbare integratie vindt thans plaats voor wat betreft de handelsactiviteiten van Fortis Bank AS (Turkije), voordien genaamd Dişbank.

7.6.3 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisicobeheer

Het Fortis Risk Committee (FRC) is verantwoordelijk voor de bewaking van het liquiditeitsrisico binnen Fortis. Het FRC delegeert de bewaking van dat risico binnen strak gedefinieerde limieten:

- het korte termijn liquiditeitsrisico (tot 360 dagen) van de bankactiviteiten is de verantwoordelijkheid van het Market Policy Committee (MPC)
- het lange termijn liquiditeitsrisico (meer dan 360 dagen) van de bankactiviteiten valt onder de ALCO
- de liquiditeitsrisico's van het verzekeringsbedrijf zijn de verantwoordelijkheid van het Insurance Risk Committee
- het liquiditeitsrisico van de algemene activiteiten valt onder de Raad van Bestuur van Fortis Finance N.V.

Deze risicoacceptatiecommissies hebben één operationeel coördinatieteam aangewezen, namelijk het Liquidity & Funding Competence Centre, dat hun beslissingen uitvoert, acties coördineert en de bewaking van het liquiditeitsrisico organiseert.

Binnen Fortis fungeert Merchant Banking als lender of last resort: het onderdeel van Fortis met de ultieme toegang tot de centrale banken of professionele financiële markten. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de financiering van alle businesses en Fortis-entiteiten ligt hier. Ter ondersteuning van deze rol als ultieme financierder heeft Merchant Banking het Global Liquidity & Funding Team opgericht. De afdeling heeft een onafhankelijke structuur die een gediversifieerde toegang tot de markt mogelijk maakt. Doel is om voor Fortis-entiteiten liquiditeiten en financieringen te regelen, te werken aan de verbetering van de waarde van de zekerheden met als doel de financieringskosten te optimaliseren.

De uitgangspunten van het liquiditeitsrisicobeheer zijn vastgelegd in een groepsbreed liquiditeitsbeleid. Het primaire doel van dat beleid is ervoor te zorgen dat Fortis voldoende kasmiddelen en liquiditeiten aanhoudt om te allen tijde, in normale en moeilijke omstandigheden, te kunnen voldoen aan de huidige en toekomstige financiële verplichtingen voor elke valuta waarin Fortis een positie heeft en voor alle bank-, verzekerings- en houdstermaatschappijen, inclusief special purpose entities.

De implementatie van het beleid vindt plaats op basis van een aantal hierna te bespreken richtlijnen die een goed beheer van het liquiditeitsrisico ondersteunen. Fortis beschouwt liquiditeit als een schaars en belangrijk goed dat ingepast moet worden binnen de strategie van waardecreatie. Fortis streeft derhalve niet naar een beleid van maximalisatie of zo liquide als mogelijk zijn, maar naar een beleid van optimalisatie. Het liquiditeitsprofiel moet de kredietwaardigheid van Fortis bevestigen maar tegelijkertijd ook worden beschouwd als factor die een bijdrage aan de winstgevendheid levert.

Voor de invoering van de richtlijnen van het liquiditeitsbeleid heeft Fortis in 2004 het Fortis Liquidity Project opgestart. Het project heeft inmiddels geleid tot de ontwikkeling van een liquiditeitscalamiteitenplan, bankbrede rapportages over het met toegezegde kredietfaciliteiten samenhangende liquiditeitsrisico en een waarschuwingssysteem met swift-communicatiekanalen dat de financieringscapaciteit, de kosten van financiering en de financiële markten voortdurend bewaakt. Daarnaast heeft Fortis een kader geformuleerd met liquiditeitslimieten voor de werk- en dochtermaatschappijen. Aan de hand van dat kader kan Fortis de ontwikkeling van het liquiditeitsprofiel en de daarmee samenhangende financieringsbehoeften van de werk- en dochtermaatschappijen nauwlettend bewaken. Hiermee wordt een totaalbeeld gecreëerd van het structurele liquiditeitsprofiel en de samenstelling van de financieringsbronnen.

In het kader van limieten ligt de nadruk op het liquiditeitsrisico op de korte termijn en worden limieten vastgesteld voor ééndags (overnight of O/N), morgen/de dag daarna (T/N) en spot/volgende dag (S/N). In een later stadium zal het kader verder worden verfijnd tot één week en één maand. De ééndagslimiet is weliswaar per definitie het belangrijkst, maar ook T/N en S/N zijn noodzakelijk om al in een vroeg stadium een toename van het liquiditeitsverschil op het spoor te komen. De limieten zijn alleen van toepassing op het niet door zekerheden gedekte financieringsverschil.

De organisatie van de treasury-activiteit is bij Merchant Banking ingericht op basis van drie centra en drie tijdzones, waardoor posities kunnen worden doorgerold van Hongkong naar België en uiteindelijk naar New York. Er zijn aparte limieten vastgesteld voor Hongkong, de Benelux en New York. Als zodanig is New York derhalve de ultieme lender of last resort en de Amerikaanse dollar dus de ultieme valuta met diezelfde functie.

Het calamiteitenplan liquiditeit treedt in werking zodra de liquiditeitspositie van Fortis wordt bedreigd, hetzij door marktgerelateerde omstandigheden hetzij door factoren die specifiek met Fortis te maken hebben. Doel van het plan is de beheersing van de liquiditeitsbronnen van Fortis zodat de bedrijfsactiviteiten niet in gevaar komen en de financieringskosten niet uit de hand lopen.

Elke Fortis-entiteit met toegang tot de financiële markten heeft een tweeledige verantwoordelijkheid met betrekking tot liquiditeitscrisisbeheer. De entiteit moet de verantwoordelijkheid kunnen nemen voor het crisisbeheer van de lokale valuta en, waar van toepassing en indien noodzakelijk, bijdragen aan het groepsbrede beheer van de liquiditeitscrisis. Noodzakelijk zijn een eigen lokaal liquiditeitscalamiteitenplan en een commissie die de liquiditeitscrisis ter plekke het hoofd kan bieden. Dit plan dient te zijn aangepast aan de specifieke kenmerken van de lokale wet- en regelgeving, de lokale converteerbare of niet-converteerbare valuta's en de specifieke bedrijfsactiviteiten.

Financieringsbronnen

De deposito's van klanten (particulieren, zakelijk, ondernemingen) vormen een belangrijk onderdeel van de primaire financieringsbronnen van de bankactiviteiten. Betaalrekeningen en spaargelden van particulieren zijn weliswaar direct of op korte termijn opvraagbaar, maar leveren niettemin een belangrijke bijdrage aan de stabiliteit van de financieringsbasis op de lange termijn. Deze stabiliteit staat of valt met het behoud van het vertrouwen van de rekeninghouder in de solvabiliteit en goede liquiditeitsbeheer van Fortis. Voor korte termijnfinanciering (gedekt en ongedekt) wordt een beroep op professionele markten gedaan. Niet door zekerheden gedekte kredietverlening wordt beperkt door het limietensysteem dat een bovengrens stelt aan ongedekte positieverschillen. De uitgifte van kortlopend en langlopend papier wordt centraal bewaakt en het beroep op de financiële markten gecoördineerd door het Global Liquidity & Funding Team.

7.7 Risicobeheer verzekeringen

Behalve de hiervoor besproken financiële en operationele risico's geven verzekeringsactiviteiten aanleiding tot specifieke verzekeringstechnische risico's. Het verzekeringstechnische risico doet zich voor omdat het niveau van de claims bij de verkoop van de producten onzeker is en ook na de verkoop nog geruime tijd onzeker kan blijven.

Beheersing verzekeringstechnisch risico

Het belangrijkste kenmerk van het verzekeringsbedrijf is de overdracht van het risico van de verzekeringnemer naar de verzekeringsmaatschappij. Voor de verzekeringnemer is het risico willekeurig en onvoorspelbaar, maar verzekeringsmaatschappijen kunnen die afzonderlijke risico's samenvoegen tot een portefeuille en de gemiddelde schadeclaims en potentiële variatie voor dergelijke portefeuilles analyseren en in modellen onderbrengen. Analyse, modellering en prognose van de gemiddelde claims en de potentiële variatie ervan zijn kernactiviteiten voor het risicobeheer en vormen de basis voor het meten, bewaken en beheren van het verzekeringstechnisch risico. Onzekerheid over de toekomstige kosten en afkooppercentages valt eveneens onder het verzekeringstechnisch risico, gezien het potentiële effect hiervan op de totale claims en de regels in verband met verplichtingen.

In de branch Leven vloeit het verzekeringstechnisch risico voort uit onzekerheid over de sterftecijfers. Om die reden wordt het ook wel biometrisch risico genoemd. Bij tijdelijke verzekeringen bij overlijden en renteproducten zijn de claims onderhevig aan veranderingen in de sterftecijfers. Een waargenomen daling van het sterftecijfer ten opzichte van de sterfteassumpties van de prijsstelling, wordt het langleven-risico genoemd, terwijl een stijging als sterfterisico bekend staat. Onverwacht hogere sterftecijfers leiden tot hoger dan verwachte claims bij tijdelijke verzekeringen bij overlijden maar lagere uitkeringen voor renteproducten, terwijl een afname van het sterftecijfer (langleven-risico) juist het tegenovergestelde effect heeft. Door het lange termijn karakter van de Levenactiviteiten kunnen onverwachte veranderingen in afkooppercentages of aanhoudende kosten eveneens een aanzienlijk effect hebben.

In de branch Niet-leven ligt het verzekeringstechnisch risico in de onzekerheid over de hoogte van de claims voor auto-, brand-, eigendom-, aansprakelijkheids- en andere schade. Voor Ongevallen & Ziekte hangt de onzekerheid samen met medische en aanverwante kosten en met arbeidsongeschikheidspercentages. Ook het langleven-risico kan hier een rol spelen, zoals bij producten die in een uitkering voorzien gedurende het leven van de verzekeringnemer (bedrijfsongevallenverzekering en bepaalde arbeidsongevallenverzekeringen).

De tabel hieronder geeft informatie over sensitiviteit met betrekking tot de belangrijkste verzekeringstechnische risico's. De sensitiviteiten voor de branch Leven werden gekozen ter overeenstemming met de sensitiviteiten die worden gebruikt in de embedded value publicatie.

Leven *Sensitiviteiten*	*Effect op de waarde per 31 december 2006* [1]	*Effect op de waarde per 31 december 2005* [2]
Mortaliteitsratio -5%	45	75
Lasten -10%	319	210
Afkoopratio -10%	105	-7

Niet-leven *Sensitiviteiten*	*Effect op de winst voor belasting per 31 december 2006*	*Effect op de winst voor belasting per 31 december 2005*
Lasten -10%	155	144
Opgelopen schaden +5%	-136	-127

[1] *Waardebepaling gebaseerd op fair value methodologie. Zie ook de ALM verzekeringssectie voor meer informatie over de onderliggende basisprincipes van de Fortis fair value methodologie.*

[2] *Waardebepaling gebaseerd op traditionele embedded value methodologie zoals toegepast voor de embedded value publicatie in 2005.*

Fortis beheert het verzekeringsrisico via een combinatie van acceptatiebeleid, prijsstelling, voorzieningen en herverzekeringsovereenkomsten.

De afdelingen belast met het risicobeheer hebben binnen elk verzekeringsbedrijf tot taak de verzekeringsrisico's die verbonden zijn aan de polissen te evalueren en te beheren op basis van het beleid en de richtlijnen die op Fortis-niveau zijn bepaald. Het verzekeringstechnisch risico wordt samen met andere risico's (zoals ALM) en andere afdelingen (zoals beleggingen) beheerd.

Acceptatiebeleid

Het acceptatiebeleid wordt lokaal vastgesteld door elk verzekeringsbedrijf als onderdeel van het algemene beheer van het verzekeringsrisico. Hierbij worden risico's beoordeeld door actuariële medewerkers en wordt de feitelijke schadehistorie geëvalueerd. Om het schadeverloop te verbeteren en/of te verzekeren dat de prijsstelling correct wordt aangepast, wordt het acceptatiebeleid verfijnd aan de hand van een aantal indicatoren en statistische analyses.

Prijsstelling

Fortis bepaalt het premieniveau zodanig dat het bedrag van de premies, samen met de beleggingsinkomsten die daarmee worden gegenereerd, groter is dan het totale bedrag van de schaden, de schadeafhandelingskosten en de beheerkosten. Het vastleggen van de premies voor polissen (prijsstelling) gebeurt op basis van statistische analyses die zijn gebaseerd op interne en externe historische gegevens. De juistheid van de prijsstelling wordt getest met behulp van technieken en belangrijke prestatie-indicatoren die passen bij de desbetreffende portefeuille. Dit gebeurt zowel a priori (bijvoorbeeld beoordeling van de winstgevendheid) als a posteriori (embedded value).

De factoren waarmee rekening wordt gehouden bij de prijsstelling voor verzekeringen verschillen per product, en zijn afhankelijk van de geboden dekking en uitkeringen. In het algemeen worden volgende factoren in aanmerking genomen:

- verwachte claims van verzekeringnemers, de daaraan gerelateerde verwachte uitkeringen en hun timing
- de mate en aard van de variatie aangaande de verwachte uitkeringen. Dit houdt onder meer in dat er analyses gemaakt worden van schadestatistieken, dat de ontwikkeling van jurisprudentie in acht genomen wordt evenals het economische klimaat en de demografische ontwikkelingen
- overige productiekosten voor het betreffende product, zoals distributie-, marketing- en administratiekosten
- financiële omstandigheden die de tijdwaarde van geld weerspiegelen
- regelgeving inzake solvabiliteit
- doelstellingen aangaande de winstgevendheid
- omstandigheden in de verzekeringsmarkt, voornamelijk de prijsstelling van concurrenten voor vergelijkbare producten.

Beleid aangaande voorzieningen

Elk verzekeringsbedrijf binnen Fortis vormt voorzieningen voor toekomstige claims uit hoofde van polissen en bestemt activa ten behoeve van deze voorzieningen. Hiertoe worden onder meer schattingen en assumpties gemaakt die in het komende jaar een invloed kunnen hebben op activa, verplichtingen, eigen vermogen en resultaat. Deze schattingen worden per elke verslagdatum geëvalueerd door middel van statistische analyses gebaseerd op interne en externe historische gegevens.

De toereikendheid van de verzekeringsverplichtingen wordt periodiek geëvalueerd. Eventueel noodzakelijke verhogingen van de verplichtingen worden direct erkend en ten laste van de resultatenrekening verantwoord.

Deze verplichtingen worden bovendien op Fortis-niveau beoordeeld door Central Risk Management. De algemene toereikendheid van de verplichtingen uit hoofde van verzekerings- en beleggingscontracten per 31 december 2006 is bevestigd door gecertificeerde (interne en externe) actuarissen.

Omwille van potentiële onjuistheden die inherent zijn aan de technieken, assumpties en gegevens die gebruikt worden bij het maken van statistische analyses, kan het risico dat de uiteindelijke claims hoger zullen uitvallen dan de gevormde verplichtingen uit hoofde van de verzekerings- en beleggingscontracten niet volledig worden geëlimineerd. Om het risico te vermijden dat Fortis (vrijwel) niet meer zal kunnen voldoen aan de verplichtingen tegenover verzekeringnemers en anderen, houdt Fortis extra solvabiliteitsvermogen aan.

De relatieve variatie van de verwachte uitkomsten is geringer naarmate de portefeuilles groter en meer gediversifieerd worden. Factoren die zouden leiden tot een toename van het verzekeringsrisico zijn onder meer; een gebrek aan risicodiversificatie qua type risico, risicobedrag, geografische locatie en sector; negatieve veranderingen in de omgeving (zoals wetswijzigingen, etc.), en extreme gebeurtenissen, zoals zware stormen.

Verdere informatie over verzekeringsverplichtingen is te vinden in noot 26.

Herverzekering

Indien noodzakelijk sluiten de verzekeringsbedrijven van Fortis herverzekeringscontracten af om de verzekeringstechnische risico's te beperken. Herverzekering kan plaatsvinden per afzonderlijke polis (per risico), of op portefeuillebasis (per gebeurtenis) dat is wanneer het risico met betrekking tot individuele verzekeringnemers zich binnen de locale limieten bevindt maar er sprake is van een onaanvaardbaar risico door accumulatie van claims op het niveau van de groep (catastroferisico). Laatstgenoemde gebeurtenissen hangen over het algemeen samen met extreme weersomstandigheden of worden door menselijk toedoen veroorzaakt. De selectie van herverzekeringsmaatschappijen is voornamelijk gebaseerd op overwegingen rond de prijsstelling en het beheer van het risico dat de tegenpartij vertegenwoordigd . Dit risico dat de tegenpartij vertegenwoordigd, is geïntegreerd in het totale kredietrisicobeheer.

De herverzekeringsstrategie wordt centraal gecoördineerd en waar mogelijk via interne herverzekeringsmaatschappijen geregeld, zodat Fortis kan profiteren van de gecombineerde koopkracht, de diversificatie en een best-practice. Op die manier hebben de maatschappijen voldoende flexibiliteit om op basis van lokale afwegingen de eigen risicotolerantie te bepalen, terwijl Fortis de herverzekering inkoopt op basis van de capaciteit en diversificatie op groepsniveau.

Herverzekering wordt vooral gebruikt voor het verminderen van de invloed van natuurrampen (zoals zware stormen, aardbevingen en overstromingen), grote enkelvoudige claims uit hoofde van polissen met een hoge limiet, en meervoudige claims die voorvloeien uit één en dezelfde gebeurtenis door menselijk toedoen.

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de limieten en de retentie van het risico per product.

	2006			2005		
	Hoogste behoud per risico (in EUR)	*Hoogste behoud per evenement (in EUR)*	*Laagste bescherming gekocht per gebeurtenis (in EUR)*	*Hoogste behoud per risico (in EUR)*	*Hoogste behoud per evenement (in EUR)*	*Laagste bescherming gekocht per gebeurtenis (in EUR)*
Product segmenten						
Auto, wettelijke aansprakelijkheid	7.250.000 [2]	7.250.000	Ongelimiteerd	6.000.000 [2]	6.000.000	Ongelimiteerd
Auto overige	n.v.t.	7.250.000	19.250.000	n.v.t.	6.000.000	15.000.000
Verzekeringen schade aan eigendommen	3.000.000	67.250.000 [3]	726.000.000 [3]	3.000.000	63.000.000 [3]	666.000.000 [3]
Wettelijke aansprakelijkheid algemeen	5.075.000	5.075.000	55.000.000	2.500.000	2.500.000	50.000.000
Bedrijfsongevallenverzekering	2.500.000	2.500.000	87.500.000	2.500.000	2.500.000	78.500.000
Zeevaart, luchtvaart en transport	1.250.000	1.250.000	58.750.000	1.250.000	1.250.000	28.750.000
Leven en arbeidsongeschiktheid	750.000	5.000.000	73.500.000	750.000	5.000.000	73.500.000
Persoonlijke ongevallen	500.000	500.000	9.500.000	250.000	500.000	9.500.000

[1] *Herverzekering in overeenstemming met acceptatierichtlijnen en polislimieten.*
[2] *Onbeperkte dekking voor wettelijke aansprakelijkheid motorvoertuigen.*
[3] *Externe bureaus verzorgen de risicomodellen voor natuurlijke en door menselijk toedoen veroorzaakte catastrofes voor West-Europa. Afdekking binnen waarschijnlijkheidsinterval van 99%.*

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de premies die per product aan herverzekeraars zijn betaald in 2006.

	2006			2005		
	Bruto geboekte premies	*Afgegeven premies*	*Netto premies*	*Bruto geboekte premies*	*Afgegeven premies*	*Netto premies*
Product segmenten						
Leven	9.147	- 56	9.091	8.256	- 50	8.206
Ongevallen en Ziekte	1.540	- 192	1.348	1.498	- 166	1.332
Brand, schade, andere schade aan eigendommen en overige	3.493	- 298	3.195	3.277	- 388	2.889
Eliminaties	- 34	24	- 10	- 64	37	- 27
Totaal	**14.146**	**- 522**	**13.624**	**12.967**	**- 567**	**12.400**

Verzekeringstechnisch risico

Risico Niet-leven

Het risico Niet-leven bestaat uit de onzekerheid ten aanzien van de uiteindelijke claims uit hoofde van eigendom- en ongevallenverzekeringen (met inbegrip van motorvoertuigen- en wettelijke aansprakelijkheidsverzekeringen) en de ongevallen- en ziekteactiviteiten.

De tijd die nodig is voor de identificatie en de afhandeling van een schadeclaim is een belangrijke factor. Claims met een korte doorlooptijd zoals autoschade en schade aan eigendommen worden over het algemeen binnen enkele dagen of weken gemeld en kort daarna afgewikkeld. De afwikkeling van claims met een lange doorlooptijd, zoals bij lichamelijk letsel of aansprakelijkheid, kan echter jaren in beslag nemen. Bij claims met een lange doorlooptijd is, als gevolg van de aard van de schade, informatie over de gebeurtenis, bijvoorbeeld de vereiste medische behandeling, niet altijd direct beschikbaar. Bovendien is schade met een lange doorlooptijd moeilijker te analyseren, zijn hiervoor meer gedetailleerde werkzaamheden vereist en is de mate van onzekerheid groter dan bij schade met een korte doorlooptijd. Er worden analyses gemaakt van onder andere de ervaringen van Fortis met vergelijkbare gevallen, van historische trends, zoals het voorzieningenpatroon, de groei van de risicoblootstelling, schade-uitkeringen, omvang van lopende en nog niet uitgekeerde schadegevallen, en van gerechtelijke uitspraken en economische omstandigheden.

Om het claimrisico te beperken, past het verzekeringsbedrijf een selectie- en acceptatiebeleid toe dat is gebaseerd op de schadehistorie en risicomodellen. Dit gebeurt per klantensegment en per soort activiteit. Tevens wordt gebruik gemaakt van de kennis of verwachtingen ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling van de frequentie en omvang van claims. Daarnaast profiteert Fortis van diversificatie-effecten doordat de Niet-leven bedrijven actief zijn op een groot aantal verschillende terreinen en in een groot aantal verschillende regio's. Aan het gemiddelde aantal claims verandert dit niets, maar de variatie in de totale claimportefeuille neemt hierdoor wel af, en daarmee tevens het risico. Het risico van onverwacht grote schadeclaims wordt ingeperkt door polislimieten, concentratierisico-beheer en speciaal hiervoor ingerichte risico-overdracht overeenkomsten (bijvoorbeeld herverzekeringen).

Verplichtingen voor claims voor Niet-leven worden getroffen voor schadegebeurtenissen die wel al hebben plaatsgevonden maar die nog niet zijn afgewikkeld (vervallen risico's). Over het algemeen treft Fortis verplichtingen voor schade per productcategorie, dekking en jaar, en houdt daarbij rekening met voorzichtige, niet verdisconteerde uitkeringsramingen inzake voorgevallen schaden en schattingen van (nog) niet voorgevallen schade. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met de kosten voor afwikkeling van de schade en inflatie.

Lopende risico's voor schadegevallen waarvoor premiebetalingen zijn ontvangen maar het risico nog niet is vervallen, worden gedekt door de niet-verdiende premies. De toereikendheid van de verplichtingen wordt tenminste éénmaal per kwartaal getoetst aan het groepsbeleid. Eventuele aanpassingen die voortvloeien uit veranderingen in de schattingen voor verplichtingen voor verzekeringscontracten komen tot uiting in het huidige operationele resultaat.

De onderstaande tabel met afwikkeling van de schaden geeft informatie over de evolutie van de voorzichtige schade schattingen in de tijd en dit per jaar van voorvallen van de schade en geeft inzicht in de toereikendheid van de schade verplichtingen.

Analyse van historische claimontwikkeling

Schadejaar
Per 31 december2006
Euro '000s
Alle vermelde cijfers zijn ongedisconteerd

Bruto schadeclaims (cumulatief)
voor brand, schade aan eigendommen en overige
schade en ongevallen en ziekte:

	2000 & Eerder	*2001*	*2002*	*2003*	*2004*	*2005*	*2006*	*Total*
Per het einde van het eerste schadejaar		2.239.671	2.497.944	2.578.932	2.830.225	2.724.738	2.771.537	
2002		2.261.721						
2003		2.210.023	2.472.013					
2004		2.194.806	2.427.093	2.488.402				
2005		2.236.997	2.395.733	2.369.326	2.646.145			
2006		2.179.975	2.377.793	2.326.773	2.510.071	2.665.905		
Bruto schadeclaims per 31 december 2006		*2.179.975*	*2.377.793*	*2.326.773*	*2.510.071*	*2.665.905*	*2.771.537*	
Cumulatieve bruto betaalde schaden per 31 december 2006		1.939.161	2.072.190	1.944.517	1.977.389	1.862.858	1.250.804	
Bruto uitstaande schadeverplichtingen (inclusief IBNR)	*1.100.917*	*240.814*	*305.603*	*382.256*	*532.682*	*803.047*	*1.520.733*	***4.886.052***
Overige schadeverplichtingen (niet inbegrepen in de schaden hierboven)								650.449
Schaden met betrekking tot arbeidsongeschiktheids-Uitkeringen en ziektes								1.127.838
Totaal schadeverplichtingen								**6.664.339**

De tabel inzake historische claimontwikkeling geeft inzicht in de evolutie van de prudentie van de uitiendelijke claiminschattingen door de tijd per schadejaar en geeft daarnaast inzicht in de adequaatheid van de schadeverplichtingen.

Sterfte-/Langlevenrisico

Het langleven-risico wordt beheerd door middel van de prijsstelling, het acceptatiebeleid, regelmatige evaluatie van de sterftetabellen die worden gebruikt voor de prijsstelling en het vormen van voorzieningen, beperking van de contractperiode en het aanpassen van tarieven bij hernieuwing van de polis. Wanneer blijkt dat de levensduur sneller toeneemt dan de sterftetabellen aangeven, worden extra voorzieningen aangelegd en worden de tabellen waar mogelijk aangepast.

Gezien het feit dat de levensverwachting van de verzekerde bevolking naar verwachting zal blijven stijgen, wordt de kans op een onverwachte toename van het sterfterisico in de bestaande activiteiten op portefeuilleniveau in dit stadium niet significant geacht. Er bestaat echter wel een kans op een extreme waarde in het sterfterisico als gevolg van epidemieën, een industriële ramp of terroristische aanslagen. Dit soort sterfterisico wordt verminderd door het acceptatiebeleid, nauwlettend opvolgen van de sterftetabellen en verschillende excedentverzekeringen en herverzekeringsovereenkomsten voor grote rampen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft de onzekerheid ten aanzien van schade als gevolg van hoger dan verwachte invaliditeitspercentages en -niveaus en kan zich bijvoorbeeld voordoen in portefeuilles met arbeidsongeschiktheid- en ziektekostenpolissen en ongevallenverzekeringen voor werknemers.

Het voorvallen van arbeidsongeschiktheid en het herstel ervan wordt beïnvloed door het economische klimaat, overheidsinterventie, medische vooruitgang en kosten, en door de normen die worden toegepast bij de beoordeling van de arbeidsongeschiktheid. Dit risico wordt beheerd door middel van een regelmatige evaluatie van historische schadepatronen, verwachte toekomstige ontwikkelingen en de aanpassing van de prijsstelling, verplichtingen en het acceptatiebeleid. Fortis beperkt het arbeidsongeschiktheidsrisico tevens door medische selectiestrategieën en een passende herverzekering.

7.8 Aanvullende tabellen risicobeheer

In de onderstaande tabellen wordt, ter facilitering van de aansluiting met de gerapporteerde cijfers in deze jaarrekening, aanvullende informatie gegeven over rentegevoeligheidsverschillen, valutarisico en liquiditeitsverschillen, op basis van boekhoudkundige gegevens onder IFRS.

7.8.1 Rentegevoeligheidsverschil

In de onderstaande tabel zijn alle activa en verplichtingen opgenomen tegen de boekwaarde, gerubriceerd naar de contractuele prijsaanpassings- of vervaldatum, afhankelijk van welke het eerste plaatsvindt. Opvraagbare deposito's, spaarrekeningen en andere niet-interestdragende activa en verplichtingen zonder vaste looptijd worden verantwoord in de kolom Zonder looptijd. In de lijn Niet-rente dragende financiële instrumenten (zie tabel) zijn inbegrepen aandelen, investeringen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures, overige vorderingen en de boekwaarden van derivaten, die hoofdzakelijk worden gebruikt om de gevoeligheid van Fortis voor renteveranderingen te verminderen. Onroerend goed en immateriële vaste activa, de overlopende posten en overige activa en verplichtingen, de beleggingen en verplichtingen die samenhangen met unit-linked contracten en de verplichtingen die voortvloeien uit verzekerings- en beleggingscontracten worden eveneens verantwoord in de kolom Zonder looptijd.

Voor de buiten balans gehouden activa en verplichtingen is de rentegevoeligheid voor een bepaalde periode aangegeven als het verschil tussen de te ontvangen en te betalen notionele bedragen voor rentederivaten die gedurende die periode aflopen of worden herzien.

	Eerste van contractuele renteherziening of vervaldatum						
	Minder dan 1 maand	*1-3 maand*	*3-12 maand*	*1-5 jaar*	*Meer dan 5 jaar*	*Zonder looptijd*	*Totaal*
Per 31 december 2006							
Activa							
Vastrentende financiële instrumenten	88.530	40.831	59.863	82.841	128.427	8.588	409.080
Variabele rentende financiële instrumenten	50.128	22.569	22.218	23.208	27.274	62.586	207.983
Niet-rentedragende financiële instrumenten						59.283	59.283
Niet-financiële instrumenten						98.883	98.883
Totaal activa	**138.658**	**63.400**	**82.081**	**106.049**	**155.701**	**229.340**	**775.229**
Verplichtingen							
Vastrentende financiële instrumenten	182.573	53.851	39.135	24.554	26.187	15.603	341.903
Variabele rentende financiële instrumenten	32.930	22.498	5.490	10.343	14.137	138.382	223.780
Niet-rentedragende financiële instrumenten						105.324	105.324
Niet-financiële instrumenten						82.671	82.671
Totaal verplichtingen	**215.503**	**76.349**	**44.625**	**34.897**	**40.324**	**341.980**	**753.678**
Rentegevoeligheidsverschil balans	- 76.845	- 12.949	37.456	71.152	115.377	- 112.640	21.551
Rentegevoeligheidsverschil buiten balans	109.895	26.481	- 47.338	- 79.062	- 14.780	224	- 4.580
Totaal rentegevoeligheidsverschil	**33.050**	**13.532**	**- 9.882**	**- 7.910**	**100.597**	**- 112.416**	**16.971**
Per 31 december 2005							
Totaal activa	141.792	68.620	83.469	90.726	144.788	199.599	728.994
Totaal verplichtingen	224.545	67.072	51.698	41.370	28.019	296.634	709.338
Rentegevoeligheidsverschil balans	- 82.753	1.548	31.771	49.356	116.769	- 97.035	19.656
Rentegevoeligheidsverschil buiten balans	117.330	36.559	- 108.194	- 52.958	- 10.412		- 17.675
Totaal rentegevoeligheidsverschil	**34.577**	**38.107**	**- 76.423**	**- 3.602**	**106.357**	**- 97.035**	**1.981**

7.8.2 Valutarisico

De toename van de activa en de verplichtingen in vreemde valuta refelcteerd de toename van de activiteiten in niet-Euro landen, meer specifiek in Polen (PLN) en Turkije (TRY), met een netto-balanspositie per 31 december 2006 van EUR (703) miljoen in PLN en EUR 289 miljoen in TRY.

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van alle activa en verplichtingen tegen boekwaarde, onderverdeeld naar valuta.

	EUR	*GBP*	*USD*	*JPY*	*Overige*	*Totaal*
Per 31 december 2006						
Activa						
Geldmiddelen en kasequivalenten	5.532	1.945	9.655	107	3.174	20.413
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	54.053	1.563	9.394	476	4.729	70.215
Vorderingen op banken	52.217	7.410	17.708	4.785	8.011	90.131
Vorderingen op klanten	203.503	23.057	50.721	695	8.483	286.459
Beleggingen - obligaties en aandelen	154.854	8.377	31.666	270	2.366	197.533
Vastgoedbeleggingen	3.031				16	3.047
Beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	1.540		123		191	1.854
Beleggingen inzake unit-linked contracten	28.156	72	357	42	122	28.749
Herverzekering en overige vorderingen	6.428	782	1.139	67	771	9.187
Materiële vaste activa	3.284	71	38	1	128	3.522
Goodwill en overige immateriële vaste activa	1.560	40	280		381	2.261
Overlopende rente en overige activa	45.542	4.231	8.416	724	2.945	61.858
Totaal activa	**559.700**	**47.548**	**129.497**	**7.167**	**31.317**	**775.229**
Verplichtingen						
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	51.757	1.726	8.784	137	1.904	64.308
Schulden aan banken	114.004	9.762	36.433	3.452	13.830	177.481
Schulden aan klanten	183.906	23.631	44.213	779	6.729	259.258
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	58.206	1.420	130		8	59.764
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	29.056	6	37	10	47	29.156
Schuldbewijzen	42.125	9.007	37.262	100	2.192	90.686
Achtergestelde schulden	14.664	43	179	309	180	15.375
Overige financieringen	1.304	632	158		55	2.149
Voorzieningen	684	16	61		56	817
Actuele en uitgestelde belastingen	2.583	45	48		57	2.733
Overlopende rente en overige verplichtingen	36.302	2.425	4.994	2.641	5.589	51.951
Totaal verplichtingen	**534.591**	**48.713**	**132.299**	**7.428**	**30.647**	**753.678**
Netto balanspositie	**25.109**	**- 1.165**	**- 2.802**	**- 261**	**670**	**21.551**
Per 31 december 2005						
Totaal activa	516.613	55.296	134.431	5.159	17.495	728.994
Totaal verplichtingen	494.497	56.750	136.594	2.932	18.565	709.338
Netto balanspositie	**22.116**	**- 1.454**	**- 2.163**	**2.227**	**- 1.070**	**19.656**

In de volgende tabel worden de koersen van de belangrijkste valuta voor Fortis weergegeven.

	Koers per jaareinde			*Gemiddelde koers*		
	2006	*2005*	*2004*	*2006*	*2005*	*2004*
1 EURO =						
Pound sterling	0,67	0,69	0,71	0,68	0,68	0,68
US dollar	1,32	1,18	1,36	1,26	1,24	1,24
Japanese Yen	156,84	139,07	139,70	146,01	136,81	134,32

7.8.3 Liquiditeitsverschil

In de onderstaande tabel zijn de activa en verplichtingen van Fortis onderverdeeld op basis van de resterende contractuele looptijd. Direct opvraagbare deposito's, spaargelden en andere activa en verplichtingen zonder vaste looptijd worden weergegeven in de kolom Zonder looptijd en worden door Fortis beschouwd als een relatief stabiele primaire bron van financiering voor de activiteiten. In de lijnen niet-financiële activa en niet-financiële verplichtingen in de kolom Minder dan 1 maand zijn de tijdelijke verschillen tussen de trade en settlement datum begrepen.

	Minder dan 1 maand	*1-3 maand*	*3-12 maand*	*1-5 jaar*	*Meer dan 5 jaar*	*Zonder looptijd*	*Totaal*
Per 31 december 2006							
Activa							
Vastrentende financiële instrumenten	90.424	38.143	53.471	72.584	145.870	8.588	409.080
Variabele rentende financiële instrumenten	26.998	3.434	11.637	28.639	74.689	62.586	207.983
Niet-rentedragende financiële instrumenten	22.217	1.661	1.885	1.658	3.288	28.574	59.283
Niet-financiële activa	46.355	3.223	4.613	9.667	9.454	25.571	98.883
Totaal activa	**185.994**	**46.461**	**71.606**	**112.548**	**233.301**	**125.319**	**775.229**
Verplichtingen							
Vastrentende financiële instrumenten	181.881	53.594	39.528	24.322	26.975	15.603	341.903
Variabele rentende financiële instrumenten	26.738	5.583	10.237	28.824	14.016	138.382	223.780
Niet-rentedragende financiële instrumenten	3.052	6.162	3.205	21.956	28.533	42.416	105.324
Niet-financiële verplichtingen	29.782	4.070	5.897	9.717	8.997	24.208	82.671
Totaal verplichtingen	**241.453**	**69.409**	**58.867**	**84.819**	**78.521**	**220.609**	**753.678**
Netto liquiditeitsverschil	**- 55.459**	**- 22.948**	**12.739**	**27.729**	**154.780**	**- 95.290**	**21.551**
Per 31 december 2005							
Totaal activa	180.839	48.090	76.573	117.620	202.731	103.141	728.994
Totaal verplichtingen	255.844	65.497	58.241	67.493	69.933	192.330	709.338
Netto liquiditeitsverschil	**- 75.005**	**- 17.407**	**18.332**	**50.127**	**132.798**	**- 89.189**	**19.656**

8 Toezicht en solvabiliteit

Als financiële instelling is Fortis onderworpen aan het toezicht van regelgevende autoriteiten. Dit toezicht wordt uitgeoefend op zowel het niveau van Fortis als op het niveau van de afzonderlijke werkmaatschappijen.

8.1 Fortis geconsolideerd

Op groepsniveau staat Fortis onder gezamenlijk toezicht van de Belgische Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) en De Nederlandsche Bank (DNB). Het prudentiële toezicht van deze beide instellingen op financiële concerns houdt onder meer in dat twee maal per jaar wordt gecontroleerd of Fortis voldoet aan de solvabiliteitseisen voor elk afzonderlijk financieel segment binnen Fortis. De elementen van het eigen vermogen en de solvabiliteitseisen voor de bank- en verzekeringsactiviteiten worden berekend in overeenstemming met de regels voor het betreffende segment. Fortis voldeed in 2006, 2005 en 2004 aan alle vereisten.

8.2 Bank

De bankdochters van Fortis zijn onderworpen aan de richtlijnen van de diverse toezichthoudende instellingen in de landen waar deze dochterondernemingen actief zijn. Volgens deze richtlijnen moeten de bankdochters een minimaal toetsingsvermogen aanhouden ten opzichte van de kredietverplichtingen binnen en buiten de balans en de handelsposities van de bank. Deze posities en de kredietverplichtingen worden gewogen naar de daarin gelegen risico's (risicogewogen verplichtingen). Voor het totale toetsingsvermogen geldt een minimumeis van 8% van de totale risicogewogen verplichtingen.

	Minimum	*2006*	*2005*	*2004*
Kredietrisico		221.633	198.241	163.042
Marktrisico		18.471	13.854	9.349
Risicogewogen activa en verbintenissen		**240.104**	**212.095**	**172.391**
Tier 1 ratio		7,1%	7,4%	8,3%
Totaal kapitaal ratio	8,0%	11,1%	10,5%	11,6%

8.3 Verzekeringsbedrijf

De verzekeringsdochters moeten een minimaal toetsingsvermogen aanhouden ten opzichte van de premies die zijn ontvangen voor Niet-leven verzekeringspolissen en de Levensverzekeringsverplichtingen die voortvloeien uit verzekerings- en beleggingscontracten of de te betalen uitkeringen. De onderstaande tabel biedt een overzicht van de geconsolideerde solvabiliteitspositie van de verzekeringsdochters van Fortis per 31 december.

	2006	*2005*	*2004*
Minimale vereist toetsingsvermogen	4.080	3.757	3.444
Aanwezig toetsingsvermogen	10.404	8.785	7.751
Solvabiliteitssurplus	**6.324**	**5.028**	**4.307**

8.4 Solvabiliteit

Fortis heeft voor manegementdoeleinden een streefniveau vastgesteld voor de solvabiliteit op geconsolideerd niveau, in de vorm van een onder- en bovengrens voor de beschikbare hoeveelheid netto-kernkapitaal. De ondergrens (minimum) is gebaseerd op de som van 6% van de risico gewogen verplichtingen van de bank en 175% van het minimum toetsingsvermogen van de verzekeringsdochters. De bovengrens is gebaseerd op de som van 7% van de risicogewogen verplichtingen van de bank en 250% van het minimum toetsingsvermogen van de verzekeringsdochters.

Fortis definieert de componenten van het netto-kernkapitaal per 31 december als volgt:

	2006	*2005*	*2004*
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	**20.644**	**18.929**	**15.337**
Minderheidsbelangen	907	727	340
Hybride leningen	4.640	4.080	4.155
Herwaardering vastgoed naar reële waarde	1.833	1.678	1.549
Herwaardering obligaties, gecorrigeerd voor shadow accounting	- 672	- 2.582	- 2.977
Terugboeking van niet-handelsderivaten en afdekkingen	491	696	1.458
Goodwill	- 1.017	- 716	- 77
Eigen aandelen	307	314	267
Nettokernkapitaal	**27.133**	**23.126**	**20.052**
Door Fortis gehanteerd minimum (floor)	21.547	19.300	16.371
Nettokernkapitaal als percentage van het Fortis minimum (floor)	**126%**	**120%**	**122%**

Onder IFRS worden alle Fortis-aandelen (eigen aandelen) die worden aangehouden door Fortis in mindering gebracht op het eigen vermogen. Voor de berekening van het netto-kernkapitaal worden de Fortis-aandelen die worden aangehouden voor rekening van polishouders en de Fortis-aandelen in de handelsportefeuille toegevoegd aan het netto-kernkapitaal.

9 Vergoedingen na uitdiensttreding en andere lange-termijn personeelsbeloningen

Vergoedingen na uitdiensttreding zijn personeelsbeloningen, zoals pensioenen en ziektekostenvergoedingen, die worden uitgekeerd na beëindiging van de arbeidsrelatie. Andere lange-termijn personeelsbeloningen zijn personeelsbeloningen die niet volledig betaalbaar zijn binnen twaalf maanden na de periode waarin de medewerkers de betreffende dienst hebben verleend, zoals jubileumpremies en langdurige arbeidsongeschiktheidsuitkeringen.

9.1 Vergoedingen na uitdiensttreding

9.1.1 Pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen en andere vergoedingen na uitdiensttreding

Fortis financiert pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen die voor het merendeel van de medewerkers gelden. Een aantal regelingen wordt gedeeltelijk gefinancierd door de betaling van premies door medewerkers.

De uitkeringen volgens deze regelingen worden berekend op basis van het aantal dienstjaren en het salarisniveau.
De pensioenverplichtingen worden bepaald aan de hand van sterftecijfers, het personeelsverloop, de loonstijging en economische aannames met betrekking tot bijvoorbeeld de inflatie en het disconteringspercentage.
Het disconteringspercentage wordt per land of per regio vastgesteld op basis van het rendement (per de einddatum) van obligaties met een vergelijkbare looptijd die zijn uitgegeven door 'blue-chip' ondernemingen of door de overheid, indien er geen representatieve markt voor bedrijfsobligaties is.

Naast pensioenuitkeringen, omvatten de kosten van regelingen op basis van vaste toezeggingen ook andere kosten, zoals de vergoeding van een deel van de ziektekostenpremie en personeelscondities voor financiële producten (bijvoorbeeld hypotheken), welke in stand blijven na pensionering van medewerkers.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de bedragen die per 31 december zijn opgenomen in de balans in verband met pensioenregelingen en andere vergoedingen na uitdiensttreding.

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen			*Overige vergoedingen na uitdiensttreding*		
	2006	*2005*	*2004*	*2006*	*2005*	*2004*
Contante waarde van verplichtingen met kwalificerende beleggingen [1]	4.785	5.266	5.005			
Contante waarde van verplichtingen zonder kwalificerende beleggingen [1]	2.237	2.223	1.898	121	441	416
Verplichting voor plannen met vaste toezeggingen	**7.022**	**7.489**	**6.903**	**121**	**441**	**416**
Reële waarde van kwalificerende beleggingen	- 4.425	- 4.384	- 3.621			
	2.597	**3.105**	**3.282**	**121**	**441**	**416**
Niet-verantwoorde actuariële winsten (verliezen)	130	- 464	- 598	32	- 64	- 58
Niet-verantwoorde pensioenkosten van verstreken diensttijd	15	- 11	- 6			
Niet-verantwoorde activa door restricties	167	142	1			
Overige	2					
Netto verplichtingen (activa) voor plannen met vaste toezeggingen	**2.911**	**2.772**	**2.679**	**153**	**377**	**358**
Bedragen in de balans:						
Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	2.940	2.778	2.679	153	377	358
Activa voor plannen met vaste toezeggingen	- 29	- 6				
Netto verplichtingen (activa) voor plannen met vaste toezeggingen	**2.911**	**2.772**	**2.679**	**153**	**377**	**358**

[1] *Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.*

Verplichtingen uit hoofde van toegezegde pensioenrechten worden verantwoord onder Overlopende rente en overige verplichtingen terwijl activa inzake toegezegde pensioenrechten worden verantwoord onder Overlopende rente en overige activa. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de mutaties in de netto-pensioenverplichtingen (activa) in de balans.

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen		*Overige vergoedingen na uitdiensttreding*	
	2006	*2005*	*2006*	*2005*
Netto verplichtingen (activa) voor plannen met vaste toezeggingen per 1 januari	**2.772**	**2.679**	**377**	**358**
Totale kosten voor plannen met vaste toezeggingen [1)]	365	360	- 46	27
Ontvangen bijdragen [1)]	- 422	- 297	- 6	- 7
Aankoop van dochterondernemingen		19		
Overdracht	189		- 168	
Omrekeningsverschillen	1	1		
Overige	6	10	- 4	- 1
Netto verplichtingen (activa) voor plannen met vaste toezeggingen per 31 december	**2.911**	**2.772**	**153**	**377**

[1)] *Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.*

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de mutaties in de Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen.

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen		*Overige vergoedingen na uitdiensttreding*	
	2006	*2005*	*2006*	*2005*
Verplichting voor plannen met vaste toezeggingen per 1 januari	**7.489**	**6.903**	**441**	**416**
Aan het boekjaar toegerekende kosten	232	259	8	16
Bijdragen deelnemers	14	8		
Rentelasten	306	279	8	8
Actuariële verliezen (winsten) op de verplichting voor plannen met vaste toezeggingen	- 769	204	- 96	9
Bijdragen betaald in het jaar	- 417	- 364	- 6	- 7
Pensioenkosten van verstreken diensttijd- niet verworven rechten	- 9	4		
Pensioenkosten van verstreken diensttijd - verworven rechten	2			
Aan- en verkoop van dochterondernemingen		175		- 1
Verliezen (winsten) op planinperkingen			- 57	
Verminderde verplichtingen door afwikkelingen	- 88		- 3	
Overdracht	250		- 188	
Omrekeningsverschillen	- 27	6		
Overige	39	15	14	
Verplichting voor plannen met vaste toezeggingen per 31 december	**7.022**	**7.489**	**121**	**441**

De volgende tabel toont de mutaties in de reële waarde van de kwalificerende beleggingen.

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen		*Overige vergoedingen Na uitdiensttreding*	
	2006	*2005*	*2006*	*2005*
Reële waarde van kwalificerende beleggingen per 1 januari	**4.384**	**3.621**		
Verwacht rendement op kwalificerende beleggingen	195	199		
Actuariële winsten (verliezen) op kwalificerende beleggingen	- 19	306		
Bijdragen werkgevers	422	297	6	7
Bijdragen deelnemers	14	8		
Bijdragen betaald in het jaar	- 417	- 364	- 6	- 7
Aan- en verkoop van dochterondernemingen		305		
Overdracht	60			
Uitgekeerde activa bij afwikkeling	- 68			
Omrekeningsverschillen	- 49	7		
Overige	- 97	5		
Reële waarde van kwalificerende beleggingen per 31 december	**4.425**	**4.384**		

De actuariële winsten (verliezen) bestaan voornamelijk uit het verschil tussen het werkelijke en het verwachte rendement.

De volgende tabel toont het werkelijke rendement op de kwalificerende beleggingen voor pensioenplannen met vaste toezeggingen.

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen		
	2006	*2005*	*2004*
Werkelijke rendement op kwalificerende beleggingen	172	290	234

De volgende tabel geeft een overzicht van de wijzigingen in het totaal van de niet opgenomen actuariële winsten (verliezen) op activa en verplichtingen.

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen		*Overige vergoedingen na uitdiensttreding*	
	2006	*2005*	*2006*	*2005*
Niet-verantwoorde actuariële winsten (verliezen) per 1 januari	**- 464**	**- 598**	**- 64**	**- 58**
Actuariële winsten (verliezen) op de verplichting voor plannen met vaste toezeggingen	769	- 204	96	- 9
Actuariële winsten (verliezen) op kwalificerende beleggingen	- 19	306		
Verantwoorde winsten (verliezen) door restricties of planinperking/afwikkeling	- 38	38		
Afschrijving van niet-verantwoorde actuariële winsten (verliezen)	7	3	- 1	
Omrekeningsverschillen		- 3	1	3
Overige	- 125	- 6		
Niet-verantwoorde actuariële winsten (verliezen) per 31 december	**130**	**- 464**	**32**	**- 64**

De bedragen inzake verantwoorde winsten (verliezen) door restricties of planinperking / -afwikkeling zijn niet van invloed op de resultatenrekening of balans.

Ervaringsaanpassingen zijn de actuariële winsten en verliezen die ontstaan door verschillen tussen de actuariële veronderstellingen aan het begin van het jaar en de werkelijke uitkomsten gedurende het jaar.

De volgende tabel bevat informatie over de ervaringsaanpassingen met betrekking tot Pensioenplannen met vaste toezeggingen en Overige vergoedingen na uitdiensttreding.

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen		*Overige vergoedingen na uitdiensttreding*	
	2006	*2005*	*2006*	*2005*
Ervaringsaanpassingen op kwalificerende beleggingen	33	28		
Als % van de kwalificerende beleggingen per 1 januari	0,8%	0,8%		
Ervaringsaanpassingen op de verplichting voor plannen met vaste toezeggingen	92	24	87	4
Als % van de verplichting voor plannen met vaste toezeggingen per 1 januari	1,2%	0,3%	20,9%	1,0%

De volgende tabel geeft een overzicht van de componenten van de kosten die betrekking hebben op de pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen en overige uitkeringen na uitdiensttreding voor het jaar eindigend per 31 december.

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen			*Overige vergoedingen na uitdiensttreding*		
	2006	*2005*	*2004*	*2006*	*2005*	*2004*
Aan het boekjaar toegerekende kosten	232	259	236	8	16	33
Rentelasten [1)]	306	279	289	8	11	14
Verwacht rendement op kwalificerende beleggingen	- 195	- 199	- 176			
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	27	1				
Afschrijving van niet-verantwoorde actuariële verliezen (winsten)	7	3		- 1		
Impact van restricties	6	17				
Verliezen (winsten) op planinperkingen of afwikkelingen	- 18			- 61		
Totale kosten voor plannen met vaste toezeggingen [1)]	**365**	**360**	**349**	**- 46**	**27**	**47**

[1)] *Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.*

De aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten, past service kosten, afschrijving van niet verantwoorde (verliezen) winsten en de verliezen (winsten) op planinperkingen en afwikkelingen die van invloed zijn op de verplichtingen worden verantwoord als Personeelskosten (zie noot 48). Alle overige kosten in verband met toegezegde pensioenrechten worden verantwoord als Rentelasten.

De totale kosten in verband met toegezegde pensioenrechten omvatten alle rentelasten inzake de toegezegde pensioenregelingen. De cijfers voor 2005 en 2004 in bovenstaande tabel zijn aangepast ten behoeve van de vergelijkbaarheid.

Omdat Fortis als financiële instelling gespecialiseerd is in het beheer van personeelsbeloningsregelingen zijn een aantal pensioenplannen voor medewerkers verzekerd via verzekeringsbedrijven die deel uitmaken van de groep. Derhalve, en in overeenstemming met IFRS, worden deze activa niet tot het toetsingsvermogen gerekend en mogen deze niet worden gerekend tot de fondsbeleggingen. Vanuit economisch oogpunt, wordt de netto verplichting inzake toegezegde pensioenrechten gecompenseerd door de niet tot het toetsingsvermogen gerekende fondsbeleggingen die binnen Fortis worden aangehouden.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de reële waarde van de niet tot het toetsingsvermogen gerekende activa voor het per 31 december afgesloten boekjaar.

	2006	*2005*	*2004*
Reële waarde van beleggingen van niet-kwalificerende plannen	2.284	2.282	1.944

De kosten inzake toegezegde pensioenrechten zijn exclusief het eventuele verwachte rendement op de niet tot het toesingsvermogen gerekende activa. Dit resulteert in een toename van de totale kosten van toegezegde pensioenrechten.

De onderstaande tabel toont het verwachte en het werkelijke rendement op de niet tot het toetsingsvermogen gerekende activa, dat volgens IFRS niet in mindering mag worden gebracht op de totale kosten inzake toegezegde pensioenregelingen.

	2006	2005	2004
Verwacht rendement op beleggingen van niet-kwalificerende plannen	84	86	95
Werkelijk rendement op beleggingen van niet-kwalificerende plannen	94	214	88

De volgende tabel geeft een overzicht van de voornaamste actuariële veronderstellingen die zijn toegepast voor de landen in de eurozone.

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen						*Overige vergoedingen na uitdiensttreding*					
	2006		2005		2004		2006		2005		2004	
	Laag	*Hoog*	*Laag*	*Hoog*	*Laag*	*Hoog*	*Laag*	*Hoog*	*Laag*	*Hoog*	*Laag*	*Hoog*
Disconteringsvoet	3,8%	4,7%	3,6%	4,2%	3,8%	5,0%	3,7%	4,7%	3,3%	4,2%	3,8%	4,6%
Verwacht rendement op kwalificerende beleggingen per 31 december	3,8%	6,0%	3,4%	5,0%	4,0%	7,5%						
Toekomstige salarisverhogingen (prijsinflatie inbegrepen)	2,4%	4,0%	2,3%	4,0%	2,3%	5,0%	2,4%	4,0%	2,3%	3,8%	2,3%	5,0%
Toekomstige pensioenverhogingen (prijsinflatie inbegrepen)	1,8%	2,1%	1,8%	4,8%	1,6%	5,0%	1,8%	2,1%	1,8%	4,8%	1,6%	5,0%
Evolutie medische kosten							3,8%	4,3%	3,8%	4,3%	3,8%	4,3%

De volgende tabel bevat de voornaamste actuariële veronderstellingen die zijn toegepast voor de overige landen.

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen					
	2006		2005		2004	
	Laag	*Hoog*	*Laag*	*Hoog*	*Laag*	*Hoog*
Disconteringsvoet	4,8%	13,0%	4,2%	11,0%	4,8%	7,0%
Verwacht rendement op kwalificerende beleggingen per 31 december	5,3%	11,9%	3,9%	7,3%	7,1%	7,2%
Toekomstige salarisverhogingen (prijsinflatie inbegrepen)	1,9%	9,5%	2,0%	5,0%	3,8%	4,0%
Toekomstige pensioenverhogingen (prijsinflatie inbegrepen)	1,9%	6,5%	2,0%	5,0%	3,3%	4,0%

De eurozone vertegenwoordigt 95% van de totale uitkeringsverplichtingen van Fortis. Onder overige landen vallen met name verplichtingen in Turkije en het Verenigd Koninkrijk. De overige uitkeringen na uitdiensttreding worden niet materieel verondersteld in landen buiten de eurozone.

Fortis gebruikt de IRS curve als referentie voor het verwachte obligatierendement en voegt aan dat rendement een risicopremie toe voor aandelen en onroerend goed.

Een toe- of afname van de veronderstelde trendmatige groei met 1% van de medische kosten zou het volgende effect hebben op de uitkeringsverplichting voor medische kosten en de netto periodieke medische kosten na uitdiensttreding:

	Eén procent toename	*Eén procent afname*
Impact op de verplichting voor plannen met vaste toezeggingen - medische kosten	22,6%	-10,2%
Impact op de totale kosten voor plannen met vaste toezeggingen - medische kosten na uitdiensttreding	11,3%	-9,0%

De pensioenplanbeleggingen bestaan voornamelijk uit vastrentende effecten en beleggingscontracten die zijn afgesloten bij verzekeringsmaatschappijen. Volgens het interne beleggingsbeleid van Fortis dienen voor de financiering van pensioenregelingen beleggingen in derivaten en opkomende markten te worden vermeden (met uitzondering van de Turkse pensioenregelingen). Fortis wil in de toekomst het activa-allocatiebeleid geleidelijk aanpassen om te komen tot een betere afstemming tussen de looptijd van de activa en de looptijd van de pensioenverplichtingen. De samenstelling van de pensioenplanbeleggingen is als volgt:

Activa categorie	*2006*	*2005*	*2004*
Aandelen	17%	17%	21%
Obligaties	70%	69%	65%
Verzekeringscontracten	8%	9%	9%
Vastgoed	3%	3%	2%
Converteerbare obligaties	1%	1%	1%
Overige	1%	1%	1%
Geldmiddelen	0%	0%	1%

De categorie Overige bestaat voornamelijk uit hypothecaire leningen en hoog-rentende obligaties. Investeringen in Hedge Funds worden in beperkte mate gedaan. Derivaten worden uitsluitend toegepast om de gevoeligheid van de fondsbeleggingen voor bewegingen in de rentestand te beperken.

Pensioenplanactiva worden wereldwijd geïnvesteerd op aandelen en obligatiemarkten.

Ten behoeve van het beheer van de fondsbeleggingen voor pensioenregelingen hanteert Fortis algemene richtlijnen voor de asset allocatie op basis van criteria als geografische spreiding en ratings. Om ervoor te zorgen dat de beleggingsstrategie in overeenstemming blijft met de structuur van de pensioenverplichtingen worden periodiek Asset Liability Management studies uitgevoerd. Op basis van deze richtlijnen en de uitkomsten van de studies wordt de activa-allocatie voor elke regeling per bedrijf vastgesteld.

De fondsbeleggingen voor pensioenregelingen zijn inclusief een bedrag van EUR 1 miljoen (2005: EUR 1 miljoen; 2004: EUR 1 miljoen) dat is belegd in aandelen Fortis.

Naar verwachting zal Fortis als werkgever in het komende boekjaar de volgende bijdragen betalen aan regelingen ten behoeve van uitkeringen na uitdiensttreding:

	Pensioenplannen met vaste toezeggingen	*Overige vergoedingen na uitdiensttreding*
Verwachte bijdragen voor volgend jaar	344	10

9.1.2 Pensioenregelingen op basis van beschikbare premies

Fortis financiert wereldwijd een aantal regelingen op basis van beschikbare premies. Bij dit type regelingen blijft de verplichting van de werkgever beperkt tot de uitkering van de vergoedingen die zijn berekend in overeenstemming met het reglement voor de regeling. In 2006 bedroegen de werkgeversbijdragen voor regelingen op basis van beschikbare premies EUR 108 miljoen (2005: EUR 71 miljoen; 2004: EUR 51 miljoen). Deze bijdragen worden verantwoord als personeelskosten (zie noot 48).

9.2 Andere lange-termijn personeelsbeloningen

De Andere lange-termijn personeelsbeloningen bestaan uit verplichtingen van de werkgever tot het uitkeren van bijvoorbeeld jubileumpremies of het doen van uitkeringen bij langdurige arbeidsongeschiktheid. In onderstaande tabel is aangegeven welke verplichtingen met betrekking tot Andere lange-termijn personeelsbeloningen zijn opgenomen in de balans onder Overlopende rente en overige verplichtingen (zie noot 33).

	2006	2005	2004
Contante waarde van de verplichting	116	57	57
Reële waarde van kwalificerende beleggingen			
Netto verantwoorde verplichtingen	**116**	**57**	**57**

De volgende tabel toont de mutaties gedurende het boekjaar in de verplichtingen inzake Andere lange-termijn personeelsbeloningen.

	2006	2005
Netto verplichtingen per 1 januari	**57**	**57**
Totale lasten	29	15
Ontvangen bijdragen	- 5	- 16
Overdracht	32	
Overige	3	1
Netto verplichtingen per 31 december	**116**	**57**

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de actuariële veronderstellingen die zijn gehanteerd voor het berekenen van de verplichtingen met betrekking tot Andere lange-termijn personeelsbeloningen.

	2006		2005		2004	
	Laag	Hoog	Laag	Hoog	Laag	Hoog
Disconteringsvoet	3,4%	4,4%	2,9%	4,2%	3,8%	4,6%
Salarisverhoging	2,0%	3,8%	1,8%	3,8%	2,3%	3,8%

De kosten van andere lange-termijn personeelsbeloningen kunnen als volgt worden opgesplitst en zijn verantwoord als Personeelskosten (zie noot 48).

	2006	2005	2004
Aan het boekjaar toegerekende kosten	22	14	28
Rentelasten	3	3	
Onmiddellijk verantwoorde netto actuariële verliezen (winsten)	4	- 2	
Totale kosten	**29**	**15**	**28**

10 Beloningen in aandelen en opties

Fortis maakt gebruik van de mogelijkheid om zijn werknemers en bestuurders in aandelen en aan aandelen gerelateerde instrumenten te belonen. Het gaat hierbij om de volgende instrumenten:

- personeelsopties
- aanbod van aandelen met korting
- toekennen van aandelen onder voorwaarden (Restricted shares).

10.1 Personeelsopties

Fortis beslist jaarlijks of het opties zal aanbieden aan het personeel. De laatste jaren heeft Fortis besloten om opties op aandelen Fortis aan te bieden aan een geselecteerde groep van seniormanagers om deze groep mensen aan Fortis te binden en hun belang en dat van Fortis op één lijn te brengen. De kenmerken van de plannen kunnen per land variëren om rekening te kunnen houden met de specifieke fiscale regelgeving per land. Onder meer wordt onderscheid gemaakt in voorwaardelijk en onvoorwaardelijk toegekende opties. Onvoorwaardelijke opties worden toegekend aan werknemers die werkzaam zijn in landen waar de toekenning van opties direct leidt tot een fiscale heffing. Voorwaardelijke opties worden toegekend aan werknemers in landen waar een fiscale heffing eerst na uitoefening van de opties plaatsvindt. Voorwaardelijke opties worden onvoorwaardelijk indien de werknemer na een periode van vijf jaar na de toekenning nog in dienst is van Fortis. In het algemeen geldt dat opties vijf jaar na de toekenningsdatum uitoefenbaar worden, ongeacht of ze voorwaardelijk of onvoorwaardelijk zijn toegekend.

Per 31 december 2006 lopen de volgende optieplannen, inclusief opties voor bestuurders en Executive Managers (de uitoefenprijzen in de onderstaande tabellen zijn in EUR):

				2006
	Uitstaande opties (in '000)	*Gewogen gemiddelde uitoefenprijs*	*Hoogste uitoefenprijs*	*Laagste uitoefenprijs*
Uitoefenperiode tot en met				
2007	1.983	33,99	37,57	18,60
2008	1.369	32,59	34,70	25,18
2009	11.264	29,12	38,40	14,86
2010	4.956	34,19	34,70	18,29
2011	680	22,84	25,18	22,28
2012	1.433	27,17	31,75	25,18
2013	2.779	14,73	14,86	14,54
2014	2.793	18,03	18,29	17,66
2015	2.821	22,16	22,28	21,99
2016	3.687	29,39	29,48	29,25
Totaal	**33.765**	**27,43**		

	2005			
	Uitstaande opties (in '000)	*Gewogen gemiddelde uitoefenprijs (in Eur)*	*Hoogste uitoefenprijs (in Eur)*	*Laagste uitoefenprijs (in Eur)*
Uitoefenperiode tot en met				
2006	802	31,93	38,40	29,81
2007	2.029	33,67	37,57	18,60
2008	1.394	32,60	34,70	25,18
2009	12.856	29,08	38,40	14,86
2010	4.957	34,19	34,70	18,29
2011	680	22,84	25,18	22,28
2012	1.311	26,12	31,75	25,18
2013	2.779	14,73	14,86	14,54
2014	2.793	18,03	18,29	17,66
2015	2.821	22,16	22,28	21,99
Totaal	**32.422**	**27,34**		

Het verloop van de uitstaande opties is als volgt:

	2006		2005		2004	
	Aantal opties (in '000)	*Gewogen gemiddelde uitoefenprijs (in EUR)*	*Aantal opties (in '000)*	*Gewogen gemiddelde uitoefenprijs (in EUR)*	*Aantal opties (in '000)*	*Gewogen gemiddelde uitoefenprijs (in EUR)*
Balans per 1 januari	32.422	27,34	32.018	28,65	35.253	28,24
Toegekende opties aan leden van het Executive Committee	234	29,48	272	22,28	59	18,29
Toegekende opties aan overige werknemers	3.830	29,39	3.097	22,16	2.888	18,02
Uitgeoefende opties	- 2.223		- 36			
Vervallen opties	- 498		- 2.929		- 6.182	
Saldo eind van het jaar	**33.765**	**27,43**	**32.422**	**27,34**	**32.018**	**28,65**
Op bestaande Fortis aandelen	2.765		2.483		1.920	
Op nieuw uit te geven Fortis aandelen	31.000		29.939		30.098	
Waarvan voorwaardelijk	11.179		4.903		5.042	
Waarvan onvoorwaardelijk	22.586		27.519		26.976	
Uitoefenbaar 'in the money'	12.687	29,10	290	17,67	227	18,60
Uitoefenbaar 'out of the money'	7.424	34,89	19.478	31,89	21.139	32,28

In verband met de optieplannen is in 2006 een bedrag van EUR 16 miljoen aan Salariskosten verantwoord (2005: EUR 7 miljoen; 2004: EUR 5 miljoen). De opties hebben geen invloed op het Eigen vermogen van Fortis aangezien de salariskosten zoals verantwoord in de resultatenrekening gecompenseerd worden door een toename van het Eigen vermogen. Op het moment van uitoefening van de opties wordt het Eigen vermogen verhoogd met de uitoefenprijzen.

De door Fortis toegekende opties betreffen 10-jarige American at-the-money call options met een 5-jarige blokkeringsperiode welke worden gewaardeerd op basis van het Simple Cox model. Voor de waardering van de reële waarde van de toegekende opties zijn de volgende parameters gehanteerd:

	2006	*2005*	*2004*
Datum toekenning opties	31 maart 2006	11 april 2005	12 april 2004
Eerste uitoefendatum	3 april 2011	11 april 2010	13 april 2009
Eindvervaldag	3 april 2016	10 april 2015	12 april 2014
Dividendrendement	5,13%	5,00%	5,06%
10 jaarsrentepercentage	3,74%	3,80%	4,02%
Koers van het aandeel op de toekenningsdatum	29,48	21,84	18,29
Volatiliteit	24,80%	23,27%	25,60%
Reële waarde van optie in % van de uitoefenprijs	16,01%	15,36%	17,02%

Alle optieplannen en plannen voor voorwaardelijke aandelen (zie hierna) worden afgewikkeld door het leveren van aandelen Fortis. Er vindt geen verrekening in contanten plaats. Voor een aantal optieplannen en plannen voor voorwaardelijke aandelen is specifiek aangegeven dat bij uitoefening bestaande aandelen moeten worden geleverd. Voor de overige plannen kunnen nieuwe aandelen worden uitgegeven.

Voor de leveringsverplichting van bestaande aandelen worden aandelen ingekocht, rekening houdend met de kans op uitoefening. Eind 2006 heeft Fortis hiervoor 1.072.126 aandelen (december 2005: 1.388.868 aandelen) in portefeuille. Deze aandelen worden toereikend verondersteld om aan de verwachte leveringsverplichting te voldoen. De betreffende aandelen zijn in mindering gebracht op het Eigen vermogen.

10.2 Aandelen aangeboden aan het personeel

In de jaren 2002, 2003 en 2004 heeft Fortis zijn personeel de mogelijkheid geboden om aandelen met een korting aan te schaffen. De condities van het aanbod verschilde per land, afhankelijk van de fiscale regels in deze landen. Echter, in alle gevallen mogen de aandelen eerst na vijf jaar worden verkocht. In 2005 en 2006 is er geen aanbod van aandelen aan het personeel gedaan.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de aandelen die met korting aan personeel zijn verstrekt:

(aantal aandelen in '000)	*2004*	*2003*	*2002*
Aantal aandelen waarop is ingeschreven	2.904	2.821	1.752
Prijs van plaatsing	15,64	12,23 (95 aandelen)	22,03 (237 aandelen)
		12,04 (2.726 aandelen)	20,14 (1.515 aandelen)
Datum aandelen vrij verhandelbaar	2 november 2009	3 november 2008	8 juni 2007

In verband met deze plannen is in 2004 een bedrag van EUR 9 miljoen als Salariskosten verantwoord.

10.3 Toekenning van aandelen onder voorwaarden (Restricted Shares)

Evenals in de voorgaande jaren zijn in 2006 onder voorwaarden aandelen aan de Executive Managers en leden van de Raden van Bestuur van enkele groepsmaatschappijen aangeboden. De voorwaarden voor de toekenning en verkoop van deze voorwaardelijke aandelen staan beschreven in noot 11.

Per 31 december zijn de volgende toezeggingen van aandelen onder voorwaarden gedaan:

(aantal aandelen in '000)	*Totaal*	*2006*	*2005*	*2004*
Aantal 'restricted shares'	1.005 [1)]	253	406	101
Datum aandelen vrij verhandelbaar		2 april 2009	11 april 2008	12 april 2007

[1)] *Totaal is inclusief voor 2004 toegekende 'restricted shares'.*

In verband met het toekennen van aandelen onder voorwaarden is in 2006 een bedrag van EUR 7 miljoen aan Salariskosten verantwoord (2005: EUR 4 miljoen; 2004: EUR 2 miljoen).

De volgende tabel toont het verloop van de toezeggingen van aandelen onder voorwaarden:

(aantal aandelen in '000)	*2006*	*2005*
Aantal verstrekte voorwaardelijke aandelen per 1 januari	**752**	**346**
Verstrekte voorwaardelijke aandelen - toegekend	253	406
Verstrekte voorwaardelijke aandelen - verkocht	- 66	
Verstrekte voorwaardelijke aandelen - vervallen	- 179	
Aantal verstrekte voorwaardelijke aandelen per 31 december	**760**	**752**

11 Bezoldiging van de Raad van Bestuur en Executive Managers

Voor elk voorstel, elke aanbeveling en beslissing betreffende de bezoldiging van de bestuursleden en Executive Managers, gedragen de Raad van Bestuur en het Nomination & Remuneration Committee zich naar de bepalingen van het Fortis bezoldigingsbeleid, zoals uiteengezet in het Fortis Governance Statement.

Wat de gebruikte terminologie betreft, dient te worden verstaan:
- onder bestuursleden: de niet-uitvoerende en uitvoerende leden van de Raad van Bestuur. De CEO is het enige uitvoerend lid
- onder Executive Managers: de CEO en de leden van het Executive Committee.

11.1 Bezoldiging van de Raad van Bestuur

Bezoldigingsbeleid

De bezoldiging van Fortis bestuursleden wordt vastgesteld door de Raad van Bestuur, met inachtneming van de prerogatieven van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Het Nomination & Remuneration Committee formuleert gedetailleerde voorstellen voor de bezoldiging van niet-uitvoerende bestuursleden op basis van de adviezen van externe deskundigen.

De hoogte en samenstelling van de bezoldiging wordt voor niet-uitvoerende bestuursleden vastgesteld in lijn met hun algemene en de specifieke verantwoordelijkheden, en overeenkomstig de internationale praktijk. De bezoldiging van de niet-uitvoerende bestuursleden omvat zowel een vaste basisvergoeding voor het lidmaatschap van de Raad van Bestuur als een vergoeding voor de aanwezigheid op de vergaderingen van bestuurscommissies. Niet-uitvoerende bestuursleden ontvangen geen jaarlijkse bonussen of aandelenopties en bouwen ook geen pensioenrechten op. Niet-uitvoerende bestuursleden hebben geen recht op enige beëindigingsvergoeding.

De bezoldiging van het uitvoerend bestuurslid, de CEO, is uitsluitend gerelateerd aan zijn functie als CEO.

De bestuursleden worden gewoonlijk benoemd voor een termijn van drie jaar, met een maximum van vier jaar. Ze kunnen maximaal twaalf jaar zitting hebben. Indien dit in het belang van Fortis is, kan de Raad van Bestuur uitzonderingen maken op deze regel, op voorwaarde dat de redenen voor de uitzondering worden toegelicht aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Bezoldigingsgegevens 2006

Gedurende het jaar 2006 hebben de niet-uitvoerende bestuursleden een totale bezoldiging ontvangen van EUR 1,8 miljoen (2005: EUR 1,7 miljoen; 2004: EUR 1,7 miljoen). Dit bedrag omvat zowel de vaste basisvergoeding voor het lidmaatschap van de Raad van Bestuur als een vergoeding voor het bijwonen van vergaderingen van bestuurscommissies.

De bezoldiging van de CEO, die ook bestuurslid is, wordt toegelicht bij de paragraaf Bezoldiging van CEO en Executive Committee leden in 2006.

Details van de bezoldiging en het aandelenbezit van de niet-uitvoerende bestuursleden worden hierna weergegeven in de tabel. Geen enkel bestuurslid heeft lopende kredieten of leningen, door Fortis toegekend, per 31 december 2006. De heer Lippens bezit uit hoofde van zijn voormalige uitvoerende functie bij Fortis 55.900 aandelenopties, waarvan er in 2006 geen uitgeoefend werden, en heeft tevens recht op een pensioenuitkering voor de periode gedurende welke hij deze uitvoerende positie bekleedde.

	Functie (behalve de CEO zijn alle leden non-executive leden)	*Totale vergoeding in 2006 (in EUR '000)*	*Bezit Fortis-aandelen op 31 december 2006*
Graaf Maurice Lippens	Voorzitter	335 [4]	725.000
Jan Slechte	Vice-voorzitter	140	
Jean-Paul Votron	CEO [1]	-	
Baron Philippe Bodson	Bestuurder	130	96.300
Richard Delbridge	Bestuurder	143	
Clara Furse	Bestuurder [2]	70	5.050
Reiner Hagemann	Bestuurder [2]	73	3.700
Jan-Michiel Hessels	Bestuurder	131	
Baron Daniel Janssen	Bestuurder [3]	54 [5]	
Jacques Manardo	Bestuurder	152	
Aloïs Michielsen	Bestuurder [2]	70 [5]	55.000
Ronald Sandler	Bestuurder	143	
Rana Talwar	Bestuurder	137	
Baron Piet van Waeyenberge	Bestuurder	127 [5]	
Klaas Westdijk	Bestuurder	135	

[1] *De heer Votron wordt niet bezoldigd als bestuurslid maar als CEO (zie pagina 114 met de details van de bezoldiging van de CEO).*

[2] *Bestuurslid vanaf 31 mei 2006.*

[3] *Bestuurslid tot 31 mei 2006.*

[4] *Op 26 juni 2006 heeft de Raad van Bestuur, op aanbeveling van het Nomination & Remuneration Committee, beslist een bedrag van EUR 400.000 toe te kennen aan de heer Lippens, als waardering voor diens belangrijke en unieke rol in de ontwikkeling van Fortis gedurende de laatste jaren. Dit bedrag zal betaald worden op 30 juni 2007. De heer Lippens nam geen deel aan de vergaderingen van het Nomination & Remuneration Committee en van de Raad van Bestuur die over dit onderwerp handelden en beslisten.*

[5] *Totale bezoldiging is betaald aan een bedrijf buiten Fortis, waar deze persoon een functie vervult.*

11.2 Bezoldiging van Fortis Executive Managers

Bezoldigingsbeleid

De bezoldiging van Executive Managers wordt vastgesteld door de Raad van Bestuur, op basis van aanbevelingen van het Nomination & Remuneration Committee, met inachtneming van de prerogatieven van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Zowel de hoogte als de samenstelling van de bezoldiging van Executive Managers van Fortis wordt op jaarbasis geanalyseerd. De concurrentiepositie van Fortis wordt, op initiatief van het Nomination & Remuneration Committee, regelmatig beoordeeld door en besproken met een internationaal erkende organisatie, gespecialiseerd op het gebied van bezoldigingen en vergeleken met die van vooraanstaande internationale bank- en verzekeringsbedrijven en andere internationaal opererende ondernemingen, die in Europa zijn gevestigd.

De bezoldiging van de Executive Managers is zodanig gestructureerd dat:

- Fortis in staat blijft om - rekening houdend met de concurrentieomgeving waarin Fortis opereert - hooggekwalificeerde en potentieel veelbelovende executives aan te trekken, te motiveren en te behouden
- het behalen van ambitieuze prestatiedoeleinden wordt gestimuleerd, zodat de belangen van executives en aandeelhouders op de korte-, middellange en lange termijn worden verenigd
- zowel een sterke individuele bijdrage als een goede teamprestatie wordt gestimuleerd, erkend en beloond.

Het bezoldigingspakket van de Executive Managers weerspiegelt het concept van een geïntegreerde totale bezoldiging ('total direct compensation'), waarin de volgende drie belangrijkste componenten worden gecombineerd: basissalaris ('base salary'), jaarlijkse bonus (een 'short-term performance-related bonus') en een lange-termijn bonus ('long-term incentive').

Bij het op elkaar afstemmen van de verschillende bezoldigingscomponenten is de doelstelling dat het totale bezoldigingsniveau in lijn zou moeten zijn met de bezoldigingsniveaus bij andere vooraanstaande internationale ondernemingen. De referentiemarkt is een combinatie van de financiële sector enerzijds en alle sectoren gezamenlijk anderzijds, en dat zowel op Europees niveau als voor België en Nederland. Bij de studie tot herziening van de bezoldiging uitgevoerd in 2006 was de referentiemarkt in de eerste plaats samengesteld uit financiële instellingen uit zeven Europese landen. De variabele, prestatiegerelateerde bezoldigingscomponenten vormen het grootste deel van het totale bezoldigingspakket van de Executive Managers: dit betekent dat het deel prestatiegerelateerde, niet gewaarborgde, als doelstelling gehanteerde bezoldiging (daaronder wordt verstaan de jaarlijkse bonussen en de long-term incentives) tenminste 60% van het totale bezoldigingspakket van de Executive Managers vertegenwoordigt.

Het hierboven geschetste bezoldigingspakket vertaalt zich in een contract met de volgende hoofdkenmerken: de beschrijving van de componenten, de einddatum (tussen 60 en 65 jaar), de beëindigingsregeling en diverse clausules zoals confidentialiteit en exclusiviteit. Met ingang van 1 januari 2005 voorzien de contracten een vergoeding bij beëindiging zonder reden op initiatief van Fortis, gelijk aan tweemaal het basissalaris, onder voorbehoud van het respecteren van voor die datum door Fortis aangegane verbintenissen.

Basissalaris

Er wordt naar gestreefd het niveau van het basissalaris van de Executive Manager af te stemmen op de verantwoordelijkheden die hun functie met zich brengt en op de specifiek vereiste vaardigheden. De hoogte van de bezoldiging wordt vastgesteld in overeenstemming met de algemene markttrend voor vergelijkbare posities en wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld, zonder dat er een automatisch aanpassingsmechanisme is.

Jaarlijkse bonus ('annual incentive')

De jaarlijkse bonus is ontworpen om de individuele bijdrage van Executive Managers, alsmede de prestaties als leider of lid van het Executive Committee te stimuleren, te erkennen en te belonen. De bezoldiging ingevolge de jaarlijkse bonusregeling is direct afhankelijk van het feitelijk presteren ten opzichte van vooraf vastgestelde kwalitatieve en kwantitatieve prestatiemaatstaven. Deze prestatiemaatstaven worden vastgelegd op basis van de algemene Fortis strategie, de business specifieke strategie en jaarlijkse doelstellingen. Het bestaande performance management systeem bevat drie clusters van doelstellingen, waarbij elke cluster voor een bepaald deel bijdraagt tot de algemene beoordeling van de prestatie van de Executive Manager op het einde van het jaar. Deze doelstellingen hebben betrekking op de algemene en de leadership verantwoordelijkheid van de Executive Managers en de specifieke door ieder van hen te behalen resultaten. Voor elke cluster van doelstellingen krijgt de prestatie een beoordeling die ligt tussen één (does not meet expectations) en zeven (exceptional). Op basis van deze beoordelingen en van het globaal resultaat van het beoordelingsproces, situeert de daadwerkelijk uit te keren jaarlijkse bonus zich tussen één derde (33%) en vijf derden (167%) van het als doelstelling gehanteerde bedrag. Dit laatste bedrag wordt uitgedrukt als een percentage van het basissalaris en varieert van 70% tot 100%, afhankelijk van de positie van de betrokkene in het Executive Committee.

Long-term incentive

Het long-term incentive plan is ontworpen om:

- de creatie van aandeelhouderswaarde te stimuleren en aan te moedigen en de Executive Managers, net zoals de aandeelhouders, te laten delen in voor- en tegenspoed van de onderneming
- de Executive Managers de mogelijkheid te bieden om als onderdeel van hun totale bezoldigingspakket op competitieve wijze beloond te worden voor sterke groepsprestaties die gedurende een langere periode aanhouden
- de organisatie te stimuleren om beter te presteren dan vergelijkbare bedrijven in de internationale markt ('peer group') en tevens rekening te houden met het groeipotentieel van het Fortis-aandeel.

De belangrijkste kenmerken van het huidige long-term incentive plan zijn de volgende:

- de initiële doelstelling voor de hoogte van het long-term incentive ('target') wordt vastgesteld door het Nomination & Remuneration Committee en wordt uitgedrukt als een percentage van het basissalaris. Het varieert tussen 70% en 100%;
- de daadwerkelijke/uiteindelijke long-term incentive wordt aanbevolen door het Nomination & Remuneration Committee, op basis van de prestatie van het Fortis-aandeel ten opzichte van die van een referentiegroep ('peer group') van dertig financiële instellingen in Europa (geselecteerd op basis van marktkapitalisatie[1)]). De prestaties van het Fortis-aandeel en van de ondernemingen van de peer group worden in kwartielen opgedeeld. Op basis van de positie van de relatieve prestaties op het einde van het jaar, bepaalt het Nomination & Remuneration Committee een multiplicator die tussen nul en twee ligt, afhankelijk van het kwartiel waarin de prestatie van het Fortis aandeel zich situeert. De daadwerkelijke long-term incentive die aldus door het Committee aanbevolen wordt, is gelijk aan de als doelstelling gehanteerde long-term incentive vermenigvuldigd met de multiplicator. Daadwerkelijke long-term incentives bedragen maximaal 200% van de target long-term incentive.

Deze long-term incentive wordt uitgekeerd in de vorm van een mix van opties, contante uitkeringen en/of 'restricted shares':

- aandelenopties worden toegekend met een uitoefenprijs van 100% van de marktwaarde van het Fortis-aandeel op de datum van toekenning en een looptijd van 6 jaar. Opties mogen worden uitgeoefend gedurende vooraf vastgestelde zogenaamde open perioden, vallend binnen een tijdspanne welke aanvangt op de dag nadat drie volle kalenderjaren zijn verstreken na de toekenning en afsluit op het moment dat de optie vervalt. Noch de uitoefenprijs, noch de andere voorwaarden die aan de toegekende opties verbonden zijn, kunnen gewijzigd worden tijdens de looptijd van de opties, behoudens in uitzonderlijke omstandigheden die verband houden met algemene marktpraktijk;
- de long-term incentive in de vorm van 'restricted shares': dit betreft een verplichting van Fortis om aan het einde van een periode van ruim drie jaar een bepaald aantal Fortis-aandelen toe te kennen onder de voorwaarde dat er geen vervroegd einde werd gemaakt aan de beroepsrelatie met Fortis, behoudens andersluidende beslissing van de Raad van Bestuur. Op het ogenblik van de toekenning, is het de Executive Manager toegestaan om binnen een termijn van tien dagen maximaal 50% van de aandelen te verkopen om de belasting die deze toekenning met zich meebrengt te financieren. De aandelen die na het verstrijken van deze termijn van 10 dagen niet zijn verkocht, blijven onverkoopbaar tot 6 maanden na het beëindigen van de professionele relatie tussen Fortis en de Executive Manager, hetgeen het lange termijn commitment van de Executive Manager onderstreept.

Andere bezoldigingscomponenten

De Executive Managers nemen deel aan de Fortis pensioenregelingen in België of Nederland. De pensioenregelingen zijn in overeenstemming met de gangbare praktijk in de respectievelijke landen. Voor de CEO betreft het een 'defined contribution' plan. Voor de andere Executive Managers betreft het een eindloonregeling zonder eigen (werknemers-)bijdrage. Ze voorzien in de uitbetaling van prepensioen, een ouderdoms- en een nabestaandenrente of in de uitbetaling van het samengesteld kapitaal van deze pensioenen. Het maximaal te bereiken pensioen, inclusief staatspensioen, wordt bepaald als een percentage van het basissalaris en kan maximaal 80% van het basissalaris bedragen. Andere bezoldigingscomponenten, zoals de ziektekosten- en andere verzekeringen, worden toegekend op basis van de gebruikelijke marktpraktijk in het land waar de Executive Manager werkzaam is.

Er wordt voorzien dat, in de normale business omstandigheden, het huidige bezoldigingsbeleid zoals hierboven beschreven, verder gezet zal worden in de volgende jaren.

---

1) *Voor 2006 was deze referentiegroep samengesteld uit de volgende financiële instellingen (het is dezelfde als voor 2005): ABN AMRO Holding NV, Aegon NV, Allianz AG, Assicurazioni Generali SpA, Aviva Plc, AXA SA, Banca Intesa SpA, Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA, Banco Santander Central Hispano SA, Barclays PLC, BNP Paribas, Crédit Agricole SA, Crédit Suisse Group, Deutsche Bank AG, Dexia, HBOS PLC, HSBC Holdings PLC, ING Groep NV, KBC Groep NV, Lloyds TSB Group Plc, Münchener Rückversicherungs AG, Nordea Bank AB, Royal Bank of Scotland Group Plc, Sanpaolo IMI SpA, Société Générale, Standard Chartered Plc, Swiss Reinsurance, UBS AG, UniCredito Italiano SpA, Zurich Financial Services AG.*

Goedkeuring van het bezoldigingsbeleid

In overeenstemming met de Nederlandse wet die op 1 oktober 2004 van kracht werd is het bezoldigingsbeleid voor leden van de Raad van Bestuur vastgesteld door de buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Fortis N.V. van 11 oktober 2004. Tevens heeft deze vergadering het maximum aantal opties en 'restricted shares' vastgelegd dat ingevolge het long-term incentive plan aan de CEO kan worden toegekend. Indien de Raad van Bestuur in de toekomst in dit beleid wijzigingen wil aanbrengen zal zij deze wijziging ter goedkeuring voorleggen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Fortis N.V.

Met betrekking tot de Executive Managers die geen lid zijn van de Raad van Bestuur, heeft de Raad van Bestuur beslist hetzelfde bezoldigingsbeleid te hanteren als datgene wat van toepassing is voor de uitvoerende bestuursleden. De Raad van Bestuur behoudt zich het recht voor om in het beleid voor deze executives de wijzigingen aan te brengen die zij op basis van aanbevelingen van het Nomination & Remuneration Committee nodig acht. De eventuele wijzigingen zullen nader worden toegelicht en wel uiterlijk in het eerste jaarverslag dat zal verschijnen nadat over deze wijzigingen zal zijn beslist.

Bezoldiging van de CEO en Executive Committee leden in 2006

CEO

De bezoldiging van de CEO, die ook bestuurder is, houdt enkel en alleen verband met zijn functie als CEO. Deze bezoldiging werd vastgesteld conform het bezoldigingsbeleid dat op 11 oktober 2004 door de Algemene Vergadering van Fortis N.V. goedgekeurd werd. Dit beleid bepaalt in het bijzonder dat de reële bonus in principe de target bonus (zijnde 100% van het basissalaris) met niet meer dan twee derden overschrijdt. Gezien de uitmuntende resultaten van Fortis onder het leiderschap van de heer Votron in 2006, heeft de Raad van Bestuur besloten hem voor 2006 een bonus van EUR 2,0 miljoen toe te kennen. Het huidige contract van de heer Votron eindigt na afloop van de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2008, doch uiterlijk op 31 mei 2008. Indien Fortis het contract tussentijds beëindigt, zal aan de heer Votron een bruto-vergoeding worden toegekend die overeenkomt met maximaal tweemaal het bedrag van basisbezoldiging. Er zal aan de heer Votron geen enkele vergoeding worden toegekend indien het contract tussentijds wordt beëindigd wegens grove nalatigheid of opzet.

De bezoldiging van de heer Votron voor 2006 was opgebouwd uit een basissalaris van EUR 750.000, een jaarlijkse bonus van EUR 2,0 miljoen, de toekenning van 48.640 opties, de verbintenis 33.310 Fortis aandelen toe te kennen en een bedrag van EUR 638.000, dat de waarde vertegenwoordigt van de andere bezoldigingscomponenten (pensioenkosten, long-term incentive in de vorm van een contante uitkering en andere kosten) Het bedrag waarop de heer Votron recht heeft dankzij de uitoefening van 'Stock Appreciation Rights' aan het einde van zijn initieel contract, zal minimaal EUR 1,0 miljoen en maximaal EUR 2,75 miljoen bedragen, afhankelijk van de performance van het Fortis-aandeel gedurende de looptijd van dit initiële contract.

Executive Committee

In de loop van 2006 werd de samenstelling van het Executive Committee gewijzigd. Op 1 oktober 2006 werd de heer Lex Kloosterman als nieuw lid benoemd. Hij heeft een contract voor bepaalde duur dat eindigt op 30 september 2010.

In 2006 bedroeg de totale bezoldiging voor de executives die gedurende het gehele jaar 2006, of een deel ervan, lid waren van het Executive Committee EUR 10,3 miljoen (2005: EUR 10,1 miljoen). De totale bezoldiging is opgebouwd uit het basissalaris van EUR 4,0 miljoen (2005: EUR 4,5 miljoen), variërend, op jaarbasis, van EUR 505.000 tot EUR 663.000 per lid, een jaarlijkse bonus van in totaal EUR 5,7 miljoen (2005: EUR 4,9 miljoen), variërend, op individuele basis, van EUR 436.000 tot EUR 1,0 miljoen en een totale waarde van andere bezoldigingscomponenten van EUR 0,6 miljoen (2005: EUR 0,7 miljoen) voor de long-term incentive in de vorm van een contante uitkering en andere kosten, andere dan pensioenkosten. Op basis van de relatieve prestatie van het Fortis-aandeel in 2005 werd de long-term incentive 2006 bepaald op 160% van de als doelstelling gehanteerde long-term incentive (tegenover 180% voor 2005 en 33% voor 2004).

De uitoefening van 'Stock Appreciation Rights' aan het einde van de heer Kloosterman's initieel contract zullen minimaal EUR 545.000 en maximaal EUR 1.635.000 bedragen, afhankelijk van de performance van het Fortis-aandeel gedurende de looptijd van dit initiële contract. De totale pensioenkosten bedroeg EUR 2,7 miljoen (2005: EUR 1,4 miljoen). De toename van de pensioenkosten in vergelijking met 2005 is hoofdzakelijk te wijten aan het opnemen van een hypothese van salarisverhoging voor de komende jaren.

In de tabel hieronder worden de aandelenopties (die zijn toegekend) en de 'restricted shares' (die conform de planregels kunnen worden toegekend) weergegeven betreffende de CEO en de leden van het Executive Committee met betrekking tot 2006 en eerdere jaren.

	Jaar	*Totaal aantal toegekende opties*	*Uitoefen-prijs*	*Expiratie-datum*	*Opties uitgeoefend voor 2006*	*Opties uitgeoefend in 2006*	*Opties uitstaand per 31 december 2006*	*'Restricted shares'*
J.P. Votron								
	2005	37.360	22,28	10-04-2011			37.360	27.590
	2006	48.640	29,48	2-04-2012			48.640	33.310
H. Verwilst								
	1997	15.300	18,60	20-11-2007			15.300	
	1999	7.650	31,75	31-12-2012			7.650	
	1999	7.500	29,81	3-10-2009			7.500	
	2000	18.950	38,40	14-04-2009			18.950	
	2001	26.750	37,57	18-04-2007			26.750	
	2002	52.300	32,23	28-04-2008			52.300	
	2003	22.890	14,86	27-04-2009			22.890	19.845
	2004	11.705	18,29	12-04-2010			11.705	7.660
	2005	46.740	22,28	10-04-2011			46.740	34.515
	2006	36.560	29,48	2-04-2012			36.560	25.040
G. Mittler								
	1997	10.350	18,60	20-11-2007			10.350	
	1999	7.650	31,75	31-12-2012			7.650	
	1999	7.500	29,81	3-10-2009			7.500	
	2000	13.350	38,40	14-04-2009			13.350	
	2001	18.000	37,57	18-04-2007			18.000	
	2002	35.500	32,23	28-04-2008			35.500	
	2003	15.525	14,86	27-04-2009			15.525	13.460
	2004	7.940	18,29	12-04-2010			7.940	5.195
	2005	31.700	22,28	10-04-2011			31.700	23.410
	2006	24.760	29,48	2-04-2012			24.760	16.960
K. De Boeck								
	1997	15.300	18,60	20-11-2007			15.300	
	1999	7.650	31,75	31-12-2012			7.650	
	1999	7.500	29,81	3-10-2009			7.500	
	2000	12.000	38,40	14-04-2009			12.000	
	2001	18.000	37,57	18-04-2007			18.000	
	2002	35.500	32,23	28-04-2008			35.500	
	2003	15.525	14,86	27-04-2009			15.525	13.460
	2004	7.940	18,29	12-04-2010			7.940	5.195
	2005	31.700	22,28	10-04-2011			31.700	23.410
	2006	24.760	29,48	2-04-2012			24.760	16.960

	Jaar	Totaal aantal toegekende opties	Uitoefen-prijs	Expiratie-datum	Opties uitgeoefend voor 2006	Opties uitgeoefend in 2006	Opties uitstaand per 31 december 2006	'Restricted shares'
J. De Mey								
	1997	15.300	18,60	20-11-2007			15.300	
	1999	7.650	31,75	31-12-2012			7.650	
	1999	7.500	29,81	3-10-2009			7.500	
	2000	12.000	38,40	14-04-2009			12.000	
	2001	18.000	37,57	18-04-2007			18.000	
	2002	35.500	32,23	28-04-2008			35.500	
	2003	15.525	14,86	27-04-2009			15.525	13.460
	2004	7.940	18,29	12-04-2010			7.940	5.195
	2005	31.700	22,28	10-04-2011			31.700	23.410
	2006	24.760	29,48	2-04-2012			24.760	16.960
F. Dierckx								
	1999	7.650	31,75	31-12-2012			7.650	
	1999	7.500	29,81	3-10-2009			7.500	
	2000	12.000	38,40	14-04-2009			12.000	
	2001	18.000	37,57	18-04-2007			18.000	
	2002	35.500	32,23	28-04-2008			35.500	
	2003	15.525	14,86	27-04-2009			15.525	13.460
	2004	7.940	18,29	12-04-2010			7.940	5.195
	2005	31.700	22,28	10-04-2011			31.700	23.410
	2006	24.760	29,48	2-04-2012			24.760	16.960
P. van Harten								
	2002	7.500	25,18	28-04-2009			7.500	
	2003	5.550	14,86	27-04-2009			5.550	4.815
	2004	4.245	18,29	12-04-2010			4.245	2.775
	2005	17.610	22,28	10-04-2011			17.610	13.005
	2006	24.760	29,48	2-04-2012			24.760	16.960
J. Clijsters								
	1999	5.000	29,81	3-10-2009			5.000	
	2000	2.500	34,70	1-10-2010			2.500	
	2002	7.500	25,18	28-04-2012	1.875		5.625	
	2003	7.500	14,54	27-04-2013			7.500	
	2004	7.500	17,66	13-04-2014			7.500	
	2005	17.610	22,28	10-04-2011			17.610	13.005
	2006	24.760	29,48	2-04-2012			24.760	16.960

Conform de bepalingen van de regels van het restricted share plan 2003 werden op 25 augustus de 2006 ‘restricted shares’ aan de Executive Managers toegekend. Na aanvaarding, beschikten de betrokken Executive Managers vanaf die datum over 10 dagen om maximaal 50% van de aandelen te verkopen. Alle betrokken Executive Managers hebben de ‘restricted shares’ aanvaard en hebben eveneens allen beslist het aantal shares, binnen de gestelde termijn te verkopen, dat in de tabel hieronder vermeld is:

	Totaal aantal in 2003 toegekende restricted shares	*Aantal verkochte restricted shares*	*Niet verkochte en derhalve geblokkeerde restricted shares*
H. Verwilst	19.845	9.845	10.000
G. Mittler	13.460	6.730	6.730
K. De Boeck	13.460	6.710	6.750
J. De Mey	13.460	6.730	6.730
F. Dierckx	13.460	6.730	6.730
P. van Harten	4.815	2.408	2.407

12 Accountantskosten

De vergoedingen aan accountants voor de jaren 2006, 2005 en 2004 kunnen worden onderverdeeld naar:

- vergoedingen voor controleopdrachten: hieronder zijn begrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en) alsmede kwartaalberichten en overige rapportages
- vergoedingen voor controlegerelateerde opdrachten: hieronder zijn begrepen vergoedingen voor werkzaamheden verricht in het kader van prospecti, vergoedingen voor bijzondere controles en advisering die geen verband houdt met statutaire controles
- vergoedingen voor belastingadviezen
- overige niet-controlegerelateerde vergoedingen: dit betreft onder meer kosten van ondersteuning en advisering bij acquisities.

De accountantsvergoedingen zijn als volgt te specificeren per 31 december:

				2006	2005	2005	2004	2004
	Fortis Statutaire Accountants	Fortis Statutaire Accountants Netwerk	Totaal Fortis Statutaire Accountants	Overige Fortis Accountants	Totaal Fortis Statutaire Accountants	Overige Fortis Accountants	Totaal Fortis Statutaire Accountants	Overige Fortis Accountants
Controlekosten	8	12	20	1	20	1	18	
Controlegerelateerde kosten	1	4	5	2	8		1	2
Belastingadvieskosten	0	4	4	1	3		1	
Overige niet-controlegerelateerde kosten	0	6	6	2	8	1	17	7
Totaal	*9*	*26*	*35*	*6*	*39*	*2*	*37*	*9*

13 Verbonden partijen

Onder met Fortis verbonden partijen zijn begrepen: geassocieerde deelnemingen, pensioenfondsen, joint ventures, Bestuursleden, bestaande uit de niet-uitvoerende en de uitvoerende leden van de Raad van Bestuur van Fortis, Executive Managers, bestaande uit de CEO en de leden van het Executive Committee, naaste familieleden van de hiervoor genoemde personen, entiteiten waarover de hiervoor genoemde personen zeggenschap hebben of die substantieel door hen worden beïnvloed en overige verbonden entiteiten.

Fortis gaat bij haar bedrijfvoering regelmatig transacties aan met verbonden partijen. De transacties hebben met name betrekking op leningen, deposito's en herverzekeringscontracten en worden uitgevoerd tegen de commerciële en marktcondities die gehanteerd worden voor niet-verbonden partijen.

De beloning en het gecombineerde aandelenbezit van de leden van de Raad van Bestuur en Executive Managers wordt beschreven in noot 11. Op 31 december stonden er geen leningen van Fortis uit aan leden van de Raad van Bestuur.

Het totaal uitstaande bedrag inzake leningen, kredieten en garanties welke verstrekt zijn aan executive managers of naaste familieleden van leden van de Raad van Bestuur danwel naaste familieleden van de executive managers is per 31 december 2006 EUR 9 miljoen. De termijnen en voorwaarden van deze transacties zijn gelijk aan de termijnen en voorwaarden die van toepassing zijn voor niet-verbonden partijen, inclusief personeelsleden van Fortis.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de financiële reikwijdte van de activiteiten die werden aangegaan met onderstaande verbonden partijen per 31 december:

- geassocieerde deelnemingen en joint ventures
- overige verbonden partijen zoals pensioenfondsen en belangrijke minderheidsaandeelhouders in deelnemingen.

	2006			*2005*		
	Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*Overige*	*Totaal*	*Geassocieerde deelnemingen en joint ventures*	*Overige*	*Totaal*
Baten en lasten - verbonden partijen						
Rentebaten	34	4	38	34	4	38
Rentelasten	- 26	- 10	- 36	- 23	- 1	- 24
Commissiebaten	12		12	19		19
Realised gains	3		3			
Overige baten	30	5	35	20	4	24
Commissielasten	- 24	- 4	- 28	- 21	- 3	- 24
Operationele, administratieve en overige kosten	- 3	- 81	- 84	- 2	- 111	- 113

	2006			2005		
	Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*Overige*	*Totaal*	*Geassocieerde deelnemingen en joint ventures*	*Overige*	*Totaal*
Balans - verbonden partijen						
Beleggingen in geassocieerde deelnemingen	162	965	1.127	167	786	953
Vorderingen op klanten	477		477	426	3	429
Vorderingen op banken	15	104	119	17	108	125
Overige activa	16	31	47	20	29	49
Schulden aan klanten	75	4	79	100	2	102
Schulden aan banken	388	6	394	478	115	593
Schuldbewijzen, achtergestelde schulden en overige leningen	139		139	139		139
Overige verplichtingen	13	267	280	9	276	285

Terzake van verbonden partijen zijn de volgende garanties en onherroepelijke en voorwaardelijke verplichtingen door Fortis aangegaan:

- EUR 137 miljoen inzake garanties welke aan verbonden partijen zijn afgegeven
- EUR 71 miljoen inzake garanties welke van verbonden partijen zijn verkregen
- EUR 114 miljoen inzake voorwaardelijke en onvoorwaardelijke verplichtingen ten opzichte van verbonden partijen.

De wijzigingen gedurende het jaar in de leningen aan en van verbonden partijen zijn als volgt:

	Vorderingen op banken		*Vorderingen op klanten*	
	2006	*2005*	*2006*	*2005*
Verbonden partijen – leningen, te ontvangen bedragen en voorschotten per 1 januari	*126*	*108*	*447*	*647*
Aan- en verkoop van dochterondernemingen			- 18	
Toevoegingen of voorschotten	18	18	113	80
Terugbetalingen	- 24		- 48	- 280
Verbonden partijen – leningen, te ontvangen bedragen en voorschotten per 31 december	*120*	*126*	*494*	*447*
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	*1*	*1*	*18*	*16*
Wijziging in de bijzondere waardeverminderingen			- 1	4
Terugnames bijzondere waardeverminderingen				- 2
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	*1*	*1*	*17*	*18*
Verbonden partijen – leningen, te ontvangen bedragen en voorschotten per 31 december	**119**	**125**	**477**	**429**

	Schulden aan banken		*Schulden aan klanten*	
	2006	*2005*	*2006*	*2005*
Verbonden partijen – leningen, te ontvangen bedragen en voorschotten per 1 januari	**593**	**1.088**	**102**	**30**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen			- 2	
Toevoegingen of voorschotten	54	58	466	462
Terugbetalingen	- 253	- 553	- 487	- 390
Verbonden partijen – leningen, te ontvangen bedragen en voorschotten per 31 december	**394**	**593**	**79**	**102**

14 Segmentinformatie

Fortis is een internationale financiële dienstverlener die actief is in bankieren en verzekeren. De kernactiviteiten van Fortis zijn bankieren en verzekeren. De primaire rapportagestructuur is gebaseerd op businesssegmenten. Fortis was hiertoe in 2006 op een wereldwijde basis georganiseerd in zes businesssegmenten:

- Retail Banking
- Merchant Banking
- Commercial & Private Banking
- Insurance Belgium
- Insurance Netherlands
- Insurance International.

Activiteiten die niet gerelateerd zijn aan bankieren en verzekeren worden, evenals eliminatieverschillen, separaat van de Bank- en Verzekeringsactiviteiten gerapporteerd.

Fortis rapporteert haar geografische segmenten als volgt:

- Benelux (België, Nederland en Luxemburg)
- Overige Europese landen
- Noord Amerika
- Azië
- Overige.

De segmentrapportage van Fortis reflecteert de volledige economische bijdrage van de verschillende segmenten. Het doel van deze rapportage is het volledig alloceren van alle posten in de balans en resultatenrekening aan die segmenten die hiervoor de volledige managementverantwoordelijkheid hebben.

De segmentinformatie wordt opgesteld in overeenstemming met de waarderingsgrondslagen zoals gebruikt voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening van Fortis (zie hiervoor noot 2) en door het gebruiken van toepasselijke allocatieregels.

Transacties tussen de verschillende segmenten vinden plaats tegen marktconforme condities.

Fortis heeft op 12 oktober 2006 aangekondigd dat het organisatorische veranderingen zal doorvoeren ter ondersteuning van de evolutie van de groeistrategie. De nieuwe organisatie is per 1 januari 2007 volledig operationeel. Fortis zal met ingang van het eerste kwartaal 2007 rapporteren in overeenstemming met de nieuwe structuur.

14.1 Bank

Retail Banking

Retail Banking biedt financiële diensten aan particulieren, zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen. In de Benelux biedt zij advies over alle mogelijke vormen van dagelijks bankieren, sparen, beleggen, lenen en verzekeren via meerdere distributiekanalen. Retail Banking is tevens actief in Frankrijk, Polen en Turkije.

Merchant Banking

Merchant Banking biedt grote bedrijven en institutionele klanten financiële oplossingen aan de hand van een breed palet zakenbankproducten. Merchant Banking biedt voorts expertise in nichemarkten met een regionaal of wereldbereik.

Commercial & Private Banking

Commercial & Private Banking biedt wereldwijd geïntegreerde diensten en oplossingen voor activa- en verplichtingenbeheer aan aan vermogende particulieren en hun bedrijven en aan ondernemingen en hun adviseurs. Middelgrote ondernemingen kunnen via een netwerk van Business Centers overal in Europa dezelfde service ontvangen met dezelfde grensoverschrijdende producten, diensten en specialismen.

Overig
In het segment Overig worden de dienstverlenende afdelingen en Asset and Liability Management (ALM) evenals diverse balansposten en gealloceerde kosten en opbrengsten verantwoord. De betreffende cijfers worden gerapporteerd na allocatie aan de hiervoor genoemde commerciële segmenten.

Evenals in voorgaande jaren zijn Fortis Hypotheek Bank en bepaalde groepsmaatschappijen van Fortis in dit segmentr inbegrepen. Vanaf 2006 wordt Belgolaise verantwoord in het segment Overig. In verband met het integratieproces was Fortis Bank AS (Turkije) in 2005 opgenomen in het segment Overig. Vanaf 2006 wordt Fortis Bank AS (Turkije) in de relevante segmenten verantwoord.

Allocatieregels
De segmentrapportering voor de banksegmenten gebeurt op basis van balansallocatieregels, inclusief 'squaring' mechanismen, een fondsentransferprijssysteem en doorbelasting van support, operationele kosten en overhead.

De balansallocatie en squaring methodologie is erop gericht om de informatie op zodanige wijze te rapporteren dat het businessmodel van Fortis wordt gereflecteerd.

In het business model van Fortis dragen de segmenten niet het rente- en vreemdevalutarisico door het financieren van hun eigen activa met hun eigen verplichtingen of door het hebben van directe toegang tot de financiële markten. Het interest- en valutarisico wordt namelijk getransferreerd van de segmenten naar de centrale interne bankiers. Dit wordt gereflecteerd in het fondsentransferprijssysteem. Een centrale rol in dit systeem is toebedeeld aan 'Asset and Liability Management' (ALM). De resultaten van ALM worden gealloceerd aan de segmenten op basis van het gebruikte economisch kapitaal en de rentemarge die door het segment wordt gegenereerd.

De dienstverlenende afdelingen verlenen operationele ondersteuning aan de segmenten. Deze diensten betreffen personeelszaken, informatietechnologie, betalingen, afrekening van vermogenstransacties en ALM. De kosten en opbrengsten van deze afdelingen worden toegerekend aan de segmenten via een allocatiesysteem dat is gebaseerd op overeenkomsten van dienstverlening (SLA's) die de economische consumptie weergeven van de producten en diensten die worden geleverd. De SLA's voorzien erin dat baten en lasten worden toegerekend op basis van werkelijke afname en op basis van een vast tarief. Eventuele tekorten of overschotten, nadat deze baten en lasten zijn gealloceerd, worden toegerekend aan de drie segmenten.

14.2 Insurance

Insurance Netherlands
Insurance Netherlands bewerkt via onafhankelijke tussenpersonen de markt en biedt haar zakelijke en particuliere klanten een breed spectrum van leven-, schade-, zorg- en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen alsmede hypotheken en spaarproducten.

Insurance Belgium
Insurance Belgium bewerkt via onafhankelijke tussenpersonen de markt en biedt een compleet pakket aan van Leven- en Schadeverzekeringen voor particulieren en kleine en middelgrote ondernemingen. Insurance Belgium biedt daarnaast groepsverzekeringen voor grote ondernemingen aan en verkoopt via bankkantoren een compleet pakket aan van Leven- en Schadeverzekeringen.

Insurance International
Fortis Insurance International en zijn dochterondernemingen hebben verzekeringsactiviteiten in Luxemburg, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Daarnaast worden via samenwerkingsverbanden met locale partners verzekeringsactiviteiten ontplooid in Portugal, Spanje, China, Maleisië en Thailand.

Other Insurance
In deze sector is in 2004 het volledige resultaat opgenomen van Assurant, Inc. voor de maand januari en het aandeel van Fortis in het resultaat van Assurant na de beursnotering van Assurant, Inc. Het resultaat op de verkoop van Assurant, Inc. is evenwel gerapporteerd in de sector Algemeen. Het resultaat op de verkoop van Seguros Bilbao is wel onder deze sector gerapporteerd.

Eliminaties
Onder eliminaties zijn begrepen de eliminaties tussen verzekeringssegmenten.

Allocatieregels
In overeenstemming met het businessmodel van Fortis worden de dienstverlenende activiteiten van de verzekeringsmaatschappijen niet separaat gerapporteerd.

Het alloceren van balansposten aan segmenten vindt plaats op basis van de aan externe klanten verkochte producten.

Voor balansposten die niet gerelateerd kunnen worden aan verkochte producten aan klanten, wordt een aangepaste toerekeningsmethodologie gehanteerd, die voor alle rapporterende segmenten van toepassing is.

14.3 Algemeen

Tot het segment Algemeen behoren de niet aan het bank- of verzekeringsbedrijf gerelateerde activiteiten zoals groepfinancieringsactiviteiten en overige holdingactiviteiten, alsmede de eliminaties van de transacties tussen de segmenten.

14.4 Balans per activiteit

	31 december 2006				
	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen*	*Eliminaties*	*Totaal*
Activa					
Geldmiddelen en kasequivalenten	20.791	2.240	1.491	- 4.109	20.413
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	70.635	196	131	- 747	70.215
Vorderingen op banken	89.413	3.539	48	- 2.869	90.131
Vorderingen op klanten	285.877	7.161	3.019	- 9.598	286.459
Beleggingen:					
- Tot einde looptijd aangehouden	*4.505*				*4.505*
- Voor verkoop beschikbaar	*127.818*	*59.001*	*1.169*	*- 1.560*	*186.428*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	*3.535*	*2.352*	*964*	*- 251*	*6.600*
- Vastgoedbeleggingen	*600*	*2.447*			*3.047*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*1.319*	*549*		*- 14*	*1.854*
	137.777	64.349	2.133	- 1.825	202.434
Beleggingen inzake unit-linked contracten		28.865		- 116	28.749
Herverzekering en overige vorderingen	6.105	3.098	18	- 34	9.187
Materiële vaste activa	2.153	1.369			3.522
Goodwill en overige immateriële vaste activa	980	1.281			2.261
Overlopende rente en overige activa	60.927	2.829	319	- 2.217	61.858
Totaal activa	**674.658**	**114.927**	**7.159**	**- 21.515**	**775.229**
Verplichtingen					
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	64.257	28	302	- 279	64.308
Schulden aan banken	177.161	6.533	1.107	- 7.320	177.481
Schulden aan klanten	260.056	194	5.654	- 6.646	259.258
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	40	61.722		- 1.998	59.764
Verplichtingen inzake unit-linked contracten		29.156			29.156
Schuldbewijzen	90.360	5	614	- 293	90.686
Achtergestelde schulden	14.080	1.419	1.791	- 1.915	15.375
Overige financieringen	2.178	1.265	103	- 1.397	2.149
Voorzieningen	717	100			817
Actuele en uitgestelde belastingen	1.469	955	256	53	2.733
Overlopende rente en overige verplichtingen	47.476	4.509	420	- 454	51.951
Totaal verplichtingen	**657.794**	**105.886**	**10.247**	**- 20.249**	**753.678**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	16.666	8.363	- 3.119	- 1.266	20.644
Minderheidsbelangen	198	678	31		907
Eigen vermogen	**16.864**	**9.041**	**- 3.088**	**- 1.266**	**21.551**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**674.658**	**114.927**	**7.159**	**- 21.515**	**775.229**

	31 december 2005				
	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen*	*Eliminaties*	*Totaal*
Activa					
Geldmiddelen en kasequivalenten	25.594	2.421	5.186	- 11.379	21.822
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	62.830	399	217	- 741	62.705
Vorderingen op banken	80.054	3.717		- 2.769	81.002
Vorderingen op klanten	277.862	7.632	6.745	- 11.480	280.759
Beleggingen:					
- Tot einde looptijd aangehouden [1]	*4.670*				*4.670*
- Voor verkoop beschikbaar	*126.698*	*52.924*	*1.152*	*- 1.754*	*179.020*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	*2.290*	*2.247*	*845*	*- 255*	*5.127*
- Vastgoedbeleggingen	*402*	*2.144*			*2.546*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*1.254*	*476*		*- 24*	*1.706*
	135.314	57.791	1.997	- 2.033	193.069
Beleggingen inzake unit-linked contracten		25.907		- 240	25.667
Herverzekering en overige vorderingen [1]	7.010	3.252	64	- 769	9.557
Materiële vaste activa	2.018	1.179			3.197
Goodwill en overige immateriële vaste activa	634	1.288			1.922
Overlopende rente en overige activa	47.880	3.365	418	- 2.369	49.294
Totaal activa	**639.196**	**106.951**	**14.627**	**- 31.780**	**728.994**
Verplichtingen					
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	50.755	29	220	- 442	50.562
Schulden aan banken	174.780	4.783	3.476	- 7.856	175.183
Schulden aan klanten	263.285	232	7.016	- 11.469	259.064
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	29	58.108		- 2.028	56.109
Verplichtingen inzake unit-linked contracten		26.151			26.151
Schuldbewijzen	76.827	5	711	- 277	77.266
Achtergestelde schulden	12.490	1.592	1.962	- 2.287	13.757
Overige financieringen	5.023	1.317	821	- 5.462	1.699
Voorzieningen	795	111	1		907
Actuele en uitgestelde belastingen	1.309	2.005	279	36	3.629
Overlopende rente en overige verplichtingen	40.720	4.414	543	- 666	45.011
Totaal verplichtingen	**626.013**	**98.747**	**15.029**	**- 30.451**	**709.338**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	12.975	7.713	- 430	- 1.329	18.929
Minderheidsbelangen	208	491	28		727
Eigen vermogen	**13.183**	**8.204**	**- 402**	**- 1.329**	**19.656**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**639.196**	**106.951**	**14.627**	**- 31.780**	**728.994**

[1] *Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.*

					31 december 2004
	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen*	*Eliminaties*	*Totaal*
Activa					
Geldmiddelen en kasequivalenten	24.834	2.877	1.020	- 3.711	25.020
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	60.329	291	236	- 536	60.320
Vorderingen op banken	63.056	3.529		- 2.388	64.197
Vorderingen op klanten	225.507	7.730	9.713	- 15.116	227.834
Beleggingen:					
- Tot einde looptijd aangehouden [1]	*4.721*				*4.721*
- Voor verkoop beschikbaar	*110.855*	*43.006*	*1.128*	*- 1.446*	*153.543*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	*1.510*	*2.087*		*- 206*	*3.391*
- Vastgoedbeleggingen	*365*	*1.939*			*2.304*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*1.090*	*1.119*			*2.209*
	118.541	48.151	1.128	- 1.652	166.168
Beleggingen inzake unit-linked contracten		16.936		- 83	16.853
Herverzekering en overige vorderingen [1]	4.249	3.052	199	- 955	6.545
Materiële vaste activa	1.955	1.178			3.133
Goodwill en overige immateriële vaste activa	91	581			672
Overlopende rente en overige activa	41.856	3.160	469	- 2.142	43.343
Totaal activa	**540.418**	**87.485**	**12.765**	**- 26.583**	**614.085**
Verplichtingen					
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	51.668	16	253	- 454	51.483
Schulden aan banken	123.257	4.216	1	- 6.437	121.037
Schulden aan klanten	226.657	484	9.624	- 12.182	224.583
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	26	50.600		- 1.686	48.940
Verplichtingen inzake unit-linked contracten		17.033			17.033
Schuldbewijzen	71.550	6	488	- 267	71.777
Achtergestelde schulden	11.062	1.715	1.993	- 1.425	13.345
Overige financieringen	3.376	754	837	- 2.106	2.861
Voorzieningen	688	164			852
Actuele en uitgestelde belastingen	1.596	1.599	269		3.464
Overlopende rente en overige verplichtingen	39.468	3.665	505	- 605	43.033
Totaal verplichtingen	**529.348**	**80.252**	**13.970**	**- 25.162**	**598.408**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	10.879	7.105	- 1.226	- 1.421	15.337
Minderheidsbelangen	191	128	21		340
Eigen vermogen	**11.070**	**7.233**	**- 1.205**	**- 1.421**	**15.677**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**540.418**	**87.485**	**12.765**	**- 26.583**	**614.085**

[1] *Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.*

14.5 Resultatenrekening per activiteit

	2006				
	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen*	*Eliminaties*	*Totaal*
Baten					
Rentebaten	70.197	3.167	620	- 1.401	72.583
Verzekeringspremies	12	14.049		- 77	13.984
Dividenden en overige beleggingsbaten	200	796	9	- 9	996
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	87	112		- 1	198
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	576	576		- 15	1.137
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	1.339	- 17	54	- 14	1.362
Commissiebaten	3.584	478		- 328	3.734
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten		1.949		- 20	1.929
Overige baten	260	519	78	- 178	679
Totale baten	**76.255**	**21.629**	**761**	**- 2.043**	**96.602**
Lasten					
Rentelasten	- 65.111	- 565	- 770	1.325	- 65.121
Schadelasten en uitkeringen	- 6	- 13.306		161	- 13.151
Lasten inzake unit-linked contracten		- 2.374			- 2.374
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 158	- 36			- 194
Commissielasten	- 820	- 1.430		328	- 1.922
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 350	- 226			- 576
Personeelskosten	- 3.625	- 811	- 43	- 6	- 4.485
Overige lasten	- 2.334	- 1.030	- 153	181	- 3.336
Totale lasten	**- 72.404**	**- 19.778**	**- 966**	**1.989**	**- 91.159**
Winst voor belastingen	**3.851**	**1.851**	**- 205**	**- 54**	**5.443**
Winstbelastingen	- 692	- 390	52		- 1.030
Nettowinst over de periode	**3.159**	**1.461**	**- 153**	**- 54**	**4.413**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	10	41	11		62
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**3.149**	**1.420**	**- 164**	**- 54**	**4.351**

	2005				
	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen*	*Eliminaties*	*Totaal*
Baten					
Rentebaten	64.695	2.703	647	- 1.200	66.845
Verzekeringspremies	13	12.980		- 74	12.919
Dividenden en overige beleggingsbaten	188	736	8	- 14	918
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	71	83	7	- 4	157
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	712	493	444	- 7	1.642
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	805	16	94	- 37	878
Commissiebaten	2.894	415		- 185	3.124
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten		3.255		- 31	3.224
Overige baten	259	481	9	- 37	712
Totale baten	**69.637**	**21.162**	**1.209**	**- 1.589**	**90.419**
Lasten					
Rentelasten	- 60.042	- 505	- 813	1.133	- 60.227
Schadelasten en uitkeringen	- 6	- 11.944		162	- 11.788
Lasten inzake unit-linked contracten		- 3.709			- 3.709
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 209	- 26			- 235
Commissielasten	- 604	- 1.196		185	- 1.615
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 308	- 240			- 548
Personeelskosten	- 3.370	- 868	- 43	- 10	- 4.291
Overige lasten	- 1.919	- 942	- 37	42	- 2.856
Totale lasten	**- 66.458**	**- 19.430**	**- 893**	**1.512**	**- 85.269**
Winst voor belastingen	**3.179**	**1.732**	**316**	**- 77**	**5.150**
Winstbelastingen	- 734	- 473	43		- 1.164
Nettowinst over de periode	**2.445**	**1.259**	**359**	**- 77**	**3.986**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	11	34			45
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**2.434**	**1.225**	**359**	**- 77**	**3.941**

	2004				
	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen*	*Eliminaties*	*Totaal*
Baten					
Rentebaten	52.353	2.527	901	- 1.558	54.223
Verzekeringspremies	16	11.674		- 114	11.576
Dividenden en overige beleggingsbaten	178	680	1	- 14	845
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	47	156		1	204
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	516	669	463	- 68	1.580
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	- 914	24	- 29	- 21	- 940
Commissiebaten	2.634	265	1	- 167	2.733
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten		1.141		- 12	1.129
Overige baten	244	321	37	- 25	577
Totale baten	**55.074**	**17.457**	**1.374**	**- 1.978**	**71.927**
Lasten					
Rentelasten	- 47.827	- 539	- 1.086	1.486	- 47.966
Schadelasten en uitkeringen	- 26	- 10.887		192	- 10.721
Lasten inzake unit-linked contracten		- 1.092			- 1.092
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 208	- 172			- 380
Commissielasten	- 515	- 1.168		167	- 1.516
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 316	- 152	- 1		- 469
Personeelskosten	- 2.963	- 757	- 31	- 27	- 3.778
Overige lasten	- 2.039	- 1.039	- 64	26	- 3.116
Totale lasten	**- 53.894**	**- 15.806**	**- 1.182**	**1.844**	**- 69.038**
Winst voor belastingen	**1.180**	**1.651**	**192**	**- 134**	**2.889**
Winstbelastingen	- 201	- 369	60		- 510
Nettowinst over de periode	**979**	**1.282**	**252**	**- 134**	**2.379**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	14	10		2	26
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**965**	**1.272**	**252**	**- 136**	**2.353**

14.6 Balans van de Banksegmenten

	31 december 2006					
	Retail Banking	*Merchant Banking*	*Commercial & Private Banking*	*Overig*	*Eliminaties*	*Totaal Bankbedrijf*
Activa						
Geldmiddelen en kasequivalenten	11.628	61.253	1.766	86.159	- 140.015	20.791
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	27	70.849	87	695	- 1.023	70.635
Vorderingen op banken	29.308	217.841	30.210	164.889	- 352.835	89.413
Vorderingen op klanten	154.956	164.582	84.372	140.232	- 258.265	285.877
Beleggingen:						
- Tot einde looptijd aangehouden				*4.505*		*4.505*
- Voor verkoop beschikbaar	*225*	*74.851*	*97*	*54.981*	*- 2.336*	*127.818*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening		*3.319*	*25*	*609*	*- 418*	*3.535*
- Vastgoedbeleggingen			*516*	*139*	*- 55*	*600*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*124*	*992*	*5*	*198*		*1.319*
	349	79.162	643	60.432	- 2.809	137.777
Herverzekering en overige vorderingen	240	3.144	2.058	1.487	- 824	6.105
Materiële vaste activa	86	110	99	3.525	- 1.667	2.153
Goodwill en overige immateriële vaste activa	460	154	205	263	- 102	980
Overlopende rente en overige activa	1.268	53.181	1.716	14.743	- 9.981	60.927
Totaal activa	**198.322**	**650.276**	**121.156**	**472.425**	**- 767.521**	**674.658**
Verplichtingen						
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen		64.819	65	1.060	- 1.687	64.257
Schulden aan banken	51.852	323.773	38.834	250.974	- 488.272	177.161
Schulden aan klanten	142.120	160.772	78.219	139.691	- 260.746	260.056
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten				40		40
Schuldbewijzen	463	58.158	183	34.344	- 2.788	90.360
Achtergestelde schulden	118	1.430	395	16.332	- 4.195	14.080
Overige financieringen	25	980	264	1.297	- 388	2.178
Voorzieningen	100	152	133	794	- 462	717
Actuele en uitgestelde belastingen	103	804	113	822	- 373	1.469
Overlopende rente en overige verplichtingen	3.541	39.388	2.950	10.207	- 8.610	47.476
Totaal verplichtingen	**198.322**	**650.276**	**121.156**	**455.561**	**- 767.521**	**657.794**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders				16.666		16.666
Minderheidsbelangen				198		198
Eigen vermogen				**16.864**		**16.864**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**198.322**	**650.276**	**121.156**	**472.425**	**- 767.521**	**674.658**
Vorderingen op externe klanten	77.876	110.678	60.798	30.018		279.370
Vorderingen op interne klanten	77.080	53.904	23.574	110.214	- 258.265	6.507
Vorderingen op klanten	**154.956**	**164.582**	**84.372**	**140.232**	**- 258.265**	**285.877**
Schulden aan externe klanten	91.257	105.946	44.589	12.282		254.074
Schulden aan interne klanten	50.863	54.826	33.630	127.409	- 260.746	5.982
Schulden aan klanten	**142.120**	**160.772**	**78.219**	**139.691**	**- 260.746**	**260.056**

	31 december 2005					
	Retail Banking	*Merchant Banking*	*Commercial & Private Banking*	*Overig*	*Eliminaties*	*Totaal Bankbedrijf*
Activa						
Geldmiddelen en kasequivalenten	10.023	46.846	10.522	31.307	- 73.104	25.594
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	205	62.112	37	1.301	- 825	62.830
Vorderingen op banken	24.565	141.536	27.533	45.200	- 158.780	80.054
Vorderingen op klanten	159.311	169.360	70.979	107.670	- 229.458	277.862
Beleggingen:						
- Tot einde looptijd aangehouden [1]				*4.670*		*4.670*
- Voor verkoop beschikbaar	*28*	*73.161*	*312*	*53.659*	*- 462*	*126.698*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening		*2.094*	*26*	*349*	*- 179*	*2.290*
- Vastgoedbeleggingen			*306*	*141*	*- 45*	*402*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*170*	*788*	*43*	*253*		*1.254*
	198	76.043	687	59.072	- 686	135.314
Herverzekering en overige vorderingen [1]	181	2.711	1.790	3.853	- 1.525	7.010
Materiële vaste activa	37	107	87	2.972	- 1.185	2.018
Goodwill en overige immateriële vaste activa	14	5	167	468	- 20	634
Overlopende rente en overige activa	686	40.427	1.365	13.869	- 8.467	47.880
Totaal activa	**195.220**	**539.147**	**113.167**	**265.712**	**- 474.050**	**639.196**
Verplichtingen						
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	1	51.012	40	- 12	- 286	50.755
Schulden aan banken	52.595	235.603	43.678	88.146	- 245.242	174.780
Schulden aan klanten	138.340	162.935	67.222	100.183	- 205.395	263.285
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten				29		29
Schuldbewijzen	639	47.110	186	31.398	- 2.506	76.827
Achtergestelde schulden	79	2.396	244	11.968	- 2.197	12.490
Overige financieringen	29	417	243	4.782	- 448	5.023
Voorzieningen	94	188	128	873	- 488	795
Actuele en uitgestelde belastingen	115	661	83	772	- 322	1.309
Overlopende rente en overige verplichtingen	3.328	38.825	1.343	14.390	- 17.166	40.720
Totaal verplichtingen	**195.220**	**539.147**	**113.167**	**252.529**	**- 474.050**	**626.013**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders				12.975		12.975
Minderheidsbelangen				208		208
Eigen vermogen				**13.183**		**13.183**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**195.220**	**539.147**	**113.167**	**265.712**	**- 474.050**	**639.196**
Vorderingen op externe klanten	67.391	120.757	52.865	32.212		273.225
Vorderingen op interne klanten	91.920	48.603	18.114	75.458	- 229.458	4.637
Vorderingen op klanten	**159.311**	**169.360**	**70.979**	**107.670**	**- 229.458**	**277.862**
Schulden aan externe klanten	85.068	113.834	39.395	14.049		252.346
Schulden aan interne klanten	53.272	49.101	27.827	86.134	- 205.395	10.939
Schulden aan klanten	**138.340**	**162.935**	**67.222**	**100.183**	**- 205.395**	**263.285**

[1] *Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.*

	31 december 2004					
	Retail Banking	*Merchant Banking*	*Commercial & Private Banking*	*Overig*	*Eliminaties*	*Totaal Bankbedrijf*
Activa						
Geldmiddelen en kasequivalenten	5.898	77.912	7.639	28.073	- 94.688	24.834
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	84	69.912	67	2.354	- 12.088	60.329
Vorderingen op banken	20.055	232.672	11.491	67.466	- 268.628	63.056
Vorderingen op klanten	67.626	153.704	55.891	55.769	- 107.483	225.507
Beleggingen:						
- Tot einde looptijd aangehouden [1]				*4.721*		*4.721*
- Voor verkoop beschikbaar	*32*	*71.965*	*186*	*48.902*	*- 10.230*	*110.855*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening		*1.349*	*20*	*152*	*- 11*	*1.510*
- Vastgoedbeleggingen			*241*	*124*		*365*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*172*	*711*	*1*	*206*		*1.090*
	204	74.025	448	54.105	- 10.241	118.541
Herverzekering en overige vorderingen [1]	135	2.619	1.142	2.502	- 2.149	4.249
Materiële vaste activa	33	133	87	1.799	- 97	1.955
Goodwill en overige immateriële vaste activa	13	6	54	18		91
Overlopende rente en overige activa	29.485	164.966	4.636	45.308	- 202.539	41.856
Totaal activa	**123.533**	**775.949**	**81.455**	**257.394**	**- 697.913**	**540.418**
Verplichtingen						
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen		62.723	69	3.716	- 14.840	51.668
Schulden aan banken	35.410	342.046	28.129	112.813	- 395.141	123.257
Schulden aan klanten	84.221	159.305	38.051	40.057	- 94.977	226.657
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten				26		26
Schuldbewijzen	756	48.004	926	31.885	- 10.021	71.550
Achtergestelde schulden	38	3.151	22	9.740	- 1.889	11.062
Overige financieringen	6	1.235	249	2.052	- 166	3.376
Voorzieningen	83	109	60	346	90	688
Actuele en uitgestelde belastingen	36	739	57	1.235	- 471	1.596
Overlopende rente en overige verplichtingen	2.983	158.637	13.892	44.454	- 180.498	39.468
Totaal verplichtingen	**123.533**	**775.949**	**81.455**	**246.324**	**- 697.913**	**529.348**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders				10.879		10.879
Minderheidsbelangen				191		191
Eigen vermogen				**11.070**		**11.070**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**123.533**	**775.949**	**81.455**	**257.394**	**- 697.913**	**540.418**
Vorderingen op externe klanten	58.847	87.007	46.457	28.396		220.707
Vorderingen op interne klanten	8.779	66.697	9.434	27.373	- 107.483	4.800
Vorderingen op klanten	**67.626**	**153.704**	**55.891**	**55.769**	**- 107.483**	**225.507**
Schulden aan externe klanten	79.854	94.924	30.594	9.923		215.295
Schulden aan interne klanten	4.367	64.381	7.457	30.134	- 94.977	11.362
Schulden aan klanten	**84.221**	**159.305**	**38.051**	**40.057**	**- 94.977**	**226.657**

[1] *Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.*

14.7 Resultatenrekening van de Banksegmenten

	2006					
	Retail Banking	*Merchant Banking*	*Commercial & Private Banking*	*Overig*	*Eliminaties*	*Totaal Bankbedrijf*
Baten						
Rentebaten	9.896	68.807	4.586	14.706	- 27.798	70.197
Rentelasten	- 7.249	- 67.921	- 3.396	- 14.343	27.798	- 65.111
Rentemarge	2.647	886	1.190	363		5.086
Commissiebaten	1.801	802	929	125	- 73	3.584
Commissielasten	- 439	- 241	- 86	- 127	73	- 820
Vergoedingen en commissies, netto	1.362	561	843	- 2		2.764
Verzekeringspremies				12		12
Dividend, aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en overige beleggingsbaten	18	99	46	125	- 1	287
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	11	128	11	426		576
Overige gerealiserde en ongerealiseerde winsten en verliezen	44	910	85	300		1.339
Overige baten	724	160	327	- 861	- 90	260
Totale baten na aftrek van interestlasten	**4.806**	**2.744**	**2.502**	**363**	**- 91**	**10.324**
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 150	116	- 137	13		- 158
Nettobaten	**4.656**	**2.860**	**2.365**	**376**	**- 91**	**10.166**
Lasten						
Personeelskosten	- 1.249	- 675	- 721	- 980		- 3.625
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 38	- 8	- 42	- 262		- 350
Overige lasten	- 485	- 337	- 331	- 1.284	103	- 2.334
Schadelasten en uitkeringen				- 6		- 6
Gealloceerde lasten	- 1.370	- 409	- 406	2.197	- 12	
Totale lasten	**- 3.142**	**- 1.429**	**- 1.500**	**- 335**	**91**	**- 6.315**
Winst voor belastingen	**1.514**	**1.431**	**865**	**41**		**3.851**
Winstbelastingen	- 424	- 78	- 194	4		- 692
Nettowinst over de periode	**1.090**	**1.353**	**671**	**45**		**3.159**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen		5		5		10
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**1.090**	**1.348**	**671**	**40**		**3.149**
Netto baten van externe klanten	2.756	1.069	2.447	3.714		9.986
Netto baten intern	1.900	1.791	- 82	- 3.338	- 91	180
Netto baten	**4.656**	**2.860**	**2.365**	**376**	**- 91**	**10.166**
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 89	- 950	- 286	- 584		- 1.909

	2005					
	Retail Banking	*Merchant Banking*	*Commercial & Private Banking*	*Overig*	*Eliminaties*	*Totaal Bankbedrijf*
Baten						
Rentebaten	10.380	65.550	4.324	14.188	- 29.747	64.695
Rentelasten	- 7.913	- 64.786	- 3.293	- 13.797	29.747	- 60.042
Rentemarge	2.467	764	1.031	391		4.653
Commissiebaten	1.623	654	759	- 22	- 120	2.894
Commissielasten	- 531	- 195	- 57	59	120	- 604
Vergoedingen en commissies, netto	1.092	459	702	37		2.290
Verzekeringspremies				13		13
Dividend, aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en overige beleggingsbaten	16	114	39	107	- 17	259
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	63	318	16	353	- 38	712
Overige gerealiserde en ongerealiseerde winsten en verliezen	43	527	62	127	46	805
Overige baten	513	126	238	- 574	- 44	259
Totale baten na aftrek van interestlasten	**4.194**	**2.308**	**2.088**	**454**	**- 53**	**8.991**
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 130	107	- 153	- 33		- 209
Nettobaten	**4.064**	**2.415**	**1.935**	**421**	**- 53**	**8.782**
Lasten						
Personeelskosten	- 1.111	- 603	- 566	- 1.090		- 3.370
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 15	- 8	- 31	- 254		- 308
Overige lasten	- 370	- 356	- 246	147	- 1.094	- 1.919
Schadelasten en uitkeringen				- 6		- 6
Gealloceerde lasten	- 1.262	- 359	- 446	920	1.147	
Totale lasten	**- 2.758**	**- 1.326**	**- 1.289**	**- 283**	**53**	**- 5.603**
Winst voor belastingen	**1.306**	**1.089**	**646**	**138**		**3.179**
Winstbelastingen	- 444	- 76	- 186	- 28		- 734
Nettowinst over de periode	**862**	**1.013**	**460**	**110**		**2.445**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen		6		5		11
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**862**	**1.007**	**460**	**105**		**2.434**
Netto baten van externe klanten	2.396	1.176	2.004	3.178		8.754
Netto baten intern	1.668	1.239	- 69	- 2.757	- 53	28
Netto baten	**4.064**	**2.415**	**1.935**	**421**	**- 53**	**8.782**
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 32	- 82	- 43	- 72		- 229

	2004					
	Retail Banking	*Merchant Banking*	*Commercial & Private Banking*	*Overig*	*Eliminaties*	*Totaal Bankbedrijf*
Baten						
Rentebaten	9.493	52.102	3.700	12.180	- 25.122	52.353
Rentelasten	- 7.195	- 51.066	- 2.765	- 11.923	25.122	- 47.827
Rentemarge	2.298	1.036	935	257		4.526
Commissiebaten	1.391	702	680	207	- 346	2.634
Commissielasten	- 452	- 215	- 65	- 129	346	- 515
Vergoedingen en commissies, netto	939	487	615	78		2.119
Verzekeringspremies				16		16
Dividend, aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en overige beleggingsbaten	13	94	31	94	- 7	225
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	27	37	20	459	- 27	516
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	25	- 279	48	- 735	27	- 914
Overige baten	- 10	73	89	172	- 80	244
Totale baten na aftrek van interestlasten	**3.292**	**1.448**	**1.738**	**341**	**- 87**	**6.732**
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 121	- 48	- 65	26		- 208
Nettobaten	**3.171**	**1.400**	**1.673**	**367**	**- 87**	**6.524**
Lasten						
Personeelskosten	- 1.033	- 510	- 483	- 935	- 2	- 2.963
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 23	- 13	- 28	- 251		- 315
Overige lasten	- 291	- 386	- 281	- 35	- 1.047	- 2.040
Schadelasten en uitkeringen				- 26		- 26
Gealloceerde lasten	- 1.210	- 344	- 323	741	1.136	
Totale lasten	**- 2.557**	**- 1.253**	**- 1.115**	**- 506**	**87**	**- 5.344**
Winst voor belastingen	**614**	**147**	**558**	**- 139**		**1.180**
Winstbelastingen	- 247	120	- 137	63		- 201
Nettowinst over de periode	**367**	**267**	**421**	**- 76**		**979**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen		1	1	12		14
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**367**	**266**	**420**	**- 88**		**965**
Netto baten van externe klanten	1.954	828	1.881	1.841		6.504
Netto baten intern	1.217	572	- 208	- 1.474	- 87	20
Netto baten	**3.171**	**1.400**	**1.673**	**367**	**- 87**	**6.524**
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 110	- 10	- 59	- 10		- 189

14.8 Balans van de Verzekeringssegmenten

	31 december 2006				
	Insurance Netherlands	*Insurance Belgium*	*Insurance International*	*Eliminaties*	*Totaal*
Activa					
Geldmiddelen en kasequivalenten	1.110	663	596	- 129	2.240
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	160	36			196
Vorderingen op banken	1.177	2.262	100		3.539
Vorderingen op klanten	4.951	2.226	50	- 66	7.161
Beleggingen:					
- Voor verkoop beschikbaar	*16.059*	*33.989*	*8.956*	*- 3*	*59.001*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	*1.748*	*545*	*59*		*2.352*
- Vastgoedbeleggingen	*1.625*	*783*	*39*		*2.447*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*212*	*73*	*264*		*549*
	19.644	35.390	9.318	- 3	64.349
Beleggingen inzake unit-linked contracten	9.504	8.213	11.148		28.865
Herverzekering en overige vorderingen	1.849	662	956	- 369	3.098
Materiële vaste activa	330	1.004	35		1.369
Goodwill en overige immateriële vaste activa	429	227	625		1.281
Overlopende rente en overige activa	1.297	1.089	499	- 56	2.829
Totaal activa	**40.451**	**51.772**	**23.327**	**- 623**	**114.927**
Verplichtingen					
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	27	1			28
Schulden aan banken	1.691	4.502	341	- 1	6.533
Schulden aan klanten	12	56	126		194
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	20.234	32.880	8.688	- 80	61.722
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	9.797	8.213	11.146		29.156
Schuldbewijzen	5				5
Achtergestelde schulden	782	643	29	- 35	1.419
Overige financieringen	1.305	47	68	- 155	1.265
Voorzieningen	26	11	63		100
Actuele en uitgestelde belastingen	417	334	204		955
Overlopende rente en overige verplichtingen	2.673	1.475	713	- 352	4.509
Totaal verplichtingen	**36.969**	**48.162**	**21.378**	**- 623**	**105.886**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	3.256	3.534	1.573		8.363
Minderheidsbelangen	226	76	376		678
Eigen vermogen	**3.482**	**3.610**	**1.949**		**9.041**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**40.451**	**51.772**	**23.327**	**- 623**	**114.927**
Vorderingen op externe klanten	4.875	2.153	49		7.077
Vorderingen op interne klanten	76	73	1	- 66	84
Vorderingen op klanten	**4.951**	**2.226**	**50**	**- 66**	**7.161**
Schulden aan externe klanten	13	56	77		146
Schulden aan interne klanten	- 1		49		48
Schulden aan klanten	**12**	**56**	**126**		**194**

	31 december 2005				
	Insurance Netherlands	*Insurance Belgium*	*Insurance International*	*Eliminaties*	*Totaal*
Activa					
Geldmiddelen en kasequivalenten	677	1.014	856	- 126	2.421
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	123	276			399
Vorderingen op banken	1.195	2.282	240		3.717
Vorderingen op klanten	6.332	2.252	81	- 1.033	7.632
Beleggingen:					
- Voor verkoop beschikbaar	*14.775*	*29.867*	*8.282*		*52.924*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	*1.585*	*633*	*29*		*2.247*
- Vastgoedbeleggingen	*1.382*	*716*	*46*		*2.144*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*214*	*41*	*220*	*1*	*476*
	17.956	31.257	8.577	1	57.791
Beleggingen inzake unit-linked contracten	8.454	8.157	9.304	- 8	25.907
Herverzekering en overige vorderingen	1.729	562	1.003	- 42	3.252
Materiële vaste activa	163	983	33		1.179
Goodwill en overige immateriële vaste activa	415	208	665		1.288
Overlopende rente en overige activa	1.462	1.530	433	- 60	3.365
Totaal activa	**38.506**	**48.521**	**21.192**	**- 1.268**	**106.951**
Verplichtingen					
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	27	1	1		29
Schulden aan banken	15	3.906	877	- 15	4.783
Schulden aan klanten	92	61	87	- 8	232
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	20.345	29.703	8.163	- 103	58.108
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	8.658	8.158	9.335		26.151
Schuldbewijzen	5				5
Achtergestelde schulden	2.094	250	62	- 814	1.592
Overige financieringen	1.358	61	117	- 219	1.317
Voorzieningen	39	20	52		111
Actuele en uitgestelde belastingen	587	1.205	213		2.005
Overlopende rente en overige verplichtingen	2.738	1.175	610	- 109	4.414
Totaal verplichtingen	**35.958**	**44.540**	**19.517**	**- 1.268**	**98.747**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	2.497	3.906	1.310		7.713
Minderheidsbelangen	51	75	365		491
Eigen vermogen	**2.548**	**3.981**	**1.675**		**8.204**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**38.506**	**48.521**	**21.192**	**- 1.268**	**106.951**
Vorderingen op externe klanten	5.307	2.175	51		7.533
Vorderingen op interne klanten	1.025	77	30	- 1.033	99
Vorderingen op klanten	**6.332**	**2.252**	**81**	**- 1.033**	**7.632**
Schulden aan externe klanten	84	61	81		226
Schulden aan interne klanten	8		6	- 8	6
Schulden aan klanten	**92**	**61**	**87**	**- 8**	**232**

						31 december 2004
	Insurance Netherlands	*Insurance Belgium*	*Insurance International*	*Other Insurance*	*Eliminaties*	*Totaal*
Activa						
Geldmiddelen en kasequivalenten	716	880	1.039	251	- 9	2.877
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	87	204				291
Vorderingen op banken	1.255	2.260	14			3.529
Vorderingen op klanten	5.311	2.418	82		- 81	7.730
Beleggingen:						
- Voor verkoop beschikbaar	*13.633*	*25.251*	*4.124*		*- 2*	*43.006*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	*1.545*	*542*				*2.087*
- Vastgoedbeleggingen	*1.236*	*640*	*63*			*1.939*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*204*	*27*	*140*	*748*		*1.119*
	16.618	26.460	4.327	748	- 2	48.151
Beleggingen inzake unit-linked contracten	6.897	7.049	2.990			16.936
Herverzekering en overige vorderingen	1.857	604	626		- 35	3.052
Materiële vaste activa	173	977	28			1.178
Goodwill en overige immateriële vaste activa	424	149	8			581
Overlopende rente en overige activa	1.433	1.447	302	- 21	- 1	3.160
Totaal activa	**34.771**	**42.448**	**9.416**	**978**	**- 128**	**87.485**
Verplichtingen						
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	16					16
Schulden aan banken	768	3.319	148		- 19	4.216
Schulden aan klanten	376	87	25		- 4	484
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	19.733	26.330	4.623	- 42	- 44	50.600
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	6.986	7.048	2.999			17.033
Schuldbewijzen	6					6
Achtergestelde schulden	1.434	250	61		- 30	1.715
Overige financieringen	566	72	116			754
Voorzieningen	35	14	112	3		164
Actuele en uitgestelde belastingen	565	991	43			1.599
Overlopende rente en overige verplichtingen	2.148	1.028	499	21	- 31	3.665
Totaal verplichtingen	**32.633**	**39.139**	**8.626**	**- 18**	**- 128**	**80.252**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	2.087	3.232	790	996		7.105
Minderheidsbelangen	51	77				128
Eigen vermogen	**2.138**	**3.309**	**790**	**996**		**7.233**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**34.771**	**42.448**	**9.416**	**978**	**- 128**	**87.485**
Vorderingen op externe klanten	4.789	2.285	52			7.126
Vorderingen op interne klanten	522	133	30		- 81	604
Vorderingen op klanten	**5.311**	**2.418**	**82**		**- 81**	**7.730**
Schulden aan externe klanten	376	83	25			484
Schulden aan interne klanten		4			- 4	
Schulden aan klanten	**376**	**87**	**25**		**- 4**	**484**

14.9 Resultatenrekening van de Verzekeringssegmenten

	2006							
	Insurance Netherlands		Insurance Belgium		Insurance International		Eliminaties	Totaal Insurance
	Leven	Niet-leven	Leven	Niet-leven	Leven	Niet-leven		
Baten								
Rentebaten	1.224	147	1.326	141	222	120	- 13	3.167
Verzekeringspremies	3.437	1.944	4.353	1.253	1.357	1.739	- 34	14.049
Dividenden en overige beleggingsbaten	259	31	450	64	8	6	- 22	796
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	28	3	2		60	19		112
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	194	36	270	26	46	4		576
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	5	- 17	- 12	3	1	3		- 17
Commissiebaten	31	91	108	6	117	125		478
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	998		564		387			1.949
Overige baten	109	38	92	53	13	240	- 26	519
Totale baten	**6.285**	**2.273**	**7.153**	**1.546**	**2.211**	**2.256**	**- 95**	**21.629**
Lasten								
Rentelasten	- 280	- 59	- 184	- 25	- 12	- 18	13	- 565
Schadelasten en uitkeringen	- 3.524	- 1.191	- 5.100	- 798	- 1.259	- 1.469	35	- 13.306
Lasten inzake unit-linked contracten	- 1.286		- 532		- 556			- 2.374
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 20	- 4	- 10	- 1	1	- 2		- 36
Commissielasten	- 193	- 384	- 287	- 247	- 66	- 253		- 1.430
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 72	- 8	- 45	- 28	- 64	- 9		- 226
Personeelskosten	- 146	- 154	- 206	- 134	- 47	- 124		- 811
Overige lasten	- 251	- 176	- 259	- 145	- 90	- 156	47	- 1.030
Totale lasten	**- 5.772**	**- 1.976**	**- 6.623**	**- 1.378**	**- 2.093**	**- 2.031**	**95**	**- 19.778**
Winst voor belastingen	**513**	**297**	**530**	**168**	**118**	**225**		**1.851**
Winstbelastingen	- 101	- 78	- 93	- 48	- 10	- 60		- 390
Nettowinst over de periode	**412**	**219**	**437**	**120**	**108**	**165**		**1.461**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	7		3	1	23	7		41
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**405**	**219**	**434**	**119**	**85**	**158**		**1.420**
Totale baten van externe klanten	6.136	2.241	6.971	1.519	2.199	2.227		21.293
Totale baten intern	149	32	182	27	12	29	- 95	336
Totale baten	**6.285**	**2.273**	**7.153**	**1.546**	**2.211**	**2.256**	**- 95**	**21.629**
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 249	- 39	- 51	- 12	- 181	- 21		- 553

2005

	Insurance Netherlands		*Insurance Belgium*		*Insurance International*		*Eliminaties*	*Totaal Insurance*
	Leven	*Niet-leven*	*Leven*	*Niet-leven*	*Leven*	*Niet-leven*		
Baten								
Rentebaten	1.006	143	1.198	117	187	113	- 61	2.703
Verzekeringspremies	2.635	1.989	4.139	1.159	1.482	1.640	- 64	12.980
Dividenden en overige beleggingsbaten	249	20	394	72	11	5	- 15	736
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	25	2	2		37	17		83
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	256	72	119	9	29	8		493
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	- 8	- 2	24		2			16
Commissiebaten	35	80	88	12	96	115	- 11	415
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	1.567		1.009		679			3.255
Overige baten	120	82	66	67	12	163	- 29	481
Totale baten	**5.885**	**2.386**	**7.039**	**1.436**	**2.535**	**2.061**	**- 180**	**21.162**
Lasten								
Rentelasten	- 381	- 16	- 125	- 11	- 16	- 17	61	- 505
Schadelasten en uitkeringen	- 2.493	- 1.311	- 4.709	- 750	- 1.389	- 1.350	58	- 11.944
Lasten inzake unit-linked contracten	- 1.916		- 975		- 818			- 3.709
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 18	- 5	- 29	- 1	12	15		- 26
Commissielasten	- 144	- 400	- 180	- 214	- 54	- 215	11	- 1.196
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 76	- 9	- 50	- 30	- 69	- 6		- 240
Personeelskosten	- 183	- 164	- 216	- 153	- 45	- 106	- 1	- 868
Overige lasten	- 245	- 159	- 210	- 137	- 81	- 161	51	- 942
Totale lasten	**- 5.456**	**- 2.064**	**- 6.494**	**- 1.296**	**- 2.460**	**- 1.840**	**180**	**- 19.430**
Winst voor belastingen	**429**	**322**	**545**	**140**	**75**	**221**		**1.732**
Winstbelastingen	- 122	- 92	- 147	- 43	- 9	- 60		- 473
Nettowinst over de periode	**307**	**230**	**398**	**97**	**66**	**161**		**1.259**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	3		6	1	14	10		34
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**304**	**230**	**392**	**96**	**52**	**151**		**1.225**
Totale baten van externe klanten	5.755	2.328	6.895	1.410	2.522	2.025		20.935
Totale baten intern	130	58	144	26	13	36	- 180	227
Totale baten	**5.885**	**2.386**	**7.039**	**1.436**	**2.535**	**2.061**	**- 180**	**21.162**
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 18	- 52	- 37	- 23		- 19		- 149

2004

	Insurance Netherlands		*Insurance Belgium*		*Insurance International*		*Other Insurance*	*Eliminaties*	*Totaal insurance*
	Leven	*Niet-leven*	*Leven*	*Niet-leven*	*Leven*	*Niet-leven*			
Baten									
Rentebaten	997	145	1.056	113	87	97	35	- 3	2.527
Verzekeringspremies	2.542	2.036	3.669	1.093	398	1.417	532	- 13	11.674
Dividenden en overige beleggingsbaten	226	23	360	70	6	7	- 12		680
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	6		2		44	12	92		156
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	323	- 22	165	25	33	- 2	147		669
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	- 21	10	33	4	- 2				24
Commissiebaten		86	95	10	15	68		- 9	265
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	461		562		118				1.141
Overige baten	- 178	171	74	61	12	131	74	- 24	321
Totale baten	**4.356**	**2.449**	**6.016**	**1.376**	**711**	**1.730**	**868**	**- 49**	**17.457**
Lasten									
Rentelasten	- 334	- 38	- 79	- 11	- 7	- 11	- 63	4	- 539
Schadelasten en uitkeringen	- 2.499	- 1.544	- 4.193	- 718	- 331	- 1.210	- 408	16	- 10.887
Lasten inzake unit-linked contracten	- 338		- 525		- 229				- 1.092
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 77	- 13	- 70	- 5	- 6	- 3	2		- 172
Commissielasten	- 158	- 405	- 188	- 201	- 30	- 195		9	- 1.168
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 58	- 10	- 45	- 25	- 6	- 7	- 1		- 152
Personeelskosten	- 124	- 140	- 206	- 131	- 31	- 82	- 43		- 757
Overige lasten	- 320	- 137	- 207	- 123	- 40	- 89	- 143	20	- 1.039
Totale lasten	**- 3.908**	**- 2.287**	**- 5.513**	**- 1.214**	**- 680**	**- 1.597**	**- 656**	**49**	**- 15.806**
Winst voor belastingen	448	162	503	162	31	133	212		1.651
Winstbelastingen	- 124	- 33	- 139	- 48		- 35	10		- 369
Nettowinst over de periode	**324**	**129**	**364**	**114**	**31**	**98**	**222**		**1.282**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	4		5	1					10
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**320**	**129**	**359**	**113**	**31**	**98**	**222**		**1.272**
Totale baten van externe klanten	4.263	2.445	5.903	1.355	704	1.711	769		17.150
Totale baten intern	93	4	113	21	7	19	99	- 49	307
Totale baten	**4.356**	**2.449**	**6.016**	**1.376**	**711**	**1.730**	**868**	**- 49**	**17.457**
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 3	- 19	- 76	- 26		- 3			- 127

14.10 Balans verzekeringen: Leven en Niet-leven

	31 december 2006			
	Verzekeringen Leven	*Verzekeringen Niet-leven*	*Eliminaties*	*Totaal*
Activa				
Geldmiddelen en kasequivalenten	1.667	702	- 129	2.240
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	181	15		196
Vorderingen op banken	3.489	50		3.539
Vorderingen op klanten	7.038	189	- 66	7.161
Beleggingen:				
- Voor verkoop beschikbaar	*50.840*	*8.164*	*- 3*	*59.001*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	*2.025*	*327*		*2.352*
- Vastgoedbeleggingen	*2.339*	*108*		*2.447*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*445*	*104*		*549*
	55.649	8.703	- 3	64.349
Beleggingen inzake unit-linked contracten	28.865			28.865
Herverzekering en overige vorderingen	1.187	2.280	- 369	3.098
Materiële vaste activa	1.111	258		1.369
Goodwill en overige immateriële vaste activa	1.165	116		1.281
Overlopende rente en overige activa	2.317	568	- 56	2.829
Gealloceerde activa	- 44	44		
Totaal activa	**102.625**	**12.925**	**- 623**	**114.927**
Verplichtingen				
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	23	5		28
Schulden aan banken	6.120	414	- 1	6.533
Schulden aan klanten	72	122		194
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	53.618	8.184	- 80	61.722
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	29.156			29.156
Schuldbewijzen	5			5
Achtergestelde schulden	783	670	- 34	1.419
Overige financieringen	1.142	278	- 155	1.265
Voorzieningen	93	7		100
Actuele en uitgestelde belastingen	747	208		955
Overlopende rente en overige verplichtingen	3.794	1.068	- 353	4.509
Totaal verplichtingen	**95.553**	**10.956**	**- 623**	**105.886**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	6.456	1.907		8.363
Minderheidsbelangen	616	62		678
Eigen vermogen	**7.072**	**1.969**		**9.041**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**102.625**	**12.925**	**- 623**	**114.927**
Vorderingen op externe klanten	6.903	174		7.077
Vorderingen op klanten intern	135	15	- 66	84
Vorderingen op klanten	**7.038**	**189**	**- 66**	**7.161**
Schulden aan externe klanten	23	123		146
Schulden aan klanten intern	49	- 1		48
Schulden aan klanten	**72**	**122**		**194**

	31 december 2005			
	Verzekeringen Leven	*Verzekeringen Niet-leven*	*Eliminaties*	*Totaal*
Activa				
Geldmiddelen en kasequivalenten	1.553	994	- 126	2.421
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	378	21		399
Vorderingen op banken	3.644	73		3.717
Vorderingen op klanten	8.372	293	- 1.033	7.632
Beleggingen:				
- Voor verkoop beschikbaar	*44.683*	*8.241*		*52.924*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	*1.914*	*333*		*2.247*
- Vastgoedbeleggingen	*2.050*	*94*		*2.144*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*392*	*83*	*1*	*476*
	49.039	8.751	1	57.791
Beleggingen inzake unit-linked contracten	25.915		- 8	25.907
Herverzekering en overige vorderingen	1.496	1.798	- 42	3.252
Materiële vaste activa	892	287		1.179
Goodwill en overige immateriële vaste activa	1.161	127		1.288
Overlopende rente en overige activa	2.813	612	- 60	3.365
Totaal activa	**95.263**	**12.956**	**- 1.268**	**106.951**
Verplichtingen				
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	24	5		29
Schulden aan banken	4.099	699	- 15	4.783
Schulden aan klanten	104	136	- 8	232
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	50.341	7.870	- 103	58.108
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	26.151			26.151
Schuldbewijzen	5			5
Achtergestelde schulden	2.339	67	- 814	1.592
Overige financieringen	1.346	190	- 219	1.317
Voorzieningen	79	32		111
Actuele en uitgestelde belastingen	1.555	450		2.005
Overlopende rente en overige verplichtingen	3.502	1.021	- 109	4.414
Totaal verplichtingen	**89.545**	**10.470**	**- 1.268**	**98.747**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	5.288	2.425		7.713
Minderheidsbelangen	430	61		491
Eigen vermogen	**5.718**	**2.486**		**8.204**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**95.263**	**12.956**	**- 1.268**	**106.951**
Vorderingen op externe klanten	7.322	211		7.533
Vorderingen op klanten intern	1.050	82	- 1.033	99
Vorderingen op klanten	**8.372**	**293**	**- 1.033**	**7.632**
Schulden aan externe klanten	93	133		226
Schulden aan klanten intern	11	3	- 8	6
Schulden aan klanten	**104**	**136**	**- 8**	**232**

	31 december 2004				
	Verzekeringen Leven	*Verzekeringen Niet-leven*	*Other Insurance*	*Eliminaties*	*Totaal*
Activa					
Geldmiddelen en kasequivalenten	1.801	834	251	- 9	2.877
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden	272	19			291
Vorderingen op banken	3.477	52			3.529
Vorderingen op klanten	7.407	404		- 81	7.730
Beleggingen:					
- Voor verkoop beschikbaar	*35.781*	*7.227*		*- 2*	*43.006*
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	*1.709*	*378*			*2.087*
- Vastgoedbeleggingen	*1.801*	*138*			*1.939*
- Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	*299*	*72*	*748*		*1.119*
	39.590	7.815	748	- 2	48.151
Beleggingen inzake unit-linked contracten	16.936				16.936
Herverzekering en overige vorderingen	1.200	1.887		- 35	3.052
Materiële vaste activa	889	289			1.178
Goodwill en overige immateriële vaste activa	522	59			581
Overlopende rente en overige activa	2.718	464	- 21	- 1	3.160
Totaal activa	**74.812**	**11.823**	**978**	**- 128**	**87.485**
Verplichtingen					
Voor handelsdoeleinden aangehouden verplichtingen	16				16
Schulden aan banken	4.015	220		- 19	4.216
Schulden aan klanten	376	112		- 4	484
Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten	43.327	7.359	- 42	- 44	50.600
Verplichtingen inzake unit-linked contracten	17.033				17.033
Schuldbewijzen	5	1			6
Achtergestelde schulden	1.683	62		- 30	1.715
Overige financieringen	484	270			754
Voorzieningen	124	37	3		164
Actuele en uitgestelde belastingen	1.328	271			1.599
Overlopende rente en overige verplichtingen	2.507	1.168	21	- 31	3.665
Totaal verplichtingen	**70.898**	**9.500**	**- 18**	**- 128**	**80.252**
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	3.800	2.309	996		7.105
Minderheidsbelangen	114	14			128
Eigen vermogen	**3.914**	**2.323**	**996**		**7.233**
Totaal verplichtingen en eigen vermogen	**74.812**	**11.823**	**978**	**- 128**	**87.485**
Vorderingen op externe klanten	6.756	370			7.126
Vorderingen op klanten intern	651	34		- 81	604
Vorderingen op klanten	**7.407**	**404**		**- 81**	**7.730**
Schulden aan externe klanten	376	108			484
Schulden aan klanten intern		4		- 4	
Schulden aan klanten	**376**	**112**		**- 4**	**484**

14.11 Resultatenrekening verzekeringen: Leven en Niet-leven

	2006			
	Leven	*Niet-leven*	*Eliminaties*	*Totaal*
Baten				
Rentebaten	2.772	408	- 13	3.167
Verzekeringspremies	9.147	4.936	- 34	14.049
Dividenden en overige beleggingsbaten	717	101	- 22	796
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	90	22		112
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	510	66		576
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	- 6	- 11		- 17
Commissiebaten	256	222		478
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	1.949			1.949
Overige baten	214	331	- 26	519
Totale baten	**15.649**	**6.075**	**- 95**	**21.629**
Lasten				
Rentelasten	- 476	- 102	13	- 565
Schadelasten en uitkeringen	- 9.883	- 3.458	35	- 13.306
Lasten inzake unit-linked contracten	- 2.374			- 2.374
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 29	- 7		- 36
Commissielasten	- 546	- 884		- 1.430
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 181	- 45		- 226
Personeelskosten	- 399	- 412		- 811
Overige lasten	- 600	- 477	47	- 1.030
Totale lasten	**- 14.488**	**- 5.385**	**95**	**- 19.778**
Winst voor belastingen	**1.161**	**690**		**1.851**
Winstbelastingen	- 204	- 186		- 390
Nettowinst over de periode	**957**	**504**		**1.461**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	33	8		41
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**924**	**496**		**1.420**
Totale baten van externe klanten	15.306	5.987		21.293
Totale baten intern	343	88	- 95	336
Totale baten	**15.649**	**6.075**	**- 95**	**21.629**
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 481	- 72		- 553

	2005			
	Leven	*Niet-leven*	*Eliminaties*	*Totaal*
Baten				
Rentebaten	2.391	373	- 61	2.703
Verzekeringspremies	8.256	4.788	- 64	12.980
Dividenden en overige beleggingsbaten	654	97	- 15	736
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	64	19		83
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	404	89		493
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	18	- 2		16
Commissiebaten	219	207	- 11	415
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	3.255			3.255
Overige baten	198	312	- 29	481
Totale baten	**15.459**	**5.883**	**- 180**	**21.162**
Lasten				
Rentelasten	- 522	- 44	61	- 505
Schadelasten en uitkeringen	- 8.591	- 3.411	58	- 11.944
Lasten inzake unit-linked contracten	- 3.709			- 3.709
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 35	9		- 26
Commissielasten	- 378	- 829	11	- 1.196
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 195	- 45		- 240
Personeelskosten	- 444	- 423	- 1	- 868
Overige lasten	- 536	- 457	51	- 942
Totale lasten	**- 14.410**	**- 5.200**	**180**	**- 19.430**
Winst voor belastingen	**1.049**	**683**		**1.732**
Winstbelastingen	- 278	- 195		- 473
Nettowinst over de periode	**771**	**488**		**1.259**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	23	11		34
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**748**	**477**		**1.225**
Totale baten van externe klanten	15.172	5.763		20.935
Totale baten intern	287	120	- 180	227
Totale baten	**15.459**	**5.883**	**- 180**	**21.162**
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 55	- 94		- 149

	2004				
	Leven	*Niet-leven*	*Other Insurance*	*Eliminaties*	*Totaal*
Baten					
Rentebaten	2.140	355	35	- 3	2.527
Verzekeringspremies	6.609	4.546	532	- 13	11.674
Dividenden en overige beleggingsbaten	592	100	- 12		680
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	52	12	92		156
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	521	1	147		669
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	10	14			24
Commissiebaten	110	164		- 9	265
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	1.141				1.141
Overige baten	- 92	363	74	- 24	321
Totale baten	**11.083**	**5.555**	**868**	**- 49**	**17.457**
Lasten					
Rentelasten	- 419	- 60	- 63	3	- 539
Schadelasten en uitkeringen	- 7.023	- 3.472	- 408	16	- 10.887
Lasten inzake unit-linked contracten	- 1.092				- 1.092
Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen	- 153	- 21	2		- 172
Commissielasten	- 377	- 800		9	- 1.168
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	- 109	- 43	- 1	1	- 152
Personeelskosten	- 361	- 353	- 43		- 757
Overige lasten	- 567	- 349	- 143	20	- 1.039
Totale lasten	**- 10.101**	**- 5.098**	**- 656**	**49**	**- 15.806**
Winst voor belastingen	**982**	**457**	**212**		**1.651**
Winstbelastingen	- 263	- 116	10		- 369
Nettowinst over de periode	**719**	**341**	**222**		**1.282**
Nettowinst toewijsbaar aan de minderheidsbelangen	9	1			10
Nettowinst toewijsbaar aan de aandeelhouders	**710**	**340**	**222**		**1.272**
Totale baten van externe klanten	10.870	5.511	769		17.150
Totale baten intern	213	44	99	- 49	307
Totale baten	**11.083**	**5.555**	**868**	**- 49**	**17.457**
Overige niet-geldelijke lasten anders dan afschrijvingen	- 79	- 48			- 127

14.12 Geografische segmentatie

De activiteiten van de Fortis groep worden wereldwijd aangestuurd op basis van de gedefinieerde bank en verzekeringssegmenten. In de volgende tabel worden de financiële kerngegevens per regio weergegeven, gebaseerd op de plaats van vestiging van de Fortis maatschappij die de transactie is aangegaan.

	Netto winst	*Totale baten*	*Aantal werknemers*	*Totale activa*
31 december 2006				
Benelux	3.451	81.199	38.169	637.068
Overige Europese landen	646	7.323	16.481	81.341
Noord Amerika	135	4.424	1.016	43.481
Azië	102	3.589	1.177	12.211
Overige landen	17	67	43	1.128
Totaal	**4.351**	**96.602**	**56.886**	**775.229**
31 december 2005				
Benelux	3.326	78.921	37.814	612.254
Overige Europese landen	495	6.193	14.736	55.520
Noord Amerika	82	2.787	780	48.184
Azië	31	2.448	872	12.215
Overige landen	7	70	43	821
Totaal	**3.941**	**90.419**	**54.245**	**728.994**
31 december 2004				
Benelux	1.753	65.155	39.244	535.777
Overige Europese landen	286	3.498	8.123	33.128
Noord Amerika	202	2.168	653	36.204
Azië	104	1.018	795	8.009
Overige landen	8	88	44	967
Totaal	**2.353**	**71.927**	**48.859**	**614.085**

Toelichting op de balans

15 Geldmiddelen en kasequivalenten

Onder Geldmiddelen en kasequivalenten zijn begrepen direct beschikbare kasgelden, vrij beschikbare tegoeden bij Centrale Banken alsmede andere financiële instrumenten met een looptijd van minder dan drie maanden, na de datum van verkrijging. De Geldmiddelen en kasequivalenten bestaan per 31 december uit:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Geldmiddelen	586	4		590
Bedragen bij centrale banken, anders dan verplichte reservedeposito's en onmiddellijk omzetbaar in geldmiddelen	322			322
Vorderingen op banken	14.224	1.843	- 1.299	14.768
Vorderingen op klanten, rekeningen-courant	3.932		- 983	2.949
Overige	1.728	393	- 336	1.785
Totaal	**20.792**	**2.240**	**- 2.618**	**20.414**
Bestaande maar niet gerapporteerde bijzondere waardeverminderingen (IBNR)	- 1			- 1
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	**20.791**	**2.240**	**- 2.618**	**20.413**
31 december 2005				
Geldmiddelen	544	87		631
Bedragen bij centrale banken, anders dan verplichte reservedeposito's en onmiddellijk omzetbaar in geldmiddelen	1.360			1.360
Vorderingen op banken	15.404	2.304	- 1.707	16.001
Vorderingen op klanten, rekeningen-courant	5.540		- 3.655	1.885
Overige	2.746	30	- 831	1.945
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	**25.594**	**2.421**	**- 6.193**	**21.822**
31 december 2004				
Geldmiddelen	570	543		1.113
Bedragen bij centrale banken, anders dan verplichte reservedeposito's en onmiddellijk omzetbaar in geldmiddelen	1.484			1.484
Vorderingen op banken	20.487	1.850	- 1.730	20.607
Overige	2.293	484	- 961	1.816
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	**24.834**	**2.877**	**- 2.691**	**25.020**

De gemiddelde boekwaarde van de Geldmiddelen en kasequivalenten bedroeg voor 2006 EUR 23.115 miljoen (2005: EUR 26.784 miljoen; 2004: EUR 30.372 miljoen). Het gemiddelde rentepercentage bedroeg voor 2006 2,9 % (2005: 1,9 %; 2004: 2,3%).

16 Activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

16.1 Activa aangehouden voor handelsdoeleinden

De Activa aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december zijn als volgt samengesteld:

	Bankbedrijf	*Verzekerings bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Handelsportefeuille effecten:				
Kortlopend overheids- en gelijkgestelde papieren	2.533			2.533
Obligaties:				
- Overheidsobligaties	7.354			7.354
- Ondernemingsobligaties	7.631		- 254	7.377
- Obligaties gedekt door hypotheek	2.254			2.254
- Obligaties gedekt door overige activa	2.681			2.681
Aandelen	26.533		- 160	26.373
Totaal portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden	**48.986**		**- 414**	**48.572**
Afgeleide financiële instrumenten:				
Niet op een beurs verhandeld (OTC)	21.028	184	- 202	21.010
Op een beurs verhandeld	523	12		535
Totaal afgeleide financiële instrumenten	**21.551**	**196**	**- 202**	**21.545**
Overige activa aangehouden voor handelsdoeleinden	98			98
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	**70.635**	**196**	**- 616**	**70.215**
31 december 2005				
Handelsportefeuille effecten:				
Kortlopend overheids- en gelijkgestelde papieren	934			934
Obligaties:				
- Overheidsobligaties	7.371	45		7.416
- Ondernemingsobligaties	8.828	46	- 170	8.704
- Obligaties gedekt door hypotheek	2.673			2.673
- Obligaties gedekt door overige activa	1.177			1.177
Aandelen	17.951	159	- 123	17.987
Totaal portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden	**38.934**	**250**	**- 293**	**38.891**
Afgeleide financiële instrumenten:				
Niet op een beurs verhandeld	23.715	109	- 192	23.632
Op een beurs verhandeld	156	40	- 39	157
Totaal afgeleide financiële instrumenten	**23.871**	**149**	**- 231**	**23.789**
Overige activa aangehouden voor handelsdoeleinden	25			25
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	**62.830**	**399**	**- 524**	**62.705**
31 december 2004				
Handelsportefeuille effecten:				
Kortlopend overheids- en gelijkgestelde papieren	4.503			4.503
Obligaties:				
- Overheidsobligaties	7.494	45		7.539
- Ondernemingsobligaties	6.668	49		6.717
- Obligaties gedekt door hypotheek	2.228			2.228
- Obligaties gedekt door overige activa	1.200			1.200
Aandelen	15.836	80	- 122	15.794
Totaal portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden	**37.929**	**174**	**- 122**	**37.981**
Afgeleide financiële instrumenten:				
Niet op een beurs verhandeld	22.077	91	- 179	21.989
Op een beurs verhandeld	303	26	1	330
Totaal afgeleide financiële instrumenten	**22.380**	**117**	**- 178**	**22.319**
Overige activa aangehouden voor handelsdoeleinden	20			20
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	**60.329**	**291**	**- 300**	**60.320**

In 2006 is van de Activa aangehouden voor handelsdoeleinden EUR 75 miljoen (2005: EUR 5 miljoen; 2004: EUR 5 miljoen) als onderpand gegeven voor verplichtingen. Nadere informatie over de afgeleide financiële instrumenten is opgenomen in noot 34.

16.2 Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

De Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden zijn per 31 december als volgt samengesteld:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Shortpositie effecten	39.922			39.922
Afgeleide financiële instrumenten				
Niet op een beurs verhandeld (OTC)	24.015	28	22	24.065
Op een beurs verhandeld	320		1	321
Totaal afgeleide financiële instrumenten	24.335	28	23	24.386
Overige verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden				
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	**64.257**	**28**	**23**	**64.308**
31 december 2005				
Shortpositie effecten	25.453		- 1	25.452
Afgeleide financiële instrumenten				
Niet op een beurs verhandeld (OTC)	24.870	28	- 221	24.677
Op een beurs verhandeld	125	1		126
Totaal afgeleide financiële instrumenten	24.995	29	- 221	24.803
Overige verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	307			307
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	**50.755**	**29**	**- 222**	**50.562**
31 december 2004				
Shortpositie effecten	24.098			24.098
Afgeleide financiële instrumenten				
Niet op een beurs verhandeld (OTC)	27.084	15	- 201	26.898
Op een beurs verhandeld	171	1		172
Totaal afgeleide financiële instrumenten	27.255	16	- 201	27.070
Overige verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	315			315
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	**51.668**	**16**	**- 201**	**51.483**

16.3 Waarderingstechnieken

Voor de bepaling van de reële waarde van de handelsportefeuille effecten per 31 december zijn de volgende waarderingstechnieken toegepast:

	2006	*2005*	*2004*
Portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden:			
Reële waarden onderbouwd door waarneembare marktgegevens	46.309	37.515	33.844
Reële waarden verkregen door waarderingstechniek	2.263	1.376	4.137
Totaal	**48.572**	**38.891**	**37.981**
Shortpositie effecten:			
Reële waarden onderbouwd door waarneembare marktgegevens	39.921	25.451	24.047
Reële waarden verkregen door waarderingstechniek	1	1	51
Totaal	**39.922**	**25.452**	**24.098**

In noot 35 wordt een nadere toelichting gegeven op de berekening van de reële waarden.

17 Vorderingen op banken

Op 31 december zijn de Vorderingen op banken als volgt samengesteld:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Rentedragende deposito's	4.964	292	- 202	5.054
Leningen en voorschotten	5.613	846	- 229	6.230
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	49.592			49.592
Effectenleentransacties	24.425	2.247	- 2.247	24.425
Verplicht aangehouden reserves bij centrale banken	4.603			4.603
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	101			101
Overige	139	154	- 143	150
Fair value adjustments from hedge accounting	1			1
Totaal	**89.438**	**3.539**	**- 2.821**	**90.156**
Minus bijzondere waardeverminderingen:				
- specifieke kredietrisico's	- 17			- 17
- bestaande maar niet gerapporteerde (IBNR)	- 8			- 8
Vorderingen op banken	**89.413**	**3.539**	**- 2.821**	**90.131**
31 december 2005				
Rentedragende deposito's	4.159	356	- 125	4.390
Leningen en voorschotten	2.283	951	- 246	2.988
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	55.831			55.831
Effectenleentransacties	13.785	2.262	- 2.262	13.785
Verplicht aangehouden reserves bij centrale banken	2.179			2.179
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	1.478			1.478
Overige	371	148	- 136	383
Totaal	**80.086**	**3.717**	**- 2.769**	**81.034**
Minus bijzondere waardeverminderingen:				
- specifieke kredietrisico's	- 18			- 18
- bestaande maar niet gerapporteerde (IBNR)	- 14			- 14
Vorderingen op banken	**80.054**	**3.717**	**- 2.769**	**81.002**
31 december 2004				
Rentedragende deposito's	5.812	14	- 10	5.816
Leningen en voorschotten	2.063	1.126		3.189
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	42.497			42.497
Effectenleentransacties	9.724	2.249	- 2.249	9.724
Verplicht aangehouden reserves bij centrale banken	2.004			2.004
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	121			121
Overige	880	140	- 129	891
Totaal	**63.101**	**3.529**	**- 2.388**	**64.242**
Minus bijzondere waardeverminderingen:				
- specifieke kredietrisico's	- 16			- 16
- bestaande maar niet gerapporteerde (IBNR)	- 29			- 29
Vorderingen op banken	**63.056**	**3.529**	**- 2.388**	**64.197**

De gemiddeld gedurende het jaar uitstaande Vordering op banken bedroeg voor 2006 EUR 85.111 miljoen (2005: EUR 92.438 miljoen; 2004: EUR 71.891 miljoen). Het gemiddelde rentepercentage bedroeg 4,0% over 2006 (2005: 3,6%; 2004: 4,1%).

In het kader van het monetaire beleid moeten de bankonderdelen verplicht bedragen op deposito zetten bij de centrale banken in de landen waar Fortis actief is. Samen met het bedrag dat onder Geldmiddelen en kasequivalenten is verantwoord, bedraagt het totale tegoed dat bij centrale banken wordt aangehouden EUR 4.925 miljoen (2005: EUR 3.539 miljoen; 2004: EUR 3.488 miljoen). Het gedurende 2006 gemiddeld uitstaande tegoed bij centrale banken (Geldmiddelen en kasequivalenten + Vorderingen op banken) bedroeg EUR 5.001 miljoen (2005: EUR 4.764 miljoen; 2004: EUR 4.956 miljoen).

Fortis heeft in het segment Merchant Banking bepaalde specifieke financiële activa verantwoord als onderdeel van Vorderingen op banken tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Binnen de gedefinieerde beleggingsstrategieën van Merchant Banking worden financiële activa en verplichtingen, waaronder derivaten, samengevoegd in specifieke portefeuilles waarvan de performance en de risico's op basis van reële waarde worden beheerd en geëvalueerd.

Er is geen significant verschil tussen de boekwaarde van Activa tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening en het kredietrisico dat aan deze activa is verbonden.

Bijzondere waardeverminderingen van Vorderingen op banken

Het verloop van de bijzondere waardeverminderingen van Vorderingen op banken is als volgt:

	2006		*2005*	
	Specifiek kredietrisico	*IBNR*	*Specifiek kredietrisico*	*IBNR*
Balans per 1 januari	**18**	**14**	**16**	**29**
Toename bijzondere waardeverminderingen	4	4	1	9
Vrijval bijzondere waardeverminderingen	- 1	- 10	- 2	- 11
Afschrijvingen van oninbare leningen			1	
Omrekeningsverschillen en overige aanpassingen	- 4		2	- 13
Balans per 31 december	**17**	**8**	**18**	**14**

In noot 7 zijn de details van de bijzondere waardeverminderingen inzake Specifiek kredietrisico en Bestaande maar niet gerapporteerde (IBNR) nader beschreven.

18 Vorderingen op klanten

De Vorderingen op klanten zijn per 31 december als volgt:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Overheid en officiële instellingen	5.313	463		5.776
Hypothecaire leningen	89.322	4.228		93.550
Leningen voor particuliere doeleinden	10.226	172		10.398
Leningen voor zakelijke doeleinden	110.650	1.760	- 931	111.479
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	37.649		- 1.852	35.797
Effectenleentransacties	22.091		- 3.736	18.355
Polisbeleningen		116		116
Financiële leasevorderingen	10.000	70		10.070
Factoring	1.532			1.532
Overige leningen	548	421	- 60	909
Voor verkoop beschikbare leningen	28			28
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	1.358			1.358
Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting	- 639			- 639
Totaal	**288.078**	**7.230**	**- 6.579**	**288.729**
Minus bijzondere waardeverminderingen:				
- specifieke kredietrisico's	- 1.876	- 69		- 1.945
- bestaande maar niet gerapporteerde (IBNR)	- 325			- 325
Netto vorderingen op klanten	**285.877**	**7.161**	**- 6.579**	**286.459**
31 december 2005				
Overheid en officiële instellingen	7.781	573	1	8.355
Hypothecaire leningen	80.098	4.463		84.561
Leningen voor particuliere doeleinden	9.431	387		9.818
Leningen voor zakelijke doeleinden	93.646	1.662	- 1.042	94.266
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	61.074		- 1.417	59.657
Effectenleentransacties	17.307	1	- 2.200	15.108
Polisbeleningen		119		119
Financiële leasevorderingen	7.825	71		7.896
Factoring	1.181			1.181
Overige leningen	530	441	- 77	894
Voor verkoop beschikbare leningen	56			56
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	1.139			1.139
Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting	165			165
Totaal	**280.233**	**7.717**	**- 4.735**	**283.215**
Minus bijzondere waardeverminderingen:				
- specifieke kredietrisico's	- 2.064	- 85		- 2.149
- bestaande maar niet gerapporteerde (IBNR)	- 307			- 307
Netto vorderingen op klanten	**277.862**	**7.632**	**- 4.735**	**280.759**
31 december 2004				
Overheid en officiële instellingen	5.975	678	1	6.654
Hypothecaire leningen	72.407	4.472		76.879
Leningen voor particuliere doeleinden	8.815	228		9.043
Leningen voor zakelijke doeleinden	77.566	1.765	- 2.109	77.222
Omgekeerde terugkoopovereenkomsten	36.935		- 1.007	35.928
Effectenleentransacties	18.191		- 2.200	15.991
Polisbeleningen		122		122
Financiële leasevorderingen	6.342	71		6.413
Factoring	938			938
Overige leningen	414	465	- 88	791
Voor verkoop beschikbare leningen				
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	544			544
Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting				
Totaal	**228.127**	**7.801**	**- 5.403**	**230.525**
Minus bijzondere waardeverminderingen:				
- specifieke kredietrisico's	- 2.327	- 71		- 2.398
- bestaande maar niet gerapporteerde (IBNR)	- 293			- 293
Netto vorderingen op klanten	**225.507**	**7.730**	**- 5.403**	**227.834**

De gemiddeld gedurende het jaar uitstaande Vordering op klanten bedroeg voor 2006 EUR 292.009 miljoen (2005: EUR 245.392 miljoen; 2004: EUR 215.052 miljoen). Het gemiddelde rentepercentage bedroeg 5,4% over 2006 (2005: 5,5%; 2004: 4,6%).

Leningen die zijn aangemerkt als beschikbaar voor verkoop, betreffen leningen die worden aangekocht op de secundaire markt en vervolgens worden gesecuritiseerd en verkocht.

Fortis heeft in het segment Merchant Banking bepaalde financiële activa verantwoord als onderdeel van Vorderingen op klanten met verwerking van de verandering in de reële waarde in de resultatenrekening. Specifiek geselecteerde inflatie-geïndexeerde kredietcontracten met overheidstegenpartijen worden verantwoord tegen reële waarde met verwerking van de verandering in de reële waarde in de resultatenrekening, waardoor een potentiële administratieve mismatch tussen de verantwoording van enerzijds de renteswap en overige betrokken derivaten en anderzijds kredieten, die voorheen werden geboekt tegen kostprijs minus afschrijving, wordt vermeden.

Enkele gestructureerde leningen en contracten, met inbegrip van derivaten, worden eveneens verantwoord tegen Reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening ter voorkoming van een potentiële administratieve mismatch. De geamortiseerde kostprijs van activa gehouden Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening bedraagt op 31 december 2006 EUR 1.328 miljoen (2005: EUR 1.057 miljoen; 2004: EUR 507 miljoen).

Fortis dekt op portefeuillebasis (macro hedging) het renterisico van hypotheken met vaste rente af door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten, voornamelijk renteswaps.

Door de afdekking wordt de volatiliteit van veranderingen in de netto contante waarde van het afgedekte item als gevolg van veranderingen in de relevante benchmark rentecurve gecompenseerd door hier tegenover de veranderingen in de netto contante waarde van het afgeleide financiële instrument, dat is gebruikt voor afdekking, te stellen.

De afgedekte hypotheken zijn hypotheken met bij de hypotheekverstrekking vastgelegde aflossingstermijnen en vaste rente. Deze hypotheken hebben de volgende kenmerken:

- luidend in lokale valuta (euro)
- een vaste looptijd of datum van renteherziening
- vooraf vastgelegde aflossingstermijnen
- vaste rentebetalingsdata
- geen renteopties of besloten derivaten
- verantwoording op basis van amortisatie van de hoofdsom.

Hypotheken met deze kenmerken vormen de portefeuille waarop de afdekking plaatsvindt (reële waarde afdekking door een portfolio afdekking van interest risico of ‘macro hedge’). Binnen deze portefeuille van vastrentende hypotheken kunnen meerdere groepen van hypotheken worden aangemerkt als af te dekken item. Hypotheken die zijn opgenomen in een qua renterisico te hedgen portefeuille moeten de af te dekken risicokenmerken delen.

Als de kasstromen van een notionele swap in een bepaalde maand groter zijn dan 95% van de verwachte hypotheek-kasstromen dan worden de verwachte maandelijkse hypotheekkasstromen aan beide kanten van de swap kasstroom aangemerkt als afgedekte items tot alle notionele swap kasstromen gematched zijn.

De hypotheekkasstromen worden gealloceerd aan maandelijkse looptijdsegmenten (buckets) op basis van de verwachte renteherzieningsdatum.

Fortis schat de renteherzieningsdata met gebruik van een constant vooruitbetalingstarief, dat wordt toegepast op de contractuele kasstromen en de renteherzieningsdata van de hypotheekportefeuille.

De afdekkingsinstrumenten zijn ‘plain vanilla’ renteswaps gesloten met externe tegenpartijen tegen de ten tijde van de transactie geldende markttarieven.

De wijzigingen in de reële waarde van de hypotheken die toerekenbaar zijn aan het afgedekte renterisico worden opgenomen in de lijn Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting ten einde de boekwaarde van de lening aan te passen. Het verschil tussen de reële waarde en de boekwaarde van de afgedekte hypotheken ten tijde van het ontstaan van de afdekking wordt geamortiseerd over de resterende looptijd van het afgedekte item en wordt eveneens verantwoord in de lijn Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting.

Financiële leasevorderingen

De Financiële leasevorderingen zijn per 31 december als volgt:

	Minimum lease betalingen			*Contante waarde van de minimaal te ontvangen lease betalingen*		
	2006	*2005*	*2004*	*2006*	*2005*	*2004*
Bruto investeringen in financiële lease:						
Tot 3 maanden	1.954	1.380	507	1.836	1.297	447
3 maanden tot 1 jaar	2.728	1.769	1.335	2.462	1.559	1.185
1 jaar tot 5 jaar	5.528	4.253	2.917	4.791	3.642	2.460
Meer dan 5 jaar	1.531	1.723	2.614	981	1.398	2.321
Totaal	**11.741**	**9.125**	**7.373**	**10.070**	**7.896**	**6.413**
Onverdiende (toekomstige) financiële lease opbrengsten	1.671	1.229	960			

De opbrengsten uit financiële lease overeenkomsten die verantwoord zijn in de resultatenrekening bedragen EUR 515 miljoen over 2006 (2005: 403 miljoen; 2004: EUR 323 miljoen).

Bijzondere waardeverminderingen van Vorderingen op klanten

De volgende tabel toont de bijzondere waardeverminderingen van Vorderingen op klanten.

	2006		*2005*	
	Specifiek kredietrisico	*IBNR*	*Specifiek kredietrisico*	*IBNR*
Balans per 1 januari	**2.149**	**307**	**2.398**	**293**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	23	6	46	22
Toename van bijzondere waardeveranderingen	712	90	891	61
Vrijval van bijzondere waardeverminderingen	- 551	- 73	- 694	- 87
Afschrijvingen van oninbare leningen	- 333		- 496	- 7
Omrekeningsverschillen en overige aanpassingen	- 55	- 5	4	25
Balans per 31 december	**1.945**	**325**	**2.149**	**307**

In noot 7 zijn de details van de bijzondere waardeverminderingen inzake Specifiek kredietrisico en Bestaande maar niet gerapporteerde (IBNR) nader beschreven.

Ultimo 2006 heeft Fortis voor een reële waarde van EUR 31 miljoen (2005: EUR 32 miljoen; 2004: EUR 27 miljoen) aan onroerend goed in zijn bezit in verband met het niet nakomen van betalingsverplichtingen op hypotheekleningen. Fortis heeft dit onroerend goed verkregen door middel van hypothecaire executie en heeft de intentie dit onroerend goed in 2007 te verkopen.

De bijzondere waardeverminderingen op Vorderingen inzake financiële leaseovereenkomsten opgenomen in de bovengenoemde tabel bedragen EUR 23 miljoen per 31 december 2006 (2005: EUR 9 miljoen; 2004: EUR 18 miljoen).

19 Beleggingen

De samenstelling van de Beleggingen per 31 december is als volgt:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Beleggingen				
- Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	4.505			4.505
- Voor verkoop beschikbaar	127.895	59.248	- 391	186.752
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	3.535	2.352	713	6.600
- Vastgoedbeleggingen	605	2.504		3.109
- Beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	1.319	549	- 14	1.854
Totaal bruto	**137.859**	**64.653**	**308**	**202.820**
Bijzondere waardeverminderingen:				
- op beleggingen voor verkoop beschikbaar	- 77	- 247		- 324
- op vastgoedbeleggingen	- 5	- 57		- 62
Totaal bijzondere waardeverminderingen	**- 82**	**- 304**		**- 386**
Totaal	**137.777**	**64.349**	**308**	**202.434**
31 december 2005				
Beleggingen				
- Tot einde looptijd aangehouden beleggingen [1)]	4.670			4.670
- Voor verkoop beschikbaar	126.815	53.241	- 602	179.454
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	2.290	2.247	590	5.127
- Vastgoedbeleggingen	405	2.207		2.612
- Beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	1.254	476	- 24	1.706
Totaal bruto	**135.434**	**58.171**	**- 36**	**193.569**
Bijzondere waardeverminderingen:				
- op beleggingen voor verkoop beschikbaar	- 117	- 317		- 434
- op vastgoedbeleggingen	- 3	- 63		- 66
Totaal bijzondere waardeverminderingen	**- 120**	**- 380**		**- 500**
Totaal	**135.314**	**57.791**	**- 36**	**193.069**
31 december 2004				
Beleggingen				
- Tot einde looptijd aangehouden beleggingen [1)]	4.721			4.721
- Voor verkoop beschikbaar	110.956	43.460	- 318	154.098
- Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	1.510	2.087	- 206	3.391
- Vastgoedbeleggingen	369	1.991		2.360
- Beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	1.090	1.119		2.209
Totaal bruto	**118.646**	**48.657**	**- 524**	**166.779**
Bijzondere waardeverminderingen:				
- op beleggingen voor verkoop beschikbaar	- 102	- 453		- 555
- op vastgoedbeleggingen	- 3	- 53		- 56
Totaal bijzondere waardeverminderingen	**- 105**	**- 506**		**- 611**
Totaal	**118.541**	**48.151**	**- 524**	**166.168**

[1)] *Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.*

19.1 Beleggingen aangehouden tot einde looptijd

De geamortiseerde kostprijs en de reële waarde van de Beleggingen aangehouden tot einde looptijd zijn per 31 december als volgt:

	2006		2005		2004	
	Boek-waarde	Reële waarde	Boek-waarde	Reële waarde	Boek-waarde	Reële waarde
Overheidsobligaties	4.211	4.340	4.283	4.434	4.333	4.548
Obligaties uitgegeven door ondernemingen	294	302	387	407	388	408
Totaal beleggingen aangehouden tot einde looptijd	**4.505**	**4.642**	**4.670**	**4.841**	**4.721**	**4.956**

De Beleggingen aangehouden tot einde looptijd hebben volledig betrekking op het banksegment. Per 31 december 2006, 2005 en 2004 waren er geen bijzondere waardeverminderingen op Beleggingen aangehouden tot einde looptijd.

19.2 Beleggingen beschikbaar voor verkoop

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs alsmede de hieraan gerelateerde positieve en negatieve bruto herwaarderingen van de Beleggingen beschikbaar voor verkoop zijn per 31 december als volgt:

	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Positieve bruto herwaarderingen	Negatieve bruto herwaarderingen	Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting	Bijzondere waarde-vermindering	Reële waarden
31 december 2006						
Kortlopend overheidspapier en overig verdisconteerbaar papier	895					895
Overheidsobligaties	91.063	1.158	- 262	- 281	- 4	91.674
Obligaties uitgegeven door de onderneming	43.913	479	- 286	- 19	- 1	44.086
Obligaties gedekt door hypotheek	10.457	28	- 3	- 6		10.476
Obligaties gedekt door overige activa	25.021	82	- 14	- 5	- 7	25.077
Private equities en durfkapitaal	225	119	- 9		- 20	315
Overige aandelen	9.645	3.324	- 37	- 5	- 266	12.661
Overige beleggingen	1.056	214			- 26	1.244
Totaal	**182.275**	**5.404**	**- 611**	**- 316**	**- 324**	**186.428**

	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Positieve bruto herwaarderingen	Negatieve bruto herwaarderingen	Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting	Bijzondere waarde-vermindering	Reële waarden
31 december 2005						
Kortlopend overheidspapier en overig verdisconteerbaar papier	504	1	- 1			504
Overheidsobligaties	91.210	3.827	- 122	- 75	- 5	94.835
Obligaties uitgegeven door de onderneming	39.037	1.275	- 154	29	- 5	40.182
Obligaties gedekt door hypotheek	13.479	46	- 7		- 8	13.510
Obligaties gedekt door overige activa	17.602	111	- 33	- 5	- 17	17.658
Private equities en durfkapitaal	336	75	- 9		- 17	385
Overige aandelen	8.342	2.255	- 199	37	- 334	10.101
Overige beleggingen	1.589	307	- 3		- 48	1.845
Totaal	**172.099**	**7.897**	**- 528**	**- 14**	**- 434**	**179.020**

	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Positieve bruto herwaarderingen	Negatieve bruto herwaarderingen	Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting	Bijzondere waarde-vermindering	Reële waarden
31 december 2004						
Kortlopend overheidspapier en overig verdisconteerbaar papier	586	1	- 1			586
Overheidsobligaties	80.368	4.152	- 435	40	- 4	84.121
Obligaties uitgegeven door de onderneming	32.133	1.784	- 688	43	- 15	33.257
Obligaties gedekt door hypotheek	8.975	53	- 14		- 3	9.011
Obligaties gedekt door overige activa	17.578	88	- 106		- 19	17.541
Private equities en durfkapitaal	360	127	- 78		- 19	390
Overige aandelen	7.368	2.079	- 1.382	4	- 483	7.586
Overige beleggingen	968	98	- 3		- 12	1.051
Totaal	**148.336**	**8.382**	**- 2.707**	**87**	**- 555**	**153.543**

Overheidsobligaties naar land van uitgifte

De overheidsobligaties naar land van uitgifte zijn per 31 december als volgt:

	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Positieve/-negatieve bruto herwaarderingen	Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting	Bijzondere waarde-vermindering	Reële waarden
31 december 2006					
Belgische overheid	17.064	527	- 125		17.466
Nederlandse overheid	6.017	65	- 9		6.073
Duitse overheid	11.851	- 52	- 28		11.771
Italiaanse overheid	22.090	198	- 98		22.190
Franse overheid	9.076	- 16	- 5		9.055
Britse overheid	1.178	10			1.188
Griekse overheid	7.667	55	- 15		7.707
Spaanse overheid	4.500	35			4.535
Portugese overheid	4.084	17	- 4		4.097
Oostenrijkse overheid	2.411	19			2.430
Finse overheid	1.178	10			1.188
Overige overheden	3.947	28	3	- 4	3.974
Totaal	**91.063**	**896**	**- 281**	**- 4**	**91.674**

	Historische/ geamortiseerde kostprijs	Positieve/-negatieve bruto herwaarderingen	Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting	Bijzondere waarde-vermindering	Reële waarden
31 december 2005					
Belgische overheid	17.755	1.234	20		19.009
Nederlandse overheid	7.530	279	- 11		7.798
Duitse overheid	11.093	205	- 22		11.276
Italiaanse overheid	22.393	729	- 31		23.091
Franse overheid	7.930	224	- 13		8.141
Britse overheid	1.250	59			1.309
Griekse overheid	7.789	333	- 13		8.109
Spaanse overheid	4.146	197	9		4.352
Portugese overheid	3.942	153	- 1		4.094
Oostenrijkse overheid	2.226	98			2.324
Finse overheid	1.250	59			1.309
Overige overheden	3.906	135	- 13	- 5	4.023
Totaal	**91.210**	**3.705**	**- 75**	**- 5**	**94.835**

	Historische/ geamortiseerde kostprijs	*Positieve/-negatieve bruto herwaarderingen*	*Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting*	*Bijzondere waarde-vermindering*	*Reële waarden*
31 december 2004					
Belgische overheid	18.148	1.310	1		19.459
Nederlandse overheid	9.141	455			9.596
Duitse overheid	5.606	170	1		5.777
Italiaanse overheid	22.621	638	1		23.260
Franse overheid	4.862	180			5.042
Britse overheid	1.298	52			1.350
Griekse overheid	5.955	277	1		6.233
Spaanse overheid	3.373	230	26		3.629
Portugese overheid	3.319	183			3.502
Oostenrijkse overheid	2.260	88			2.348
Finse overheid	1.298	52			1.350
Overige overheden	2.487	82	10	- 4	2.575
Totaal	**80.368**	**3.717**	**40**	**- 4**	**84.121**

Netto ongerealiseerde winsten en verliezen op Voor verkoop beschikbare beleggingen opgenomen in het eigen vermogen

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Voor verkoop beschikbare beleggingen in aandelen en overige beleggingen:				
Boekwaarde	3.403	10.789	28	14.220
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	821	2.687	104	3.612
- Gerelateerde belasting	- 100	- 210	1	- 309
Shadow accounting		- 234	112	- 122
- Gerelateerde belasting		69	- 38	31
Netto ongerealiseerde winsten en verliezen	**721**	**2.312**	**179**	**3.212**
Voor verkoop beschikbare beleggingen in obligaties:				
Boekwaarde	124.415	48.212	- 419	172.208
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	240	965	- 22	1.183
- Gerelateerde belasting	- 64	- 300	1	- 363
Shadow accounting		- 242	43	- 199
- Gerelateerde belasting		63	- 15	48
Netto ongerealiseerde winsten en verliezen	**176**	**486**	**7**	**669**
31 december 2005				
Voor verkoop beschikbare beleggingen in aandelen en overige beleggingen:				
Boekwaarde	3.277	9.082	- 28	12.331
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	557	1.784	84	2.425
- Gerelateerde belasting	- 159	- 210		- 369
Shadow accounting		- 118	65	- 53
- Gerelateerde belasting		18		18
Netto ongerealiseerde winsten en verliezen	**398**	**1.474**	**149**	**2.021**
Voor verkoop beschikbare beleggingen in obligaties:				
Boekwaarde	123.421	43.842	- 574	166.689
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	2.060	2.905	- 22	4.943
- Gerelateerde belasting	- 618	- 824		- 1.442
Shadow accounting		- 1.018	123	- 895
- Gerelateerde belasting		274	- 36	238
Netto ongerealiseerde winsten en verliezen	**1.442**	**1.337**	**65**	**2.844**

Voor Verkoop beschikbare beleggingen in aandelen hebben betrekking op private equities en durfkapitaal en alle overige beleggingen, met uitzondering van obligaties.

Bijzondere waardeverminderingen van beleggingen voor verkoop beschikbaar

De volgende tabel toont de bijzondere waardeverminderingen van Beleggingen voor verkoop beschikbaar.

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Bijzondere waardeverminderingen op beleggingen voor verkoop beschikbaar:				
- op aandelen en overige beleggingen	- 66	- 246		- 312
- op obligaties	- 11	- 1		- 12
Totaal bijzondere waardeverminderingen op beleggingen voor verkoop beschikbaar	**- 77**	**- 247**		**- 324**
31 december 2005				
Bijzondere waardeverminderingen op beleggingen voor verkoop beschikbaar:				
- op aandelen en overige beleggingen	- 95	- 304		- 399
- op obligaties	- 22	- 13		- 35
Totaal bijzondere waardeverminderingen op beleggingen voor verkoop beschikbaar	**- 117**	**- 317**		**- 434**
31 december 2004				
Bijzondere waardeverminderingen op beleggingen voor verkoop beschikbaar:				
- op aandelen en overige beleggingen	- 72	- 442		- 514
- op obligaties	- 30	- 11		- 41
Totaal bijzondere waardeverminderingen op beleggingen voor verkoop beschikbaar	**- 102**	**- 453**		**- 555**

De wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen van Beleggingen voor verkoop beschikbaar zijn als volgt:

	2006	*2005*
Balans per 1 januari	**434**	**555**
Toename bijzondere waardeverminderingen	16	53
Vrijval bijzondere waardeverminderingen	- 5	- 7
Terugboeking bij de verkoop/desinvestering	- 112	- 174
Omrekeningsverschillen en overige aanpassingen	- 9	7
Balans per 31 december	**324**	**434**

Fortis heeft in het Merchant Banking segment bepaalde beleggingsstrategieën in gebruik waarbij (micro) hedge accounting voor reële waardeafdekkingen wordt toegepast. In het algemeen is het doel van deze strategieën om een middellange- of langetermijnbeleggingspositie in te nemen op de credit spread tussen een obligatie en de swap curve over een bepaalde periode. De renteswap, die verbonden is aan de obligatie, is bedoeld om de onderliggende obligatie af te dekken tegen renteschommelingen. Het risico dat wordt afgedekt, is het rente-risico. Het kredietrisico wordt momenteel niet afgedekt. De belangrijkste posities die worden afgedekt betreffen posities in staatsleningen, bedrijfsobligaties en effecten met onderpand (asset-backed securities).

Wijzigingen in de reële waarde van de beleggingen gerelateerd aan het afgedekte renterisico worden weergegeven in de kolom Reële waardeaanpassingen ten gevolge van hedge accounting om de boekwaarde van de beleggingen aan te passen. Fortis dekt tevens het renterisico van obligaties met vaste rente af op portefeuillebasis (macro hedging) en gebruikt hiervoor voornamelijk renteswaps.

De afgedekte obligaties zijn obligaties met de volgende kenmerken:

- luidend in lokale valuta (euro)
- vaste looptijd
- vaste hoofdsommen
- vaste rentebetalingsdata
- zonder rente opties of ingesloten (embedded) derivaten
- verantwoord op basis van geamortiseerde kosten.

Van obligaties met deze kenmerken wordt een portefeuille gevormd waaraan de afgedekte post wordt gerelateerd. Deze obligaties moeten het risico dat wordt afgedekt delen. Kasstromen van obligaties worden gealloceerd aan maandelijkse intervallen op basis van de contractuele vervaldata.

De afdekkingsinstrumenten zijn plain vanilla renteswaps gesloten met externe tegenpartijen tegen ten tijde van de transactie geldende markttarieven.

De wijzigingen in de reële waarde van de obligaties, toewijsbaar aan het afgedekte renterisico worden opgenomen onder Reële waardeaanpassingen ten gevolge van hedge accounting om de boekwaarde van de obligaties aan te passen. Het verschil tussen de reële waarde en de boekwaarde van de afgedekte obligaties ten tijde van de eerste verantwoording van de afdekking wordt afgeschreven over de resterende looptijd van het afgedekte item en wordt eveneens verantwoord onder Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting.

Fortis dekt het vreemdevalutarisico af op geselecteerde portefeuilles van aandelen en vergelijkbare instrumenten. Fortis heeft hiertoe niet-afgeleide financiële verplichtingen aangewezen als afdekkingsinstrumenten.

Het valutarisico van aandelen en vergelijkbare instrumenten kan worden afgedekt door als financiering een deposito of rekening courant luidend in dezelfde valuta als de belegging te gebruiken.

Als het deposito of de rekening courant in aanmerking komt als afdekkingsinstrument dan wordt het verschil in vreemde valuta tussen het afdekkingsinstrument en de vreemde valutacomponent van de reële waardeverandering van het afgedekte instrument direct in de resultatenrekening verantwoord. Beleggingen beschikbaar voor verkoop zijn inclusief de reële waarde aanpassing op de afgedekte aandelen en worden verantwoord onder Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting.

19.3 Beleggingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening

Een nadere toelichting op de Beleggingen welke tegen reële waarde worden gehouden met verwerking van ongerealiseerde waardeveranderingen in de resultatenrekening is per 31 december als volgt:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Overheidsobligaties		12		12
Obligaties uitgegeven door de onderneming	62	118		180
Obligaties gedekt door hypotheek	136			136
Obligaties gedekt door overige activa	2.309	2.214	- 251	4.272
Private equities en durfkapitaal	812			812
Overige aandelen	128	6	964	1.098
Overige beleggingen	88	2		90
Totaal	**3.535**	**2.352**	**713**	**6.600**
31 december 2005				
Overheidsobligaties		45		45
Obligaties uitgegeven door de onderneming	16	282		298
Obligaties gedekt door hypotheek	71			71
Obligaties gedekt door overige activa	1.521	1.920	- 255	3.186
Private equities en durfkapitaal	498			498
Overige aandelen	97		845	942
Overige beleggingen	87			87
Totaal	**2.290**	**2.247**	**590**	**5.127**
31 december 2004				
Overheidsobligaties		47		47
Obligaties uitgegeven door de onderneming	20	268	- 31	257
Obligaties gedekt door hypotheek	989			989
Obligaties gedekt door overige activa	21	1.772	- 175	1.618
Private equities en durfkapitaal	349			349
Overige aandelen	46			46
Overige beleggingen	85			85
Totaal	**1.510**	**2.087**	**- 206**	**3.391**

Binnen het Merchant Banking segment worden bepaalde beleggingen, gedaan door de private equity entiteiten van Fortis, verantwoord tegen Reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Het betreft beleggingen in in financiële activa met het doel te profiteren van het totale rendement in de vorm van rente of dividend in de vorm van veranderingen in de reële waarde. Sommige andere beleggingen gekoppeld aan derivaten worden eveneens verantwoord tegen Reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening waardoor een administratieve mismatch wordt uitgesloten.

Overige financiële activa, die onderdeel zijn van de beleggingsportefeuille verantwoord tegen reële waarde in de resultatenrekening, hebben onder meer betrekking op de beleggingen inzake de verzekeringsactiviteiten van Fortis.

Deze zijn gerelateerd aan verzekeringstechnische verplichtingen, waarbij de kasstromen contractueel of op basis van discretionaire deelname verbonden zijn aan de performance van deze activa en waarvan de waardering actuele informatie bevat. Als zodanig reduceert deze waardering derhalve significant een administratieve mismatch. Deze mismatch zou zijn ontstaan door de niet gelijkwaardige waardering van activa en verplichtingen en de daarmee samenhangende verantwoording van winsten en verliezen.

De overgebleven investering van 15% van Fortis in Assurant, Inc. wordt verantwoord tegen reële waarde in de resultatenrekening, waardoor een potentiële administratieve mismatch wordt voorkomen met de uitgegeven verplicht inwisselbare obligaties voor de overgebleven aandelen in Assurant, Inc., die ook zijn verantwoord tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

De geamortiseerde kostprijs van de schuldbewijzen welke tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening worden gewaardeerd, bedraagt per 31 december 2006 EUR 4.656 miljoen (2005: 3.675 miljoen; 2004: 2.905 miljoen). De boekwaarde bedraagt EUR 4.600 miljoen (2005: 3.600 miljoen; 2004: 2.911 miljoen).

19.4 Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in vastgoed hebben met name betrekking op woningen, kantoor- en winkelpanden en vastgoed voor gemengd gebruik, primair gelocaliseerd in de Benelux. De wijzigingen in de Vastgoedbeleggingen zijn per 31 december als volgt:

	2006	*2005*
Kostprijs per 1 januari	**3.456**	**3.176**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	15	79
Toevoegingen/aankopen	1.090	385
Verbeteringen	4	2
Verkopen	- 516	- 142
Overboeking naar gebouwen in aanbouw	- 77	- 50
Omrekeningsverschillen	- 3	4
Overige	3	2
Kostprijs per 31 december	**3.972**	**3.456**
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	**- 844**	**- 816**
Afschrijvingen	- 82	- 95
Terugname afschrijving door desinvesteringen	47	33
Overboeking naar vastgoed voor eigen gebruik		33
Omrekeningsverschillen	1	- 1
Overige	14	2
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	**- 864**	**- 844**
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	**- 66**	**- 56**
Toename van bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de resultatenrekening	- 10	- 12
Terugname van bijzondere waardeverminderingen verantwoord in de resultatenrekening	2	2
Terugname van bijzondere waardeverminderingen door desinvesteringen	13	
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	**- 61**	**- 66**
Netto vastgoedbeleggingen	**3.047**	**2.546**
Kostprijs van vastgoedbeleggingen in aanbouw	196	42

De onderstaande tabel toont de reële waarde van de vastgoedbeleggingen van het bank- en verzekeringsbedrijf per 31 december:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Totaal*
31 december 2006			
Reële waarde gebaseerd op marktinformatie	237	661	898
Reële waarden gebaseerd op onafhankelijke waardering	467	3.374	3.841
Totaal reële waarde van vastgoedbeleggingen	**704**	**4.035**	**4.739**
Totaal boekwaarde	600	2.447	3.047
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	104	1.588	1.692
Belasting	- 33	- 420	- 453
Netto ongerealiseerde winst/verlies (niet opgenomen in eigen vermogen)	**71**	**1.168**	**1.239**
31 december 2005			
Reële waarde gebaseerd op marktinformatie	226	734	960
Reële waarden gebaseerd op onafhankelijke waardering	246	3.017	3.263
Totaal reële waarde van vastgoedbeleggingen	**472**	**3.751**	**4.223**
Totaal boekwaarde	402	2.144	2.546
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	70	1.607	1.677
Belasting	- 19	- 482	- 501
Netto ongerealiseerde winst/verlies (niet opgenomen in eigen vermogen)	**51**	**1.125**	**1.176**

De afschrijvingen op gebouwen worden berekend volgens de lineaire methode teneinde de kosten van die activa af te schrijven gedurende de geschatte levensduur tot de restwaarde. De vastgoedbeleggingen worden gesplitst in de volgende componenten: ruwbouw, deuren en ramen, technische uitrusting, ruwe afwerking en detailafwerking.

De maximale levensduur van de componenten is als volgt:

Ruwbouw	50 jaar voor kantoren en winkelpanden; 70 jaar voor woningen
Ramen en deuren	30 jaar voor kantoren en winkelpanden; 40 jaar voor woningen
Technische uitrusting	20 jaar voor kantoren; 25 jaar voor winkelpanden en 40 jaar voor woningen
Ruwe afwerking	20 jaar voor kantoren; 25 jaar voor winkelpanden en 40 jaar voor woningen
Detail afwerking	10 jaar voor kantoren, winkelpanden en woningen

Terreinen hebben een ongelimiteerde levensduur en worden derhalve niet afgeschreven.

Vastgoedbeleggingen verhuurd op basis van operationele lease

Fortis verhuurt bepaalde activa (voornamelijk vastgoed voor beleggingsdoeleinden) aan externe partijen op basis van operationele leaseovereenkomsten. De toekomstige minimale leasetermijnen die inzake niet-opzegbare overeenkomsten ontvangen zullen worden, bedragen per 31 december:

	2006	*2005*	*2004*
Tot 3 maanden	25	30	27
3 maanden tot 1 jaar	73	86	78
1 jaar tot 5 jaar	239	376	296
Langer dan 5 jaar	428	398	274
Totaal	**765**	**890**	**675**

19.5 Beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Een overzicht van de belangrijkste Beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures is als volgt:

	2006 *Reële waarde*	*2005* *Reële waarde*	*2004* *Reële waarde*
Joint ventures			
Caifor	7	9	7
Bank van De Post	78	129	144
Deltafort	151	168	161
Deelnemingen			
Assurant, Inc.			748
BGL Investment Partners	133	176	134
Caipora International Finance Coöperatieve UA	107	107	93
Debra International Finance Coöperatieve UA	210	210	180
Mayban Fortis Holding	129	108	42
Muang Thai Holdings	80	71	61
NIB Capital Foreign Debt fund V	526	346	347
Tai Ping Life	48	33	30
Overige	385	349	262
Totaal	**1.854**	**1.706**	**2.209**

Van de bovenstaande beleggingen zijn alleen BGL Investment Partners en Assurant, Inc. beursgenoteerd. Op 31 december 2006 bedroeg de marktwaarde van BGL Investment Partners EUR 99 miljoen (2005: 132 miljoen; 2004: EUR 100 miljoen). De marktwaarde van Assurant, Inc. bedroeg op 31 december 2004 EUR 1.124 miljoen.

De belangen van Fortis in de belangrijkste deelnemingen zijn per 31 december als volgt:

	Totaal activa	*Totaal verplichtingen*	*Totale baten*	*Totale lasten*
2006				
BGL Investment Partners	511	2	81	- 10
Caipora International Finance Coöperatieve UA	429		17	
Debra International Finance Coöperatieve UA	838		37	
Mayban Fortis Holding	3.389	2.960	327	- 276
Muang Thai Holdings	853	729	288	- 265
NIB Capital Foreign Debt fund V	702		15	
Tai Ping Life	3.163	2.960	1.268	- 1.292
2005				
BGL Investment Partners	342	3	67	- 15
Caipora International Finance Coöperatieve UA	429		15	
Debra International Finance Coöperatieve UA	838		43	
Mayban Fortis Holding	2.595	2.261	199	- 172
Muang Thai Holdings	707	614	237	- 219
NIB Capital Foreign Debt fund V	462		20	
Tai Ping Life	1.267	1.129	824	- 906
2004				
Assurant, Inc.	17.962	15.297	5.948	- 5.518
BGL Investment Partners	289	3	15	- 6
Caipora International Finance Coöperatieve UA	373		15	
Debra International Finance Coöperatieve UA	721		43	
Mayban Fortis Holding	1.042	891	126	- 105
Muang Thai Holdings	561	479	203	- 196
NIB Capital Foreign Debt fund V	462		20	
Tai Ping Life	1.094	952	704	- 744

Beleggingen in joint ventures

Ondernemingen die Fortis gezamenlijk met andere ondernemingen bezit en controleert (joint ventures) worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde. De belangrijkste joint ventures waarin Fortis participeert zijn Caifor, Bank van De Post en Deltafort. Financiële informatie over de belangrijkste joint ventures van Fortis per 31 december volgt hierna.

Caifor

Fortis heeft gezamenlijk met de Spaanse bank 'la Caixa' in Spanje de joint venture Caifor. Caifor is een houdstermaatschappij met als belangrijkste dochterondernemingen Vidacaixa en Segurcaixa. De kernactiviteiten van Caifor richten zich op verzekeringen. Economisch gezien heeft Fortis een belang van 60% in Segurcaixa (Niet leven) en van 40% in Vidacaixa (Leven).

	2006	*2005*	*2004*
Joint venture Caifor (op basis van 100%)			
Baten	3.599	3.941	3.084
Lasten	- 3.457	- 3.800	- 2.948
Totaal activa	19.874	21.493	19.846
Totaal verplichtingen	20.037	21.553	20.059

Bank van De Post

Bank van De Post, de gezamelijke dochteronderneming van Fortis Bank en De Post, biedt standaard financiële producten en diensten, waaronder retailbankingproducten, spaarproducten, beleggingen en kredietfaciliteiten aan particulieren en ondernemingen via de postkantoren in België. Het economisch belang van Fortis in deze joint venture bedraagt 50%.

	2006	*2005*	*2004*
Joint venture Bank van De Post (op basis van 100%)			
Baten	272	266	255
Lasten	- 266	- 265	- 244
Totaal activa	6.591	6.253	5.863
Totaal verplichtingen	6.436	5.994	5.575

Deltafort

Fortis heeft samen met Delta Lloyd een joint venture opgericht om het beheer van bepaalde beleggingen te optimaliseren. Iedere partner heeft eigen beleggingen ingebracht en ontvangt ook de opbrengsten van deze beleggingen. Het economisch belang van Fortis in deze joint venture bedraagt 50%.

	2006	*2005*	*2004*
Joint venture Deltafort (Fortis aandeel)			
Baten	11	9	10
Totaal activa	171	175	169

20 Herverzekering en overige vorderingen

De Herverzekering en overige vorderingen zijn per 31 december als volgt:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Aandeel herverzekeraars in verplichtingen voor				
verzekerings- (en beleggings-) contracten		1.003		1.003
Vorderingen op polishouders		788		788
Vorderingen inzake commissiebaten	156	28	- 6	178
Operationele leasevorderingen	9	2		11
Vorderingen op tussenpersonen	19	442		461
Vorderingen op herverzekeraars	8	287		295
Vorderingen uit hoofde van factoring	1.811			1.811
Vorderingen uit hoofde van effectentransacties met banken	428	15		443
Vorderingen uit hoofde van effectentransacties met klanten	1.421			1.421
Overige	2.275	599	- 10	2.864
Totaal bruto	**6.127**	**3.164**	**- 16**	**9.275**
Bijzondere waardeverminderingen	- 22	- 66		- 88
Netto totaal	**6.105**	**3.098**	**- 16**	**9.187**
31 december 2005				
Aandeel herverzekeraars in verplichtingen voor				
verzekerings- (en beleggings-) contracten		1.167		1.167
Vorderingen op polishouders	1	695		696
Vorderingen inzake commissiebaten	130	31	- 10	151
Operationele leasevorderingen	4	4		8
Vorderingen op tussenpersonen	7	439		446
Vorderingen op herverzekeraars		238		238
Vorderingen uit hoofde van factoring	1.633			1.633
Vorderingen uit hoofde van effecten transactiesmet banken	193	5		198
Vorderingen uit hoofde van effecten transactiesmet klanten	1.261			1.261
Overige [1)]	3.811	739	- 695	3.855
Totaal bruto	**7.040**	**3.318**	**- 705**	**9.653**
Bijzondere waardeverminderingen	- 30	- 66		- 96
Netto totaal	**7.010**	**3.252**	**- 705**	**9.557**
31 december 2004				
Aandeel herverzekeraars in verplichtingen voor				
verzekerings- (en beleggings-) contracten		1.515		1.515
Vorderingen op polishouders		640		640
Vorderingen inzake commissiebaten	54	41	- 2	93
Operationele leasevorderingen	8	7		15
Vorderingen op tussenpersonen	465	415		880
Vorderingen op herverzekeraars		26		26
Vorderingen uit hoofde van factoring	937			937
Overige [1)]	2.788	466	- 754	2.500
Totaal bruto	**4.252**	**3.110**	**- 756**	**6.606**
Bijzondere waardeverminderingen	- 3	- 58		- 61
Netto totaal	**4.249**	**3.052**	**- 756**	**6.545**

[1)] *Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden.*

De overige vorderingen hebben betrekking op BTW en andere indirecte belastingen als ook op transitorische posten met betrekking tot clearing activiteiten.

Verloop van de Bijzondere waardeverminderingen van herverzekering, handels- en overige vorderingen

Het verloop van de Bijzondere waardeverminderingen van de Herverzekering, handels- en overige vorderingen is als volgt:

	2006	*2005*
Balans per 1 januari	**96**	**61**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	9	21
Toename bijzondere waardeverminderingen	12	13
Terugname bijzondere waardeverminderingen	- 7	- 5
Afschrijvingen van niet-inbare bedragen	- 19	- 4
Omrekeningsverschillen en overige aanpassingen	- 3	10
Balans per 31 december	**88**	**96**

Verloop van het Aandeel herverzekeraars in verplichtingen voor verzekerings- en beleggingscontracten

Het verloop van het Aandeel herverzekeraars in verplichtingen voor verzekerings- en beleggingscontracten is als volgt:

	2006	*2005*
Balans per 1 januari	**1.167**	**1.515**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	2	22
Wijzigingen in de verplichtingen voor het huidig jaar	82	142
Wijzigingen in de verplichting voor voorgaande jaren	106	23
Betaalde schaden huidig jaar	- 44	- 134
Betaalde schaden voorgaande jaren	- 176	- 101
Overige netto-toevoegingen via de resultatenrekening	- 135	- 304
Omrekeningsverschillen en andere verschillen	1	4
Balans per 31 december	**1.003**	**1.167**

21 Materiële vaste activa

De boekwaarde van de verschillende categorieën Materiële vaste activa per 31 december is als volgt:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	1.439	1.080		2.519
Verbeteringen aan gehuurde gebouwen	282	12		294
Bedrijfsmiddelen	407	55		462
Gebouwen in aanbouw	25	222		247
Totaal	**2.153**	**1.369**		**3.522**
31 december 2005				
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	1.486	1.075		2.561
Verbeteringen aan gehuurde gebouwen	218	10		228
Bedrijfsmiddelen	308	84		392
Gebouwen in aanbouw	6	10		16
Totaal	**2.018**	**1.179**		**3.197**
31 december 2004				
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	1.482	1.059		2.541
Verbeteringen aan gehuurde gebouwen	184	11		195
Bedrijfsmiddelen	280	80		360
Gebouwen in aanbouw	9	28		37
Totaal	**1.955**	**1.178**		**3.133**

Wijzigingen in de materiële vaste activa

De wijzigingen in de Materiële vaste activa voor de jaren 2006 en 2005 zijn als volgt:

					2005
	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	*Verbeteringen aan gehuurde gebouwen*	*Bedrijfsmiddelen*	*Gebouwen in aanbouw*	*Totaal*
Kostprijs per 1 januari	**3.564**	**445**	**1.373**	**37**	**5.419**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	36	22	30		88
Toevoegingen	93	66	177	33	369
Terugname door desinvesteringen	- 140	- 35	- 199	- 11	- 385
Overdracht van (naar) vastgoedbeleggingen	50				50
Omrekeningsverschillen	3	3	8		14
Overige	98	- 6	- 7	- 43	42
Kostprijs per 31 december	**3.704**	**495**	**1.382**	**16**	**5.597**
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	**- 1.020**	**- 251**	**- 1.002**		**- 2.273**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	10	- 4	- 4		2
Afschrijvingen	- 130	- 44	- 147		- 321
Terugname door desinvesteringen	53	24	177		254
Overdracht van (naar) vastgoedbeleggingen	- 33				- 33
Omrekeningsverschillen		- 2	- 5		- 7
Overige	- 18	10	- 2		- 10
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	**- 1.138**	**- 267**	**- 983**		**- 2.388**
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	**- 4**		**- 10**		**- 14**
Toename bijzondere waardeverminderingen					
ten laste van resultatenrekening	- 7		- 4		- 11
Terugname bijzondere waardeverminderingen					
ten gunste van resultatenrekening	11		1		12
Terugname van bijzondere waardeverminderingen					
door desinvesteringen			6		6
Overige	- 5				- 5
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	**- 5**		**- 7**		**- 12**
Netto materiële vaste activa	**2.561**	**228**	**392**	**16**	**3.197**

					2006
	Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	*Verbeteringen aan gehuurde gebouwen*	*Bedrijfsmiddelen*	*Gebouwen in aanbouw*	*Totaal*
Kostprijs per 1 januari	**3.704**	**495**	**1.382**	**16**	**5.597**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	- 1	9	107	14	129
Toevoegingen	109	138	223	135	605
Terugname door desinvesteringen	- 32	- 9	- 203		- 244
Overdracht van vastgoedbeleggingen				77	77
Omrekeningsverschillen	- 7	- 6	- 9		- 22
Overige	1		7	5	13
Kostprijs per 31 december	**3.774**	**627**	**1.507**	**247**	**6.155**
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	**- 1.138**	**- 267**	**- 983**		**- 2.388**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen		- 4	- 42		- 46
Afschrijvingen	- 117	- 53	- 175		- 345
Terugname door desinvesteringen	13	8	163		184
Omrekeningsverschillen		2	4		6
Overige		- 18	- 5		- 23
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	**- 1.242**	**- 332**	**- 1.038**		**- 2.612**
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	**- 5**		**- 7**		**- 12**
Toename bijzondere waardeverminderingen					
ten laste van resultatenrekening	- 4	- 1			- 5
Terugname van bijzondere waardeverminderingen					
door desinvesteringen	1	1	-		2
Overige	- 5	- 1			- 6
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	**- 13**	**- 1**	**- 7**		**- 21**
Netto materiële vaste activa	**2.519**	**294**	**462**	**247**	**3.522**

De bedragen in Overige onder Gebouwen in aanbouw hebben voornamelijk betrekking op transfers naar en van Gebouwen gehouden voor verkoop.

Van bovenstaande Materiële vaste activa is voor een bedrag van EUR 269 miljoen (2005: EUR 321 miljoen; 2004: EUR 193 miljoen) aan Materiële vaste activa als zekerheid gesteld voor leningen.

In de Materiële vaste activa is per 31 december 2006 EUR 2 miljoen (31 december 2005: EUR 1 miljoen; 31 december 2004: EUR 1 miljoen) begrepen inzake geactiveerde financieringskosten.

Reële waarde van vastgoed in eigen gebruik

De reële waarde van vastgoed in eigen gebruik van het bank- en verzekeringsbedrijf is als volgt:

	Bankbedrijf	*Verzekerings bedrijf*	*Totaal*
31 december 2006			
Totaal reële waarde van terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	**1.810**	**1.632**	**3.442**
Totaal boekwaarde	1.439	1.080	2.519
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	371	552	923
Belasting	- 118	- 173	- 291
Netto ongerealiseerde winst/verlies (niet opgenomen in eigen vermogen)	**253**	**379**	**632**
31 december 2005			
Totaal reële waarde van terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	**1.774**	**1.535**	**3.309**
Totaal boekwaarde	1.486	1.075	2.561
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	288	460	748
Belasting	- 102	- 144	- 246
Netto ongerealiseerde winst/verlies (niet opgenomen in eigen vermogen)	**186**	**316**	**502**

De afschrijvingen op gebouwen worden berekend volgens de lineaire methode, waarbij de kosten over de geschatte levensduur af worden geschreven tot de restwaarde. De vastgoedbeleggingen worden gesplitst in de volgende componenten: ruwbouw, deuren en ramen, technische uitrusting, ruwe afwerking en detailafwerking.

Ruwbouw	50 jaar voor kantoren en winkelpanden; 70 jaar voor woningen
Ramen en deuren	30 jaar voor kantoren en winkelpanden; 40 jaar voor woningen
Technische uitrusting	20 jaar voor kantoren; 25 jaar voor winkelpanden en 40 jaar voor woningen
Ruwe afwerking	20 jaar voor kantoren; 25 jaar voor winkelpanden en 40 jaar voor woningen
Detail afwerking	10 jaar voor kantoren, winkelpanden en woningen

Terreinen hebben een ongelimiteerde levensduur en worden derhalve niet afgeschreven. IT, kantoor- en andere apparatuur en motorrijtuigen worden afgeschreven over hun respectievelijke levensduur die indvidueel is vastgesteld. Als algemene regel worden de restwaarden nihil verondersteld.

22 Goodwill en overige immateriële vaste activa

Per 31 december is de samenstelling van Goodwill en overige immateriële vaste activa als volgt:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Goodwill	744	235		979
VOBA		800		800
Gekochte software	73	15		88
Zelf ontwikkelde software	60	7		67
Overige immateriële vaste activa	103	224		327
Totaal	**980**	**1.281**		**2.261**
31 december 2005				
Goodwill	475	203		678
VOBA		870		870
Gekochte software	49	17		66
Zelf ontwikkelde software	2			2
Overige immateriële vaste activa	108	198		306
Totaal	**634**	**1.288**		**1.922**
31 december 2004				
Goodwill	36			36
VOBA		418		418
Gekochte software	20	11		31
Zelf ontwikkelde software				
Overige immateriële vaste activa	35	152		187
Totaal	**91**	**581**		**672**

De immateriële activa worden afgeschreven naar gelang de verwachte levensduur. Op Goodwill vindt in overeenstemming met IFRS geen afschrijving plaats, maar wordt ten minste jaarlijks beoordeeld of een bijzondere waardevermindering dient plaats te vinden door de boekwaarde met de reële waarde te vergelijken.

Overige immateriële vaste activa omvatten immateriële vaste activa met een bepaalde economische levensduur, zoals concessies, octrooien, licenties, kennis, handelsmerken en vergelijkbare rechten. Over het algemeen wordt software afgeschreven over maximaal vijf jaar en hebben overige immateriële vaste activa een verwachte economische levensduur van maximaal 10 jaar.

De waarde van verworven activiteiten, of VOBA, is het verschil tussen de reële waarde per de acquisitiedatum en de op dat moment geldende boekwaarde van een portfolio van contracten welke separaat is verkregen danwel als onderdeel van een bedrijfscombinatie. VOBA wordt verantwoord als immateriele vaste activa en geamortiseerd over de periode waarin de opbrengsten van de portfolio worden verantwoord.

Afgezien van goodwill, heeft Fortis geen immateriële vaste activa met een bepaalde economische levensduur.

Wijzigingen in Goodwill en overige immateriële vaste activa

De wijzigingen in Goodwill en overige immateriële vaste activa kunnen voor 2005 en 2006 als volgt worden weergegeven:

						2005
	Goodwill	*VOBA*	*Gekochte software*	*Zelf ontwikkelde software*	*Overige immateriële vaste activa*	*Totaal*
Kostprijs per 1 januari	**36**	**493**	**178**		**256**	**963**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	637	537	6		95	1.275
Toevoegingen			57	2	49	108
Terugname door desinvesteringen			- 10		- 8	- 18
Omrekeningsverschillen	5		2		1	8
Overige	2		7		- 7	2
Kostprijs per 31 december	**680**	**1.030**	**240**	**2**	**386**	**2.338**
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari		**- 75**	**- 147**		**- 56**	**- 278**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen			1			1
Afschrijvingen		- 85	- 24		- 23	- 132
Terugname van afschrijving door desinvesteringen			4		7	11
Omrekeningsverschillen			- 2			- 2
Overige			- 6		5	- 1
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december		**- 160**	**- 174**		**- 67**	**- 401**
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari					**- 13**	**- 13**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	2					2
Bijzondere waardeverminderingen	- 5					- 5
Terugname bijzondere waardeverminderingen					2	2
Overige	1				- 2	- 1
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	**- 2**				**- 13**	**- 15**
Netto immateriële vaste activa	**678**	**870**	**66**	**2**	**306**	**1.922**

						2006
	Goodwill	*VOBA*	*Gekochte software*	*Zelf ontwikkelde software*	*Overige immateriële vaste activa*	*Totaal*
Kostprijs per 1 januari	**680**	**1.030**	**240**	**2**	**386**	**2.338**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	342	7	4		75	428
Toevoegingen	-		63	65	8	136
Toevoegingen door wijzigingen in de waarde van activa en verplichtingen	3					3
Terugname door desinvesteringen			- 10			- 10
Omrekeningsverschillen	- 57		- 2		- 9	- 68
Overige	17	- 2	4		- 9	10
Kostprijs per 31 december	**985**	**1.035**	**299**	**67**	**451**	**2.837**
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari		**- 160**	**- 174**		**- 67**	**- 401**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen			- 2			- 2
Afschrijvingen		- 76	- 34		- 39	- 149
Terugname van afschrijving door desinvesteringen			8			8
Omrekeningsverschillen			1		1	2
Overige		3	- 10		- 9	- 16
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december		**- 233**	**- 211**		**- 114**	**- 558**
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	**- 2**				**- 13**	**- 15**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen						
Bijzondere waardeverminderingen	- 5	- 3				- 8
Terugname bijzondere waardeverminderingen		4				4
Overige	1	- 3			3	1
Bijzondere waardevermindering per 31 december	**- 6**	**- 2**			**- 10**	**- 18**
Netto immateriële vaste activa	**979**	**800**	**88**	**67**	**327**	**2.261**

Bijzondere waardevermindering van Goodwill

Goodwill wordt jaarlijks aan het eind van het jaar getoetst op bijzondere waardevermindering door vergelijking van de opbrengstwaarde van kasstroomgenererende eenheden (CGU) met hun boekwaarde. De hoogste van de waarde in gebruik enerzijds en de reële waarde verminderd met verkoopkosten anderzijds bepaalt de opbrengstwaarde. Het type van overgenomen onderneming is bepalend voor de definiering van een CGU. Binnen Fortis zijn thans alle CGUs gedefinieerd als een (juridische) entiteit.

De realiseerbare waarde van een kasstroomgenererende eenheid wordt bepaald door berekening van de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen van die CGU. De belangrijkste aannames die zijn gebruikt in het kasstroommodel zijn afhankelijk van de inputgegevens die verschillende financiële en economische variabelen weerspiegelen, zoals de risicovrije rente in een land en een premie die het inherente risico van de betreffende entiteit weergeeft. Deze variabelen worden bepaald op basis van een beoordeling door het management. Indien een onderneming een beursnotering kent, wordt deze eveneens als een element in de evaluatie betrokken.

In 2006 bedroeg de bijzondere waardevermindering van Goodwill EUR 6 miljoen. Deze bijzondere waardevermindering was gerelateerd aan de bijzondere waardevermindering van een in 2005 verkregen arbeidsongeschiktheidsverzekeringsportefeuille. De testen op bijzondere waardeverminderingen van goodwill per jaareinde 2006 hebben niet geleid tot additionele waardeverminderingen.

Hieronder volgt een overzicht van de goodwillbedragen en de bijzondere waardevermindering daarvan per 31 december 2006 voor de belangrijkste kasstroomgenererende eenheden:

Kasstroom genererende eenheid (CGU)	*Goodwill bedrag*	*Bijzondere waardeverminderingen*	*Netto bedrag*	*Segment*	*Gebruikte methode voor waardebepaling*
Fundamentum Asset Management	27		27	Commercial & Private Banking	Waarde in gebruik
Centrapriv	26		26	Commercial & Private Banking	Waarde in gebruik
Fortis Commercial Finance	36		36	Commercial & Private Banking	Waarde in gebruik
Fortis Energy	131		131	Merchant Banking	Waarde in gebruik
Alpha Credit	22		22	Retail Banking	Waarde in gebruik
Von Essen KG Bank	31		31	Retail Banking	Waarde in gebruik
Cadogan	116		116	Retail Banking	Waarde in gebruik
Fortis (UK) Limited (Outright)	22		22	Insurance International	Waarde in gebruik
Fortis Vastgoed Ontwikkeling	25		25	Insurance Netherlands	Waarde in gebruik
Milleniumbcp Fortis Limited	168		168	Insurance International	Waarde in gebruik
Fortis Bank AS (Turkije)	288		288	Multi-segment	Waarde in gebruik en marktwaarde
Overige	93	6	87		Waarde in gebruik
Totaal	**985**	**6**	**979**		

Afschrijvingsschema van VOBA

VOBA zal met ingang van 2007 naar verwachting als volgt worden afgeschreven:

	2007	*2008*	*2009*	*2010*	*2011*	*Nadien*
Geschatte afschrijving van VOBA	70	68	62	50	48	502

23 Overlopende rente en overige activa

De Overlopende rente en overige activa per 31 december zijn als volgt samengesteld:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Overlopende acquisitiekosten		1.057		1.057
Overlopende overige kosten	306	129		435
Overlopende rentebaten	26.269	1.233	- 134	27.368
Overlopende overige baten	1.744	7	- 5	1.746
Derivaten aangehouden voor afdekkingsdoeleinden	533		15	548
Gebouwen bestemd voor verkoop	17	189		206
Pensioenactiva	1.855		- 1.826	29
Uitgestelde belastingvorderingen	850	137	4	991
Vordering winstbelasting	365	43	62	470
Overige	29.003	37	- 1	29.039
Totaal bruto	**60.942**	**2.832**	**- 1.885**	**61.889**
Voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen	- 15	- 3	- 13	- 31
Netto totaal	**60.927**	**2.829**	**- 1.898**	**61.858**
31 december 2005				
Overlopende acquisitiekosten		1.041		1.041
Overlopende overige kosten	262	135	- 2	395
Overlopende rentebaten	21.058	1.117	- 201	21.974
Overlopende overige baten	907	30	- 2	935
Derivaten aangehouden voor afdekkingsdoeleinden	315	1		316
Gebouwen bestemd voor verkoop	10	111		121
Pensioenactiva	1.818		- 1.812	6
Uitgestelde belastingvorderingen	641	848	11	1.500
Vordering winstbelasting	329	50	51	430
Overige	22.553	33	21	22.607
Totaal bruto	**47.893**	**3.366**	**- 1.934**	**49.325**
Voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen	- 13	- 1	- 17	- 31
Netto totaal	**47.880**	**3.365**	**- 1.951**	**49.294**
31 december 2004				
Overlopende acquisitiekosten		1.033	25	1.058
Overlopende overige kosten	375	117		492
Overlopende rentebaten	18.948	1.045	- 100	19.893
Overlopende overige baten	1.107	6	- 4	1.109
Derivaten aangehouden voor afdekkingsdoeleinden	5			5
Gebouwen bestemd voor verkoop	74	54		128
Pensioenactiva	1.667		- 1.667	
Uitgestelde belastingvorderingen	821	816	16	1.653
Vordering winstbelasting	646	46	100	792
Overige	18.224	43	- 26	18.241
Totaal bruto	**41.867**	**3.160**	**- 1.656**	**43.371**
Voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen	- 11		- 17	- 28
Netto totaal	**41.856**	**3.160**	**- 1.673**	**43.343**

Onder Derivaten aangehouden voor afdekkingsdoeleinden worden de positieve reële waarde van alle derivaten die in aanmerking komen als afdekkingspost (hedging item) in reële waarde-indekkingen en kasstroom-indekkingen opgenomen. De hedging-strategieën worden in noot 7 nader beschreven.

Alle aan- en verkopen van financiële activa met verplichte levering binnen een tijdsbestek, dat is voorgeschreven door regelgeving of marktconventie, worden opgenomen op de transactiedatum, zijnde de datum waarop Fortis toetreedt tot de contractuele bepalingen van het instrument. De post Overige omvat het saldo van de tijdelijke verschillen tussen de bedragen op de aankoop- en leveringsdatum. Voor meer informatie over pensioenplannen en pensioen gerelateerde activa wordt verwezen naar noot 9.

Wijziging in de Overlopende acquisitiekosten

Het verloop van de Overlopende acquisitiekosten in verband met verzekerings- en beleggingscontracten over het jaar is als volgt:

	2006	*2005*
Balans per 1 januari	**1.041**	**1.058**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	2	8
Geactiveerde overlopende acquisitiekosten	191	120
Afschrijvingen	- 155	- 160
Overige aan- en verkoop van activiteiten		13
Overige aanpassingen inclusief omrekeningsverschillen	- 22	2
Balans per 31 december	**1.057**	**1.041**

24 Schulden aan banken

De Schulden aan banken per 31 december zijn als volgt samengesteld:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Bankdeposito's:				
Direct opeisbaar	7.304	667	- 542	7.429
Termijn	75.291	567	- 567	75.291
Overige deposito's	145	55		200
Totaal deposito's	**82.740**	**1.289**	**- 1.109**	**82.920**
Terugkoopovereenkomsten	61.526	1.869	- 1.869	61.526
Geleende effecten	19.086	1.000	- 1.000	19.086
Voorschotten met onderpand	12.500	2.247	- 2.200	12.547
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	439			439
Overige	870	128	- 35	963
Totaal	**177.161**	**6.533**	**- 6.213**	**177.481**
31 december 2005				
Bankdeposito's:				
Direct opeisbaar	6.062	927	- 721	6.268
Termijn	69.774		- 6	69.768
Overige deposito's	60	52	- 4	108
Totaal deposito's	**75.896**	**979**	**- 731**	**76.144**
Terugkoopovereenkomsten	73.299	1.319	- 1.319	73.299
Geleende effecten	11.537			11.537
Voorschotten met onderpand	10.000	2.365	- 2.303	10.062
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	1.833			1.833
Overige	2.215	120	- 27	2.308
Totaal	**174.780**	**4.783**	**- 4.380**	**175.183**
31 december 2004				
Bankdeposito's:				
Direct opeisbaar	5.694	43	- 535	5.202
Termijn	43.462	717	- 700	43.479
Overige deposito's	156			156
Totaal deposito's	**49.312**	**760**	**- 1.235**	**48.837**
Terugkoopovereenkomsten	46.681	903	- 903	46.681
Geleende effecten	10.298			10.298
Voorschotten met onderpand	13.000	2.352	- 2.303	13.049
Overige	3.966	201	- 1.995	2.172
Totaal	**123.257**	**4.216**	**- 6.436**	**121.037**

De gemiddeld uitstaande Schulden aan banken gedurende het jaar bedroegen voor 2006 EUR 182.824 miljoen (2005: EUR 171.564 miljoen; 2004: EUR 140.471 miljoen). Het gemiddelde rentepercentage bedroeg 3,5% over 2006 (2005: 2,8%; 2004: 3,1%). De niet-rentedragende deposito's van banken bedroegen in 2006 EUR 133 miljoen (2005: EUR 217 miljoen; 2004: EUR 55 miljoen).

Fortis heeft in het segment Merchant Banking bepaalde financiële verplichtingen die onderdeel zijn van Schulden aan banken gerubriceerd als Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Binnen de gedefinieerde beleggingsstrategieën van Merchant Banking zijn financiële activa en financiële verplichtingen, inclusief derivaten, samengebracht in specifieke portfolio's welke worden beheerd en geëvalueerd op basis van reële waarden.

Er is geen significant verschil tussen de boekwaarde van de Verplichtingen gehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening en de nominale waarde van deze verplichtingen.

Contractuele looptijd van deposito's van banken

De contractuele looptijd van door banken aangehouden deposito's is per 31 december als volgt verdeeld:

	2006	*2005*	*2004*
2005			47.990
2006		75.791	186
2007	82.418	35	33
2008	158	32	26
2009	59	23	126
2010	14	21	
2011	27		
Later	244	242	476
Totaal deposito's	**82.920**	**76.144**	**48.837**

25 Schulden aan klanten

De Schulden aan klanten per 31 december zijn als volgt samengesteld:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Direct opeisbaar	76.127		- 3.155	72.972
Spaardeposito's	55.720	1		55.721
Termijndeposito's	74.770	49	- 2.826	71.993
Overige deposito's	229	7		236
Totaal deposito's	**206.846**	**57**	**- 5.981**	**200.922**
Terugkoopovereenkomsten	48.391			48.391
Geleende effecten	4.271			4.271
Overige financieringen	504	4	3.149	3.657
Depots van herverzekeraars		133		133
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	44		1.840	1.884
Totaal schulden aan klanten	**260.056**	**194**	**- 992**	**259.258**
31 december 2005				
Direct opeisbaar	73.477		- 7.965	65.512
Spaardeposito's	58.051	1		58.052
Termijndeposito's	60.209	6	- 2.919	57.296
Overige deposito's	648	9		657
Totaal deposito's	**192.385**	**16**	**- 10.884**	**181.517**
Terugkoopovereenkomsten	67.364			67.364
Geleende effecten	2.271			2.271
Overige financieringen	494	3	4.350	4.847
Depots van herverzekeraars		213		213
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	771		2.081	2.852
Totaal schulden aan klanten	**263.285**	**232**	**- 4.453**	**259.064**
31 december 2004				
Direct opeisbaar	61.353	125	- 4.033	57.445
Spaardeposito's	54.689	2		54.691
Termijndeposito's	54.765		- 3.059	51.706
Overige deposito's	826	39	- 4	861
Totaal deposito's	**171.633**	**166**	**- 7.096**	**164.703**
Terugkoopovereenkomsten	47.865		- 12	47.853
Geleende effecten	1.485			1.485
Overige financieringen	5.674	3	2.265	7.942
Depots van herverzekeraars		315		315
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening			2.285	2.285
Totaal schulden aan klanten	**226.657**	**484**	**- 2.558**	**224.583**

De gemiddeld uitstaande Schulden aan klanten gedurende het jaar bedroegen voor 2006 EUR 266.338 miljoen (2005: EUR 234.210 miljoen; 2004: EUR 216.207 miljoen). Het gemiddelde rentepercentage bedroeg 3,4% over 2006 (2005: 3,0%; 2004: 2,2%).

Fortis heeft financiële verplichtingen verantwoord onder Schulden aan klanten tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening. Binnen de gedefinieerde beleggingsstrategieën worden financiële activa en verplichtingen, inclusief derivaten, samengebracht in specifieke portefeuilles waarvan de performance en het risico wordt beheerd en geëvalueerd op basis van de reële waarde.

De notionele waarde van de Verplichtingen gehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening is op 31 december 2006 EUR 1.877 miljoen (2005: EUR 2.734 miljoen; 2004: EUR 2.187 miljoen).

Deposito's van klanten

De gewogen gemiddelde rente die over het jaar op deposito's is betaald, is als volgt:

	2006	*2005*	*2004*
Rentedragende direct opeisbare deposito's	1,3%	1,1%	0,9%
Spaardeposito's	2,3%	2,2%	2,5%
Termijndeposito's	3,1%	2,6%	2,3%

Het gemiddeld gedurende het jaar uitstaande bedrag aan deposito's van klanten bedroeg EUR 195.195 miljoen (2005: EUR 174.139 miljoen; 2004: EUR 159.265 miljoen).

Contractuele looptijd deposito's van klanten

De contractuele looptijd van de per 31 december uitstaande deposito's van klanten is als volgt:

	2006	*2005*	*2004*
2005			154.051
2006		169.014	1.474
2007	187.465	2.523	1.330
2008	1.343	922	453
2009	2.479	1.372	2.802
2010	955	1.195	
2011	550		
Later	8.130	6.491	4.593
Totaal deposito's van klanten	**200.922**	**181.517**	**164.703**

26 Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten

De Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten zijn per 31 december als volgt:

	Verzekerings-contracten	*Beleggings-contracten*	*Totaal leven contracten*	*Niet-leven contracten*	*Overige (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006						
Verplichting voor toekomstige uitkering aan polishouders	36.421	16.420	52.841		- 1.899	50.942
Schadeverplichting				6.664	17	6.681
Niet-verdiende premies				1.519		1.519
Verplichting voor winstdeling polishouders	162	156	318	1		319
Aanpassing 'Shadow accounting'	355	104	459		- 156	303
Bruto	**36.938**	**16.680**	**53.618**	**8.184**	**- 2.038**	**59.764**
Herverzekering	- 115		- 115	- 888		- 1.003
Netto	**36.823**	**16.680**	**53.503**	**7.296**	**- 2.038**	**58.761**
2005						
Verplichting voor toekomstige uitkering aan polishouders	35.303	13.663	48.966		- 1.890	47.076
Schadeverplichting				6.443	- 23	6.420
Niet-verdiende premies				1.409	- 1	1.408
Verplichting voor winstdeling polishouders	138	72	210			210
Aanpassing 'Shadow accounting'	927	238	1.165	18	- 188	995
Bruto	**36.368**	**13.973**	**50.341**	**7.870**	**- 2.102**	**56.109**
Herverzekering	- 231		- 231	- 936		- 1.167
Netto	**36.137**	**13.973**	**50.110**	**6.934**	**- 2.102**	**54.942**
2004						
Verplichting voor toekomstige uitkering aan polishouders	34.398	8.026	42.424		- 1.728	40.696
Schadeverplichting				6.021	- 21	6.000
Niet-verdiende premies				1.338	3	1.341
Verplichting voor winstdeling polishouders	108	40	148			148
Aanpassing 'Shadow accounting'	625	130	755			755
Bruto	**35.131**	**8.196**	**43.327**	**7.359**	**- 1.746**	**48.940**
Herverzekering	- 403		- 403	- 1.112		- 1.515
Netto	**34.728**	**8.196**	**42.924**	**6.247**	**- 1.746**	**47.425**

Het verloop van de Verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten (voor herverzekering) kan als volgt worden weergegeven:

	Levenverzekering-contracten	*Beleggings-contracten met DPF*
Balans per 1 januari 2005	**35.131**	**8.196**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	135	2.427
Toevoegingen ten laste van de resultatenrekening	888	3.172
Omrekeningsverschillen	- 1	
Aanpassing 'Shadow accounting"	285	108
Overdracht van verplichtingen	- 70	70
Balans per 31 december 2005	**36.368**	**13.973**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	35	
Toevoegingen ten laste van de resultatenrekening	1.085	2.816
Aanpassing 'Shadow accounting'	- 572	- 134
Overdracht van verplichtingen	22	25
Balans per 31 december 2006	**36.938**	**16.680**

Het verloop van de Verplichtingen uit hoofde van Niet-leven verzekeringscontracten (voor herverzekering) is als volgt:

		Niet-leven contracten
Balans per 1 januari 2005		**7.359**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen		131
Toevoeging verplichtingen huidig jaar	3.069	
Betaalde schaden huidig jaar	- 1.350	
Wijziging verplichtingen huidig jaar	1.719	
Toevoeging verplichtingen vorige jaren	- 282	
Betaalde schaden vorige jaren	- 1.121	
Wijziging verplichtingen vorige jaren	- 1.403	
		316
Aanpassing niet-verdiende premies		- 13
Oprenting verplichting		14
Omrekeningsverschillen		45
Aanpassing shadow accounting		18
Balans per 31 december 2005		**7.870**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen		- 1
Toevoeging verplichtingen huidig jaar	3.069	
Betaalde schaden huidig jaar	- 1.404	
Wijziging verplichtingen huidig jaar	1.665	
Toevoeging verplichtingen vorige jaren	- 93	
Betaalde schaden vorige jaren	- 1.300	
Wijziging verplichtingen vorige jaren	- 1.393	
		272
Aanpassing niet-verdiende premies		96
Oprenting verplichting		- 52
Omrekeningsverschillen		17
Aanpassing shadow accounting		- 18
Balans per 31 december 2006		**8.184**

Per jaareinde is een toereikendheidstoets voor de verplichtingen (LAT) uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van de huidige portfolio rendementen om de toekomstige kasstromen te schatten, om te bepalen of de opgenomen verplichtingen toereikend zijn.

Een vergelijkbare toereikendheidstoets is uitgevoerd, waarbij de huidige marktrendementen van de beleggingsportefeuille, exclusief ongerealiseerde winsten, zijn toegepast voor de berekening van de toekomstige kasstromen.

Het beleid van Fortis voor de uitvoering van toereikendheidstoetsen is erop gericht dat door geharmoniseerde processen en testen toezicht wordt gehouden om te waarborgen dat verplichtingen die voortvloeien uit verzekerings- en beleggingscontracten voldoende worden gemonitord, getest en adequaat zijn. Een formeel proces van het testen op iedere rapporteringsdatum op het niveau van homogene productgroepen is hierin inbegrepen. De toereikendheidstoetsen per jaareinde 2006 hebben de toereikendheid van de verplichtingen bevestigd.

Het effect van wijzigingen in veronderstellingen die gebruikt worden voor het waarderen van de verplichtingen, die voortvloeien uit Leven- en Niet leven-verzekeringscontracten, was niet materieel in 2006, 2005 en 2004.

27 Verplichtingen inzake unit-linked contracten

De Verplichtingen inzake unit-linked contracten voor rekening en risico van polishouders gesplitst naar verzekerings- en beleggingscontracten kunnen als volgt worden weergegeven:

	2006	*2005*	*2004*
Verzekeringscontracten	11.394	9.994	7.889
Beleggingscontracten	17.762	16.157	9.144
Totaal	**29.156**	**26.151**	**17.033**

Het verloop van de Verplichtingen inzake unit-linked contracten op basis van verzekeringscontracten is als volgt:

	2006	*2005*
Balans per 1 januari	**9.994**	**7.889**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	11	
Premies	1.414	1.317
Betalingen voor afkopen en expiraties	- 828	- 709
Wijzigingen in waarde beleggingseenheden	888	1.501
Overige wijzigingen	- 85	- 4
Balans per 31 december	**11.394**	**9.994**

Het verloop van de Verplichtingen inzake unit-linked contracten samenhangend met beleggingscontracten is als volgt:

	2006	*2005*
Balans per 1 januari	**16.157**	**9.144**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen		4.130
Nieuwe deposito's	2.609	2.042
Betalingen voor afkopen en expiraties	- 1.830	- 560
Wijzigingen in waarde beleggingsunits	781	1.458
Overige wijzigingen	45	- 57
Balans per 31 december	**17.762**	**16.157**

28 Schuldbewijzen

De volgende tabel toont de verschillende Schuldbewijzen die Fortis heeft uitgegeven en de bedragen die per 31 december uitstaan:

	Bankbedrijf	*Verzekerings bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Kasbons	6.347			6.347
Commercial paper	73.189	5	- 293	72.901
Overige	1.781		614	2.395
Totaal tegen geamortiseerde kostprijs	**81.317**	**5**	**321**	**81.643**
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	9.043			9.043
Totaal schuldbewijzen	**90.360**	**5**	**321**	**90.686**
31 december 2005				
Kasbons	7.818			7.818
Commercial paper	62.187	5	- 277	61.915
Overige	1.580		711	2.291
Totaal tegen geamortiseerde kostprijs	**71.585**	**5**	**434**	**72.024**
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	5.242			5.242
Totaal schuldbewijzen	**76.827**	**5**	**434**	**77.266**
31 december 2004				
Kasbons	10.867			10.867
Commercial paper	44.322	6	222	44.550
Overige	13.347			13.347
Totaal tegen geamortiseerde kostprijs	**68.536**	**6**	**222**	**68.764**
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	3.014		- 1	3.013
Totaal schuldbewijzen	**71.550**	**6**	**221**	**71.777**

Het gemiddeld uitstaande bedrag aan Schuldbewijzen bedroeg over 2006 EUR 82.730 miljoen (2005: EUR 72.924 miljoen; 2004: EUR 70.020 miljoen). Het gemiddelde rentepercentage bedroeg 4,0% over 2006 (2005: 3,4%; 2004: 2,7%).

Fortis heeft geselecteerde schuldbewijzen met ingesloten derivaten en de corresponderende beleggingen verantwoord tegen reële waarde in de resultatenrekening, waardoor een mogelijke administratieve mismatch wordt uitgesloten. Voor uitgegeven schuldbewijzen met ingesloten (embedded) derivaten wordt het complete contract verantwoord tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening, waardoor het ingesloten derivaat niet hoeft te worden afgescheiden. De nominale waarde van de schuldbewijzen die tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening worden gehouden bedraagt op 31 december 2006 EUR 9.147 miljoen (2005: EUR 5.381 miljoen, 2004: EUR 3.104 miljoen).

Onder Overige is opgenomen de verplicht omwisselbare obligatie van USD 774 miljoen nominaal, uitgegeven in januari 2005 op de resterende aandelen Assurant, Inc. die in het bezit zijn van Fortis. Het in het instrument opgenomen derivaat is gesplitst en opgenomen in de handelsportefeuille tegen reële waarde in de resultatenrekening.

Op 31 december 2006 werd de waarde van de obligatie bepaald op EUR 614 miljoen en die van het ingesloten derivaat op EUR 205 miljoen onder Verplichtingen voor handelsdoeleinden. De waardeveranderingen in het derivaat worden gecompenseerd door de wijzigingen in de waarde van de aandelen Assurant, Inc., opgenomen onder Beleggingen aangehouden tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening.

De contractuele looptijdverdeling van de Schuldbewijzen die per 31 december uitstonden, is als volgt:

	2006	*2005*	*2004*
2005			42.443
2006		42.566	4.698
2007	53.502	4.088	5.766
2008	9.025	4.980	3.649
2009	9.015	6.630	7.667
2010	5.723	10.174	
2011	5.586		
Later	7.835	8.828	7.554
Totaal schuldbewijzen	**90.686**	**77.266**	**71.777**

29 Achtergestelde schulden

De Achtergestelde schulden kunnen per 31 december als volgt gespecificeerd worden:

	Bankbedrijf	Verzekerings-bedrijf	Algemeen (incl. eliminaties)	Totaal
31 december 2006				
Schuldcomponent van de achtergestelde converteerbare obligaties			1.108	1.108
Hybride en Tier 1 leningen	2.438	600	494	3.532
Overige achtergestelde schulden	10.302	819	- 1.726	9.395
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	1.322			1.322
Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting	18			18
Totaal achtergestelde schulden	**14.080**	**1.419**	**- 124**	**15.375**
31 december 2005				
Schuld component van de achtergestelde converteerbare obligaties		1.048	1.048	
Hybride en Tier 1 leningen	2.433	599		3.032
Overige achtergestelde schulden	8.674	993	- 1.373	8.294
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	1.325			1.325
Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting	58			58
Totaal achtergestelde schulden	**12.490**	**1.592**	**- 325**	**13.757**
31 december 2004				
Schuld component van de achtergestelde converteerbare obligaties			988	988
Hybride en Tier 1 leningen	2.570	597		3.167
Overige achtergestelde schulden	7.418	1.118	- 420	8.116
Tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	1.074			1.074
Reële waarde aanpassingen ten gevolge van hedge accounting				
Totaal achtergestelde schulden	**11.062**	**1.715**	**568**	**13.345**

Het gemiddeld uitstaande bedrag aan Achtergestelde schulden bedroeg over 2006 EUR 14.808 miljoen (2005: EUR 13.397 miljoen; 2004: EUR 11.740 miljoen). Het gemiddelde rentepercentage bedroeg 5,3% over 2006 (2005: 5,5%; 2004: 6,6%).

29.1 Achtergestelde converteerbare obligatielening (FRESH)

Fortfinlux S.A. heeft op 7 mei 2002 een Floating Rate Equity-linked Subordinated Hybrid ('FRESH') obligatielening zonder afloopdatum uitgegeven ten bedrage van EUR 1.250 miljoen. De obligaties hebben een nominale waarde van EUR 250.000. De coupons zijn per kwartaal achteraf betaalbaar tegen een variabele rentevoet gelijk aan driemaands Euribor, verhoogd met 135 basispunten.

De FRESH wordt door de toezichthouders beschouwd als onderdeel van het Tier 1 vermogen en vormt een directe, door zekerheid gedekte en achtergestelde obligatie van Fortfinlux S.A., Fortis SA/NV en Fortis N.V., zijnde mededebiteuren. Houders van de FRESH zijn achtergesteld ten opzichte van houders van alle overige leningen, achtergestelde leningen en preferente aandelen, maar hebben voorrang ten opzichte van houders van gewone aandelen. De FRESH-obligaties kennen geen afloopdatum, maar kunnen naar keuze van de obligatiehouder worden omgezet in aandelen Fortis tegen een koers van EUR 31,50 per Fortis-aandeel. Vanaf 7 mei 2009 worden de obligaties automatisch omgezet in aandelen Fortis indien de koers van het aandeel Fortis gedurende 20 achtereenvolgende handelsdagen gelijk is aan of hoger is dan EUR 47,25.

De obligatielening zal niet in contanten worden terugbetaald. De enige regresmogelijkheid die de houders van de FRESH hebben jegens de mededebiteuren met betrekking tot de hoofdsom van de FRESH betreft de 39.682.540 aandelen Fortis die Fortfinlux in onderpand heeft gegeven ten gunste van de houders van de FRESH.

De FRESH wordt per 31 december als volgt in de balans gepresenteerd:

	2006	*2005*
Eigen-vermogenscomponent	**266**	**266**
Schuld component		
Balans per 1 januari	1.048	988
Rentelasten	114	104
Betaalde rente	- 54	- 44
Schuld component - saldo per 31 december	**1.108**	**1.048**

Op het moment van uitgifte van de FRESH zijn de ontvangen bedragen gesplist in een schuld- en een eigen-vermogenscomponent. De eigen-vermogenscomponent is gerelateerd aan het ingesloten derivaat dat is inbegrepen in de FRESH.

De schuldcomponent wordt berekend op basis van de netto contante waarde van de verwachte kasstromen welke samenhangen met het instrument. De eigen-vermogenscomponent is het verschil tussen de ontvangen bedragen en de schuldcomponent en wordt verantwoord na aftrek van uitgestelde belasting. De uitgiftekosten zijn pro rata verdeeld over de eigen vermogenscomponent en de schuldcomponent.

29.2 Overige Hybride en Tier 1 leningen

De Overige Hybride en Tier 1 leningen bestaan uit:

- een afkoopbare perpetuele cumulatieve lening van nominaal EUR 1.000 miljoen uitgegeven door Fortis Bank in 2001 met een coupon van 6,50% tot 26 september 2011 en daarna Euro Reference Rate + 2,37%.
- een rechtstreeks uitgegeven afkoopbare perpetuele lening van nominaal EUR 1.000 miljoen uitgegeven door Fortis Bank in 2004, met een coupon van 4,625% tot 27 oktober 2014 en daarna 3-maands Euro Reference Rate + 1,70%.
- niet-cumulatieve gegarandeerde Trust Capital Securities van nominaal EUR 650 miljoen, in 1999 uitgegeven via Fortis Capital Company Limited en drie dochtermaatschappijen in de Verenigde Staten. Hiervan werd EUR 250 miljoen uitgegeven met een vaste coupon en EUR 400 miljoen met een variabele coupon.
- niet-cumulatieve eeuwigdurende preferente aandelen zonder stemrecht voor een bedrag van EUR 450 miljoen nominaal, in 1999 uitgegeven via Fortis Capital Company Limited met een coupon van 6,25% tot 29 juni 2009 en daarna 3-maands Euribor +2,60%.
- perpetuele leningen van nominaal EUR 500 miljoen uitgegeven door Fortis Hybrid Financing in 2006 met een coupon van 5,125% tot 20 juni 2016 en daarna 3-maands Euribor +0,20%.

Niet-cumulatieve gegarandeerde Trust Capital Securities

Ter versterking van de kapitaalbasis van het verzekeringsbedrijf heeft Fortis in april 1999 niet-cumulatieve gegarandeerde Trust Capital Securities uitgegeven voor EUR 650 miljoen via een speciaal daartoe opgerichte dochtermaatschappij in de Verenigde Staten. Fortis Capital Funding LLP mag uitsluitend schulden of andere effecten bezitten die groepsmaatschappijen van Fortis verschuldigd zijn. De Trust Capital Securities zijn gegarandeerd door de moedermaatschappijen van Fortis en hebben een eeuwigdurende looptijd. Na tien jaar mag Fortis echter overgaan tot contante aflossing op de betaaldatum.

De emissie bestond uit drie tranches:

- een tranche van EUR 400 miljoen met een variabele coupon van 3-maands Euribor plus 1,30% voor de eerste tien jaar en een coupon van 3-maands Euribor plus 2,30% in de jaren daarna
- een tranche van EUR 200 miljoen met een vaste coupon van 5,50% voor de eerste tien jaar en een coupon van 3-maands Euribor plus 2,30% in de jaren daarna
- een tranche van EUR 50 miljoen met een vaste coupon van 6,25% per jaar voor de gehele looptijd van het instrument welke is geclassificeerd als minderheidsbelang (zie hiervoor noot 5).

Niet-cumulatieve eeuwigdurende preferente aandelen zonder stemrecht

In juni 1999 heeft Fortis niet-cumulatieve eeuwigdurende preferente aandelen zonder stemrecht uitgegeven. Deze preferente aandelen worden door de toezichthouder in aanmerking genomen in het Tier 1 vermogen van de bank. De emissie bestond uit twee tranches:

- een tranche van EUR 450 miljoen met een vaste coupon van 6,25% voor de eerste tien jaar en een variabele coupon van 3-maands Euribor plus 2,60% in de jaren daarna. Na tien jaar en ieder daaropvolgend jaar mag Fortis op de betaaldatum overgaan tot contante aflossing;
- een tranche van EUR 200 miljoen met een vaste coupon van 7,00% voor de volledige looptijd. Fortis heeft deze tranche begin 2004 vervroegd afgelost.

Aan de preferente aandelen is een ‘Support Agreement’ verbonden, ten gevolge waarvan Fortis N.V., Fortis Bank, Fortis Bank Nederland (Holding) en Fortis SA/NV (de ‘Supporting Companies’) gezamenlijk zijn overeengekomen aan Fortis Capital Limited, indien nodig, additionele fondsen te verstrekken om Fortis Capital Limited toe te staan dividend te betalen op de preferente aandelen indien één van de ‘Supporting Companies’ in hetzelfde jaar dividend betaald op zijn gewone of preferente aandlen.

Volgens de voorwaarden van de Support Agreement geeft elke betaling van een dividend door de Supporting Companies
Op hun eigen aandelenkapitaal de houders van de hybride effecten automatisch het recht op ontvangst van dividend of rente, met verhaalsrecht op de Supporting Companies. In theorie kan dit leiden tot een situatie waarbij de Supporting Companies voldoende totale uitkeerbare reserves ter beschikking hebben om dividend te betalen op hun eigen aandelenkapitaal, maar deze potentiële betaling leidt tot een verplichting om betalingen te verrichten onder het Support Agreement waarvoor de uitkeerbare reserves van de Supporting Companies niet toereikend zouden kunnen zijn.

De toezichthouder heeft bepaald dat de hybride effecten alleen tot het Tier 1 vermogen van Fortis Bank gerekend mogen worden als zodanige maatregelen zijn genomen dat verzekerd is dat alle betalingen die door Supporting Companies worden gedaan ingevolge de Support Agreement of vergelijkbare overeenkomsten en die worden veroorzaakt door een dividendbetaling, worden gemaximeerd tot het niveau van de gezamenlijke uitkeerbare reserves van de Supporting Companies.

Om aan deze voorwaarde te kunnen voldoen, heeft de Raad van Bestuur besloten dat Fortis SA/NV en Fortis N.V. geen dividend zullen uitkeren op hun gewone en preferente aandelen of andere financiële instrumenten (indien van toepassing), tenzij het totaal van de uitkeerbare reserves van de Fortis SA/NV en Fortis N.V. toereikend is om te voldoen aan alle dividendbetalingen verbonden aan hun respectievelijke gewone aandelen, preferente aandelen en andere financiële instrumenten alsook aan de mogelijk te betalen bedragen in hetzelfde boekjaar op grond van hun verplichting onder Support Agreements of vergelijkbare overeenkomsten.

Rechtstreeks door Fortis Bank uigegeven hybride leningen

In 2001 en 2004 heeft Fortis Bank rechtstreeks eeuwigdurende hybride leningen uitgeven, beide keren voor EUR 1.000 miljoen nominaal. Beide leningen hebben sterk vergelijkbare kenmerken. Beide leningen zijn eeuwigdurend en hebben geen vaste afloopdatum. Na tien jaar mag de uitgevende instelling overgaan tot volledige of gedeeltelijke aflossing. De leningen vallen onder een Support Agreement die is aangegaan door Fortis SA/NV en Fortis N.V.

Hybride leningen uitgegeven door Fortis Hybrid Financing

In 2006 heeft Fortis de Luxemburgse vennootschap met beperkte aansprakelijkheid 'Fortis Hybrid Financing' opgericht. Deze vennootschap heeft uitsluitend tot doel solvabiliteitsvermogen aan te trekken voor Fortis SA/NV en Fortis N.V. en de werkmaatschappijen van de Fortis Groep door de uitgifte van effecten die onderling gelijkgesteld zijn en de opbrengst daarvan te beleggen in instrumenten (andere dan gewone aandelen) die zijn uitgegeven door een bank- of verzekeringsbedrijf van Fortis en worden aangemerkt als solvabiliteitsvermogen voor die werkmaatschappij.

Fortis Hybrid Financing heeft in juni 2006 een eerste uitgifte gedaan van een eeuwigdurende lening voor een bedrag van EUR 500 miljoen nominaal. De eeuwigdurende lening is niet aflosbaar naar keuze van de houders, maar kan uitsluitend na tien jaar naar keuze van de uitgevende instelling worden afgelost.

De leningen vallen onder een Support Agreement en een achtergestelde garantie die zijn aangegaan door Fortis SA/NV en Fortis N.V.

29.3 Overige achtergestelde schulden

De Overige achtergestelde schulden hebben betrekking op:

- obligaties (niet door zekerheid gedekt) luidende in diverse valuta's (2006: EUR 9.028 miljoen; 2005: EUR 8.652 miljoen) met een gemiddelde coupon van 4,9% (2005: 5,22%)
- eeuwigdurende leningen in diverse valuta's voor EUR 968 miljoen (2005: EUR 968 miljoen) met een gemiddelde coupon van 5,3% (2005: 5,4%).

Fortis heeft geselecteerde achtergestelde schulden gekoppeld aan derivaten en gelijksoortige beleggingen verantwoord tegen reële waarde in de resultatenrekening om een administratieve mismatch te voorkomen.

Fortis dekt het renterisico van achtergestelde schulden met vaste rente op portefeuillebasis (macro hedging) af met gebruik van renteswaps. De afgedekte schulden zijn achtergestelde uitgiften met de volgende kenmerken:

- luidend in lokale valuta (euro)
- vaste looptijd
- vaste hoofdsommen
- vaste rentebetalingsdata
- zonder renteopties of besloten derivaten
- verantwoord op basis van geamortiseerde kosten.

Van de achtergestelde schulden met deze kenmerken wordt een portefeuille gevormd waaraan het afgedekte item wordt gerelateerd. Achtergestelde schulden opgenomen in een portefeuille-afdekking voor renterisico moeten het risico dat wordt afgedekt delen. De kasstromen worden gealloceerd aan maandelijkse intervallen op basis van de contractuele vervaldata.

De afdekkingsinstrumenten zijn plain vanilla renteswaps gesloten met externe tegenpartijen tegen de ten tijde van de transactie geldende markttarieven.

Veranderingen in de reële waarde van de achtergestelde schulden die het gevolg zijn van het afgedekte renterisico worden verantwoord als Reële-waardeaanpassingen ten gevolge van hedge accounting teneinde de boekwaarde van achtergestelde schulden te corrigeren. Het verschil tussen de reële waarde en de boekwaarde van de afgedekte achtergestelde schulden ten tijde van de eerste verantwoording van de afdekking wordt afgeschreven over de resterende looptijd van de afgedekte post en wordt eveneens verantwoord als Reële-waardeaanpassingen ten gevolge van hedge accounting.

De nominale waarde van de Achtergestelde schulden die worden gehouden Tegen reële waarden met waardeveranderingen in de resultatenrekening bedraagt op 31 december 2006 EUR 1.271 miljoen (2005: EUR 1.208 miljoen).

30 Overige financieringen

De Overige financieringen zijn per 31 december als volgt:

	2006	2005	2004
Financiële leaseverplichtingen	33	39	46
Onderhandse leningen	518	649	861
Deposito's dienende als onderpand	895	331	255
Overige	703	681	1.699
Totaal overige financieringen	**2.149**	**1.699**	**2.861**

Financiële leaseverplichtingen

De verplichtingen van Fortis inzake financiële leaseovereenkomsten kunnen als volgt worden weergegeven:

	Minimum leasebetalingen			*Contante waarde van minimum leasebetalingen*		
	2006	2005	2004	2006	2005	2004
Tot 3 maanden	3	3	3	3	2	3
3 maanden tot 1 jaar	9	7	7	8	7	6
1 jaar tot 5 jaar	21	30	38	18	26	33
Langer dan 5 jaar	6	5	8	4	4	4
Totaal	**39**	**45**	**56**	**33**	**39**	**46**
Toekomstige financieringslasten	6	6	10			

Overige

De looptijdverdeling van de Overige financieringen, exclusief financiële leaseverplichtingen, is als volgt:

	2006	2005	2004
Tot 3 maanden	1.202	1.145	1.545
3 maanden tot 1 jaar	168	74	102
1 jaar tot 5 jaar	421	87	226
Langer dan 5 jaar	325	355	942
Totaal	**2.116**	**1.661**	**2.815**

31 Voorzieningen

De Voorzieningen over het jaar eindigend op 31 december zijn als volgt samengesteld:

	Bankbedrijf	Verzekerings bedrijf	eliminaties)	Totaal
31 december 2006				
Verbintenissen tot kredietverstrekking	229	1		230
Herstructurering	133	16		149
Overige	355	83		438
Totaal voorzieningen	**717**	**100**		**817**
31 december 2005				
Verbintenissen tot kredietverstrekking	230		1	231
Herstructurering	204	23		227
Overige	361	88		449
Totaal voorzieningen	**795**	**111**	**1**	**907**
31 december 2004				
Verbintenissen tot kredietverstrekking	193			193
Herstructurering	99	1		100
Overige	396	163		559
Totaal voorzieningen	**688**	**164**		**852**

De Voorzieningen voor kredietverplichtingen zijn de voorzieningen voor kredietrisico's op de kredietverplichtingen van Fortis die buiten de balans zijn verantwoord en die individueel of op portefeuillebasis zijn geïdentificeerd als onderhevig aan waardeverminderingen. Het bedrag van de bijzondere waardevermindering is de contante waarde van de kasstromen die Fortis naar verwachting dient te voldoen om aan de verplichtingen te voldoen.

De Voorzieningen voor herstructurering hebben betrekking op de kosten van een door het management van Fortis aangekondigd herstructureringsplan. Deze voorzieningen hangen samen met de integratie van recent geacquireerde ondernemingen en met het verder stroomlijnen van de wereldwijde Fortis organisatie en infrastructuur. In de Voorziening voor herstructurering zijn mede begrepen voorzieningen voor personeel en andere operationele kosten.

De Voorzieningen voor voortijdig vertrek zijn gebaseerd op overeenkomsten in de collectieve arbeidsovereenkomst. De voorzieningen worden getroffen bij het afsluiten van de collectieve arbeidsovereenkomst. De uitgaande kasstromen zijn in overeenstemming met het bepaalde in de collectieve arbeidsovereenkomst. De Voorziening voor het verhogen van de kwaliteit van het management, zoals aangekondigd eind 2005, had een horizon van een jaar en het benutten van deze voorziening verklaart in belangrijke mate de daling van de voorziening voor herstructurering in 2006.

De Overige voorzieningen bestaan uit voorzieningen voor:
- fiscale zaken
- juridische zaken, en
- joint ventures.

De Voorziening voor fiscale en juridische zaken is gebaseerd op de best mogelijke schattingen zoals beschikbaar op jaareinde waarbij rekening wordt gehouden met de adviezen van juridische en fiscale adviseurs. Het tijdstip van de uitgaande kasstromen die samenhangen met deze voorzieningen is per definitie onzeker, gezien de onvoorspelbaarheid van de uitkomst van en de tijd die gemoeid is met het afwikkelen van geschillen.

De Voorziening voor joint ventures heeft betrekking op joint ventures met een negatief vermogen op basis van IFRS. Er worden geen uitgaande kasstromen verwacht. Per 31 december 2006 bedraagt de voorziening voor joint ventures EUR 53 miljoen (31 december 2005: EUR 22 miljoen).

Het verloop van de Voorzieningen gedurende het jaar is als volgt:

	Verbintenissen tot kredietverstrekking	*Herstructurering*	*Overige*	*Totaal*
Per 1 januari 2005	**193**	**100**	**559**	**852**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen	12	1	41	54
Toename voorzieningen	138	177	131	446
Terugname niet-gebruikte voorzieningen	- 112	- 18	- 104	- 234
Aanwendingen in de loop van het jaar	- 5	- 47	- 79	- 131
Impact disconteringsvoet		1		1
Omrekeningsverschillen	3		2	5
Overige	2	13	- 101	- 86
Per 31 december 2005	**231**	**227**	**449**	**907**
Aan- en verkoop van dochterondernemingen				
Toename voorzieningen	75	60	82	217
Terugname niet-gebruikte voorzieningen	- 100	- 36	- 43	- 179
Aanwendingen in de loop van het jaar		- 116	- 37	- 153
Impact disconteringsvoet		1		1
Omrekeningsverschillen	- 6		- 6	- 12
Overige	30	13	- 7	36
Per 31 december 2006	**230**	**149**	**438**	**817**

32 Acute en uitgestelde belastingen

De belastingpositie per 31 december kan als volgt worden samengevat:

	2006			2005			2004		
	Acute	*Uitgesteld*	*Totaal*	*Acute*	*Uitgesteld*	*Totaal*	*Acute*	*Uitgesteld*	*Totaal*
Activa	470	991	1.461	430	1.500	1.930	792	1.653	2.445
Verplichtingen	1.369	1.364	2.733	1.201	2.428	3.629	1.098	2.366	3.464

De acute en uitgestelde belastingvorderingen zijn begrepen onder Overlopende rente en overige activa (zie noot 23).

De componenten van de uitgestelde belastingvorderingen en belastingschulden per 31 december worden hierna getoond.

Een nadere detaillering van de uitgestelde winstbelastingen per 31 december is als volgt:

	Balans			Resultatenrekening		
	2006	*2005*	*2004*	*2006*	*2005*	*2004*
Uitgestelde belastingvorderingen op:						
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden (handelsportefeuille effecten/afgeleide financiële instrumenten/ overige activa aangehouden voor handelsdoeleinden)	148	225	129	- 79	95	56
Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (verkochte effecten/ afgeleide financiële instrumenten/overige handelsschulden)	138	432	1.013	- 295	- 507	413
Beleggingen (tot einde looptijd aangehouden / beschikbaar voor verkoop)	15	8	21	- 2	- 9	6
Vastgoedbeleggingen	5	24	31	- 19	- 2	- 2
Materiële vaste activa	41	34	58	13	- 31	27
Immateriële vaste activa (exclusief goodwill)	3	2	9	1		1
Verzekeringspolis en claim reserves	657	563	520	231	- 12	41
Vorderingen op klanten	152	107	87	51	1	8
Bijzondere waardeverminderingen op leningen	227	163	30	66	61	- 28
Schuldbewijzen en achtergestelde schulden	21	51	36	- 29	37	5
Voorzieningen voor pensioenen en uitkeringen na uitdiensttreding	390	431	381	- 42	44	- 11
Overige voorzieningen	174	612	620	- 401	27	- 42
Overlopende kosten en vooruit ontvangen opbrengsten	27	6	24	21	- 6	4
Niet-aangewende compensabele verliezen	333	172	135	161	21	- 73
Overige	234	516	331	- 299	162	141
Bruto uitgestelde belastingvorderingen	**2.565**	**3.346**	**3.425**	**- 622**	**- 119**	**546**
Niet-erkende uitgestelde belastingvorderingen	- 131	- 107	- 85	- 21	- 29	2
Netto uitgestelde belastingvorderingen	**2.434**	**3.239**	**3.340**	**- 643**	**- 148**	**548**
Uitgestelde belastingverplichtingen op:						
Activa aangehouden voor handelsdoeleinden (handelsportefeuille effecten/afgeleide financiële instrumenten/ overige activa aangehouden voor handelsdoeleinden)	133	181	382	8	217	- 82
Verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (verkochte effecten/ afgeleide financiële instrumenten/overige handelsschulden)	1	5	50	5	48	14
Beleggingen (tot einde looptijd aangehouden/beschikbaar voor verkoop)	645	1.827	1.742	68	67	- 83
Vastgoedbeleggingen	74	267	246	196	- 5	
Materiële vaste activa	543	376	276	- 167	12	- 10
Immateriële vaste activa (exclusief goodwill)	145	22	1	- 115	3	14
Vorderingen op klanten	113	167	125	54	- 41	- 16
Bijzondere waardeverminderingen op leningen	8	21	34	13	- 2	- 14
Schuldbewijzen en achtergestelde schulden	26	49	45	23	- 8	- 27
Overige voorzieningen	125	116	80	- 7	- 54	- 2
Overlopende acquisitiekosten	174	214	245	39	28	32
Vooruitbetaalde lasten en overlopende baten	67	13	39	- 53	- 25	- 14
Belastingvrij gerealiseerde reserves	52	58	47	5	- 10	
Overige	701	851	741	202	- 41	- 283
Totaal uitgestelde belastingverplichtingen	**2.807**	**4.167**	**4.053**	**271**	**189**	**- 471**
Uitgestelde belastingopbrengsten (lastee)				**- 372**	**41**	**77**
Netto uitgestelde belastingen	**- 373**	**- 928**	**- 713**			

Uitgestelde belastingvorderingen en belastingverplichtingen worden gesaldeerd wanneer er sprake is van een wettelijk afdwingbaar recht om acute belastingvorderingen te salderen met acute belastingverplichtingen en de uitgestelde belastingen dezelfde belastingautoriteit betreffen. De volgende salderingen zijn toegepast:

	2006	*2005*	*2004*
Uitgestelde belastingvorderingen	991	1.500	1.653
Uitgestelde belastingverplichtingen	1.364	2.428	2.366
Netto uitgestelde belastingen	**- 373**	**- 928**	**- 713**

Per 31 december 2006 bedraagt het totaal van uitgestelde en acute belasting met betrekking tot bedragen die begrepen zijn in het eigen vermogen respectievelijk EUR 617 miljoen en EUR 1 miljoen (2005: EUR 1.543 miljoen en EUR 4 miljoen (negatief)).

Er is geen latente winstbelasting van EUR 76 miljoen (2005: EUR 77 miljoen) verantwoord met betrekking tot de bronbelasting en overige belastingen die verschuldigd zouden zijn met betrekking tot de niet-afgedragen winst van bepaalde dochterondernemingen. Dergelijke bedragen worden permanent herbelegd. Het totale bedrag niet-afgedragen winst bedraagt EUR 8.990 miljoen (2005: EUR 7.942 miljoen).

Uitgestelde belastingvorderingen worden verantwoord voorzover het waarschijnlijk is dat er voldoende toekomstige resultaten zullen zijn waarmee de uitgestelde belastingvordering verrekend kan worden. Er zijn geen uitgestelde belastingvorderingen verantwoord (2006: EUR 416 miljoen; 2005: EUR 351 miljoen) met betrekking tot niet benutte belastingverliezen en belastingwinsten die ongelimiteerd in de tijd kunnen worden doorgeschoven.

Uitgestelde belastingvorderingen welke afhangen van toekomstige belastbare winsten die de winsten die voortvloeien uit het terugboeken van bestaande tijdelijke belastingverschillen overtreffen, bedragen EUR 30 miljoen (2005: EUR 13 miljoen). De uitgestelde belastingvorderingen zijn verantwoord op basis van de verwachting dat in de toekomst voldoende belastbare winsten zullen worden gegenereerd om deze belastingvorderingen te innen.

33 Overlopende rente en overige verplichtingen

De samenstelling van de Overlopende rente en overige verplichtingen is per 31 december als volgt:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Uitgestelde baten	597	12		609
Overlopende rente	24.439	208	- 91	24.556
Overlopende lasten	1.859	88	- 9	1.938
Derivaten gehouden voor afdekkingsdoeleinden	196	1	- 2	195
Pensioenverplichtingen	2.263	766	- 89	2.940
Overige personeelsvoordelen	1.107	291	113	1.511
Handelsschulden	869	280		1.149
Schulden aan agenten, polishouders en tussenpersonen	2	1.160	- 1	1.161
BTW en overige te betalen belastingen	118	77	5	200
Te betalen dividenden	8		25	33
Schulden aan herverzekeraars		173		173
Overige verplichtingen	16.018	1.452	15	17.485
Totaal	**47.476**	**4.509**	**- 34**	**51.951**
31 december 2005				
Uitgestelde baten	531	36	- 1	566
Overlopende rente	19.231	201	- 131	19.301
Overlopende lasten	1.168	86	- 8	1.246
Derivaten gehouden voor afdekkingsdoeleinden	1.842			1.842
Pensioenverplichtingen	2.120	726	- 68	2.778
Overige personeelsvoordelen	1.158	364	114	1.636
Handelsschulden	1.326	197	6	1.529
Schulden aan agenten, polishouders en tussenpersonen	12	1.107	- 2	1.117
BTW en overige te betalen belastingen	86	85	4	175
Te betalen dividenden	5		23	28
Schulden aan herverzekeraars		156		156
Overige verplichtingen	13.241	1.456	- 60	14.637
Totaal	**40.720**	**4.414**	**- 123**	**45.011**
31 december 2004				
Uitgestelde baten	1.090	45		1.135
Overlopende rente	18.131	203	- 55	18.279
Overlopende lasten	1.011	148		1.159
Derivaten gehouden voor afdekkingsdoeleinden	102			102
Pensioenverplichtingen	1.878	744	57	2.679
Overige personeelsvoordelen	258	183	- 8	433
Handelsschulden	1.758	186	11	1.955
Schulden aan agenten, polishouders en tussenpersonen	16	806	- 3	819
BTW en overige te betalen belastingen	212	87	2	301
Te betalen dividenden	5		17	22
Schulden aan herverzekeraars		125		125
Overige verplichtingen	15.007	1.138	- 121	16.024
Totaal	**39.468**	**3.665**	**- 100**	**43.033**

Onder Derivaten aangehouden voor afdekkingsdoeleinden worden de negatieve reële waarde van alle derivaten die kwalificeren als afdekkingsinstrument in reële waarde-afdekkingen en kasstroomafdekkingen verantwoord. De afdekkingstrategieën worden nader toegelicht in noot 7.

Nadere details over de pensioenverplichtingen zijn te vinden in noot 9. Overige personeelsvoordelen hebben onder meer betrekking op Andere lange-termijn personeelsbeloningen (zie noot 9), sociale lasten, afvloeiingsregelingen en opgebouwde vakantierechten.

Alle aan- en verkopen van financiële activa met verplichte levering binnen een tijdsbestek dat is voorgeschreven door regelgeving of marktconventie worden opgenomen op de transactiedatum, zijnde de datum waarop Fortis toetreedt tot de contractuele bepalingen van het instrument. De regel Overige verplichtingen omvat het saldo van de tijdelijke verschillen tussen de bedragen op de aankoop- en leveringsdatum.

34 Derivaten

Onder derivaten worden swaps, forwards, futures en optiecontracten verstaan. Voor alle derivaattypen wordt de waarde afgeleid van onderliggende rentetarieven, valutakoersen, goederenprijzen of aandelenkoersen.

Een derivatencontract kan op een beurs of over-the-counter (OTC) worden verhandeld. Ter beurze verhandelde derivaten, zoals futures en opties, zijn gestandaardiseerd en brengen door de margeverplichtingen, die door de verschillende beurzen opgelegd worden, over het algemeen geen significant tegenpartij-risico met zich mee. Over-the-counter verhandelde derivatencontracten worden onderling door contractpartijen overeengekomen. Onder overige derivaten zijn begrepen de in sommige contracten ingesloten (embedded) derivaten. Het hybride (gecombineerd) instrument omvat tevens een niet-derivaat basiscontract (host contract). Dit heeft tot gevolg dat bepaalde kasstromen van het gecombineerde instrument op dezelfde wijze variëren als een afgescheiden derivaat.

De notionele bedragen worden niet als activa of verplichtingen in de balans opgenomen en zijn geen afspiegeling van de potentiële winst of het verlies waarmee een dergelijke transactie gepaard kan gaan. Het risico dat Fortis loopt wanneer een tegenpartij haar verplichtingen niet kan nakomen, is beperkt tot de positieve netto-vervangingswaarde van de derivaten-contracten.

Renteswaps zijn contractuele overeenkomsten tussen twee partijen op grond waarvan rente kasstromen in dezelfde valuta worden uitgewisseld. Deze verplichtingen worden berekend op basis van verschillende rentetypen. Bij de meeste renteswaps vindt een netto-uitwisseling van kasstromen plaats. Dit bestaat uit het verschil tussen de vaste en variabele rentebetalingen. Fortis maakt onder meer gebruik van renteswaps om de rentekenmerken van bepaalde activa en verplichtingen te wijzigen. Zo kan bijvoorbeeld uit hoofde van langlopende schulden een renteswap worden aangegaan om een rente-instrument met een vast rentetarief om te zetten in een rente-instrument met een variabel tarief, teneinde de rentemismatch te verminderen. Daarnaast gebruikt Fortis renteswaps om het risico van koersfluctuaties van de handelsportefeuille effecten af te dekken.

Rentefutures worden ter beurze verhandeld en betreffen een verplichting om effecten of een geldmarktinstrument te kopen of verkopen op een vastgestelde datum in de toekomst tegen een vooraf bepaalde prijs.

Renteforwards worden over-the-counter verhandeld en zijn afgeleide instrumenten waarbij twee partijen een rentetarief en -periode overeenkomen die als referentiepunt worden gebruikt voor de berekening van een nettobetaling die door de ene partij aan de andere partij moet worden gedaan, afhankelijk van de marktrente die geldt op een bepaald moment in de toekomst.

Rente-opties worden gebruikt als bescherming tegen het renterisico en zijn opties waarbij de verkoper zich verplicht aan de koper een renteverschil te betalen in ruil voor een door de koper betaalde premie. Dit renteverschil is het verschil tussen de huidige rente en een afgesproken rentetarief voor een notioneel bedrag. Bij alle rentecontracten is het risico van een verlies gedurende de looptijd afhankelijk van de rentestand.

Valutaswaps zijn, in hun eenvoudigste vorm, contractuele overeenkomsten op grond waarvan zowel periodieke als eenmalige betalingen in verschillende valuta worden geruild. De waarde van deze contracten is afhankelijk van de expiratiedatum, de rentetarieven, valutakoersen en de timing van de betalingen.

Valutacontracten, waaronder spot-, forward- en futurecontracten, zijn overeenkomsten om betalingen in verschillende valuta's op een bepaalde datum te ruilen tegen een vooraf overeengekomen wisselkoers. Deze contracten hebben tot doel de netto investerings- en valutaposities af te dekken.

Valuta-optiecontracten lijken op rente-optiecontracten maar zijn gebaseerd op valutakoersen in plaats van rentetarieven. De waarde van deze contracten wordt gedurende de looptijd groter of kleiner naarmate de valutakoersen en rente fluctueren.

Voor ter beurze verhandelde rentefutures, opties en valutacontracten geldt dat het buiten de balans kredietrisico voor Fortis beperkt is, aangezien deze transacties tot stand komen op georganiseerde beurzen die de verplichting van de tegenpartij overnemen en over het algemeen eisen dat er zekerheden worden gestort en dat margeverplichtingen dagelijks worden afgerekend.

Goederenforwards en futures zijn contracten waarbij de onderliggende waarde een bepaald product is. Een goederenswap is een swap waarbij kasstromen worden uitgewisseld op basis van het onderliggende product. Een goederenoptie is het recht om goederencontracten te kopen of verkopen tegen een vaste prijs tot een specifiek tijdstip.

Kredietderivaten bieden de mogelijkheid om kredietrisico te separeren alsmede af te zonderen van het instrument waaraan het derivaat verbonden is. Hierdoor kan het kredietrisico worden overgedragen aan een andere partij. Bij een credit default swap betaalt de koper/begunstigde een premie voor het recht om een obligatie terug te verkopen aan de verkoper/garantiegever indien een bepaalde kredietgebeurtenis plaatsvindt.

Een total return swap is een contract waarbij de begunstigde er mee instemt om de garantiegever de totale opbrengst van de onderliggende-activa, welke bestaat uit alle contractuele betalingen alsook elke waardevermeerdering van de reële waarde in de onderliggende activa, te vergoeden.

Aandelenderivaten hebben betrekking op aandelenswaps, opties, forwards en futures. Een aandelenswap is een swap waarbij de kasstromen die uitgewisseld worden, gebaseerd zijn op de totale opbrengst van een bepaalde beursindex of individuele aandelen en een rentetarief (vast of variabel). Aandelenopties geven het recht tot koop (in geval van een call optie) of verkoop (in het geval van een put optie) van een vaste hoeveelheid aandelen, tegen een vooraf bepaalde prijs, voor of op een uiterlijke datum.

34.1 Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden

De Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden waren per 31 december als volgt samengesteld:

	Activa		*Verplichtingen*	
	Reële waarden	*Notioneel bedrag*	*Reële waarden*	*Notioneel bedrag*
2006				
Valutacontracten				
Forwards en futures	702	164.373	680	164.545
Rente- en valutaswaps	308	15.472	248	15.232
Opties	323	53.551	284	52.894
Totaal	**1.333**	**233.396**	**1.212**	**232.671**
Rentecontracten				
Forwards en futures	13	14.659	13	13.194
Swaps	11.093	1.296.418	12.863	1.296.483
Opties	5.564	616.084	5.533	611.557
Totaal	**16.670**	**1.927.161**	**18.409**	**1.921.234**
Commodity contracten				
Forwards en futures	553	12.245	463	11.706
Swaps	92	924	64	994
Opties	249	150	247	384
Totaal	**894**	**13.319**	**774**	**13.084**
Aandelen-/Indexcontracten				
Forwards en futures	2	2.946		4.995
Swaps	554	9.339	277	21.215
Opties en warrants	1.905	18.586	3.256	28.394
Totaal	**2.461**	**30.871**	**3.533**	**54.604**
Kredietderivaten				
Swaps	**132**	**15.341**	**192**	**17.320**
Overige	**55**	**323**	**266**	**481**
Balans per 31 december 2006	**21.545**	**2.220.483**	**24.386**	**2.239.394**
Reële waarden gebaseerd op marktgegevens	1.287		1.124	
Reële waarden verkregen via een waarderingstechniek	20.258		23.262	
Totaal	**21.545**		**24.386**	
Niet genoteerde derivaten (OTC)	21.010	2.184.615	24.065	2.195.277
Beursgenoteerde derivaten	535	35.868	321	44.117
Totaal	**21.545**	**2.220.483**	**24.386**	**2.239.394**

	Activa		Verplichtingen	
	Reële waarden	Notioneel bedrag	Reële waarden	Notioneel bedrag
2005				
Valutacontracten				
Forwards en futures	495	233.902	358	233.888
Rente- en valutaswaps	616	14.508	575	14.012
Opties	348	50.322	279	49.086
Totaal	**1.459**	**298.732**	**1.212**	**296.986**
Rentecontracten				
Forwards en futures	34	24.082	19	30.877
Swaps	12.340	1.302.494	13.412	1.289.358
Opties	7.115	434.091	6.969	423.556
Totaal	**19.489**	**1.760.667**	**20.400**	**1.743.791**
Commodity contracten				
Forwards en futures		2	1	14
Swaps	21	209	12	209
Opties	118	639	129	602
Totaal	**139**	**850**	**142**	**825**
Aandelen-/Indexcontracten				
Forwards en futures		447	19	2.245
Swaps	408	9.381	93	11.751
Opties en warrants	1.998	13.011	2.591	16.596
Totaal	**2.406**	**22.839**	**2.703**	**30.592**
Kredietderivaten				
Swaps	**236**	**17.397**	**159**	**4.795**
Overige	**60**	**1.007**	**187**	**696**
Balans per 31 december 2005	**23.789**	**2.101.492**	**24.803**	**2.077.685**
Reële waarden gebaseerd op marktgegevens	1.685		666	
Reële waarden verkregen via een waarderingstechniek	22.104		24.137	
Totaal	**23.789**		**24.803**	
Niet genoteerde derivaten (OTC)	23.632	2.074.973	24.677	2.046.691
Beursgenoteerde derivaten	157	26.519	126	30.994
Totaal	**23.789**	**2.101.492**	**24.803**	**2.077.685**

	Activa		*Verplichtingen*	
	Reële waarden	*Notioneel bedrag*	*Reële waarden*	*Notioneel bedrag*
2004				
Valutacontracten				
Forwards en futures	1.324	230.509	1.396	230.176
Rente- en valutaswaps	615	12.969	636	12.570
Opties	354	41.238	243	40.744
Totaal	**2.293**	**284.716**	**2.275**	**283.490**
Rentecontracten				
Forwards en futures	68	42.111	50	36.040
Swaps	11.803	3.230.155	14.198	3.228.285
Opties	5.197	407.149	5.320	391.835
Totaal	**17.068**	**3.679.415**	**19.568**	**3.656.160**
Commodity contracten				
Opties	**30**	**247**	**26**	**177**
Aandelen-/Indexcontracten				
Forwards en futures	52	443		1.919
Opties en warrants	2.342	9.258	4.881	12.352
Totaal	**2.394**	**9.701**	**4.881**	**14.271**
Kredietderivaten				
Opties	**152**	**14.889**	**94**	**5.615**
Overige	**382**	**294**	**226**	**312**
Balans per 31 december 2004	**22.319**	**3.989.262**	**27.070**	**3.960.025**
Reële waarden gebaseerd op marktgegevens	1.731		3.722	
Reële waarden verkregen via een waarderingstechniek	20.588		23.348	
Totaal	**22.319**		**27.070**	
Niet genoteerde derivaten (OTC)	21.989	3.977.486	26.898	3.949.213
Beursgenoteerde derivaten	330	11.776	172	10.812
Totaal	**22.319**	**3.989.262**	**27.070**	**3.960.025**

34.2 Derivaten aangehouden voor afdekking ('hedging')

De Derivaten aangehouden voor afdekking (hedging) bestaan voornamelijk uit reële waarde afdekkingen. Fortis gebruikt derivaten, met name renteswaps, voor het afdekken van posities bij het beheer van de eigen activa- en verplichtingenportefeuilles en voor het afdekken van structurele posities. Fortis kan hierdoor het marktrisico beperken dat anders zou ontstaan door structurele ongelijkheden tussen de looptijden en andere kenmerken van haar activa en verplichtingen.

De Derivaten aangehouden voor afdekking zijn per 31 december als volgt samengesteld.

	Activa		*Verplichtingen*	
	Reële waarden	*Notioneel bedrag*	*Reële waarden*	*Notioneel bedrag*
2006				
Valutacontracten				
Forwards en futures	10	65	10	67
Rente- en valutaswaps	1	431	3	432
Totaal	**11**	**496**	**13**	**499**
Rentecontracten				
Swaps	537	51.035	182	51.027
Opties				
Totaal	**537**	**51.035**	**182**	**51.027**
Balans per 31 december 2006	**548**	**51.531**	**195**	**51.526**
Reële waarden gebaseerd op marktgegevens	478		32	
Reële waarden verkregen via een waarderingstechniek	70		163	
Totaal	**548**		**195**	
Niet genoteerde derivaten (OTC)	548	51.531	195	51.526

	Activa		Verplichtingen	
	Reële waarden	Notioneel bedrag	Reële waarden	Notioneel bedrag
2005				
Valutacontracten				
Forwards en futures	13	123	14	124
Rente- en valutaswaps	83	826	91	826
Totaal	**96**	**949**	**105**	**950**
Rentecontracten				
Swaps	219	43.504	1.737	43.508
Opties	1	720		
Totaal	**220**	**44.224**	**1.737**	**43.508**
Balans per 31 december 2005	**316**	**45.173**	**1.842**	**44.458**
Reële waarden gebaseerd op marktgegevens	302		1.290	
Reële waarden verkregen via een waarderingstechniek	14		552	
Totaal	**316**		**1.842**	
Niet genoteerde derivaten (OTC)	316	45.173	1.842	44.458

	Activa		Verplichtingen	
	Reële waarden	Notioneel bedrag	Reële waarden	Notioneel bedrag
2004				
Valutacontracten				
Rente- en valutaswaps		113	5	119
Rentecontracten				
Swaps	5	4.625	97	4.636
Balans per 31 december 2004	**5**	**4.738**	**102**	**4.755**
Reële waarden gebaseerd op marktgegevens	5		102	
Niet genoteerde derivaten (OTC)	5	4.738	102	4.755

35 Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen

In de volgende tabel zijn de boekwaarde en de reële waarde weergegeven van de financiële activa en financiële verplichtingen, die op de geconsolideerde balans van Fortis niet tegen hun reële waarde zijn gewaardeerd. De tabel is aangevuld met een beschrijving van de gebruikte methodes om de reële waarde van de financiële instrumenten te bepalen.

	2006		*2005*		*2004*	
	Boek waarde	*Reële waarde*	*Boek waarde*	*Reële waarde*	*Boek waarde*	*Reële waarde*
Activa						
Geldmiddelen en kasequivalenten	20.413	20.416	21.822	21.734	25.020	25.014
Vorderingen op banken	90.131	90.300	81.002	81.388	64.197	64.268
Vorderingen op klanten	286.459	290.004	280.759	285.792	227.834	230.747
Beleggingen tot einde looptijd aangehouden	4.505	4.642	4.670	4.841	4.721	4.956
Herverzekering en overige vorderingen	9.187	9.183	9.557	9.520	6.545	6.536
Totaal financiële activa	**410.695**	**414.545**	**397.810**	**403.275**	**328.317**	**331.521**
Verplichtingen						
Schulden aan banken	177.481	177.482	175.183	175.621	121.037	121.593
Schulden aan klanten	259.258	258.739	259.064	258.572	224.583	224.256
Schuldbewijzen	90.686	90.833	77.266	78.223	71.777	72.251
Achtergestelde schulden	15.375	15.711	13.757	13.196	13.345	12.702
Overige financieringen	2.149	2.199	1.699	1.579	2.861	2.751
Totaal financiële verplichtingen	**544.949**	**544.964**	**526.969**	**527.191**	**433.603**	**433.553**

De reële waarde is de waarde waartegen een actief kan worden verhandeld, of een verplichting kan worden afgewikkeld, tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen. Deze partijen zijn onafhankelijk.

Fortis gebruikt de volgende hiërarchie voor het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten:
- genoteerde prijzen in een actieve markt
- waarderingsmethoden
- kostprijs.

Indien een financieel instrument wordt verhandeld in een actieve en liquide markt, is de genoteerde prijs of waarde de beste indicator voor de reële waarde en wordt deze gehanteerd. Er wordt geen aanpassing gemaakt op de reële waarde van een groot pakket aandelen, tenzij er een bindende afspraak is gemaakt om de aandelen te verkopen tegen een andere prijs dan de marktprijs. De meest geschikte marktprijs voor een actief in bezit of een uit te geven passief is de huidige laatprijs, en voor een aan te kopen actief of een passief in bezit, de biedprijs. Indien Fortis activa en verplichtingen bezit met tegengestelde marktrisico's, worden middenkoersen gebruikt als basis voor het bepalen van de reële waarde.

Als er geen marktprijs op een actieve markt beschikbaar is, wordt de reële waarde berekend op basis van de contante waarde- of andere waarderingsmethode gebaseerd op de marktcondities op rapportagedatum.
Als er een waarderingsmethode gebruikelijk is in de markt om de prijs van een instrument te bepalen en van deze methode is aangetoond dat de bepaalde waardering een betrouwbare schatting is van de prijs bij een daadwerkelijke markttransactie, dan gebruikt Fortis deze methode.

Algemeen geaccepteerde methoden voor waardering in de financiële markt zijn recente markttransacties, het contante waardemodel en optiewaarderingsmodellen. Een geaccepteerde waarderingsmethode omvat alle factoren die marktpartijen belangrijk achten voor de prijszetting. Deze methode dient tevens consistent te zijn met geaccepteerde economische modellen voor de waardering van financiële instrumenten.

De basisprincipes voor het bepalen van de reële waarde zijn:
- maximaliseren van marktinvloeden en het minimaliseren van interne schattingen en ramingen
- aanpassing van de schattingsmethode (waarderingsmethode) alleen als er een verbetering van de waardering kan worden aangetoond of als de verandering noodzakelijk is omdat er onvoldoende informatie aanwezig is.

De reële waarde die getoond wordt is de reële waarde exclusief opgelopen rente (‘clean fair value’). Opgelopen rente wordt apart verantwoord.

De gebruikte methoden en aannames om de reële waarde te bepalen zijn grotendeels afhankelijk van het feit of het instrument verhandeld wordt op een financiële markt en welke informatie gebruikt kan worden in de waarderingsmodellen. Hieronder wordt een samenvatting gegeven van de verschillende financiële instrumenten met de gehanteerde reële waarderingsmethode.

Genoteerde prijzen worden gebruikt voor financiële instrumenten die op een markt worden verhandeld met notering van prijzen.

Niet-beursgenoteerde financiële instrumenten worden vaak verhandeld op ‘over-the-counter’ (OTC) markten waar de marktprijzen verkrijgbaar zijn via handelaren of andere bemiddelaars.

Vanuit verschillende bronnen zijn beursnoteringen verkrijgbaar voor een aantal financiële instrumenten die geregeld worden verhandeld op een OTC-markt. De financiële pers, verschillende beurspublicaties en informatie van individuele market makers zijn voorbeelden van deze bronnen.

Genoteerde marktprijzen zijn de meest betrouwbare reële waarden voor op de beurs verhandelbare derivaten. Voor niet-beursgenoteerde derivaten is de reële waarde die waarde die gerealiseerd kan worden door beëindiging of afwikkeling van het derivaat.

Gangbare methoden voor de waardering van een interest rate swap (IRS) hanteren een vergelijking van het rendement (de yield) van de swap met het huidige marktrendement. De swap yield curve wordt afgeleid van de genoteerde swaprendementen. Voor gangbare IRS’en zijn over het algemeen aan- en verkoopkoersen beschikbaar voor partijen met een rating.

Factoren die van invloed zijn op de waardering van de individuele derivaten zijn onder andere het kredietrisico van de tegenpartij en de complexiteit van het derivaat. Wanneer deze factoren afwijken van de basisfactoren zal overwogen worden of een aanpassing van de genoteerde prijs noodzakelijk is.

De berekening van de reële waarde van financiële instrumenten, die niet actief worden verhandeld op financiële markten, kan als volgt worden samengevat:

Type instrument	Fortis Producten	Reële waarde bereking
Instrumenten zonder vaste looptijd	Zichtrekeningen (rekeningen-courant) spaarrekeningen, etc.	Nominale waarde
Instrumenten zonder derivaatachtige elementen	Lineaire kredieten, deposito's, etc.	Contante waardeberekening; het disconteringspercentage is de swap yield curve plus een marge (activa) of swap yield curve min een marge (verplichtingen); de marge is gebaseerd op de gerealiseerde commerciële marge berekend op basis van het gemiddelde aan nieuwe productie van de laatste drie maanden.
Instrumenten met derivaatachtige elementen	Hypotheken en andere instrumenten met derivaatachtige elementen	Het product wordt gesplitst in enerzijds een lineair (zonder derivaat) deel dat gewaardeerd wordt middels de contante waardeberekening, anderzijds wordt het derivaat gewaardeerd middels een optie-waarderingsmethode.
Achtergestelde schulden	Achtergestelde schulden	Contante waardeberekening waarbij het disconteringspercentage is gebaseerd op de voor Fortis geldende marktnoteringen voor de uitgifte van achtergestelde leningen.
Niet-beursgenoteerde aandelen	Niet-beursgenoteerde aandelen en niet-beursgenoteerde deelnemingen	In het algemeen gebaseerd op de richtlijnen van de European Venture Capital Association, gebruik makend van ondermeer de ratio's bedrijfswaarde/EBITDA, bedrijfswaarde/cashflow en bedrijfswaarde/netto resultaat.
Preferente aandelen (niet-genoteerd)	Preferente aandelen	Als het aandeel wordt gekarakteriseerd als vreemd vermogen wordt de contantewaardemethode gebruikt.

Fortis heeft een beleid geformuleerd om de onzekerheden met betrekking tot de berekening van reële waarde door middel van waarderingsmethoden en interne modellen te kunnen kwantificeren en bewaken. Gerelateerde onzekerheden worden benoemd in het modelrisico-concept.

Modelrisico ontstaat wanneer de productwaarderingsmethode die gehanteerd wordt nog niet is gestandaardiseerd of wanneer gebruik wordt gemaakt van inputgegevens die niet rechtstreeks in de markt zichtbaar zijn maar op aannames zijn gebaseerd.

De ontwikkeling van nieuwe, gecompliceerde producten in de markt resulteert in de ontwikkeling van wiskundige modellen om deze producten te waarderen. Deze modellen repliceren het complexe patroon van de functie van een optie op basis van aannames over het stochastische gedrag van de onderliggende variabelen, numerieke algoritmen en andere theoretische benaderingen welke nodig zijn om de compexiteit van het financiële instrument na te bootsen.

Voorts zijn de onderliggende hypothesen van een model afhankelijk van de algemene marktomstandigheden (specifieke rentestanden, volatiliteit, etc.) heersend op het moment van ontwikkeling van het model. Er bestaat geen garantie dat het model nog steeds de juiste resultaten weergeeft wanneer marktcondities radicaal veranderen.

De procedure van Fortis inzake de reële waardeaanpassing gaat verder dan bestaande procedures die de kwaliteit van de reguliere reële-waardebepalingsprocessen probeert te beoordelen. Een gekwantificeerde onzekerheid binnen een model vormt de basis voor de aanpassing van de reële-waardeberekening door de waarderingsmethoden en interne modellen.

Toelichting op de resultatenrekening

36 Rentebaten

De verdeling van de Rentebaten per product is per 31 december als volgt:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Rentebaten				
Rentebaten op kasequivalenten	677	79	- 74	682
Rentebaten uit vorderingen op banken	4.947	140	- 150	4.937
Rentebaten op beleggingen	5.536	2.095	- 88	7.543
Rentebaten uit vorderingen op klanten	15.578	495	- 202	15.871
Rentebaten uit derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	40.563	106	- 245	40.424
Overige rentebaten	2.896	252	- 22	3.126
Totaal rentebaten	**70.197**	**3.167**	**- 781**	**72.583**
2005				
Rentebaten				
Rentebaten op kasequivalenten	507	30	- 30	507
Rentebaten uit vorderingen op banken	3.351	137	- 125	3.363
Rentebaten op beleggingen	4.620	1.903	- 81	6.442
Rentebaten uit vorderingen op klanten	11.728	525	- 78	12.175
Rentebaten uit derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	42.527	92	- 215	42.404
Overige rentebaten	1.962	16	- 24	1.954
Totaal rentebaten	**64.695**	**2.703**	**- 553**	**66.845**
2004				
Rentebaten				
Rentebaten op kasequivalenten	574	184	- 81	677
Rentebaten uit vorderingen op banken	3.001	42	- 66	2.977
Rentebaten op beleggingen	3.911	1.673	48	5.632
Rentebaten uit vorderingen op klanten	9.333	618	- 98	9.853
Rentebaten uit derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	34.605	10	- 406	34.209
Overige rentebaten	929		- 54	875
Totaal rentebaten	**52.353**	**2.527**	**- 657**	**54.223**

37 Verzekeringspremies

Hieronder volgt een overzicht van de bruto premies van het verzekeringsbedrijf zoals verantwoord in de resultatenrekening per 31 december.

	2006	*2005*	*2004*
Levenverzekeringen	9.147	8.256	6.609
Niet-levenverzekeringen	4.936	4.788	4.546
Other Insurance en eliminaties	- 34	- 64	519
Totaal bruto premies verzekeringsbedrijf	**14.049**	**12.980**	**11.674**
Verzekeringspremies verkregen door het bankbedrijf	12	13	16
Eliminaties	- 77	- 74	- 114
Totaal bruto premies	**13.984**	**12.919**	**11.576**

In de onderstaande tabel worden de Levenverzekeringspremies weergegeven per 31 december.

	2006	*2005*	*2004*
Unit-linked contracten			
Geboekte eenmalige premies	58	52	77
Geboekte periodieke premies	175	155	187
Collectief	*233*	*207*	*264*
Geboekte eenmalige premies	268	204	332
Geboekte periodieke premies	913	906	708
Individueel	*1.181*	*1.110*	*1.040*
Totaal unit-linked contracten	**1.414**	**1.317**	**1.304**
Niet unit-linked contracten			
Geboekte eenmalige premies	976	438	314
Geboekte periodieke premies	909	826	745
Collectief	*1.885*	*1.264*	*1.059*
Geboekte eenmalige premies	1.315	960	982
Geboekte periodieke premies	1.136	1.237	1.142
Individueel	*2.451*	*2.197*	*2.124*
Totaal niet unit-linked contracten	**4.336**	**3.461**	**3.183**
Beleggingscontracten met DPF			
Geboekte eenmalige premies	3.072	2.888	1.638
Geboekte periodieke premies	325	590	484
Totaal beleggingscontracten met DPF	**3.397**	**3.478**	**2.122**
Totaal geboekte premies Levenverzekeringen	**9.147**	**8.256**	**6.609**
Verzekeringspremies verantwoord in de resultatenrekening	9.147	8.256	6.609
Premies inzake beleggingscontracten	2.978	3.225	1.455
Totaal premies ontvangen door het Levenbedrijf	**12.125**	**11.481**	**8.064**
Premies levenbedrijf van Other Insurance			59
Totaal	**12.125**	**11.481**	**8.123**

De totale premie-instroom bij Levenverzekeringen bestaat uit de bruto ontvangen premies van de verzekeringsmaatschappijen voor de uitgegeven verzekerings- en beleggingscontracten. De premie-instroom van verzekeringscontracten en van beleggingscontracten met DPF, wordt verantwoord in de resultatenrekening. De premie instroom van beleggingscontracten zonder DPF, met name unit-linked contracten, wordt - na aftrek van commissies - direct verantwoord als verplichting (deposit accounting). Commissies worden verantwoord als commissiebaten in de resultatenrekening.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de opbouw van de Niet-levenverzekeringspremies gedurende het boekjaar. De verzekeringspremies voor auto, brand en overige zijn samengevoegd onder Overige Niet-leven.

	Ongevallen en Ziekte	*Overige Niet-leven*	*Totaal*
2006			
Bruto geboekte premies	1.540	3.493	5.033
Wijziging in niet-verdiende premies	- 10	- 87	- 97
Bruto verdiende premies	**1.530**	**3.406**	**4.936**
Afgegeven herverzekeringspremies	- 192	- 298	- 490
Aandeel herverzekeraars in niet-verdiende premies	- 12	- 6	- 18
Netto verdiende premies Niet-levenverzekeringen	**1.326**	**3.102**	**4.428**
2005			
Bruto geboekte premies	1.498	3.277	4.775
Wijziging in niet-verdiende premies	11	2	13
Bruto verdiende premies	**1.509**	**3.279**	**4.788**
Afgegeven herverzekeringspremies	- 166	- 388	- 554
Aandeel herverzekeraars in niet-verdiende premies	- 75	5	- 70
Netto verdiende premies Niet-levenverzekeringen	**1.268**	**2.896**	**4.164**
2004			
Bruto geboekte premies	1.436	3.200	4.636
Wijziging in niet-verdiende premies	- 38	- 52	- 90
Bruto verdiende premies	**1.398**	**3.148**	**4.546**
Afgegeven herverzekeringspremies	- 319	- 336	- 655
Aandeel herverzekeraars in niet-verdiende premies	29	1	30
Netto verdiende premies Niet-levenverzekeringen	**1.108**	**2.813**	**3.921**
Premies schadeverzekeringen uit Other Insurance	210	179	389
Totaal	**1.318**	**2.992**	**4.310**

De verdeling van de bruto verdiende premies uit Niet-levenverzekeringen per segment is als volgt:

	Ongevallen en Ziekte	*Overig Niet-leven*	*Totaal*
2006			
Insurance Netherlands	959	985	1.944
Insurance Belgium	367	886	1.253
Insurance International	204	1.535	1.739
Bruto verdiende premies Niet-leven segment	**1.530**	**3.406**	**4.936**

	Ongevallen en Ziekte	*Overig Niet-leven*	*Totaal*
2005			
Insurance Netherlands	1.003	986	1.989
Insurance Belgium	329	830	1.159
Insurance International	177	1.463	1.640
Bruto verdiende premies Niet-leven segment	**1.509**	**3.279**	**4.788**
2004			
Insurance Netherlands	1.028	1.008	2.036
Insurance Belgium	309	784	1.093
Insurance International	61	1.356	1.417
Bruto verdiende premies Niet-leven segment	**1.398**	**3.148**	**4.546**
Other Insurance	224	249	473
Totaal	**1.622**	**3.397**	**5.019**

38 Dividend en overige beleggingsbaten

De onderstaande tabel geeft een specificatie van het Dividend en de overige beleggingsbaten per 31 december.

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Dividenden en overige beleggingsbaten				
Dividenden op aandelen	125	271	2	398
Huurbaten uit vastgoedbelegging	56	263		319
Opbrengsten parkeergarage	1	206		207
Overige baten op beleggingen	18	56	- 2	72
Totaal dividenden en overige beleggingsbaten	**200**	**796**		**996**
2005				
Dividenden en overige beleggingsbaten				
Dividenden op aandelen	119	226	- 1	344
Huurbaten uit vastgoedbelegging	54	258	- 3	309
Opbrengsten parkeergarage		196		196
Overige baten op beleggingen	15	56	- 2	69
Totaal dividenden en overige beleggingsbaten	**188**	**736**	**- 6**	**918**
2004				
Dividenden en overige beleggingsbaten				
Dividenden op aandelen	98	179	- 13	264
Huurbaten uit vastgoedbelegging	60	251		311
Opbrengsten parkeergarage		189		189
Overige baten op beleggingen	20	61		81
Totaal dividenden en overige beleggingsbaten	**178**	**680**	**- 13**	**845**

39 Gerealiseerde winsten en verliezen op beleggingen

De Gerealiseerde winsten en verliezen op beleggingen per 31 december kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Obligaties	76	- 34		42
Aandelen	375	474	- 15	834
Vastgoed	21	127		148
Dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures	104			104
Overige		9		9
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	**576**	**576**	**- 15**	**1.137**
2005				
Obligaties	530	168		698
Aandelen	90	245	- 6	329
Vastgoed	54	76		130
Dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures	36	4	443	483
Overige	2			2
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	**712**	**493**	**437**	**1.642**
2004				
Obligaties	397	99		496
Aandelen	55	365	- 62	358
Vastgoed	22	51		73
Dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures	41	170	457	668
Overige	1	- 16		- 15
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	**516**	**669**	**395**	**1.580**

40 Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen

Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen zoals per 31 december verantwoord in de resultatenrekening hebben betrekking op:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Activa/verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten	967	- 10	- 262	695
Activa en verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	140	- 10	302	432
Afdekkingsresultaten	272	- 1	- 1	270
Overige	- 40	4	1	- 35
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	**1.339**	**- 17**	**40**	**1.362**
2005				
Activa/verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten	475	13	- 98	390
Activa en verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	220	2	165	387
Afdekkingsresultaten	199		1	200
Overige	- 89	1	- 11	- 99
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	**805**	**16**	**57**	**878**
2004				
Activa/verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten	- 1.139	- 12	106	- 1.045
Activa en verplichtingen tegen reële waarde met waardeveranderingen in de resultatenrekening	80	20	- 182	- 82
Afdekkingsresultaten	17			17
Overige	128	16	26	170
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	**- 914**	**24**	**- 50**	**- 940**

Alle winsten en verliezen die zich voordoen door wijzigingen in de reële waarde van financiële activa of verplichtingen, met uitzondering van toerekende rente zoals opgenomen onder Rentebaten en Rentelasten, zijn verantwoord onder Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen.

Activa en verplichtingen, met inbegrip van derivaten, welke voor handelsdoeleinden worden aangehouden, zijn specifiek aangekocht om een winst te realiseren door korte termijn fluctuaties in de prijs of de handelsmarge. De initiële waardering is de aanschafprijs van het financiële instrument, inclusief transactiekosten gepaard gaande met de aanschaf. Na de initiële waardering vindt waardering plaats tegen reële waarde.

Alle wijzigingen in de reële waarde van activa en verplichtingen die worden gehouden tegen reële waarde met waarde veranderingen in de resultatenrekening worden hierboven verantwoord. Inbegrepen zijn zowel ongerealiseerde winsten en verliezen door herwaardering als gerealiseerde winsten en verliezen bij het verkopen van activa of het voldoen van verplichtingen.

De resultaten van afdekking bevatten de wijzigingen in de reële waarde die kan worden toegewezen aan het afgedekte risico, in de meeste gevallen het renterisico, van afgedekte activa en verplichtingen en de wijziging in reële waarde van de afdekkingsinstrumenten.

Voor portfolio afdekking van rente risico's (macro hedging) geldt dat het initiële verschil tussen de reële waarde en de boekwaarde van het afgedekte item bij het toewijzen van de afdekkingsrelatie wordt geamortiseerd over de resterende looptijd van het afgedekte item. Deze bedragen zijn in bovenstaande tabel opgenomen onder Afdekkingsresultaten.

41 Commissiebaten

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de Commissiebaten per 31 december:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Commissiebaten				
Effectenbedrijf	926		- 1	925
Verzekeringen, herverzekeringen inbegrepen	346	279	- 283	342
Vermogensbeheer	1.236	38	- 9	1.265
Betalingsverkeer	465		- 1	464
Garantie- en bereidstellingcommissies	289			289
Service vergoedingen	322		- 11	311
Overige		161	- 23	138
Totaal commissiebaten	**3.584**	**478**	**- 328**	**3.734**
2005				
Commissiebaten				
Effectenbedrijf	716		- 11	705
Verzekeringen, herverzekeringen inbegrepen	239	239	- 142	336
Vermogensbeheer	958	68	- 28	998
Betalingsverkeer	437			437
Garantie- en bereidstellingcommissies	232			232
Service vergoedingen	312	1		313
Overige		107	- 4	103
Totaal commissiebaten	**2.894**	**415**	**- 185**	**3.124**
2004				
Commissiebaten				
Effectenbedrijf	704			704
Verzekeringen, herverzekeringen inbegrepen	214	189	- 141	262
Vermogensbeheer	814	38	- 25	827
Betalingsverkeer	464			464
Garantie- en bereidstellingcommissies	189			189
Service vergoedingen	249			249
Overige		38		38
Totaal commissiebaten	**2.634**	**265**	**- 166**	**2.733**

42 Overige baten

De Overige baten per 31 december bestaan uit de volgende componenten:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Overige baten				
Aandeel herverzekeraars in betaalde schaden		412		412
Aandeel herverzekeraars in wijzigingen verplichtingen		- 137		- 137
Operationele-lease baten	9			9
Winst op voor verkoop gehouden gebouwen		110		110
Overige	251	134	- 100	285
Totaal overige baten	**260**	**519**	**- 100**	**679**
2005				
Overige baten				
Aandeel herverzekeraars in betaalde schaden		503		503
Aandeel herverzekeraars in wijzigingen verplichtingen		- 229		- 229
Operationele-lease baten	3			3
Winst op voor verkoop gehouden gebouwen		30		30
Overige	256	177	- 28	405
Totaal overige baten	**259**	**481**	**- 28**	**712**
2004				
Overige baten				
Aandeel herverzekeraars in betaalde schaden		314		314
Aandeel herverzekeraars in wijzigingen verplichtingen		- 260		- 260
Operationele-lease baten	5			5
Winst op voor verkoop gehouden gebouwen	- 3	96		93
Overige	242	171	12	425
Totaal overige baten	**244**	**321**	**12**	**577**

43 Rentelasten

De onderstaande tabel toont de Rentelasten naar product voor het boekjaar per 31 december.

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Rentelasten				
Rentelasten verschuldigd aan banken	7.960	176	- 161	7.975
Rentelasten verschuldigd aan klanten	9.067	3	- 6	9.064
Rentelasten op schuldbewijzen	3.356		- 15	3.341
Rentelasten op achtergestelde schulden	676	80	29	785
Rentelasten op overige leningen	454	80	- 215	319
Rentelasten op verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten	41.337	101	- 264	41.174
Rentelasten op overige schulden	2.261	125	77	2.463
Totaal rentelasten	**65.111**	**565**	**- 555**	**65.121**
2005				
Rentelasten				
Rentelasten verschuldigd aan banken	4.808	107	- 95	4.820
Rentelasten verschuldigd aan klanten	6.877	3	69	6.949
Rentelasten op schuldbewijzen	2.468		- 10	2.458
Rentelasten op achtergestelde schulden	609	100	32	741
Rentelasten op overige leningen	302	78	- 111	269
Rentelasten op verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten	43.282	65	- 248	43.099
Rentelasten op overige schulden	1.696	152	43	1.891
Totaal rentelasten	**60.042**	**505**	**- 320**	**60.227**
2004				
Rentelasten				
Rentelasten verschuldigd aan banken	4.375	57	- 66	4.366
Rentelasten verschuldigd aan klanten	4.601	95	81	4.777
Rentelasten op schuldbewijzen	1.876		5	1.881
Rentelasten op achtergestelde schulden	579	45	150	774
Rentelasten op overige leningen	155	289	- 78	366
Rentelasten op verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten	35.117	3	- 456	34.664
Rentelasten op overige schulden	1.124	50	- 36	1.138
Totaal rentelasten	**47.827**	**539**	**- 400**	**47.966**

44 Schadelasten en uitkeringen

De opbouw van de Schadelasten en uitkeringen zoals per 31 december verantwoord in de resultatenrekening is als volgt:

	2006	2005	2004
Levenverzekeringen	9.883	8.591	7.023
Niet-levenverzekeringen	3.458	3.411	3.472
Other Insurance en eliminaties	- 35	- 58	392
Schadelasten en uitkeringen Verzekeringsbedrijf	**13.306**	**11.944**	**10.887**
Schadelasten en uitkeringen Bankbedrijf	6	6	26
Eliminaties	- 161	- 162	- 192
Totaal schadelasten en uitkeringen	**13.151**	**11.788**	**10.721**

De volgende tabel toont de nettoschadelasten en uitkeringen voor levenverzekeringen na herververzekering.

	2006	2005	2004
Uitkeringen en afkopen	5.733	4.366	3.942
Wijzigingen verplichtingen levenverzekering	4.094	4.175	3.038
Afgegeven herverzekeringspremies	56	50	43
Totaal schadelasten en uitkeringen Leven	**9.883**	**8.591**	**7.023**
Aandeel herverzekeraars in schadelasten en uitkeringen	- 22	- 36	303
Totaal schadelasten en uitkeringen Leven, netto	**9.861**	**8.555**	**7.326**
Schadelasten en uitkeringen Leven uit het segment Other Insurance			54
Totaal	**9.861**	**8.555**	**7.380**

De volgende tabel toont de nettoschadelasten en uitkeringen voor Niet-levenverzekeringen, na herververzekering.

	2006	2005	2004
Schaden	2.678	2.471	2.379
Wijzigingen in verplichtingen inzake verzekeringscontracten	272	316	468
Uitgaande herverzekeringspremies	490	554	655
Aandeel herverzekeraars in wijziging in voorziening voor niet-verdiende premies	18	70	- 30
Totaal schadelasten en uitkeringen Niet-leven segment	**3.458**	**3.411**	**3.472**
Aandeel herverzekeraars in wijziging in verplichtingen inzake verzekeringscontracten	20	57	- 63
Aandeel herverzekeraars in betaalde schaden	- 276	- 299	- 235
Totaal schadelasten en uitkeringen Niet-leven segment, netto	**3.202**	**3.169**	**3.174**
Schaden Niet-leven uit het segment Other Insurance, netto			303
Totaal	**3.202**	**3.169**	**3.477**

45 Wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen

De Wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen per 31 december kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen op:				
Geldmiddelen en kasequivalenten	1			1
Vorderingen op banken	- 3			- 3
Vorderingen op klanten	171	7		178
Verbintenissen tot kredietverstrekking - banken	- 5			- 5
Verbintenissen tot kredietverstrekking - klanten	- 19			- 19
Beleggingen in obligaties	- 5	1		- 4
Beleggingen in aandelen en overige beleggingen	4	11		15
Vastgoedbeleggingen	2	6		8
Beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures				
Herverzekering en overige vorderingen	2	3		5
Materiële vaste activa	3	2		5
Goodwill en overige immateriële vaste activa		4		4
Overige activa	7	2		9
Totaal wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen	**158**	**36**		**194**
2005				
Wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen op:				
Geldmiddelen en kasequivalenten	1			1
Vorderingen op banken	- 3			- 3
Vorderingen op klanten	164	7		171
Verbintenissen tot kredietverstrekking - banken	- 6			- 6
Verbintenissen tot kredietverstrekking - klanten	32			32
Beleggingen in obligaties		2		2
Beleggingen in aandelen en overige beleggingen	14	29		43
Vastgoedbeleggingen		10		10
Beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	- 1			- 1
Herverzekering en overige vorderingen	4	4		8
Materiële vaste activa	11			11
Goodwill en overige immateriële vaste activa	3	2		5
Overige activa	- 10	- 28		- 38
Totaal wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen	**209**	**26**		**235**
2004				
Wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen op:				
Geldmiddelen en kasequivalenten	- 2			- 2
Vorderingen op banken	- 31			- 31
Vorderingen op klanten	187	15		202
Verbintenissen tot kredietverstrekking - banken	3			3
Verbintenissen tot kredietverstrekking - klanten	52			52
Beleggingen in obligaties	5	- 4		1
Beleggingen in aandelen en overige beleggingen	5	134		139
Vastgoedbeleggingen	- 2	20		18
Beleggingen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures	- 1			- 1
Herverzekering en overige vorderingen		7		7
Materiële vaste activa				
Overige activa	- 8			- 8
Totaal wijzigingen in bijzondere waardeverminderingen	**208**	**172**		**380**

46 Commissielasten

De samenstelling van de Commissielasten per 31 december is als volgt:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Commissielasten				
Effectenbedrijf	224	7		231
Tussenpersonen	163	1.416	- 236	1.343
Vermogensbeheer	193	2	- 70	125
Betalingsverkeer	151			151
Bewaarneming	10	5	- 1	14
Overige	79		- 21	58
Totaal commissielasten	**820**	**1.430**	**- 328**	**1.922**
2005				
Commissielasten				
Effectenbedrijf	131	3		134
Tussenpersonen	152	1.166	- 153	1.165
Vermogensbeheer	91	18	- 18	91
Betalingsverkeer	133			133
Bewaarneming	10	2		12
Overige	87	7	- 14	80
Totaal commissielasten	**604**	**1.196**	**- 185**	**1.615**
2004				
Commissielasten				
Effectenbedrijf	126	2		128
Tussenpersonen	141	1.126	- 138	1.129
Vermogensbeheer	98	17	- 15	100
Betalingsverkeer	107	1		108
Bewaarneming	7	2		9
Overige	36	20	- 14	42
Totaal commissielasten	**515**	**1.168**	**- 167**	**1.516**

47 Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa

De Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa per 31 december kan als volgt worden gespecificeerd:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Afschrijving van materiële vaste activa				
Gebouwen voor eigen gebruik	87	30		117
Verbeteringen aan gehuurde objecten	53			53
Vastgoedbeleggingen	15	67		82
Inventaris en motorrijtuigen	144	31		175
Afschrijving van immateriële vaste activa				
Aangekochte software	23	11		34
Zelfontwikkelde software				
VOBA		76		76
Overige immateriële vaste activa	28	11		39
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	**350**	**226**		**576**
2005				
Afschrijving van materiële vaste activa				
Gebouwen voor eigen gebruik	98	32		130
Verbeteringen aan gehuurde objecten	44			44
Vastgoedbeleggingen	15	80		95
Inventaris en motorrijtuigen	118	29		147
Afschrijving van immateriële vaste activa				
Aangekochte software	16	8		24
Zelfontwikkelde software				
VOBA		85		85
Overige immateriële vaste activa	17	6		23
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	**308**	**240**		**548**
2004				
Afschrijving van materiële vaste activa				
Gebouwen voor eigen gebruik	115	33		148
Verbeteringen aan gehuurde objecten	37	1		38
Vastgoedbeleggingen	16	58		74
Inventaris en motorrijtuigen	124	32	1	157
Afschrijving van immateriële vaste activa				
Aangekochte software	14	3		17
Zelfontwikkelde software				
VOBA		20		20
Overige immateriële vaste activa	10	5		15
Afschrijving van materiële en immateriële vaste activa	**316**	**152**	**1**	**469**

48 Personeelskosten

De Personeelskosten zijn per 31 december als volgt te specificeren:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Personeelskosten				
Salarissen	2.788	581	30	3.399
Sociale lasten	522	115	6	643
Lasten pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen	146	93	2	241
Lasten pensioenregelingen op basis van beschikbare premies	97	10	1	108
Op aandelen gebaseerde beloning	13	4	6	23
Overige	59	8	4	71
Totaal personeelskosten	**3.625**	**811**	**49**	**4.485**
2005				
Personeelskosten				
Salarissen	2.354	538	25	2.917
Sociale lasten	482	111	5	598
Lasten pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen	172	97	12	281
Lasten pensioenregelingen op basis van beschikbare premies	62	9		71
Op aandelen gebaseerde beloning	7	3	2	12
Overige	293	110	9	412
Totaal personeelskosten	**3.370**	**868**	**53**	**4.291**
2004				
Personeelskosten				
Salarissen	2.086	531	25	2.642
Sociale lasten	502	104	4	610
Lasten pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen	174	89	14	277
Lasten pensioenregelingen op basis van beschikbare premies	42	9		51
Op aandelen gebaseerde beloning	6	3	7	16
Overige	153	21	8	182
Totaal personeelskosten	**2.963**	**757**	**58**	**3.778**

De kosten van niet-monetaire voordelen zoals medische kosten, afvloeïngsregelingen en herstructureringen zijn opgenomen in de post Overige.

Noot 9 geeft nadere informatie over Vergoedingen na uitdiensttreding en Andere lange-termijn personeelsbeloningen, met inbegrip van pensioenlasten inzake pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen en pensioenregelingen op basis van beschikbare premies.

49 Overige lasten

De Overige lasten kunnen per 31 december als volgt worden gespecificeerd:

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
2006				
Overige lasten				
Lasten op operationele lease en gerelateerde lasten	204	27	4	235
Huurlasten en overige directe kosten uit hoofde van vastgoedbeleggingen	2	58		60
Advieskosten	303	105	40	448
Geactiveerde overlopende acquisitiekosten		- 191		- 191
Afschrijving overlopende acquisitiekosten		156		156
Marketing en public relations	190	65	44	299
IT-kosten	535	80	3	618
Overige beleggingslasten	3	112	- 4	111
Onderhouds- en reparatiekosten	152	14	1	167
Overige	945	604	- 116	1.433
Totaal overige lasten	**2.334**	**1.030**	**- 28**	**3.336**
2005				
Overige lasten				
Lasten op operationele lease en gerelateerde lasten	145	50	3	198
Huurlasten en overige directe kosten uit hoofde van vastgoedbeleggingen	3	58		61
Advieskosten	247	85	35	367
Geactiveerde overlopende acquisitiekosten		- 120		- 120
Afschrijving overlopende acquisitiekosten		160		160
Marketing en public relations	182	56	13	251
IT-kosten	387	49	2	438
Overige beleggingslasten	4	121	- 7	118
Onderhouds- en reparatiekosten	119	23		142
Overige	832	460	- 51	1.241
Totaal overige lasten	**1.919**	**942**	**- 5**	**2.856**
2004				
Overige lasten				
Lasten op operationele lease en gerelateerde lasten	168	64	4	236
Huurlasten en overige directe kosten uit hoofde van vastgoedbeleggingen	3	57		60
Advieskosten	208	78	39	325
Geactiveerde overlopende acquisitiekosten		- 202		- 202
Afschrijving overlopende acquisitiekosten		235		235
Marketing en public relations	131	44	20	195
IT-kosten	360	53	7	420
Overige beleggingslasten	54	117	- 1	170
Onderhouds- en reparatiekosten	46	10		56
Overige	1.069	583	- 31	1.621
Totaal overige lasten	**2.039**	**1.039**	**38**	**3.116**

Onder Overige is onder meer begrepen: reis- en verblijfkosten, porto en telefonie, uitzendkrachten en opleidingskosten personeel.

50 Winstbelastingen

De details van de acute en uitgestelde belastinglasten per 31 december zijn hier onder weergegeven.

	2006	2005	2004
Belasting over het boekjaar	820	1.178	598
Aanpassing belastingen voorgaande jaren	- 148	36	- 10
Voorheen niet erkende belastingverliezen, belastingfaciliteiten en overige tijdelijke verschillen die uitgestelde winstbelastingen verminderen	- 15	- 9	
Totaal acute belastinglast	**657**	**1.205**	**588**
Uitgestelde belastingen van het boekjaar	283	- 99	- 103
Invloed belastingtariefwijzigingen op uitgestelde belastingen	54	20	16
Uitgestelde belastingen voortvloeiend uit de afschrijving of de afboeking van een afschrijving van een uitgestelde belastingvordering	22	33	10
Voorheen niet erkende belastingverliezen, belastingfaciliteiten en overige tijdelijke verschillen die uitgestelde winstbelastingen verminderen	13	5	- 1
Totaal uitgestelde belastinglasten	**372**	**- 41**	**- 78**
Belastingslast (-bate) betreffende wijzigingen van verslaggevingsgrondslagen en fouten in de resultatenrekening	1		
Totaal belastingen	**1.030**	**1.164**	**510**

In de winst voor belastingen zijn baten begrepen waarover geen winstbelasting is verschuldigd alsmede kosten welke niet fiscaal aftrekbaar zijn. Voorts gelden in een groot aantal landen, waar Fortis opereert, bijzondere belastingregelingen.

Hieronder is een reconciliatie van de verwachte winstbelastingen met de werkelijke winstbelastingen. De verwachte winstbelastingen zijn bepaald door het resultaat voor belasting te relateren aan het gewogen gemiddelde belastingtarief in Nederland en België. Voor 2006 bedroeg dit tarief 31,8% (2005: 32,7%; 2004: 34,2%). Het gewogen gemiddelde belastingtarief is gedurende de afgelopen jaren gedaald door een verlaging van de vennootschapsbelasting in Nederland.

	2006	*2005*	*2004*
Winst voor belastingen	5.443	5.150	2.889
Van toepassing zijnde belastingpercentage	31,8%	32,7%	34,2%
Verwachte winstbelastingen	1.731	1.686	990
Verhoging (verlaging) van belastingen door:			
Belastingvrije rente	- 193	- 153	- 77
Belastingvrije dividenden	- 25	- 79	- 77
Belastingvrije meerwaarden	- 462	- 440	- 419
Belastingvrije bijzondere waardeverminderingen	- 1	2	
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	- 38	- 64	- 61
Overige belastingvrije baten	- 36	- 23	- 6
Niet-aftrekbare verliezen op beleggingen	108	66	108
Wijziging van bijzondere waardeverminderingen van goodwill	- 1		
Niet-aftrekbare bedrijfs- en administratieve lasten	41	39	81
Negatieve goodwill		- 9	
Voorheen niet erkende belastingverliezen en tijdelijke verschillen	128	- 23	- 5
Afschrijving en terugname van afschrijving van uitgestelde belastingvorderingen	43	30	- 4
Invloed van wijziging belastingtarief op tijdelijke verschillen	54	17	74
Invloed van afwijkende buitenlandse belastingtarieven	- 78	13	- 9
Niet-aftrekbare roerende voorheffing	12	4	2
Aanpassingen voor verschuldigde belastingen van voorgaande boekjaren	- 147	11	- 34
Uitgestelde belastingen op beleggingen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures	- 10	15	- 3
Overige	- 96	72	- 50
Werkelijke winstbelastingen	**1.030**	**1.164**	**510**

Toelichting op de resultatenrekening van de Verzekeringsactiviteiten

51 Technisch en niet-technisch resultaat

De Leven- en Niet-levenactiviteiten binnen de verzekeringssegmenten worden door Fortis afzonderlijk beheerd. De Levensverzekeringsactiviteiten omvatten daarnaast beleggingscontracten met en zonder discretionaire winstdeling (DPF). De Niet-levenactiviteiten omvatten vier branches: Ongevallen en Ziekte, Autoverzekeringen, Brand en Overige schade aan eigendommen en overige verzekeringen, welke het risico dekken van schade aan eigendommen danwel verplichtingen inzake claims. Voor de analyse van de verzekeringsresultaten maakt Fortis gebruik van de concepten technisch resultaat, niet-technisch resultaat en operationele marge.

Het technisch resultaat omvat de premies, commissie en gealloceerde financiële opbrengsten, na aftrek van schadelasten, uitkeringen en operationele lasten. De gerealiseerde winsten en verliezen op beleggingen die bepaalde verzekeringsverplichtingen afdekken, zoals gesepareerde fondsen, maken deel uit van het gealloceerde financiële resultaat en dus van het technisch resultaat. Het beleggingsresultaat, na aftrek van de samenhangende beleggingskosten, wordt gealloceerd naar de diverse Leven en Niet-leven branches gebaseerd op de beleggingsportefeuilles die de verplichtingen van deze branches afdekken.

Het niet-technisch resultaat omvat alle niet aan verzekerings- en beleggingscontracten gealloceerde opbrengsten en kosten welke derhalve dus ook niet in het technisch resultaat zijn verantwoord.

De gerealiseerde en ongerealiseerde meerwaarden op de beleggingen die verantwoord worden in de resultatenrekening en die de verzekeringsverplichting afdekken voor de verschillende branches en die niet worden gealloceerd aan het technisch resultaat, worden opgenomen in de operationele marge (operating margin).

51.1 Reconciliatie

De onderstaande tabel toont de reconciliatie van het technisch en het niet-technisch resultaat en de winst voor belastingen.

	Leven	*Niet-leven*	*Totaal*
2006			
Technisch resultaat	638	573	1.211
Niet-technischresultaat	523	117	640
Other Insurance en eliminaties			
Winst voor belastingen Verzekeringsbedrijf	**1.161**	**690**	**1.851**
2005			
Technisch resultaat	691	537	1.228
Niet-technischresultaat	358	146	504
Other Insurance en eliminaties			
Winst voor belastingen Verzekeringsbedrijf	**1.049**	**683**	**1.732**
2004			
Technisch resultaat	577	389	966
Niet-technischresultaat	405	68	473
Other Insurance en eliminaties			212
Winst voor belastingen Verzekeringsbedrijf	**982**	**457**	**1.651**

51.2 Technisch resultaat

Technisch resultaat Leven

	2006	2005	2004
Bruto verdiende verzekeringspremies	9.147	8.256	6.609
Uitgaande verdiende herverzekeringspremies	- 56	- 50	- 43
Gealloceerd beleggingsresultaat	4.690	5.496	3.132
Commissies	145	123	70
Overige opbrengsten	11	67	48
Totaal opbrengsten	**13.937**	**13.892**	**9.816**
Uitkeringen en afkopen	- 5.733	- 4.366	- 3.943
Aandeel herverzekeraars in uitkeringen en afkopen	137	206	23
Wijzigingen in verplichtingen inzake verzekerings- en beleggingscontracten (inclusief unit-linked contracten)	- 6.151	- 7.685	- 4.041
Aandeel herverzekeraars in wijzigingen verplichtingen	- 115	- 170	- 326
Winstdeling	- 316	- 199	- 89
Totaal technische lasten	**- 12.178**	**- 12.214**	**- 8.376**
Commissies	- 532	- 364	- 362
Mutatie in overlopende acquisitiekosten en VOBA	- 79	- 121	- 64
Administratieve kosten	- 519	- 510	- 442
Herverzekeringscommissies en winstdeling	9	8	5
Totale bedrijfskosten	**- 1.121**	**- 987**	**- 863**
Resultaat technische rekening Levenverzekering voor belastingen	**638**	**691**	**577**

Technisch resultaat Niet-leven

	2006	2005	2004
Bruto verdiende verzekeringpremies	4.936	4.788	4.546
Uitgaande verdiende herverzekeringspremies	- 508	- 624	- 625
Gealloceerd beleggingsresultaat	318	292	295
Overige opbrengsten	73	65	59
Totaal opbrengsten	**4.819**	**4.521**	**4.275**
Betaalde schaden	- 2.678	- 2.471	- 2.379
Aandeel herverzekeraars in betaalde schaden	276	299	235
Wijziging voorziening voor claims	- 273	- 316	- 468
Aandeel herverzekeraar in wijziging voor claims	- 20	- 57	63
Schadeafhandelingskosten	- 197	- 182	- 180
Totaal technische lasten	**- 2.892**	**- 2.727**	**- 2.729**
Commissies	- 885	- 827	- 798
Mutatie in overlopende acquisitiekosten en VOBA	26	- 4	7
Aandeel herverzekeraar in mutatie in overlopende acquisitiekosten en VOBA	8	2	
Administratieve kosten	- 626	- 564	- 486
Herverzekeringscommissies en winstdeling	123	136	120
Totale bedrijfskosten	**- 1.354**	**- 1.257**	**- 1.157**
Technisch resultaat Niet-levenverzekering voor belastingen	**573**	**537**	**389**
Resultaat technische rekening Niet-leven in segment Other Insurance			22
Totaal	**573**	**537**	**411**

51.3 Niet-technisch resultaat

	Leven	*Niet-leven*	*Totaal*
2006			
Rentebaten	2.772	408	3.180
Dividenden en overige beleggingsbaten	717	101	818
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	510	66	576
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	- 6	- 11	- 17
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	1.949		1.949
Rentelasten	- 476	- 102	- 578
Beheerskosten	- 376	- 61	- 437
Beleggingsresultaat	**5.090**	**401**	**5.491**
Gealloceerd beleggingsresultaat naar technisch resultaat	- 4.690	- 318	- 5.008
	400	**83**	**483**
Overige baten en lasten	123	34	157
Niet-technisch resultaat	**523**	**117**	**640**
2005			
Rentebaten	2.391	373	2.764
Dividend- en andere beleggingsbaten	654	97	751
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	404	89	493
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	18	- 2	16
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	3.255		3.255
Rentelasten	- 522	- 44	- 566
Beheerskosten	- 386	- 58	- 444
Beleggingsresultaat	**5.814**	**455**	**6.269**
Gealloceerd beleggingsresultaat naar technisch resultaat	- 5.496	- 292	- 5.788
	318	**163**	**481**
Overige baten en lasten	40	- 17	23
Niet-technisch resultaat	**358**	**146**	**504**
2004			
Rentebaten	2.140	355	2.495
Dividend- en andere beleggingsbaten	592	100	692
Gerealiseerde winsten (verliezen) op beleggingen	521	1	522
Overige gerealiseerde en ongerealiseerde winsten en verliezen	10	14	24
Baten uit beleggingen inzake unit-linked contracten	1.141		1.141
Rentelasten	- 419	- 60	- 479
Beheerskosten	- 287	- 56	- 343
Beleggingsresultaat	**3.698**	**354**	**4.052**
Gealloceerd beleggingsresultaat naar technisch resultaat	- 3.132	- 295	- 3.427
	566	**59**	**625**
Overige baten en lasten	- 161	9	- 152
Niet-technisch resultaat	**405**	**68**	**473**

51.4 Technisch resultaat Leven en Niet-leven per branche en verzekeringssegment

Het technisch en niet-technisch resultaat per branche is per 31 december als volgt samengesteld:

	2006		2005		2004	
	Leven	Niet-leven	Leven	Niet-leven	Leven	Niet-leven
Technisch resultaat						
Leven	638		691		577	
Ongevallen en Ziekte		243		209		169
Auto		149		133		104
Brand		122		135		117
Overig		59		60		- 1
Totaal technisch resultaat	**638**	**573**	**691**	**537**	**577**	**389**
Gealloceerde meerwaarden	173	33	167	39	129	22
Operationele marge	**811**	**606**	**858**	**576**	**706**	**411**
Overig niet-technisch resultaat	350	84	191	107	276	46
Winst voor belastingen	**1.161**	**690**	**1.049**	**683**	**982**	**457**

De onderstaande tabel toont het technisch resultaat Leven en Niet-leven per segment voor het boekjaar.

	Leven	Niet-leven	Totaal
2006			
Insurance Netherlands	276	272	548
Insurance Belgium	324	129	453
Insurance International	38	172	210
Totaal technisch resultaat	**638**	**573**	**1.211**
2005			
Insurance Netherlands	293	223	516
Insurance Belgium	398	139	537
Insurance International		175	175
Totaal technisch resultaat	**691**	**537**	**1.228**
2004			
Insurance Netherlands	263	165	428
Insurance Belgium	335	127	462
Insurance International	- 21	97	76
Totaal technisch resultaat	**577**	**389**	**966**
Technisch resultaat in segment Other Insurance		22	22
Totaal	**577**	**411**	**988**

De onderstaande tabel geeft een nadere toelichting op het technisch resultaat Leven en Niet-leven per branche en segment.

	Ongevallen en Ziekte	*Auto*	*Brand*	*Overige*	*Totaal*
2006					
Insurance Netherlands	192	38	27	15	272
Insurance Belgium	39	54	30	6	129
Insurance International	12	57	65	38	172
Totaal Niet-leven segment	**243**	**149**	**122**	**59**	**573**
2005					
Insurance Netherlands	146	18	39	20	223
Insurance Belgium	47	62	29	1	139
Insurance International	16	53	67	39	175
Totaal Niet-leven segment	**209**	**133**	**135**	**60**	**537**
2004					
Insurance Netherlands	138	14	22	- 9	165
Insurance Belgium	27	59	36	5	127
Insurance International	4	31	59	3	97
Totaal Niet-leven segment	**169**	**104**	**117**	**- 1**	**389**
Technisch resultaat Niet-leven in segment Other Insurance	9			13	22
Totaal	**178**	**104**	**117**	**12**	**411**

51.5 Niet-leven financiële informatie per branche

In onderstaande tabel wordt per branche een uitsplitsing gegeven van financiële informatie met betrekking tot Niet-leven verzekeringsactiviteiten per 31 december.

	Bruto premies	*Bruto verdiende premies*	*Bruto schadelast*	*Bruto bedrijfs-kosten*	*Saldo her-verzekering*
2006					
Ongevallen en Ziekte	1.540	1.530	- 885	- 230	- 82
Auto	1.509	1.479	- 977	- 231	10
Brand- en overige schade aan eigendom	1.111	1.062	- 506	- 236	- 61
Overige	873	865	- 583	- 126	12
Totaal Niet-leven segment	**5.033**	**4.936**	**- 2.951**	**- 823**	**- 121**

	Bruto premies	*Bruto verdiende premies*	*Bruto schadelast*	*Bruto bedrijfs-kosten*	*Saldo her-verzekering*
2005					
Ongevallen en Ziekte	1.498	1.509	- 939	- 222	- 68
Auto	1.448	1.453	- 972	- 210	17
Brand- en overige schade aan eigendom	1.006	998	- 428	- 208	- 96
Overige	823	828	- 448	- 106	- 97
Totaal Niet-leven segment	**4.775**	**4.788**	**- 2.787**	**- 746**	**- 244**
2004					
Ongevallen en Ziekte	1.436	1.398	- 980	- 168	- 36
Auto	1.459	1.445	- 977	- 197	- 19
Brand- en overige schade aan eigendom	947	939	- 414	- 186	- 90
Overige	794	764	- 476	- 115	- 62
Totaal Niet-leven segment	**4.636**	**4.546**	**- 2.847**	**- 666**	**- 207**
Niet-leven activiteiten in segment Other Insurance	504	477	- 256	- 186	- 46
Totaal	**5.140**	**5.023**	**- 3.103**	**- 852**	**- 253**

51.6 Ratio's-Niet-leven

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de ratio's per verzekeringssegment per 31 december.

	Schade-ratio	*Lasten-ratio*	*Gecombineerde ratio*
2006			
Insurance Netherlands	55,8%	34,8%	90,6%
Insurance Belgium	61,6%	37,4%	99,0%
Insurance International	67,1%	33,0%	100,1%
Niet-leven segment	**61,2%**	**34,9%**	**96,1%**
2005			
Insurance Netherlands	57,3%	34,9%	92,2%
Insurance Belgium	60,2%	36,9%	97,1%
Insurance International	67,7%	32,4%	100,1%
Niet-leven segment	**61,3%**	**34,7%**	**96,0%**
2004			
Insurance Netherlands	62,9%	34,9%	97,8%
Insurance Belgium	61,0%	37,4%	98,4%
Insurance International	72,0%	29,5%	101,5%
Niet-leven segment	**65,1%**	**33,9%**	**99,0%**
Niet-leven activiteiten in segment Other Insurance	53,4%	48,5%	101,9%

Schaderatio: de kosten van schade, zijnde schaden voor eigen rekening bij Niet-leven verzekeringen, exclusief interne schade-afhandelingskosten, als percentage van de netto verdiende premies.

Lastenratio: de lasten als percentage van de verdiende premies netto na herverzekering. De lasten zijn inclusief de interne schade-afhandelingskosten vermeerderd met nettocommissies ten laste van het boekjaar, minus interne beleggingskosten.

Gecombineerde ratio: de som van schade- en lastenratio.

Toelichting op transacties buiten de balans

52 Verbintenissen en garanties

Tot de verbintenissen en garanties worden accepten, verbintenissen tot het verstrekken van kredieten, kredietbrieven, borgstellingen en financiële garanties gerekend. In het geval van verbintenissen tot het verstrekken van kredieten, kredietbrieven en financiële garanties bestaat het potentiële verlies dat Fortis kan lijden, indien de tegenpartij haar verplichtingen niet nakomt, uit de contractuele notionele bedragen voor die instrumenten. Commissies uit hoofde van deze activiteiten worden in de resultatenrekening verantwoord op het moment van ontvangst.

Accepten worden door klanten gebruikt om betalingen te verrichten voor handelsgoederen die worden verkocht via import-exporttransacties.

Verbintenissen tot kredietverstrekking betreffen toezeggingen om een lening aan een klant te verstrekken als aan alle in de overeenkomst gestelde voorwaarden wordt voldaan. De overeenkomsten hebben in het algemeen een vaste afloopdatum of een andere beëindigingsclausule. De spreiding naar geografisch gebied en tegenpartij van de verplichtingen tot kredietverstrekking is vergelijkbaar met de spreiding van uitstaande leningen. In de meeste gevallen zijn de kredieten ongedekt. Indien nodig kunnen evenwel zekerheden worden verlangd.

Documentaire kredieten worden toegepast als garantie dat Fortis een betaling aan derden zal verrichten in het kader van een binnen- of buitenlandse handelstransactie van een klant of als garantie dat een klant zijn verplichting jegens een derde zal nakomen. In dit laatste geval vormt het documentaire krediet voor Fortis een voorwaardelijke verplichting. Fortis beoordeelt de kredietwaardigheid van elke klant op individuele basis. De waarde van (eventueel) verkregen zekerheden is gebaseerd op de beoordeling van de kredietwaardigheid van de tegenpartij. Zekerheden kunnen bestaan uit de gefinancierde goederen of kasstortingen. De meeste documentaire kredieten worden opgenomen, in veel gevallen echter gevolgd door onmiddellijke betaling.

Borgstellingen en garanties dienen als garantie voor het nakomen van een verplichting door een klant. Het kredietrisico waarmee de afgifte van deze waarborgen gepaard gaat, is in wezen gelijk aan het risico dat verbonden is aan het verstrekken van kredietfaciliteiten aan klanten. Borgstellingen en garanties kunnen worden afgegeven zonder dat er zekerheden worden verlangd.

Hieronder volgt een overzicht van de notionele bedragen (hoofdsommen) per 31 december van de verbintenissen en garanties van Fortis die een risico buiten de balans met zich meebrengen.

	2006	*2005*	*2004*
Verbintenissen tot verlening van kredieten	131.077	96.674	66.463
Garanties en beschikbare kredietbrieven	24.413	15.142	5.887
Handelskredietbrieven	403	581	7.183
Documentaire kredieten	9.154	7.049	4.168
Totaal	**165.047**	**119.446**	**83.701**

Van deze verplichtingen heeft circa EUR 28.762 miljoen een looptijd van meer dan een jaar (2005: EUR 17.618 miljoen; 2004: EUR 8.478 miljoen).

De liquiditeitsvereisten voor beroepen op afgegeven garanties en toegezegde kredieten aanzienlijk lager dan de contractueel uitstaande bedragen, aangezien veel van deze toezeggingen vervallen of aflopen zonder dat hierop een beroep wordt gedaan.

De volgende tabel geeft de bijzondere waardeverminderingen weer op krediettoezeggingen per 31 december.

	2006	*2005*	*2004*
Specific credit risk	150	143	152
Incurred but not reported (IBNR)	80	88	41
Total	**230**	**231**	**193**

53 Voorwaardelijke verplichtingen

Fortis is, zoals vele andere financiële instellingen, gedaagde met betrekking tot een aantal claims, geschillen en rechtszaken die een gevolg zijn van de normale bedrijfsuitoefening van het bank- en verzekeringsbedrijf. Fortis neemt hiervoor voorzieningen op, indien in de optiek van het management, en na overleg met de juridisch adviseurs, het waarschijnlijk wordt geacht dat Fortis een vergoeding dient te betalen en deze vergoeding redelijkerwijs geschat kan worden (zie noot 31)

Met betrekking tot andere claims en juridische procedures tegen Fortis waarmee het management van Fortis bekend is (en welke, in overeenstemming met de hiervoor vermelde richtlijn, niet zijn voorzien) is het de visie van het management, na beraadslaging op basis van ingewonnen professioneel advies, dat deze claims elke grond missen danwel succesvol verdedigd kunnen worden of dat de uitkomst van deze acties niet zal resulteren in een significant verlies in de Fortis jaarrekening.

Fortis is in Nederland betrokken in twee disputen:

- ten eerste in een aantal juridische procedures met betrekking tot Groeivermogen producten (aandelen lease producten), welke individueel danwel door consumenten organisaties tegen bepaalde Fortis werkmaatschappijen zijn aangespannen. De claims zijn gebaseerd op één of meer van de volgende beschuldigingen: overtreding van de zorgplicht, het ontbreken van een tweede handtekening danwel het ontbreken van een vergunning voor het verkopen van de betreffende producten. De beoordeling van het huidige juridisch risico met betrekking tot deze zaken geeft voor Fortis geen aanleiding tot het treffen van materiële voorzieningen voor Fortis.

- ten tweede en meer recent zijn klachten ingebracht door individuele polishouders danwel consumentenorganisaties, welke aanleiding kunnen geven tot juridische procedures tegen Fortis met betrekking tot beleggingspolissen. De klachten zijn in essentie gebaseerd op het ontbreken van informatie inzake de kosten welke aan sommige van de beleggingsproducten zijn verbonden. De juridische review van de verschillende type producten, welke gedurende meer dan tien jaar zijn verkocht, vindt thans plaats. De huidige schatting van de juridische risico's voortvloeiend uit deze zaak geven Fortis geen aanleiding tot het treffen van materiële voorzieningen.

54 Lease-overeenkomsten

Fortis is lease-overeenkomsten aangegaan voor het verkrijgen van kantoorruimte, kantoorapparatuur en voertuigen. Hieronder volgen gegevens over de toekomstige verplichtingen uit hoofde van niet-opzegbare operationele lease-overeenkomsten per 31 december.

	2006	*2005*	*2004*
Tot 3 maanden	6	6	4
3 maanden tot 1 jaar	20	26	33
1 jaar tot 5 jaar	94	69	74
Langer dan 5 jaar	67	77	54
Totaal	**187**	**178**	**165**
Jaarlijkse huurlasten:			
Leasebetalingen	79	70	63
Totaal	**79**	**70**	**63**

55 Vermogen onder beheer

Vermogen onder beheer heeft zowel betrekking op beleggingen voor eigen rekening, beleggingen voor unit-linked contracten als op voor klanten beheerd vermogen.

Onder voor 'Klanten beheerd vermogen' worden de beleggingen voor klanten, particulier danwel institutioneel, verantwoord waar Fortis een management of een adviescommissie voor ontvangt. Discretionair vermogen (vermogen dat actief beheerd wordt door Fortis) alsook adviserend vermogen is inbegrepen in het voor klanten beheerd vermogen.

De lijn 'eliminaties' in de verschillende tabellen heeft betrekking op voor klanten beheerd vermogen belegd in door Fortis beheerde beleggingsfondsen, die anders dubbel zouden worden meegenomen.

De volgende tabel geeft een overzicht van het vermogen onder beheer naar beleggingstype en herkomst.

	Bankbedrijf	*Verzekerings-bedrijf*	*Algemeen (incl. eliminaties)*	*Totaal*
31 december 2006				
Beleggingen voor eigen rekening:				
- Obligaties	131.427	50.554	- 669	181.312
- Aandelen	4.150	10.239	996	15.385
- Vastgoed	600	2.447		3.047
- Overige	1.600	1.109	- 19	2.690
Totaal beleggingen voor eigen rekening	**137.777**	**64.349**	**308**	**202.434**
Beleggingen inzake unit-linked contracten		**28.865**	**- 116**	**28.749**
Voor klanten beheerd vermogen:				
- Obligaties	114.386	2.147		116.533
- Aandelen	92.705	4.064		96.769
- Vastgoed	773	2.801		3.574
- Eliminaties	- 26.242			- 26.242
Totaal voor klanten beheerd vermogen	**181.622**	**9.012**		**190.634**
Totaal vermogen onder beheer	**319.399**	**102.226**	**192**	**421.817**
31 december 2005				
Beleggingen voor eigen rekening:				
- Obligaties	129.718	46.089	- 829	174.978
- Aandelen	3.393	8.448	817	12.658
- Vastgoed	402	2.144		2.546
- Overige	1.801	1.110	- 24	2.887
Totaal beleggingen voor eigen rekening	**135.314**	**57.791**	**- 36**	**193.069**
Beleggingen inzake unit-linked contracten		**25.907**	**- 240**	**25.667**
Voor klanten beheerd vermogen:				
- Obligaties	101.727	2.970		104.697
- Aandelen	79.812	2.603		82.415
- Vastgoed	1.045	1.998		3.043
- Eliminaties	- 25.661			- 25.661
Totaal voor klanten beheerd vermogen	**156.923**	**7.571**		**164.494**
Totaal vermogen onder beheer	**292.237**	**91.269**	**- 276**	**383.230**
31 december 2004				
Beleggingen voor eigen rekening:				
- Obligaties	113.535	38.512	- 484	151.563
- Aandelen	3.008	5.977	- 39	8.946
- Vastgoed	365	1.939		2.304
- Overige	1.633	1.723	- 1	3.355
Totaal beleggingen voor eigen rekening	**118.541**	**48.151**	**- 524**	**166.168**
Beleggingen inzake unit-linked contracten		**16.936**	**- 83**	**16.853**
Voor klanten beheerd vermogen:				
- Obligaties	83.200			83.200
- Aandelen	60.938			60.938
- Vastgoed	891	1.111		2.002
- Eliminaties	- 22.129			- 22.129
Totaal voor klanten beheerd vermogen	**122.900**	**1.111**		**124.011**
Totaal vermogen onder beheer	**241.441**	**66.198**	**- 607**	**307.032**

De veranderingen in het voor klanten beheerd vermogen per segment zijn als volgt:

	Retail Banking	*Merchant Banking*	*Commercial & Private Banking*	*Overige*	*Eliminaties*	*Totaal*
Balans per 31 december 2004	**89.569**	**248**	**52.311**	**4.012**	**- 22.129**	**124.011**
In-/uitstroom	12.532	- 2	3.319	3.037	- 854	18.032
Markt winsten/verliezen	8.489	- 29	5.307	618	- 2.282	12.103
Overige			8.890	1.854	- 396	10.348
Balans per 31 december 2005	**110.590**	**217**	**69.827**	**9.521**	**- 25.661**	**164.494**
In-/uitstroom	10.920	- 34	6.871	- 636	- 661	16.460
Markt winsten/verliezen	3.867	77	3.890	718	84	8.636
Overige	2.729	- 1	- 1.601	- 79	- 4	1.044
Balans per 31 december 2006	**128.106**	**259**	**78.987**	**9.524**	**- 26.242**	**190.634**

De kolom Overige omvat voor klanten beheerd vermogen in het verzekeringssegment alsook voor klanten beheerd vermogen dat beheerd wordt door operationele entiteiten die gerapporteerd worden in het segment Overige. De lijn Overige omvat transfers tussen segmenten, de impact van acquisities en desinvesteringen en valutaverschillen uit hoofde van omrekening. De transfers tussen de segmenten hebben voornamelijk betrekking op de transfer van beheerd vermogen van Belgolaise van het segment Commercial & Private Banking naar Overige en een transfer van vermogen van Fortis Hypotheek Bank van het segment Overig naar het segment Retail Banking.

56 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na de balansdatum geen materiële gebeurtenissen plaatsgevonden die noodzaken tot een bijstelling van de jaarrekening per 31 december 2006.

De storm Kyrill heeft in januari 2007 door heel West Europa schade veroorzaakt. De huidige inschatting van de totale claims voor de Niet-leven activiteiten van Fortis in Nederland, België en Groot Brittannië varieërt rond EUR 70 miljoen, voor belasting.

Fortis heeft diverse acquisities aangekondigd welke nog onderhevig zijn aan goedkeuring door de toezichthouders en gebruikelijke voorwaarden en welke derhalve thans nog niet in de consolidatie scope zijn begrepen. Deze transacties zullen geen materiële impact hebben op de solvabiliteit van Fortis en de nettowinst per aandeel.

Fortis heeft op 5 oktober 2006 aangekondigd dat het een definitieve overeenkomst heeft getekend met An Post, de Ierse postdienst, voor de oprichting van een joint venture. Deze joint venture zal financiële diensten aanbieden op de Ierse markt via An Post's netwerk van 1.450 postkantoren. De nieuwe bank zal een 50/50 partnerschap zijn tussen An Post en Fortis, met een initieel kapitaal van EUR 112 miljoen. De Europese Commissie heeft op 12 januari 2007 de joint venture van Fortis met An Post goedgekeurd. Bij de Ierse toezichthouders is tevens een verzoek voor een bankvergunning ingediend.

Op 10 oktober 2006 hebben Fortis Investment en CIT Investment Bank aangekondigd dat zij een overeenkomst zijn aangegaan voor het oprichten van een Russiche vermogensbeheer joint venture: CIT Fortis Investment Management.

Op 30 oktober 2006 heeft Fortis aangekondigd dat het een overeenkomst heeft getekend voor de overname van 100% van de aandelen van Dominet, een Poolse retailbank die gespecialiseerd is in consumenten kredieten. De transactie is onderhevig aan de volledige goedkeuring door de toezichthouders, in het bijzonder van het Toezichthoudend Committee van de Poolse Bank, en de gebruikelijke voorwaarden.

IDBI, Federal Bank en Fortis hebben op 23 november 2006 aangekondigd dat zij een joint venture-overeenkomst hebben getekend voor de oprichting van een nieuwe levenverzekeringsmaatschappij, welke een grote verscheidenheid aan levensverzekering- en lange termijnspaarproducten zal aanbieden op de Indiase markt. Op grond van de overeenkomst zal IDBI bank 48% van de aandelen verkrijgen, terwijl Federal Bank en Fortis elk 26% van de aandelen verkrijgen. De joint venture-overeenkomst is het vervolg op het tekenen van een intentie-overeenkomst op 11 juli 2006. De drie partijen verwachten dat, na goedkeuring door de toezichthouder, de onderneming midden 2007 operationeel zal zijn.

Fortis heeft op 17 december 2006 de acquisitie van Global, een Roemeense leasemaatschappij, en op 4 januari 2007 de oprichting van een nieuwe levensverzekeringsmaatschappij in Rusland aangekondigd

Op 8 januari 2007 heeft Fortis Lease Group de acquisitie aangekondigd van Captive Financial Limited, een financieringsmaatschappij die is gespecialiseerd in vendor lease financiering met sterke posities in de technolgiesector. De transactie geeft Fortis Lease Group toegang tot zeven nieuwe markten: Maleisie, Singapore, Hong Kong, Noorwegen, Denemarken, Finland en Zweden, waardoor zij in 22 landen aanwezig zal zijn.

Op 1 maart 2007 hebben Fortis en Pacific Century Insurance Holdings Limited (PCI) bekend gemaakt dat Fortis en Pacific Century Regional Developments een overeenkomst hebben getekend waarbij Fortis een meerderheidsbelang verwerft in PCI, een beursgenoteerde levenverzekeraar in Hong Kong, voor een betaling in contanten van in totaal HKD 3,5 miljard (EUR 341 miljoen) ofwel HKD 8.18 per aandeel. Na afronding van de overname doet Fortis een onvoorwaardelijk verplicht bod voor dezelfde prijs met inachtneming van de wettelijke goedkeuringen en andere voorwaarden.

Op 7 maart 2007 heeft de Raad van Bestuur de jaarrekening beoordeeld en zijn goedkeuring gegeven voor publicatie. De jaarrekening zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders op 23 mei 2007.

Brussel / Utrecht, 7 maart 2007

Raad van Bestuur

Voorzitter	Graaf Maurice Lippens
Vice-voorzitter	Jan Slechte
Chief Executive Officer	Jean-Paul Votron
Bestuurders	Baron Philippe Bodson
	Richard Delbridge
	Clara Furse
	Reiner Hagemann
	Jan-Michiel Hessels
	Jacques Manardo
	Aloïs Michielsen
	Ronald Sandler
	Rana Talwar
	Baron Piet Van Waeyenberge
	Klaas Westdijk

Accountantsverklaring

Aan de algemene vergaderingen der aandeelhouders van Fortis SA/NV en Fortis N.V.

Verklaring betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening gecontroleerd waarbij Fortis SA/NV en Fortis N.V. samen met hun dochtervennootschappen ('Fortis') opgenomen zijn, die bestaat uit de geconsolideerde balans per 31 december 2006, de geconsolideerde resultatenrekening, het geconsolideerde overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum, alsmede een overzicht van de belangrijkste grondslagen voor de financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de leiding over de geconsolideerde jaarrekening

De leiding is verantwoordelijk voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards, zoals aanvaard binnen de Europese Unie, alsmede voor het opstellen van het jaaroverzicht in overeenstemming het Wetboek van Vennootschappen in België en het Burgerlijk Wetboek in Nederland. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren, en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de geconsolideerde jaarrekening van vermogen en resultaat zodanig dat deze die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten, bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor de financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht overeenkomstig Internationale Controlestandaarden. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de geconsolideerde jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van door de leiding gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de geconsolideerde jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Fortis per 31 december 2006, en van het resultaat en de kasstromen over 2006, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards, zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichtingen in België en Nederland (paragraaf 2:393 lid 5 e van het burgerlijk wetboek), melden wij dat het jaaroverzicht, voorzover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de geconsolideerde jaarrekening, zoals vereist door het Wetboek van Vennootschappen in België en in artikel 2:391 lid 4 van het Burgerlijk Wetboek in Nederland.

Amstelveen, 7 maart 2007

KPMG Accountants N.V.
vertegenwoordigd door S.J. Kroon RA

Brussels, 7 maart 2007

PricewaterhouseCoopers
Bedrijfsrevisoren B.C.V.B
vertegenwoordigd door Y. Vandenplas en L. Discry

Verslag van de Raad van Bestuur van Fortis SA/NV en Fortis N.V.

Raad van Bestuur, Commissaris en Accountant

Voorzitter	Graaf Maurice Lippens
Vice-voorzitter	Jan Slechte
Chief Executive Officer	Jean-Paul Votron
Bestuurders	Baron Philippe Bodson Richard Delbridge Clara Furse (sinds 1 juni 2006) Reiner Hagemann (sinds 1 juni 2006) Jan-Michiel Hessels Baron Daniel Janssen (tot 31 mei 2006) Jacques Manardo Aloïs Michielsen (sinds 1 juni 2006) Ronald Sandler Rana Talwar Baron Piet Van Waeyenberge Klaas Westdijk
Commissaris voor Fortis SA/NV	PricewaterhouseCoopers Bedrijfsrevisoren B.C.V.B.A., vertegenwoordigd door Yves Vandenplas en Luc Discry
Accountant voor Fortis N.V.	KPMG Accountants N.V. vertegenwoordigd door Stef Kroon

Verslag van de Raad van Bestuur van Fortis SA/NV en Fortis N.V.

Algemeen

De maatschappijen Fortis SA/NV en Fortis N.V. zijn de twee moedervennootschappen van Fortis. Zij staan aan het hoofd van Fortis, dat op haar beurt bestaat uit een groot aantal groepsmaatschappijen, actief in bankieren en verzekeren.

Structuur van Fortis

De huidige structuur van Fortis ontstond in 1998 toen de twee moedervennootschappen van de groep een identieke bestuursstructuur aannamen. In de jaren die daarop volgden werden verschillende initiatieven genomen in het streven tot verdere eenmaking van de groep: de installatie van de één gemaakte Raad van Bestuur in september 2000, de introductie van het Fortis-aandeel, een nieuw financieel instrument samengesteld uit de aandelen van elk van de moedervennootschappen, in december 2001, wijziging van de statuten van de moedervennootschappen in 2004 met het oog op een meer internationale samenstelling van de Raad van Bestuur, die voortaan door één enkele voorzitter wordt geleid.

Een gedetailleerde beschrijving van de structuur van Fortis en de rechten van de aandeelhouders, de organisatie van de Raad van Bestuur, de bestuurscommissies en het Executive Management, evenals van de beleidslijnen die van toepassing zijn binnen Fortis is opgenomen in het Fortis Governance Statement. Dit is gepubliceerd op de Fortis website en is eveneens verkrijgbaar in de vorm van een brochure ten kantore van de vennootschappen.

Alle feitelijke informatie over de samenstelling en de activiteiten van de Raad van Bestuur en zijn commissies, de bezoldiging van de bestuurders en de Executive Managers en de toepassing van Corporate Governance zoals voorgeschreven door de heersende codes en reglementen, evenals alle wijzigingen hierin in de loop van het boekjaar 2006, zijn elders in het Jaaroverzicht en de Jaarrekening van Fortis opgenomen.

Ontwikkelingen en resultaten

Fortis heeft opnieuw excellente resultaten behaald in 2006. Deze sterke performance werd bereikt door de focus te leggen op het menselijke element, het cultiveren van sterke relaties met klanten, het motiveren van onze toegewijde medewerkers en het nastreven van de winstgroeistrategie zoals twee jaar geleden uiteengezet.

De hoekstenen van onze strategie om duurzame aandeelhouderswaarde te leveren zijn: het laten groeien van onze bank- en verzekeringsactiviteiten door te focussen op de klant, het concentreren op Europa, waarbij selectieve groei in Azie en Noord Amerika wordt nagestreefd en het creëren van één sterk internationaal merk. Geholpen door een gunstige economische omgeving in de Benelux en andere landen in Europa en door sterke commerciële activiteiten, zijn we in staat geweest om onze business continue te expanderen en te investeren in niet-organische groeimogelijkheden.

Zowel het Bankbedrijf als het Verzekeringsbedrijf hebben een robuuste performance geleverd, welke geleid heeft tot toegenomen resultaten.

De bank resultaten hebben substantieel geprofiteerd van de excellente commerciële activiteiten als belangrijkste drijver voor de stijging van de totale baten, met een sterke toename van de rentemarge en de netto-vergoedingen en netto-commissies. Voorts hebben de lagere wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen en het lagere effectieve belastingpercentage bijgedragen aan de verbetering van de nettowinst. De investeringen ter ondersteuning van de groeistrategie en recente acquisities hebben de operationele kosten doen stijgen, waardoor de hiervoor genoemde positieve ontwikkelingen gedeeltelijk werden afgeremd.

De verzekeringsactiviteiten hebben opnieuw een excellente performance laten zien in 2006, resulterend in een stijging van de nettowinst en een versterking van de positie in de meeste markten. Naast het hebben van vele sterke posities in Europa, hebben we ook verder gebouwd aan onze aanwezigheid in Azië. Fortis is samenwerkingsverbanden aangegaan met sleutelspelers op hun thuismarkten in meerdere Aziatische landen. Dit heeft geresulteerd in een significante toename van de premie-inkomsten van buiten de Benelux. We zetten onze expansie verder en zijn daartoe recent operaties gestart in Duitsland, Rusland, Oekraine, Turkije en India, zowel via het opstarten van nieuwe ondernemingen als via acquisities.

Deze commerciële ontwikkelingen hebben ons commitment verder versterkt om te investeren in de expansie van ons bedrijf zodat we toekomstige groeimogelijkheden kunnen veilig stellen.

Onze organisatie is in overeenstemming met de veranderende businessdynamiek aangepast om ons toe te staan het potentieel van Fortis verder te ontsluiten.

De bank en verzeringsactiviteiten van Fortis zijn onderhevig aan een brede waaier van potentiële risico's, zoals financiële risico's (kredeitrisico, marktrisico en liquiditeitsrisico), verzekeringsrisico en operationeel risico. Teneinde te waarborgen dat deze risico's worden onderkend, gemonitord en structureel goed gemanaged, heeft Fortis een sterke organisatorische structuur voor risico management ingebed.

De activiteiten van Fortis hangen van nature samen met het gebruik van financiële instrumenten, inclusief afdekkingsderivaten, welke worden gebruikt voor afdekkingsoperaties en handelsdoeleinden.

Nadere informatie over de ontwikkeling en de resultaten van Fortis, het risico management en het gebruik van financiële instrumenten is te vinden in het jaaroverzicht en in note 7 van de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening.

Aandelenkapitaal

Op 31 december 2006 waren 1.342.815.545 aandelen geplaatst en volgestort.

Gedurende het boekjaar besloot de Raad van Bestuur van Fortis SA/NV en Fortis N.V. tot uitgifte van maximaal 4.000.000 opties ten gunste van een geselecteerde groep senior managers en professionele staff van Fortis. Het totaal aantal effectief uitgegeven opties bedraagt 3.686.700. De ontvangen optiepremies – EUR 8,7 miljoen door Fortis SA/NV en EUR 8,7 miljoen door Fortis N.V. – zijn verantwoord in de agioreserves.

De Raad van Bestuur heeft tevens 1.993.000 nieuwe aandelen uitgegeven voor de uitoefening van:
- 41.400 warrants welke in 1997 aan de bestuursleden van Fortis SA/NV (voormalig Fortis (B)) en haar directe en indirecte dochterondernemingen werden verstrekt
- 1.951.600 opties welke waren toegekend aan senior management en professionals in 1999 en 2002.

Het maatschappelijk kapitaal van Fortis SA/NV is verhoogd met EUR 8.538.012, waarbij er EUR 19.865.910 in de agioreserve is verantwoord. Het kapitaal van Fortis N.V. werd verhoogd met EUR 837.060, waarbij er EUR 27.566.862 in de agioreserve is verantwoord.

Dividend

In het kader van de toepassing van de nieuwe International Financial Reporting Standards (IFRSs) met ingang van het boekjaar 2005, en gelet op hun potentiële effect op de volatiliteit van de geconsolideerde resultaten van Fortis, heeft de Raad van Bestuur de AvA's van mei 2005, en meer in het algemeen de markt, geïnformeerd over het herziene dividendbeleid. Fortis streeft naar een dividenduitkering die tenminste stabiel dan wel groeit in lijn met de lange termijn groei van de winst per aandeel. Het dividend wordt uitbetaald in contanten, waarbij in september een interimdividend zal worden betaald.

Het interimdividend zal – behoudens onvoorziene omstandigheden – gelijk zijn aan 50% van het jaarlijkse dividend van het voorafgaande jaar. Dit beleid onderstreept het belang dat Fortis hecht aan het creëren van waarde voor haar aandeelhouders.

Overeenkomstig bovenstaand beleid stelt de Raad van Bestuur voor het dividend over het boekjaar 2006 vast te stellen op EUR 1,40 per Fortis-aandeel. Rekening houdend met het interimdividend van EUR 0,58 per Fortis-aandeel dat in september 2006 werd uitgekeerd, zal het resterende bedrag van EUR 0,82 per Fortis-aandeel vanaf 14 juni 2007 betaalbaar worden gesteld.

Fortis Raad van Bestuur

In mei 2006 heeft de Raad van bestuur afscheid genomen van Baron Daniel Janssen, die de leeftijdslimiet had bereikt voor het lidmaatschap van de Raad van Bestuur. Baron Janssen trad toe tot de Raad van Bestuur in 1999, na de overname door Fortis van de Generale Bank en waar hij gedurende vele jaren een niet-uitvoerend lid van de Raad van Bestuur is geweest. Sindsdien heeft de Raad van Bestuur in belangrijke mate een beroep kunnen doen op Baron Janssen's uitgebreide internationale zakelijke en managementervaring. De Raad van Bestuur wil haar grote dank uitspreken aan Baron Janssen voor de significante bijdrage die hij heeft gehad aan de ontwikkeling van Fortis en de activiteiten van de Raad van Bestuur.

De AvA heeft op 31 mei 2006 Jan Slechte herbenoemd voor een periode van één jaar tot en met het einde van de AvA van 2007 op welke moment hij de leeftijdslimiet zal hebben bereikt voor het lidmaatschap van de Raad van Bestuur. Jan Slechte is lid van de Raad van Bestuur sinds 1996, in 2001 werd hij vice-voorzitter en lid van het toenmalige Compensatie en Nominatie Committee. De Raad van Bestuur is enorm dankbaar voor de niet-aflatende toewijding van Jan Slechte vbij het verder ontwikkelen van Fortis en zijn Raad van Bestuur.

De AvA heeft op 31 mei 2006 Richard Delbridge en Klaas Westdijk herbenoemd voor een periode van drie jaar tot en met het eind van de AvA van 2009.

De AvA heeft op 31 mei 2006 Clara Furse, Reiner Hagemann en Aloïs Michielsen benoemd als niet-uitvoerende leden voor een periode van drie jaar, tot en met het eind van de AvA van 2009.

De Raad van Bestuur zal op de AvA van 23 mei 2007 voorstellen om Baron Philippe Bodson, Jan-Michiel Hessels, Ronald Sandler en Piet Van Waeyenberge te herbenoemen.

Vergoedingen aan de bestuurders en totaal aandelenbezit

In 2005 bedroeg de totale vergoeding die aan de niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur voor hun mandaat als bestuurder van Fortis is betaald EUR 1,8 miljoen (2005: EUR 1,7 miljoen). De bezoldiging die in 2006 aan de CEO is betaald bedroeg EUR 3,4 miljoen (2005: EUR 2,7 miljoen). De individuele specificatie van de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur is opgenomen in noot 11 van de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening.

Per het einde van het verslagjaar bedroeg het aantal aandelen dat in bezit is van de leden van de Raad van Bestuur 885.050. Aan de niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur zijn geen opties op Fortis-aandelen toegekend. Graaf Maurice Lippens, niet-uitvoerend lid, bezit opties uit hoofde van zijn vroegere functie als uitvoerend lid van de Raad van Bestuur.

Aan Jean-Paul Votron zijn in 2006 opties op Fortis-aandelen en restricted shares toegekend als onderdeel van zijn vergoeding. Voor nadere informatie over de bezoldiging van Jean-Paul Votron verwijzen wij naar noot 11 van de Fortis Geconsoliceerde Jaarrekening.

Informatie welke samenhangt met de invoering van de EU overname richtlijn en het Fortis jaaroverzicht

Voor juridische doeleinden verklaart de Raad van bestuur hierbij dat het Fortis jaaroverzicht 2006 is opgesteld in overeenstemming met de nieuwe regelgeving welke met ingang van 31 december 2006 van toepassing is geworden ten gevolge van de EU overname richtlijn. De Raad van Bestuur geeft hierbij de volgende uitleg met betrekking tot de respectievelijke elementen welke door deze nieuwe regelgeving worden geraakt:

- Een volledig overzicht van de huidige kapitaalstructuur is te vinden in note 4, 29.1 en 29.2 van de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening 2006.
- Beperkingen inzake de overdracht van aandelen gelden alleen voor preferente aandelen (indien uitgegeven) en de effecten zoals beschreven in noot 29.1 en 29.2 van de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening over 2006.
- Fortis heeft belangrijke aandelenbelangen van derden welke de drempelwaarden overschrijden zoals vastgelegd in de wet in België en in Nederland vermeld onder het hoofd ‘Aandeelhoudersinformatie’ in het Fortis jaaroverizcht over 2006.
- Er zijn geen speciale rechten verbonden aan uitgegeven aandelen anders dan die welke vermeld zijn in noot 4, 29 en 29.1 van de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening 2006.
- Opties op aandelen en aandelen aankoopplannen, voorzover relevant, zijn beschreven in noot 10 van de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening 2006. De Raad van Bestuur besluit over de uitgifte van aandelen en opties, indien van toepassing, rekening houdend met lokale juridische voorschriften.
- Behoudens de informatie zoals getoond in noot 4, 13, 29.1 en 29.2 in de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening over 2006, heeft Fortis geen kennis van enige overeenkomst met een aandeelhouder die de overdracht van aandelen of de uitoefening van stemrechten beperkt.
- De leden van de Raad van Bestuur worden gekozen of ontslagen door een meerderheid van stemmen op de aandeelhoudersvergadering van zowel Fortis SA/NV als Fortis N.V. Indien minder dan 50% van de aandeelhouders aanwezig is, moet een tweede vergadering worden belegd welke de mogelijkheid zal hebben om de resolutie aan te nemen met 75% van de stemmen. Voor wijzigingen welke samenhangen met het verbonden aandeel principe, moeten de AvA’s van zowel Fortis SA/NV als Fortis N.V. voldoen aan de quorum en meerderheidsvereisten.
- De Raad van Bestuur van Fortis is bevoegd om aandelen uit te geven en in te kopen, in overeenstemming met de mandaten zoals verleend door de AvA’s van Fortis SA/NV en Fortis N.V. De huidige mandaten lopen af op 31 mei 2009 (uitgifte door Fortis N.V.), 4 oktober 2009 (uitgifte door Fortis SA/NV) en 31 oktober 2007 (inkoop).
- Noch Fortis SA/NV noch Fortis N.V. is partij in enige belangrijke overeenkomst die effectief kan worden, wordt gewijzigd en/of beëindigd door een verandering in de controle over de onderneming door een openbaar overnamebod.
- Noch Fortis SA/NV noch Fortis N.V. is een overeenkomst aangegaan met haar leden van de Raad van Bestuur of werknemers welke kan leiden tot uitkering van speciale ontslagvergoedingen bij beëindiging van het dienstverband ten gevolge van een openbaar overnamebod.

Vooruitzichten

Onze successen in het verleden geven ons het vertrouwen onze strategie te herbevestigen en te versnellen om Fortis te laten uitgroeien tot een leidende Europese financiële dienstverlener met een focus op kwaliteit.

Brussel/Utrecht, 7 maart 2007

Raad van Bestuur

Fortis SA/NV
Jaarrekening 2006

Fortis SA/NV
Koningsstraat 20
1000 Brussel, België

Algemene informatie

1. Voorwoord

Het merendeel van de 'Algemene informatie' wordt verantwoord in het verslag van de Raad van Bestuur van Fortis SA/NV en Fortis N.V. In deze algemene informatie treft u alleen die informatie aan die uniek is voor Fortis SA/NV en al niet elders is verstrekt.

2. Identificatie

De vennootschap is een naamloze vennootschap. Haar naam is 'Fortis SA/NV'. Haar statutaire zetel is gevestigd te Koningsstraat 20, 1000 Brussel. Zij kan bij beslissing van de Raad van Bestuur naar overal elders in België worden overgebracht. De vennootschap is ingeschreven in het rechtspersonenregister van Brussel onder het nr. 0451.406.524.

3. Oprichting en publicatie

De vennootschap is opgericht op 6 november 1993 onder de benaming 'Fortis Capital Holding'.

4. Plaatsen waar de documenten door het publiek kunnen worden geraadpleegd

De statuten van de vennootschap kunnen geraadpleegd worden op de Griffie van de Rechtbank van Koophandel van Brussel en op de zetel van de vennootschap.

De jaarrekening wordt gedeponeerd bij de Nationale Bank van België. De beslissingen inzake benoeming en afzetting van de leden van de organen van de vennootschap worden gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad. De financiële berichten over de vennootschap alsmede de oproepingen tot de algemene vergaderingen worden gepubliceerd in de financiële pers, de kranten en de informatieperiodieken. De jaarverslagen van de vennootschap zijn verkrijgbaar op de zetel en worden eveneens gedeponeerd bij de Nationale Bank van België. Zij worden elk jaar naar de aandeelhouders op naam verstuurd en naar de personen die er om gevraagd hebben.

5. Bedragen

De bedragen in deze jaarrekening zijn in duizenden euro's, tenzij anders is vermeld.

1. Balans voor winstdeling

		31 december 2006	*31 december 2005*
	Activa		
	VASTE ACTIVA	19.530.233	19.530.776
I	**Oprichtingskosten** (toel. I)		543
II	**Immateriële vaste activa**		
III	**Materiële vaste activa**		
IV	**Financiële vaste activa** (toel. IV en V)	19.530.233	19.530.233
	A. Verbonden ondernemingen	19.530.233	19.530.233
	1. Deelnemingen	19.530.233	19.530.233
	VLOTTENDE ACTIVA	45.704	10.789
V	**Vorderingen op meer dan één jaar**		
VI	**Voorraden en bestellingen in uitvoering**		
VII	**Vorderingen op ten hoogste één jaar**	4.359	1.491
	A. Handelsvorderingen		6
	B. Overige vorderingen	4.359	1.485
VIII	**Geldbeleggingen**		
IX	**Liquide middelen**	41.345	9.298
X	**Overlopende rekeningen**		
	Totaal der activa	19.575.937	19.541.565

		31 december 2006	31 december 2005
	Passiva		
	Eigen vermogen	19.545.027	18.934.546
I	**Kapitaal** (toel. VIII)	5.752.423	5.743.885
	A. Geplaatst kapitaal	5.752.423	5.743.885
II	**Uitgiftepremies**	5.572.434	5.543.911
III	**Herwaarderingsmeerwaarden**		
IV	**Reserves**	6.504.060	6.504.061
	A. Wettelijke reserve	574.389	574.389
	B. Onbeschikbare reserves	556.063	556.063
	1. Voor eigen aandelen		
	2. Andere	556.063	556.063
	C. Belastingvrije reserves		
	D. Beschikbare reserves	5.373.608	5.373.609
V	**Overgedragen winst**	1.716.110	1.142.689
	Voorzieningen en uitgestelde belastingen		
VII	**A. Voorzieningen voor risico's en kosten**		
	1. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen		
	2. Belastingen		
	3. Grote herstellings- en onderhoudswerken		
	4. Overige risico's en kosten (toel. IX)		
	B. Uitgestelde belastingen		
	Schulden	30.910	607.019
VIII	**Schulden op meer dan één jaar**		
IX	**Schulden op ten hoogste één jaar** (toel. X)	30.909	607.019
	A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vallen		
	B. Financiële schulden		
	C. Handelsschulden	3	4
	1. Leveranciers	3	4
	D. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen		
	E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	175	120
	1. Belastingen	113	120
	2. Bezoldigingen en sociale lasten	62	
	F. Overige schulden	30.731	606.895
X	**Overlopende rekeningen** (toel. XI)	1	
	Totaal der passiva	**19.575.937**	**19.541.565**

2. Resultatenrekening

		2006	2005
I	Bedrijfsopbrengsten	1	414
	A. Omzet (toel. XII, A)		
	B. Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering (toename +, afname -)		
	C. Geproduceerde vaste activa		
	D. Andere bedrijfsopbrengsten (toel. XII, B)	1	414
II	Bedrijfskosten	-9.376	-4.887
	A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		
	1. Inkopen		
	2. Wijziging in de voorraad (toename-, afname +)		
	B. Diensten en diverse goederen	8.794	4.305
	C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (toel. XII, C2)		
	D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	543	533
	E. Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in (toevoegingen uitvoering en handelsvorderingen +, terugnemingen -) (toel. XII, D)		
	F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -) (toel. XII, C3 en E)		
	G. Andere bedrijfskosten (toel. XII, F)	39	49
	H. Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten		
III	Bedrijfsverlies	-9.375	-4.473
IV	Financiële opbrengsten	1.145.782	1.375.681
	A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	1.145.000	1.375.000
	B. Opbrengsten uit vlottende activa	782	681
	C. Andere financiële opbrengsten (toel. XIII, A)		
V	Financiële kosten	-14.035	-14.469
	A. Kosten van schulden (toel. XIII, B en C)	289	1.734
	B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -) (toel. XIII, D)		
	C. Andere financiële kosten (toel. XIII, E)	13.746	12.735
VI	**Winst uit de gewone bedrijfsuitoefening, vóór belasting**	**1.122.372**	**1.356.739**

		2006	2005
VII	Uitzonderlijke opbrengsten		
VIII	Uitzonderlijke kosten		
IX	Winst van het boekjaar vóór belasting	1.122.372	1.356.739
X	Belastingen op resultaat	-8.353	-7
	A. Belastingen (toel. XV)	-8.353	-7
	B. Regularisering van belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen		
XI	Winst van het boekjaar	1.114.019	1.356.732
XII	Onttrekking aan de belastingvrije reserves		
	Overboeking naar de belastingvrije reserves		
XIII	**Te bestemmen winst van het boekjaar**	**1.114.019**	**1.356.732**

	Resultaatverwerking	2006	2005
A.	Te bestemmen winstsaldo	1.114.019	2.133.676
	1. Te bestemmen winst van het boekjaar	1.114.019	1.356.732
	2. Overgedragen winst van het vorige boekjaar		776.944
B.	Onttrekking aan het eigen vermogen		
	1. Aan het kapitaal en de uitgiftepremies		
	2. Aan de reserves		
C.	Toevoeging aan het eigen vermogen		-15
	1. Aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		
	2. Aan de wettelijke reserves		15
	3. Aan de overige reserves		
D.	Over te dragen resultaat		-1.142.689
	1. Over te dragen winst		1.142.689
E.	Tussenkomst van de vennoten in het verlies		
F.	Uit te keren winst		-990.972
	1. Vergoeding van het kapitaal		990.972
	2. Bestuurders of zaakvoerders		
	3. Andere rechthebbenden		

3. Toelichting

		2006
I.	**Staat van oprichtingskosten** (post 20 van de activa)	
	Netto boekwaarde per einde van het vorige boekjaar	543
	Mutaties tijdens het boekjaar:	
	- Nieuwe kosten van het boekjaar	
	- Afschrijvingen	-543
	- Andere	
	Netto boekwaarde per einde van het boekjaar,	
	Waarvan: - Kosten van oprichting of kapitaalverhoging, kosten bij uitgifte van leningen en andere oprichtingskosten	
	- Herstructureringskosten	

		1. Verbonden ondernemingen (post 280)	*2. Ondernemingen met deelnemings-verhouding (post 282)*	*3. Andere ondernemingen (post 284)*
IV.	**Staat van de financiele vaste activa** (post 28 van de activa)			
	1. Deelnemingen en aandelen			
a)	**Aanschaffingswaarde**			
	Per einde van het vorige boekjaar	19.530.233		
	Mutaties tijdens het boekjaar:			
	- Aanschaffingen			
	- Overdrachten en buitengebruikstellingen			
	- Overboekingen van een post naar een andere			
	Per einde van het boekjaar	19.530.233		
b)	**Meerwaarden**			
c)	**Waardeverminderingen**			
d)	**Niet-opgevraagde bedragen**			
e)	**Nettoboekwaarde per einde boekjaar (a)+(b)-(c)-(d)**	19.530.233		
	2. Vorderingen			
	Nettoboekwaarde per einde van het vorige boekjaar			
	Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar			
	Gecumuleerde waardeverminderingen op Vorderingen per einde boekjaar			

V. A. Deelnemingen en maatschappelijke rechten in andere ondernemingen

Hieronder worden de ondernemingen vermeld waarin de onderneming Fortis SA/NV een deelneming bezit (opgenomen in de posten 280 en 282 van de activa), alsmede de andere ondernemingen waarin de onderneming Fortis SA/NV maatschappelijke rechten bezit (opgenomen in de posten 284 en 51/53 van de activa) ten belope van ten minste 10% van het geplaatste kapitaal.

NAAM, volledig adres van de ZETEL en zo het een onderneming naar Belgisch recht betreft, het BTW- of NATIONAAL NUMMER	*Maatschappelijke rechten gehouden door*			*Gegevens geput uit de laatst beschikbare jaarrekening*			
	De onderneming (rechtstreeks)		dochters	Jaarrekening per	Muntcode	Eigen vermogen	Nettoresultaat
	Aantal	%	%			(+) of (-) (in duizenden munteenheden)	
Fortis Brussels SA/NV *Koningsstraat 20* *1000 Brussel, BELGIE* *BE 0476.301.276*				31/12/2005	EUR	19.663.735	666.600
gewone aandelen	500.000.001	50,00					
Fortis Utrecht N.V. *Archimedeslaan 6* *3584 BA Utrecht, NEDERLAND*				31/12/2005	EUR	4.724.000	1.615.400
gewone aandelen	500.000.001	50,00					

VIII. staat van het kapitaal	*Bedragen*	*Aantal aandelen*
A. Maatschappelijk kapitaal		
1. Geplaatst kapitaal (post 100 van de passiva)		
- Per einde van het vorige boekjaar	5.743.885	xxxxxxxxxx
- Wijzigingen tijdens het boekjaar:		
Kapitaalverhoging	8.538	1.993.000
- Per einde van het boekjaar	5.752.423	xxxxxxxxxx
2. Samenstelling van het kapitaal:		
2.1. Gewone aandelen	5.752.423	1.342.815.545
2.2. Aandelen op naam of aan toonder		
Op naam	xxxxxxxxxx	108.606.987
Aan toonder	xxxxxxxxxx	1.234.208.558
B. Niet-gestort kapitaal		
Aandeelhouders die nog moeten volstorten		
C. Eigen aandelen gehouden door:		
- de vennootschap zelf		
- haar dochters	1.369.277	50.71.8.431
D. Verplichtingen tot uitgifte van aandelen		
E. Toegestaan, niet-geplaatst kapitaal	1.071.000	
	1. Aantal aandelen	*2. Daaraan verbonden stemrechten*
F. Aandelen buiten kapitaal		

G. Aandeelhoudersstructuur van de onderneming op het einde van het boekjaar: voorzover bij Fortis SA/NV bekend: zie bladzijde 276.

X.	*Staat van de schulden*	*2006*
A.	**Schulden met een oorspronkelijke looptijd van meer dan een jaar, naar gelang hun resterende looptijd**	
B.	**Gewaarborgde schulden** (begrepen in de posten 17 en 42/48 van de passiva)	
C.	**Schulden m.b.t. belastingen, bezoldigingen en sociale lasten**	
	1. Belastingen (post 450/3 van de passiva)	
	a) Vervallen belastingschulden	
	b) Niet-vervallen belastingschulden	113
	c) Geraamde belastingschulden	
	2. Bezoldigingen en sociale lasten (post 454/9 van de passiva)	62

XII.	*Bedrijfsresultaten*	2006	2005
A.	**Netto-omzet** (post 70)		
B.	**Andere bedrijfsopbrengsten** (post 74)		
C1.	**Werknemers ingeschreven in het personeelsregister**		
C2.	**Personeelskosten** (post 62)		
C3.	**Voorzieningen voor pensioenen** (begrepen in post 635/7)		
D.	**Waardeverminderingen** (post 631/4)		
E.	**Voorzieningen voor risico's en kosten** (post 635/7)		
	Toevoegingen		
	Bestedingen en terugnemingen		
F.	**Andere bedrijfskosten** (post 640/8)		
	Belastingen en taksen op de bedrijfsuitoefening	39	49
	Andere		
G.	**Uitzendkrachten en ter beschikking van de onderneming gestelde personen**		
	1. Totaal aantal op de afsluitingsdatum		
	2. Gemiddeld aantal berekend in voltijdse equivalenten:		
	Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	106	45
	Kosten voor de onderneming	3	1

XIII. Financiële resultaten

		2006	2005
A.	**Andere financiële opbrengsten** (post 752/9)		
B.	**Afschrijvingen van kosten bij uitgifte van leningen en van risico**		
C.	**Geactiveerde interesten**		
D.	**Waardeverminderingen op vlottende activa** (post 651)		
E.	**Andere financiële kosten** (post 652/9)		
	Voorzieningen met financieel karakter		
	Uitsplitsing van de overige *financiële* kosten, indien het belangrijke bedragen betreft:		
	- Bankkosten	2	4
	- Kosten mbt eigen vermogen	13.743	12.731

XV. Belastingen op het resultaat

		2006
A.	**Uitsplitsing van de post 670/3**	
	1. Belastingen op het resultaat van het boekjaar	8.296
	2. Belastingen op het resultaat van vorige boekjaren	57
	a. Verschuldigde of betaalde belastingsupplementen	57
	b. Geraamde belastingsupplementen (opgenomen onder post 450/3 van de passiva) of belastingsupplementen waarvoor een voorziening werd gevormd (opgenomen onder post 161 van de passiva)	
B.	**Belangrijkste oorzaken van de verschillen tussen winst voor belastingen,** zoals die blijkt uit de jaarrekening, en de geraamde belastbare winst, met bijzondere vermelding van die welke voortvloeien uit het tijdsverschil tussen de vaststelling van de boekwinst en de fiscale winst (in de mate waarin het resultaat van het boekjaar op belangrijke wijze werd beïnvloed op het stuk van de belastingen).	
	Dividenden van filialen waarvan 95% niet belastbaar	1.087.750
C.	**Invloed van de uitzonderlijke resultaten op de belastingen op het resultaat van het boekjaar**	
D.	**Bronnen van belastinglatenties**	

XVI. Belasting op toegevoegde waarde en belastingen ten laste van derden

		2006	2005
A.	**Aan de belasting op toegevoegde waarde in rekening gebracht:**		
B.	**De ingehouden bedragen ten laste van derden bij wijze van:**		
	1. bedrijfsvoorheffing	800	451
	2. roerende voorheffing	144.276	190.629

XVII. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

	2006
Persoonlijke zekerheden die door de onderneming werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden of verplichtingen van derden, waarvan:	8.443.477
- De door de onderneming geëndosseerde handelseffecten in omloop	
- De door de onderneming getrokken of voor aval getekende handelseffecten	
- Het maximum bedrag ten belope waarvan andere verplichtingen van derden door de onderneming zijn gewaarborgd	8.443.477

XVIII Betrekking met verbonden ondernemingen en met ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat

		1. Verbonden ondernemingen		*2. Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat*	
		2006	*2005*	*2006*	*2005*
1.	**Financiële vaste activa**	19.530.533	19.530.533		
	Deelnemingen	19.530.533	19.530.533		
2.	**Vorderingen**				
3.	**Geldbeleggingen**				
4.	**Schulden**		139		
	Op hoogstens één jaar		139		

		Verbonden ondernemingen	
		2006	*2005*
5.	**Door de onderneming gestelde of onherroepelijk beloofde**		
	Persoonlijke en zakelijke zekerheden als waarborg voor		
	schulden of verplichtingen van verbonden ondernemingen	8.443.477	25.465.618
	Door verbonden ondernemingen gestelde of onherroepelijke beloofde		
	persoonlijke en zakelijke zekerheden als		
	waarborg voor schulden of verplichtingen van de onderneming		
6.	**Andere betekenisvolle financiële verplichtingen**		
7.	**Financiële resultaten**		
	Opbrengsten uit financiële vaste activa	1.145.000	1.375.000
	Opbrengsten uit vlottende activa	782	681
	Andere financiële opbrengsten		
	Kosten van schulden	289	1.656
	Andere financiële kosten		
8.	**Realisatie van vaste activa**		

XIX. Financiële betrekkingen met

A. bestuurders en zaakvoerders.

B. natuurlijke of rechtspersonenen die de onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks controleren zonder verbonden ondernemingen te zijn.

C. andere ondernemingen die door de onder b. vermelde personen rechtstreeks of onrechtstreeks gecontroleerd worden.

		2006
1.	Uitstaande vorderingen op deze personen	
2.	Waarborgen toegestaan in hun voordeel	
3.	Andere betekenisvolle verplichten aangegeven in hun voordeel	
	Voornaamste voorwaarden betreffende de posten 9500, 9501 en 9502	
4.	Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en ten laste van de resultatenrekening toegekende pensioenen, voor zover deze vermelding niet uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op de toestand van een enkel identificeerbaar persoon:	
	- aan bestuurders en zaakvoerders	6.245
	- aan oud-bestuurders en oud-zaakvoerders	

Aandeelhoudersstructuur van de onderneming

Voor zover bij Fortis SA/NV bekend, ziet de structuur van het stabiele aandeelhoudersschap van de vennootschap er op 31 december 2006 er als volgt uit:

	Aantal aandelen	%
Stichting VSB Fonds	67.045.696	4,99

De leden van de Raad van Bestuur van Fortis SA/NV bezitten op 31 december 2006 samen 885.050 aandelen en 55.900 opties.

Resultaatverwerking

Aandeelhouders van Fortis hebben de keus om dividend van Fortis SA/NV of Fortis N.V. te ontvangen. In april 2005 heeft de minister van Economische Zaken de toestemming gegeven voor het opstellen van de vennootschappelijke jaarrekening voor winstverdeling voor de boekjaren 2004, 2005 en 2006.

Op 7 september 2006 heeft Fortis een interimdividend uitbetaald van EUR 0,58 per Fortis aandeel. Ten gevolge van het proces van dividendkeuze heeft Fortis SA/NV een interimdividend uitbetaald van EUR 540.599.829.

Verbintenissen tot uitgifte of levering van aandelen

	2006
Aantal aandelen per 31 december	1.342.815.545
Potentieel nog uit te geven aandelen:	
- Opties op nieuwe aandelen, inclusief warrants (zie noot 10) [1)]	31.000.126
- Aandelen uit te geven in verband met converteerbare leningen	1.526
Totaal potentieel aantal aandelen per 31 december	**1.373.817.197**

[1)] Dit betreft een verwijzing naar de betreffende noot in de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening.

Het aantal aandelen per 31 december omvat 39.682.540 aandelen uitgegeven in het kader van de FRESH transactie. Deze aandelen worden gehouden door een groepsmaatschappij. Zolang deze aandelen worden aangehouden door een maatschappij uit de groep hebben ze geen stemrecht en geen recht op dividend (zie noot 29.1 in de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening).

Informatie betreffende de geconsolideerde rekeningen

De onderneming maakt samen met Fortis N.V. deel uit van het Fortis consortium. Beide ondernemingen maken samen een geconsolideerde jaarrekening op.

De jaarrekeningen van het Fortis consortium zijn beschikbaar op de twee zetels van de groep, Koningsstraat 20, 1000 Brussel (België), en Archimedeslaan 6, 3584 BA Utrecht (Nederland).

Bekendmaking van erelonen commissarissen

In 2006 werden de volgende niet-revisorale diensten verstrekt (in EUR):

	PWC	
	België	Buitenlands netwerk
Andere controleopdrachten	-	-
Belastingsadvies	-	-
Andere opdrachten	20.744	-

Uitzondering op de 1:1 regel: Fortis SA/NV is niet onderworpen aan de 1:1 regel daar het consortium Fortis, waar Fortis SA/NV deel van uitmaakt, geauditeerd wordt door een gezamenlijke audit. Bovendien beslist het auditcomité van het consortium Fortis op een systematische wijze over de goedkeuring van de uitvoering van niet-revisorale diensten.

Samenvatting van de waarderingsregels

I. Oprichtingskosten

De kosten van een kapitaalsverhoging of een uitgifte van aandelen of obligaties, al dan niet converteerbaar, worden over maximaal vijf jaar afgeschreven.

IV. Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uitsluitend uit deelnemingen in en vorderingen op Fortis maatschappijen. Zij worden geactiveerd tegen aanschaffingsprijs, exclusief aanschaffingskosten.

VII. / X. Vorderingen en liquide middelen

De vorderingen worden tegen hun nominale waarde of aanschaffingsprijs geboekt, al naar gelang.

Waardeverminderingen worden geboekt wanneer op de balansdatum, en rekening houdend met de waarde van de eventuele waarborgen die aan elk type vordering zijn verbonden, de inning ervan onzeker is of in het gedrang komt.

VIII. Geldbeleggingen

Effecten worden geboekt tegen aanschaffingsprijs.

Waardeverminderingen worden geboekt voor vastgestelde duurzame minwaarden. Bij teruglopen hiervan worden terugnames geboekt voor de vastgestelde daling van de minwaarden.

Resultaten bij verkoop van effecten worden bepaald op basis van de gemiddelde aanschaffingswaarde van de effecten.

Omzetting van activa en passiva in vreemde valuta

Activa en passiva uitgedrukt in vreemde valuta worden omgezet in Euro tegen de wisselkoersen op het einde van het boekjaar. De winsten of verliezen voortvloeiend uit deze omzetting, evenals de wisselkoersverschillen op de verrichtingen tijdens het boekjaar, worden in de resultatenrekening opgenomen.

Sociale balans

Fortis SA/NV heeft geen personeel per 31 december 2006.

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering der aandeelhouders van de vennootschap Fortis SA/NV over de jaarrekening over het boekjaar afgesloten op 31 december 2006

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij U verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons oordeel over de jaarrekening evenals de vereiste bijkomende vermeldingen en inlichtingen.

Verklaring over de jaarrekening zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de jaarrekening van Fortis SA/NV over het boekjaar afgesloten op 31 december 2006, opgesteld op basis van het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, met een balanstotaal van EUR (000) 19.575.937 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van EUR (000) 1.114.019.

Het opstellen van de jaarrekening valt onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur. Deze verantwoordelijkheid omvat: het opzetten, implementeren en in stand houden van een interne controle met betrekking tot het opstellen en de getrouwe weergave van de jaarrekening die geen afwijkingen bevat van materieel belang als gevolg van fraude of van fouten, alsook het kiezen en toepassen van geschikte waarderingsregels en het maken van boekhoudkundige ramingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over deze jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle uitgevoerd overeenkomstig de wettelijke bepalingen en volgens de in België geldende controlenormen, zoals uitgevaardigd door het Instituut der Bedrijfsrevisoren. Deze controlenormen vereisen dat onze controle zo wordt georganiseerd en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen bevat van materieel belang.

Overeenkomstig deze normen, hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd ter staving van de in de jaarrekening opgenomen bedragen en inlichtingen. De keuze van de uitgevoerde werkzaamheden is afhankelijk van onze beoordeling en van de inschatting van het risico op materiële afwijkingen in de jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting, hebben wij rekening gehouden met de interne controle van de vennootschap met betrekking tot het opstellen en de getrouwe weergave van de jaarrekening om controleprocedures vast te leggen die geschikt zijn in de gegeven omstandigheden, maar niet om een oordeel te geven over de doeltreffendheid van die interne controle. Wij hebben tevens een beoordeling gemaakt van het passende karakter van de waarderingsregels, de redelijkheid van de door de vennootschap gemaakte boekhoudkundige ramingen en de voorstelling van de jaarrekening in haar geheel. Ten slotte hebben wij van de raad van bestuur en de verantwoordelijken van de vennootschap de voor onze controle noodzakelijke verduidelijkingen en inlichtingen bekomen. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen informatie een redelijke basis vormt voor het uitbrengen van ons oordeel.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening afgesloten op 31 december 2006 een getrouw beeld van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van de vennootschap, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Bijkomende verklaringen en inlichtingen

Het opstellen en de inhoud van het jaarverslag, alsook het naleven door de vennootschap van het Wetboek van vennootschappen en van de statuten, vallen onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur.

Het is onze verantwoordelijkheid om in ons verslag de volgende bijkomende vermeldingen en inlichtingen op te nemen die niet van aard zijn om de draagwijdte van onze verklaring over de jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag behandelt de door de wet vereiste inlichtingen en stemt overeen met de jaarrekening. Wij kunnen ons echter niet uitspreken over de beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de vennootschap wordt geconfronteerd, alsook van haar positie, haar voorzienbare evolutie of de aanmerkelijke invloed van bepaalde feiten op haar toekomstige ontwikkeling. Wij kunnen evenwel bevestigen dat de verstrekte gegevens geen onmiskenbare inconsistenties vertonen met de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd overeenkomstig de in België van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.

- Wij dienen U geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of het Wetboek van vennootschappen zijn gedaan of genomen. Zoals vermeld in de toelichting werd deze jaarrekening opgesteld voor winstbestemming.

- Tijdens het boekjaar werd een interim-dividend uitgekeerd waarover wij het hierbijgaande verslag hebben opgesteld, overeenkomstig de wettelijke vereisten.

Sint-Stevens-Woluwe
7 maart 2007

De commissaris
PricewaterhouseCoopers Bedrijfsrevisoren
vertegenwoordigd door

Yves Vandenplas
Bedrijfsrevisor

Luc Discry
Bedrijfsrevisor

Verslag van de commissaris over de staat van activa en passiva per 30 juni 2006 opgesteld ter gelegenheid van de uitkering van een interimdividend

Overeenkomstig artikel 618 van het Wetboek van Vennootschappen en de statuten van uw vennootschap brengen wij hierbij verslag uit over de staat van activa en passiva afgesloten per 30 juni 2006, zoals in bijlage bij dit verslag gevoegd, op basis waarvan de raad van bestuur voorstelt om een interimdividend uit te keren van EUR 0,58 per aandeel, zijnde in totaal EUR (‘000) 753.949.

Wij zijn overgegaan tot een beperkt nazicht van de tussentijdse staat van activa en passiva per 30 juni 2006. Bijgevolg bestond dit nazicht voornamelijk uit de ontleding, de vergelijking en de bespreking van de financiële informatie en werd in overeenstemming met de controle-aanbeveling van het Instituut der Bedrijfsrevisoren i.v.m. het beperkt nazicht uitgevoerd.

Bij dit nazicht zijn geen gegevens aan het licht gekomen die aanleiding zouden geven tot belangrijke aanpassingen aan de tussentijdse staat per 30 juni 2006.

Tot slot blijkt op basis van de tussentijdse staat dat de voorgenomen uitkering niet tot gevolg heeft dat het netto-actief zou dalen tot beneden het gestorte kapitaal vermeerderd met de reserves die volgens een wettelijke of statutaire bepaling zijn of moeten worden gevormd.

9 augustus 2006

De commissaris
PricewaterhouseCoopers Bedrijfsrevisoren BCVBA
vertegenwoordigd door

Yves Vandenplas Luc Discry

Bijlage:
Staat van activa en passiva per 30 juni 2006

Bijlage

Staat van activa en passiva van Fortis SA/NV per 30 juni 2006

Samenvattende staat van activa en passiva per 30 juni 2006

ACTIVA	EUR ('000)
Oprichtingskosten	276
Financiële vaste activa	19.530.233
Vorderingen op ten hoogste één jaar	114
Liquide middelen	194.150
TOTAAL DER ACTIVA	**19.724.773**

PASSIVA	EUR ('000)
Kapitaal	5.744.400
Uitgiftepremies	5,544,921
Reserves	6.504.060
Overgedragen winst	1.142.689
Winst van het boekjaar	591.043
EIGEN VERMOGEN	19.527.113
Schulden op ten hoogste één jaar	197.660
VREEMD VERMOGEN	197.660
TOTAAL DER PASSIVA	**19.724.773**

Fortis N.V.
Jaarrekening 2006

Fortis N.V.
Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht

Balans

(voor winstbestemming)

	31 december 2006	*31 december 2005*
Activa		
Financiële vaste activa		
- Deelnemingen in groepsmaatschappijen	10.390	9.529
Vlottende activa		
- Vorderingen op groepsmaatschappijen	-	-
- Overige vorderingen en overlopende activa	1	-
Liquide middelen	37	72
	10.428	**9.601**
Passiva		
Eigen vermogen		
- Gestort en opgevraagd kapitaal	564	563
- Agioreserve	6.211	6.174
- Herwaarderingsreserve	337	901
- Wettelijke reserve deelnemingen	64	69
- Overige reserves	1.065	- 86
- Onverdeelde winst boekjaar	2.187	1.980
	10.428	**9.601**

Resultatenrekening

	2006	*2005*
Aandeel resultaat groepsmaatschappijen	2.186	1.978
Overige resultaten na belastingen	1	2
Netto winst	**2.187**	**1.980**

Toelichting op de balans en resultatenrekening

Algemeen

Fortis is een internationaal vertakte organisatie.

De geconsolideerde Fortis jaarrekening 2006 is opgesteld op basis van IFRS zoals goedgekeurd door de Europese Unie. Gebruikmakend van art. 2: 362 lid 8, heeft de Raad van Bestuur van Fortis N.V. besloten om met ingang van 2005 voor de enkelvoudige jaarrekening de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling te gebruiken zoals deze zijn toegepast in de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening.

De deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde, conform de waarderingsgrondslagen in de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening. Het aandeel in de resultaten van de deelnemingen in groepsmaatschappijen wordt gerapporteerd conform de waarderingsgrondslagen en methoden van resultaatbepaling in de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening.

Fortis N.V. heeft gebruik gemaakt van artikel 2:402 voor de opstelling van de resultatenrekening. Alle bedragen opgenomen in de cijferopstellingen van deze jaarrekening luiden in miljoenen euro's tenzij anders vermeld.

Balans

Hierna volgt een toelichting bij de verschillende balansposten waarbij tevens wordt ingegaan op de waarderingsgrondslagen. Waar geen waarderingsgrondslag is vermeld, zijn de activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde, rekening houdend met bijzondere waardeverminderingen, indien noodzakelijk.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Onder deze post is ultimo 2006 en ultimo 2005 het 50% aandeel in Fortis Brussels SA/NV en het 50% aandeel in Fortis Utrecht N.V. opgenomen. De deelnemingen in groepsmaatschappijen zijn gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde in overeenstemming met de waarderingsgrondslagen zoals deze gelden voor de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening.

Het verloop van de balanspost is als volgt:

	2006	2005
Balanswaarde per 1 januari	**9.529**	**7.791**
Aandeel resultaat deelnemingen	2.186	1.978
Ontvangen dividend	- 390	- 770
Herwaardering deelnemingen	- 409	413
Koersverschillen	- 154	125
Overige mutaties	- 372	- 8
Balanswaarde per 31 december	**10.390**	**9.529**

De overige mutaties vloeien voort uit de keuze van aandeelhouders voor dividend uit Nederlandse dan wel Belgische bron. In verband met deze keuze is het dividend dat Fortis Utrecht N.V. en Fortis Brussels SA/NV uitgekeerd hebben niet verdeeld op basis van de aandelenverhouding (ieder 50%). Deze post egaliseert dit verschil.

Vorderingen op groepsmaatschappijen

De vorderingen op groepsmaatschappijen worden tegen hun eerste reële waarde verantwoord en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode onder aftrek van waardeverminderingen. Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

Overige vorderingen en overlopende activa

Dit betreft vorderingen uit hoofde van de vergoeding inzake optieplannen door werkmaatschappijen, een vordering op de belastingdienst inzake voorgeschoten dividendbelastingclaims op ADR's en nog te ontvangen rente op de liquide middelen. Alle overige vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan volledig ter vrije beschikking van de vennootschap.

Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

	2006	2005
Balanswaarde per 1 januari	**9.601**	**7.864**
Kapitaalverhogingen	37	5
Resultaat	2.187	1.980
Herwaardering deelnemingen inclusief koersverschillen	- 563	538
Overige mutaties	- 372	- 8
Betaald dividend	- 462	- 778
Balanswaarde per 31 december	**10.428**	**9.601**

Fortis N.V. heeft via het 50% belang in Fortis Utrecht en Fortis Brussels een belang van 50% in Fortis. Het Eigen vermogen van Fortis N.V. komt ongeveer overeen met 50% van het geconsolideerde eigen vermogen van Fortis. Afwijkingen ontstaan door verschillen in de eigen activa en passiva van Fortis N.V. en Fortis SA/NV.

Gestort en opgevraagd kapitaal

Het verloop van het gestort en opgevraagd kapitaal is als volgt:

Geplaatst kapitaal per 1 januari 2005: 1.340.786.545 aandelen	563
Uitgifte van 36.000 aandelen	0
Geplaatst kapitaal per 31 december 2005: 1.340.822.545 aandelen	**563**
Uitgifte van 1.993.000 aandelen	1
Geplaatst kapitaal per 31 december 2006: 1.342.815.545 aandelen	**564**

Per 31 december 2006 is de nominale waarde van de gewone aandelen EUR 0,42 per aandeel. De aandelen zijn geheel volgestort. Op 7 mei 2002 zijn 39.682.540 aandelen uitgegeven in verband met uitgifte van Floating Rate Equity-linked Subordinated Hybrid (FRESH) Capital Securities.

Deze aandelen zijn vervolgens ingekocht door de groepsmaatschappij Fortfinlux SA. Aangezien deze aandelen geen stemrecht en geen recht op dividend hebben worden deze economisch als ingetrokken beschouwd. Voor een nadere toelichting op de FRESH wordt verwezen naar paragraaf 30 van de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening.

Aan de Stichting Continuïteit Fortis is een optie verleend tot verwerving van preferente aandelen Fortis N.V. Nadere informatie over preferente aandelen wordt verstrekt in de toelichting in noot 4 van de jaarrekening van Fortis.

Agioreserve

Het verloop van de agioreserve is als volgt:

Stand per 1 januari 2005	**6.169**
Ontvangen vergoeding van groepsmaatschappijen voor uitgegeven opties	5
Uitgifte van 36.000 aandelen	0
Stand per 31 december 2005	**6.174**
Ontvangen vergoeding van groepsmaatschappijen voor uitgegeven opties	9
Uitgifte van 1.993.000 aandelen	28
Stand per 31 december 2006	**6.211**

In 2006 en 2005 hebben diverse werkmaatschappijen van Fortis opties verstrekt aan personeel. De opties zijn ingedekt bij Fortis SA/NV en Fortis N.V. De vergoeding die hiervoor is ontvangen, is ten gunste van de agioreserve gekomen.

Herwaarderingsreserve

Dit betreft een wettelijke reserve in verband met herwaardering van de deelnemingen. Het verloop van de herwaarderingsreserve is als volgt:

Stand per 1 januari 2005	**363**
Mutatie in 2005	538
Stand per 31 december 2005	**901**
Mutatie in 2006	- 564
Stand per 31 december 2006	**337**

Wettelijke reserve deelnemingen

Dit is een reserve voor:

- ongerealiseerde vermogenswinsten van deelnemingen welke via de resultatenrekening worden verantwoord en waarvoor geen liquide markt bestaat
- ingehouden winsten van minderheidsdeelnemingen.

Stand per 1 januari 2005	**43**
Mutatie in 2005	26
Stand per 31 december 2005	**69**
Mutatie in 2006	- 5
Stand per 31 december 2006	**64**

Overige reserves

Het verloop van de overige reserves is als volgt:

Stand 1 januari 2005	**- 779**
Uit winstverdeling 2004	1.505
Dividend 2004	- 509
Interim dividend 2005	- 269
Mutatie wettelijke reserve deelnemingen	- 26
Overige mutaties	- 8
Stand per 31 december 2005	**- 86**
Uit winstverdeling 2005	1.980
Dividend 2005	- 248
Interim dividend 2006	- 214
Mutatie wettelijke reserve deelnemingen	5
Overige mutaties	- 372
Stand per 31 december 2006	**1.065**

De overige mutaties vloeien voort uit de waardering van de deelnemingen. Zie hiervoor de toelichting op de post deelnemingen in groepsmaatschappijen.

Onverdeelde winst boekjaar

Het verloop van de onverdeelde winst boekjaar is als volgt:

Stand per 1 januari 2005	**1.504**
Winstverdeling	- 1.504
Resultaat boekjaar	1.980
Stand per 31 december 2005	**1.980**
Winstverdeling	- 1.980
Resultaat boekjaar	2.187
Stand per 31 december 2006	**2.187**

Kortlopende schulden

Overige schulden
Dit betreft een kortlopende schuld aan een groepsmaatschappij.

Optieregelingen
Een beschrijving van de optieregelingen op de aandelen Fortis N.V. is opgenomen in de jaarrekening van Fortis in noot 10 en 11 van de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Fortis N.V. heeft zich garant gesteld jegens het Institute of London Underwriters ten behoeve van Bishopsgate Insurance Limited. Het lidmaatschap van Bishopsgate Insurance Limited van het Institute of London Underwriters is per 31 december 1991 beëindigd. De garantiestelling van Fortis N.V. betreft de lopende verplichtingen die voortvloeien uit polissen, namens deze maatschappij uitgegeven door genoemd Institute en voor de verplichtingen van deze maatschappij tegenover het Institute.

Fortis SA/NV en Fortis N.V. hebben zich garant gesteld voor schulden en kredietfaciliteiten van dochtermaatschappijen in diverse valuta. De globale bedragen van de lopende schulden bedraagt EUR 8.443 miljoen (2005: EUR 9.692 miljoen).

Resultatenrekening

Algemeen
Het resultaat bestaat voornamelijk uit het aandeel in het resultaat van de deelnemingen. De overige resultaten bestaan voornamelijk uit rentebaten en rentelasten uit hoofde van vorderingen op en schulden aan groepsmaatschappijen.

Over het resultaat voor belastingen is in verband met te verrekenen verliezen uit het verleden geen vennootschapsbelasting verschuldigd.

Een toelichting op de totale bezoldiging van de Raad van Bestuur is opgenomen in noot 11 van de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening.

Utrecht, 7 maart 2007

Raad van Bestuur

Overige gegevens

Aan de algemene vergadering van Aandeelhouders

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de enkelvoudige jaarrekening

Wij hebben de enkelvoudige jaarrekening 2006 van Fortis N.V. Utrecht bestaande uit de balans per 31 december 2006 en de resultatenrekening over 2006 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van de leiding van de vennootschap

De leiding van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de enkelvoudige jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de enkelvoudige jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de enkelvoudige jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de enkelvoudige jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de enkelvoudige jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de enkelvoudige jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de vennootschap. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die de leiding van de vennootschap heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de enkelvoudige jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Fortis N.V. per 31 december 2006 en van het resultaat over 2006 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de enkelvoudige jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amstelveen, 7 maart 2007

KPMG Accountants N.V.

S.J. Kroon RA

Statutaire bepalingen omtrent winstbestemming

Deze zijn opgenomen in artikel 25 van de statuten. De Raad van Bestuur bepaalt welk gedeelte van de winst wordt gereserveerd. Het gedeelte van de winst dat daarna resteert, staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Winstbestemming

De Raad van Bestuur stelt voor om over 2006 een dividend vast te stellen van EUR 1,40 (2005: EUR 1,16).

Rekening houdend met het interimdividend van EUR 0,58 betaald op 7 september, resteert een dividend van EUR 0,82 betaalbaar op 14 juni 2007. Aandeelhouders hebben de keuze hun dividend te ontvangen uit Nederlandse danwel uit Belgische bron. De definitieve bepaling van de winstbestemming en de hoogte van de onttrekking of toevoeging aan de overige reserves van Fortis N.V. ten gevolge van de voorgestelde dividenduitkering zal eerst kunnen worden vastgesteld als de aandeelhouders een keuze hebben gemaakt uit welke bron zij dividend wensen te ontvangen. De keuze dient kenbaar te worden gemaakt door invulling van een dividendkeuzeformulier. In geval geen dividendkeuze wordt gemaakt, treedt een default mechanisme in werking. Voor nadere informatie over dit mechanisme wordt verwezen naar noot 4 van de Fortis Gecondolideerde Jaarrekening.

Stichting Continuïteit Fortis

Het doel van de Stichting Continuïteit Fortis is het verzekeren van de continuïteit van Fortis, op zodanige wijze dat de belangen van Fortis en van alle daarbij betrokken belanghebbenden zo goed mogelijk worden gewaarborgd. De Stichting Continuïteit Fortis heeft daartoe de optie verkregen om preferente aandelen Fortis N.V. te verwerven tot maximaal de totale nominale waarde van de op dat moment uitgegeven gewone (verbonden) aandelen. De Stichting Continuïteit Fortis heeft bij uitoefening van de optie de mogelijkheid om over hetzelfde aantal stemrechten te beschikken dat is verbonden aan de uitgegeven gewone aandelen. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt, indien de optie is uitgeoefend, minstens één keer per twee jaar in de gelegenheid gesteld om de inkoop of intrekking van uitgegeven preferente aandelen door Fortis N.V. te (her)overwegen.

Het bestuur van de Stichting Continuïteit Fortis heeft zes leden, te weten vier onafhankelijke bestuurders en twee bestuurders die worden benoemd uit de non-executive leden van de Raad van Bestuur. Alle bestuursleden worden benoemd door de Raden van Bestuur van Fortis N.V. en Fortis SA/NV. In het verslagjaar zijn Mick Boogert, Dick Bouma en René Mannekens opgetreden als onafhankelijke bestuursleden. Herman Santens is terug getreden als onafhankelijk bestuurslid op 30 september 2006, aangezien hij in december 2006 de leeftijdslimiet zou bereiken zoals gesteld door statuten. Paul Buysse is benoemd als zijn opvolger met ingang van 30 september 2006. Baron Piet van Waeyenberge en Jan Slechte zijn op dit moment de twee bestuursleden benoemd uit de Raad van Bestuur van Fortis.

Onafhankelijkheidsverklaring

De Raad van Bestuur van Fortis N.V. en het bestuur van de Stichting Continuïteit Fortis verklaren dat naar hun gezamenlijk oordeel is voldaan aan de onafhankelijkheidseis die ten aanzien van de Stichting Continuïteit Fortis worden gesteld door Euronext Amsterdam N.V.

Utrecht, 7 maart 2007

Fortis N.V.

Raad van Bestuur

Stichting Continuïteit Fortis

Het bestuur
René Mannekens (Chairman)
Mick den Boogert (Chairman)
Jan Slechte
Paul Buysse
Piet van Waeyenberge
Dick Bouma

Overige informatie

Waarschuwing ten aanzien van mededelingen met betrekking tot de toekomst

Bepaalde mededelingen die zijn opgenomen in dit Jaarverslag, waaronder de mededelingen die worden gedaan in de hiervan deel uitmakende paragrafen getiteld Bericht aan de aandeelhouders, Overzicht activiteiten, Verslag Executive Committee en in Noot 7 Risk management, betreffen mededelingen over toekomstverwachtingen en andere uitspraken die betrekking hebben op de toekomst welke zijn gebaseerd op de huidige visie, ramingen en aannames van het management met betrekking tot deze toekomstige gebeurtenissen. Deze mededelingen worden gedaan onder voorbehoud van risico's en onzekerheden die tot gevolg kunnen hebben dat de werkelijke resultaten, prestaties of gebeurtenissen wezenlijk afwijken van die welke expliciet of impliciet in deze mededelingen zijn weergegeven, waaronder de verwachtingen met betrekking tot kosten- en inkomstensynergieën welke samenhangen met de integratie van de bankactiviteiten, met inbegrip van de sluiting van kantoren en de hoogte van herstructureringskosten, de invloed van recente acquisities en het niveau van de voorzieningen met betrekking tot de krediet- en beleggingsportefeuilles. Andere, meer algemene, factoren die de resultaten kunnen beïnvloeden zijn onder meer:

- de algemene economische omstandigheden, waaronder specifieke economische omstandigheden in de kernmarkten België en Nederland
- veranderingen in de rentestand en de prestaties van de financiële markten
- de frequentie en omvang van verzekerde schadegevallen
- het niveau en de ontwikkeling van sterfte- en ziektecijfers en van de bestendigheid van de verzekeringsportefeuille
- valutakoersen, met inbegrip van de koers van de euro ten opzichte van de US dollar
- veranderingen in de concurrentieverhoudingen en het prijsklimaat, met inbegrip van een toename van de concurrentie in België en Nederland
- veranderingen in binnen- en buitenlandse wetten, voorschriften en belastingen
- regionale of algemene veranderingen in de waardering van activa
- grote natuur- of andere rampen
- het niet in staat zijn om bepaalde risico's op economisch verantwoorde wijze te herverzekeren
- de toereikendheid van verliesreserves
- veranderingen in wet- en regelgeving betreffende de bancaire, verzekerings-, beleggings- en/of effectensector
- veranderingen in het beleid van centrale banken en/of buitenlandse overheden, en
- algemene concurrentiefactoren op wereldwijde, regionale en/of nationale schaal.

Plaatsen waar de documenten kunnen worden geraadpleegd

De statuten van de vennootschappen Fortis SA/NV en Fortis N.V. kunnen geraadpleegd worden op de Griffie van de Rechtbank van Koophandel in Brussel (voor Fortis SA/NV), bij de Kamer van Koophandel te Utrecht (voor Fortis N.V.) en op het hoofdkantoor van de beide vennootschappen.

De jaarrekening wordt gedeponeerd bij de Nationale Bank van België (voor Fortis SA/NV) en bij de Kamer van Koophandel (voor Fortis N.V.). De beslissingen inzake de benoeming van bestuurders worden o.a. gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad (voor Fortis SA/NV) en in de Officiële Prijscourant van Euronext Amsterdam N.V. (voor Fortis N.V.). De financiële berichten over de vennootschappen alsmede de oproepingen tot de algemene vergaderingen worden gepubliceerd in de financiële pers, de kranten en de informatieperiodieken. De jaarverslagen van de vennootschappen zijn verkrijgbaar op het hoofdkantoor en worden eveneens gedeponeerd bij de Nationale Bank van België en de Kamer van Koophandel te Utrecht. Zij worden elk jaar naar de aandeelhouders op naam verstuurd en op verzoek naar de personen die er om gevraagd hebben.

Informatieverstrekking aan aandeelhouders en beleggers

Genoteerde aandelen

Op dit ogenblik worden de aandelen Fortis genoteerd aan Euronext Brussels, Euronext Amsterdam en op de Beurs van Luxemburg. Daarnaast heeft Fortis een gesponsord ADR programma in de Verenigde Staten. De Fortis SA/NV VVPR-strips worden uitsluitend genoteerd aan Euronext Brussels.

Wijze waarop de aandelen kunnen worden gehouden

De aandelen kunnen op naam of aan toonder worden gehouden.

Nominatieve inschrijving en deponering van aandelen aan toonder

Fortis biedt haar aandeelhouders de gelegenheid hun aandelen aan toonder te deponeren. De aldus gedeponeerde aandelen blijven aan toonder en worden kosteloos beheerd. De houder van aandelen aan toonder kan, op aanvraag en kosteloos, zijn aandelen laten omzetten in aandelen op naam. Een houder van aandelen op naam kan, op aanvraag, en kosteloos, zijn aandelen geleverd krijgen in de vorm van aandelen aan toonder. Fortis heeft een procedure uitgewerkt voor de snelle omzetting van aandelen aan toonder, wat een levering op korte termijn mogelijk maakt.

Alle inlichtingen over die verschillende procedures kunnen worden verkregen bij:
Fortis SA/NV, Corporate Administration
Koningsstraat 20, 1000 Brussel, België
Tel. +32 (0)2 510 54 13 of +32 (0)2 510 54 14
Fax. +32 (0)2 510 56 31

Alsook bij:
Fortis N.V.
Secretariaat Raad van Bestuur
Postbus 2049, 3500 GA Utrecht, Nederland
Tel. +31 (0)30 226 62 22
Fax. +31 (0)30 226 98 38

Informatie en communicatie

De vennootschap stuurt haar publicaties, onder meer die welke betrekking hebben op de kwartaal- en jaarresultaten, alsook het jaarverslag, kosteloos naar de houders van aandelen op naam en van gedeponeerde aandelen aan toonder. De vennootschap nodigt alle houders van aandelen op naam en van gedeponeerde aandelen aan toonder persoonlijk uit op de algemene vergadering en stuurt hun de agenda, de resolutievoorstellen, alsook een volmachtformulier om zich op de vergadering te kunnen laten vertegenwoordigen en aan de stemming deel te nemen. Bij de betaalbaarstelling van het dividend crediteert de vennootschap automatisch de bankrekeningen die haar door de houders van aandelen op naam en van gedeponeerde aandelen aan toonder zijn opgegeven voor het bedrag van het dividend dat hen toekomt.

Begrippenlijst en afkortingen

Achtergestelde schuld (lening)
Een lening (of effect) dat lager staat in de rangorde van schulden die aanspraak kunnen maken op activa en inkomsten.

Basispunt (bp)
Eén honderdste van een procent (0.01%).

Beleggingscontract
Een levenverzekeringscontract dat het financieel risico overdraagt, maar geen significant verzekeringsrisico.

Besloten derivaat (in een contract)
Een component van een hybride(samengesteld) instrument dat tevens een niet-afgeleid basiscontract omvat. Het basiscontract kan een obligatie of aandeel, een lease-overeenkomst, een verzekeringscontract of een aan- of verkoopcontract.

Borgstelling
Een verbintenis gesteld ten gunste van een tegenpartij die aan een derde de waarborg biedt dat de tegenpartij aan zijn verplichtingen zal kunnen voldoen. Indien de tegenpartij in gebreke blijft kan de derde beroep doen op deze verbintenis om zijn verliezen te vergoeden.

Bruto geboekte premies
Totale premies (al dan niet verdiend) voor in een bepaalde periode aangegane of bekomen verzekeringscontracten, zonder aftrek van in herverzekering gegeven premies.

Cash flow hedge
Een afdekking van het risico op schommelingen in de kasstromen van een actief of een verplichting of van een verwachte toekomstige transactie en die voortkomen uit variabele koersen of prijzen.

Clean fair value
De reële waarde, exclusief het ongerealiseerde deel van de gelopen rente.

Clearing
De administratieve vereffening van effecten, futures en opties via een verrekeningsagentschap en de eraan verbonden financiële instellingen (clearing members).

Contantewaardeberekening (Discounted cash flow method)
Een waarderingsmethode waarbij de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd worden tegen een rentevoet die de tijdswaarde van het geld uitdrukt alsook een risicopremie die een weerspiegeling vormt van de extra opbrengst die beleggers verlangen om het risico te compenseren op lagere kasstromen dan verwacht.

Credit spread
Het renteverschil tussen staatsobligaties en bedrijfsobligaties (ook wel ‘credits’ genoemd).

Custody (bewaarneming)
Overeenkomst, meestal tussen een belegger en een bank (maar eventueel ook een agent of een trustbedrijf), waarbij de belegger effecten, goud of andere kostbaarheden tegen betaling in bewaring geeft bij de bank.

Deelneming
Een entiteit waarin Fortis invloed van betekenis heeft en die geen dochteronderneming of belang in een joint venture is.

Derivaat
Een financieel instrument (op of buiten beurs verhandeld) waarvan de koers direct afhangt (‘afgeleid is van’) de waarde van een of meer onderliggende waarden, bijvoorbeeld aandelenindexen, schuldpapier, goederenprijzen, andere afgeleide instrumenten, een andere overeengekomen prijsindex of regeling.

Discretionaire winstdeling
(DPF - Discretionary Participation Feature). Het recht van houders van bepaalde verzekeringscontracten en/of financiële instrumenten op een aanvullend rendement (naast een gegarandeerde uitkering). Het tijdstip en/of de hoogte hiervan is afhankelijk van de beslissing van de emittent.

Dochteronderneming
Dochterondernemingen zijn die ondernemingen waarin Fortis, direct of indirect, het financiële en operationele beleid kan sturen teneinde voordelen uit deze activiteiten te verwerven (‘zeggenschap’).

Durfkapitaal
In het algemeen, de financiering van startende of kleine ondernemingen met een sterk groeipotentieel.

Effectenleentransacties
Een lening van een effect van de ene partij aan de andere, die op zijn beurt het effect dient terug te bezorgen op de eindvervaldag van de transactie. Een dergelijke lening is veelal gewaarborgd. Dit type van transacties geeft aan de eigenaar van het effect de mogelijkheid om een bijkomend rendement te behalen.

Employee benefits
Het geheel van niet-verplichte verzekeringen en andere voorzieningen die werknemers, naast hun salaris, ontvangen in ruil voor door hen verrichte diensten.

Factoring
Een vorm van bedrijfsfinanciering waarbij een bedrijf uitstaande vorderingen tegen een vergoeding overdraagt aan een factoringmaatschappij die de debiteurenadministratie, risicodekking en financiering van vorderingen voor haar rekening neemt.

Financiële lease
Een leaseovereenkomst die vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico’s en beloningen overdraagt. De eigendom kan uiteindelijk wel of niet worden overgedragen.

Geamortiseerde kostprijs
Bedrag waarvoor het financieel actief of de financiële verplichting bij de eerste opname in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde geaccumuleerde afschrijving van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag, en verminderd met eventuele afboekingen wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

Goodwill
Goodwill vertegenwoordigt het positieve verschil tussen enerzijds de reële waarde van de activa, passiva en uitgegeven eigenvermogensinstrumenten, en anderzijds het belang van Fortis in de reële waarde van de activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen.

Hedge accounting
Verantwoording van de compenserende effecten van veranderingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument en de reële waarde van het afgedekte instrument in de resultatenrekening van dezelfde periode.

IFRS
Afkorting voor International Financial Reporting Standards (voorheen International Accounting Standards (IAS)). De standaard internationale boekhoudregels voor het opstellen van jaarrekeningen per 1 januari 2005 voor alle beursgenoteerde ondernemingen binnen de Europese Unie, die de jaarcijfers beter vergelijkbaar maken en beter inzicht in de financiële positie en resultaten verschaffen.

Immaterieel vast actief
Een identificeerbaar, niet-monetair actief zonder fysieke vorm.

Invaliditeitsverzekering
Verzekering tegen de financiële gevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid.

ISO Valutalijst

AUD	Australië, Dollars
CAD	Canada, Dollars
CHF	Zwitserland, Francs
CNY	China, Yuan Renminbi
DKK	Denemarken, Kroner
GBP	Verenigd Koninkrijk , Pounds
JPY	Japan, Yen
MYR	Maleisië, Ringgits
SEK	Zweden, Kronor
THB	Thailand, Baht
TRY	Turkije, New Lira
TWD	Taiwan, New Dollars
USD	Verenigde Staten, Dollars
ZAR	Zuid-Afrika, Rand

Joint venture
Een strategische samenwerking tussen twee of meer partijen, die vermogen en kennis inbrengen maar anderszins onafhankelijk blijven opereren.

Kernkapitaal
Het totale beschikbare vermogen op groepsniveau, op basis van de definitie van Tier 1-vermogen.

Macro hedge
Een afdekking van een specifiek risico voor een portefeuille van tegoeden of activa.

Marktkapitalisatie
Beurswaarde. Marktkapitalisatie is gelijk aan het aantal uitstaande aandelen vermenigvuldigd met de geldende koers van het aandeel.

Netto investeringshedge
Een afdekking van het financieel risico van een netto investering in een buitenlandse entiteit door een transactie met een compenserend risicoprofiel af te sluiten.

Notioneel bedrag
Een uitdrukking van een aantal eenheden van een valuta, een financieel instrument, een bepaald volume of gewicht dat gespecificeerd wordt in een transactie met derivaten.

Omgekeerde terugkoopovereenkomst
De aankoop van een effect waaraan een overeenkomst gekoppeld wordt om het terug te verkopen op een vastgelegde datum en tegen een hogere prijs.

Operationele lease
Een overeenkomst die het gebruik van een goed toelaat tegen periodieke betalingen, maar geen overdracht inhoudt van een eigendomstitel. Het financiële risico blijft bij de schuldeiser of leasinggever.

Operationele marge
Het bedrijfsresultaat gedeeld door de netto verdiende premies. Het bedrijfsresultaat is de winst of het verlies uit alle activiteiten, inclusief het technisch en beleggingsresultaat.

Optie
Het recht, maar niet de verplichting, om een effect gedurende een bepaalde periode of op een bepaalde datum tegen een bepaalde prijs te kopen (calloptie) of verkopen (putoptie).

Overlopende acquisitie kosten
De kosten van het verwerven van nieuwe en hernieuwde verzekeringen, hoofdzakelijk commissies en uitgaven met betrekking tot underwriting, tussenpersonen en de uitgifte van nieuwe polissen. Deze kosten variëren en houden hoofdzakelijk verband met het aangaan van nieuwe contracten.

Private equity
Effecten van bedrijven die niet aan een beurs zijn genoteerd. De verkoop van private equity is aan strenge regels gebonden. Omdat een markt ontbreekt moet een belegger zelf een koper vinden als hij zijn aandeel in een dergelijk bedrijf wil verkopen.

Reële waarde (fair value)
Het bedrag waarvoor een actief (verplichting) kan worden verkregen (aangegaan) of verkocht (vereffend) in een marktconforme (‘at arm’s length’) transactie, tussen bewuste en bereidwillige partijen.

Reële waarde afdekking (Fair value hedge)
Een afdekking om de blootstelling te beperken aan schommelingen in de reële waarde van een actief, een verplichting, of een vaststaande verbintenis. De schommeling van de reële waarde is verbinden aan een specifiek risico en heeft een invloed op de gerapporteerde nettowinst.

Schuldbewijs gedekt door activa
Een obligatie of een effect dat gewaarborgd wordt door leningen of andere vorderingen .

Schuldbewijs gedekt door hypotheek
Een financieel instrument dat een aandeel vertegenwoordigt in een portefeuille van hypotheken. De aflossing van het kapitaal en de betaling van de interesten op de individuele hypotheken dienen om aan de investeerders in het schuldbewijs zowel interest als terugbetaling te waarborgen.

Shadow accounting
Onder IFRS 4 is het verzekeraars toegestaan, maar ze zijn daartoe niet verplicht, om hun grondslagen voor financiële verslaggeving zodanig te wijzigen dat de invloed van een opgenomen maar ongerealiseerde winst of ongerealiseerd verlies op deze waarderingen dezelfde is als die van een gerealiseerde winst of een gerealiseerd verlies. De hiermee verband houdende aanpassing van de verzekeringsverplichting (of geactiveerde acquisitiekosten of immateriële activa) dient in het eigen vermogen te worden opgenomen als en alleen als de ongerealiseerde winsten of verliezen direct in het eigen vermogen worden verwerkt.

Tier 1 ratio
Kernkapitaal van een bank uitgedrukt als percentage van het risicogewogen balanstotaal.

Toetsingsvermogen
De financieringsbronnen die, conform de regelgeving van de bancaire toezichthoudende overheid, in aanmerking komen voor de berekening van het Tier 1 kapitaal.

Transactiedatum
De datum waarop Fortis toetreedt tot de contractuele bepalingen van het instrument.

Value of Business acquired (VOBA)
De contante waarde van toekomstige winsten (ook gedefinieerd als 'value of business acquired' of 'VOBA') uit overgenomen verzekeringscontracten wordt verantwoord als immaterieel actief en afgeschreven over de opnameperiode van de premie of brutowinst van de overgenomen polissen.

VaR
Afkorting van Value at Risk: een techniek op basis van de statistische analyse van historische marktontwikkelingen en fluctuaties. De VaR bepaalt de kans dat het verlies op een portefeuille een bepaald bedrag zal overschrijden

Vastgoedbelegging
Vastgoed dat wordt aangehouden omwille van huuropbrengsten of een stijging van de kapitaalwaarde.

Verzekeringscontract
Contracten die aan de ene partij (Fortis) een aanzienlijk verzekeringsrisico overdragen van de andere partij (de verzekeringsnemer) door overeen te komen om de verzekeringsnemer te vergoeden voor een onvoorziene gebeurtenis die schade berokkent aan de verzekerde.

Voorziening
Een verplichting van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip. Voorzieningen worden opgenomen als verplichtingen wanneer het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om deze verplichtingen af te wikkelen en in de veronderstelling er dat een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Waardevermindering
Het bedrag waarmee de boekwaarde van een actief zijn realiseerbare waarde overtreft. In dergelijke gevallen zal de boekwaarde via de resultatenrekening teruggebracht worden tot zijn reële waarde.

Afkortingen

ALM	Asset and liability management
CDS	Credit default swap
CGU	Cash generating unit (Kasstroomgenererende eenheid)
DPF	Discretionary participation features
Euribor	Euro inter bank offered rate
EV	Embedded value
FRESH	Floating rate equity linked subordinated hybrid bond
IBNR	Incurred but not reported
IFRIC	International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
LAT	Liability adequacy test
OTC	Over the counter
SPE	Special purpose entity

Tezamen met het jaaroverzicht Fortis 2006 vormt deze Jaarrekening het jaarverslag van Fortis. De Jaarrekening bevat de Fortis Geconsolideerde Jaarrekening, de Fortis SA/NV Jaarrekening en de Fortis N.V. Jaarrekening. Het verslag van het Executive Committee van Fortis is opgenomen in het Jaaroverzicht 2006.

Fortis en Fortis SA/NV, Koningsstraat 20, 1000 Brussel, België
Telefoon +32 (0)2 510 52 11, Fax +32 (0)2 510 56 30

Fortis en Fortis N.V., Archimedeslaan 6, 3584 BA Utrecht, Nederland
Telefoon +31 (0)30 226 62 22, Fax +31 (0)30 226 35 55

Internet adres: www.fortis.com E-mail adres: info@fortis.com